

Kakšna je vrednost državno financirane literature

Stran 2

Salmonela v nastilju, ne v živalih

Razloga za paniko ni

Stran 3

Najemnine niso več mačji kašelj

Nekatere dvorane in telovadnice so zasedene tudi po 15 ur na dan – Strošek najema postaja ovira

Stran 8

Kampanja prehaja v sklepni del

Kandidati z največ »kilometrini« najprepričljivejši na predstavitev

Stran 12

Zapojmo in zaigramo po domače

Za nakup digitalnega mamografa

Stran 28

VESTNIK

MURSKA SOBOTA, LETO LXIII, ŠT. 47, ODGOVORNA UREDNICA MAJDA HORVAT, CENA 1,80 €

24. NOVEMBRA 2011

Vrtne sadike Cons1

Priložnost ali poguba

Za kakovostno vrtnino je potrebna kakovostna sadika, prilagojena zunanjim podnebnim razmeram

Dober mesec je minil od ustanovitve interesnega združenja pridelovalcev vrtnin. To si želi izboljšati položaj doma pridelanih vrtnin na trgovskih policah, v prvi vrsti pa, da jim glavni odjemalci – to pa so veliki trgovski centri – priznajo realno proizvodno ceno. Pridelovalci, ki imajo izkušnje s prodajo v velikih trgovskih centrih, ugotavljajo, da potrošniki prepoznajo doma pridelane vrtnine in so pripravljeni za to zelenjavo plačati nekaj več. To je zgodba, ki se je začela vrteti pri koncu in tu se tudi mora, če želimo doseči višjo raven samooskrbe pri pridelavi zelenjave in vrtnin. Pridelava vrtnin pa je eden od najmočnejših generatorjev odpiranja novih delovnih mest v kmetijstvu.

Na pridelavo vrtnine prepogosto gledamo zgolj kot na proces od zasaditve sadike do spravila pridelka in prodaje. Ob tem se pogosto zanemari prvi proizvodni cikel v pridelavi zelenjave in vrtnin – pridelava sadik. V sadiki je največ razvojnega znanja. Ne gre samo za vprašanje razvoja novih sort. Za uspešno pridelavo vrtnin je ob temeljnem razvoju pomemben, recimo mu, aplikativen razvoj, ki ga mora obvladovati in vanj vlagati vsak večji pridelovalec sadik. V našem okolju je najbolj prepoznaven pridelovalec sadik Jožef Lebar iz Lipovec, ki se je na trgu uveljavil s svojo blagovno znamko Cons 1. Kot pravi, se je v pridelavo vrtnin in zelenjave usmerjal že v letu 1997, ko je bil pred koncem študija agronomije. Takrat je poskušal s pogodbeno pridelavo zelenjave za dve naši najbolj znani podjetji, ki se ukvarjata s predelavo zelenjave, Eto in Kolinsko. Ugotovil je, da se ne glede na odjemalca ti pri odkupnih cenah vedno ravna po ponudbi. Tako so bile in so še danes cene v najvišji sezoni za vrtnine in zelenjavo najnižje.

Nadaljevanje na 5. strani

Fotografija Nataša Jurinov

Jožef Lebar je k razvoju in pridelavi konvencionalnih vrtnih sadik začel dodajati nove, katerih sadeži morda niso zanimivi za široko komercialno porabo, so pa zanimivi za butično prodajo v najvišjih cenovnih razredih. Tako bodo spomladi na voljo sadike gozdnih jagod. Pridelava sadik ni samo nakup semen in setev v lončke. Pred komercialno ponudbo posamezne sorte na trgu mineta vsaj dve leti. Sortni izbor, ki ga ponujajo pridelovalcem vrtnin, namreč sami preizkusijo. Testirajo obnašanje rastline v naših mikroklimatskih razmerah, odpornost proti škodljivcem in boleznim ter kakovost pridelka.

V premislek

LICEMERJE

J. Votek

Kar naenkrat je postal pomemben akter predvolilne tekme nekdanji pivovar Boško Šrot. Za navadnega pomurskega smrtnika ni pomembno, koga podpira na volitvah. Je pa v njegovih izjavah pomenljivo nekaj drugega, ko ob svoji podpori določenemu politiku napade banke, zakaj niso reprogramirale tajkunskih, predvsem pa njegovega kredita. Pomenljivo, ko nekdanji titulirani zaščitnik slovenskega gospodarskega interesa s tako vehemenco stopi v javnost in deli politične nasvete! Hkrati pa nam pokaže, koliko brezobzirnosti premore brutalni liberalni kapitalizem in kako malo mu je mar za krizo, ki spravlja na rob preživetja vse več ljudi. Ali Šrotov nastop pomeni pričakovanje politične rehabilitacije njegovega početja ali pričakovanje vrnitve morebitnih dolgov iz preteklosti? Upajmo, da ne. Še sreča, da so bile te zgodbe končane tik pred dvanajsto. Sicer bi bili priča popolnemu razdejanju. Šrotu bi se reprogramiranje kreditov morda celo izšlo, vendar na čigav račun? Na račun Pomurja oziroma Radenske, ki je bila njegova zlata jama, iz katere je črpal kapital, in če bi to počel še naprej, bi se Radenska zagotovo zlomila. Pa Šrot ni edini, ta zdaj poskuša s pomočjo vpliva na javnost doseči svoje, ker »javnih oziroma podjetniških« kapitalskih vzvodov, s katerimi bi lahko posegel na politični parket, nima več, zasebnega pa ne bo žrtvoval. Pa omenjeni gospod, nekoč cenjen v visoki politiki leve in desne opcije, ni edini, ki se je postavil v bran tovrstnega kapitala, ki brezčutno ščiti svoj interes in zanemari ali celo zavestno uničuje podjetniško substanco. To uničevanje je usmerjeno v najbolj vitalen ter za razvoj podjetja in družbe ključen dejavnik – ljudi, in to na vseh ravneh. Ne biti naiven, predstavniki prej omenjenega kapitala imajo nameščene svoje zaščitnike v vseh političnih opcijah in tu je problem, ki ga četrtega decembra ne bomo rešili.

Nepreslišano

Karikatura Anton Buzeti

Vestnikovi naročniki dobijo VEČ!

Vsi zdajšnji in novi naročniki Vestnika dobite v trgovskem centru ERA GOOD v industrijski coni v Nemčavcih 1 kg BELEGA ZELJA z geografskim poreklom namesto za 24 centov s

50% popustom, torej

le za 12 centov za kg.

Akcija velja od četrta, 24. novembra, do srede, 30. novembra.

VESTNIK

goodcenter s'trate

Naročniki se identificirajo s tem kuponom in natisnjenimi naročniškimi podatki na naslovnici Vestnika. Za nove naročnike velja izpolnjena naročilnica na časopis Vestnik.

Naročnik

ISSN 0351-6407

Murskosoboška bolnišnica obnovila del internega oddelka

Zdravijo več kot sedemsto življenjsko najbolj ogroženih bolnikov na leto

Ministrstvo za zdravje je Splošni bolnišnici Murska Sobota podelilo naziv učne bolnišnice za praktični pouk dijakov in študentov

V murskosoboški bolnišnici so končali obnovo pritličja internega oddelka, kjer je enota intenzivne in polintenzivne internistične terapije. Uredili so jo po najnovejših zdravstvenih standardih in smernicah, obnova pa je stala 650 tisoč evrov. Denar za investicijo je zagotovila bolnišnica. Na delu za intenzivno terapijo je dvanajst postelj in štirinajst na hospitalnem delu, prenovljeni prostori pa bodo omogočali boljše bivalne razmere bolnikom in zaposlenim.

»Letno smo zdravili povprečno 650 do 750 najtežjih internističnih bolnikov. To so bolniki z življenjsko ogroženimi motnjami srca, obtočil, prebavil, dihal in bolniki, pri katerih je prišlo do zapletov ob težkih okužbah,« je povedala predstojnica internega oddelka Vlasta Petric, ki je na otvoritvi predstavila tudi zgodovino oddelka in njegov strokovni razvoj. Od leta 1981 namreč vstavljajočasne srčne spodbujevalnike, opravljajo rutinske elektrokonverzije in druge vrste intenzivnega zdravljenja. Obravnava kritično bolnih, ki so tako kot svojci polni pričakovanja, zdravstveni delavci pa jim ne morejo zagotoviti ugodnega izida zdravljenja, je po besedah predstojnice ne le strokovno zahtevno, ampak za zaposlene tudi psihofizično obremenjujoče. Zato so pri delu zelo pomembni izkušnje in timski pristop.

Slovesnost ob odprtju prenovljene oddelka so povezali tudi z nazivom učnega zavoda. Avgusta je namreč mi-

Zdravstveni delavci enote intenzivne in polintenzivne internistične terapije

nistrstvo za zdravje izdalo odločbo o podelitvi naziva Splošna bolnišnica Murska Sobota – učna bolnišnica za izvajanje praktičnega pouka dijakov in študentov visokošolskih študijskih programov in univerzitetnega

študija medicine in farmacije. »Tako nismo le splošna regionalna bolnišnica, ampak tudi učna in raziskovalna institucija, kjer se izobražujejo in opravljajo klinične vaje številni dijaki in študenti iz naše in tudi drugih

regij,« je pojasnil direktor bolnišnice Bojan Korošec. V bolnišnici tako razvijajo tudi pedagoško in raziskovalno dejavnost, za kar pa je potreben tudi ustrezen kader. V zadnjih dveh letih se je v bolnišnici na novo zaposlilo

štiriindvajset zdravnikov, med njimi tudi nekaj priznanih strokovnjakov.

Bolnišnica bo kljub težkim časom nadaljevala vlaganja v opremo in procese dela za večjo kakovost in varnost

Za mamograf

Na dobrodelnem koncertu Zai-grajmo in zapojmo po domače v organizaciji Murskega vala in voditelja Geze Farkaša je bilo zbranih 4.128,51 evra, ki jih bo murskosoboška bolnišnica namenila za nakup digitalnega mamografa. S podobnimi prireditvami bodo nadaljevali. Za zgodnje odkrivanje bolezni je danes še vedno najpomembnejša mamografija, to je rentgensko slikanje dojke. Z ustreznim digitalnim mamografskim aparatom je mogoče z računalniško obdelavo posnetkov razjasniti marsikatero spremembo v dojkah, ki bi sicer zahtevala dodatna rentgenska slikanja. Digitalna mamografija je zato torej natančnejša in varnejša metoda v primerjavi z analogno.

Fotografija Majda Horvat

zdravljenja, izobraževanje zaposlenih in povečanje števila zdravniškega kadra, je povedal Bojan Korošec, lotili pa se bodo tudi energetske obnove celotne bolnišnice.

Majda Horvat

Romski jezik in lažni strokovnjak

Kakšna je vrednost državno financirane literature

Zdi se, da država bolj kot za blaginjo Romov dela v prid ozkega kroga domnevnih romskih intelektualcev, težave pa ostajajo nerešene

Vedno isti obrazi

Pred kratkim je v Murski Soboti potekal dvodnevni simpozij ob svetovnem dnevu romskega jezika, na katerem so razpravljali o statusu, zaščiti, standardizaciji romskega jezika in še marsičem. Tudi slavnostna govornica minister Igor Lukšič in direktor Urada za narodnosti Stane Baluh sta poudarila pomen romskega jezika za obstoj romske kulture in skupnosti. Zbrane je nagovoril tudi nekdanji rektor Univerze v Mariboru Ludvik Toplak, ki danes vodi zasebno visokošolsko institucijo Evropsko središče Maribor, v okviru katerega naj bi pripravljali tudi institut za romska vprašanja. Vse lepo in prav. Toda v oči spet bodejo nekatere ponavljajoče se in nikoli razčiščene podrobnosti. Med drugim sta kot razpravljavca navedena Rajko Djurić in Dragoljub Acković iz Srbije (prvi se simpozija tokrat sicer ni mogel udeležiti), stalna gosta prireditelj v organizaciji Zveze Romov Slovenije, ki jo vodi Jožek Horvat - Muc, ki se v vlogi predavateljev pojavita na skoraj vsaki tovrstni prireditvi Zveze Romov. Zadeva pa se ne konča zgolj pri predavanjih. Na simpoziju so predstavili tudi tri nove knjige: Romski simboli v Republiki Sloveniji, ki jo je napisal Jožek Horvat - Muc, izdajo pa je sofinanciralo Ministrstvo za šolstvo in šport; Pravopis romskega jezika, ki sta ga napisala Jožek Horvat - Muc in prej omenjeni Rajko Djurić, izdajo katerega je prav tako sofinanciralo Ministrstvo za šolstvo in šport; in Romski simboli, ki so jo družno napisala

li Muc in oba omenjena avtorja, izdajo pa je financiralo Ministrstvo za kulturo. Na ministrstvih smo povprašali, koliko je stala izdaja omenjenih knjig. Na Ministrstvu za šolstvo in šport so nam odgovorili zgolj, da je izdaja navedenih knjig del obsežnejšega projekta z naslovom Uspešno vključevanje učencev Romov v sistem vzgoje in izobraževanja, ki je bil vreden 1.593.100 evrov in je trajal tri leta. Kot so še zapisali, je projekt vključeval več aktivnosti, od katerih je najbolj znano financiranje zaposlitve tridesetih romskih pomočnikov v šolah, ki vključujejo učence Rome. Na Ministrstvu za kulturo pa so odgovorili, da so za izdajo knjige Romski simboli zagotovili finančna sredstva v višini 2.800 evrov.

Muc ni magister

V predgovoru knjige Romski simboli lahko preberemo, da gre za prvo knjigo te vrste v svetovnem merilu, ki vzbuja pozornost tako znanstvenikov kot široke javnosti, knjiga pa naj bi omogočala boljše razlago in razumevanje življenja in kulture Romov tudi v Sloveniji. V bistvu gre za slovar različnih pojmov, ki naj bi bili reprezentativni romski simboli. Vendar bralca lahko zmoti že prvi: »A in U«, ki je označen kot poetski simbol. V njegovi obrazložitvi je zapisano: »V zbirki pesmi Rajka Djurića »A in U« imata prva in zadnja črka simbolični pomen, poleg tega sta nadomestilo za življenje in smrt, medtem ko veznik »in« predstavlja nastajanje in odhajanje.« Ver-

Predsedniku Zveze Romov Slovenije Jožku Horvatu - Mucu v Sloveniji niso priznali magistrskega naziva, kljub temu pa država nekritično financira izdajo literature, kjer se kot avtor podpisuje z omenjenim nazivom.

jetno ni treba biti strokovnjak za romska vprašanja, da bi podvomili, da je naslov pesniške zbirke, ki jo je napisal isti avtor, res simbol, s katerim se poistovetijo pripadniki romske skupnosti v svetu. Tudi naprej v knjigi naletimo na razlago raznih splošno znanih pojmov, verskih simbolov in zgolj navedbo različnih romskih imen, za katere ni pojasnjeno, zakaj naj bi bili to romski simboli. Težava nastane tudi pri avtorjih. Jožek Horvat - Muc se kot avtor podpisuje z znanstvenim nazivom magister, ki se je pred njegovim imenom pojavil pred prejšnjimi lokalnimi voli-

tvi, ko je kandidiral na listi stranke Zares. Ker je bilo do tedaj znano, da naj bi imel Muc opravljeno zgolj triletno poklicno srednješolsko izobraževanje, se je vsem porodilo vprašanje, kdaj je Muc končal štiri letno srednješolsko izobraževanje in dokončal univerzitetni ter nato še celo magistrski študij. Na vprašanje, ki mu je bilo že večkrat postavljeno, je Muc zmeraj nonšalantno odgovarjal, da je magistriral pri profesorju Djuriću v Beogradu, na vprašanje, kje je pridobil izobrazbo, ki je potrebna, da se nekdo sploh lahko vpiše na magistrski študij, pa je dajal nenatanč-

ne odgovore o študijskih programih v tujini, katerih obstoj je zelo vprašljiv. O njegovem in o magistrskih naslovi nasploh smo povprašali tudi na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, kjer so pristojni za priznavanje v tujini pridobljene izobrazbe. »V skladu z veljavno slovensko zakonodajo se v tujini pridobljen strokovni in znanstveni naslov lahko v Republiki Sloveniji uporablja, če je diploma, s katero se izkazuje pridobitev naslova, priznana v Republiki Sloveniji. Zakon o priznavanju in vrednotenju izobraževanja določa priznanje izobraževanja z izdajo odločbe,« je zapisala vodja Sektorja za priznavanje izobraževanja Alenka Liseč, ki nam je prav tako odgovorila, da Muc v postopku priznavanja tujega izobraževanja ni predložil popolne dokumentacije, zaradi česar je bila vloga zavrnjena. V Zvezi Romov tudi tokrat niso pojasnili ozadja magistrskega naslova Muca, pojavlja pa se tudi vprašanje, kako je lahko institucija, na kateri poučuje Rajko Djurić, Mucu podelila magistrski naziv, če ta prej ni imel dokončanega univerzitetnega študija. Seveda je tudi področje kulture za romsko skupnost izjemnega pomena, toda tistim, ki spremljajo romsko problematiko v zadnjih letih, se lahko upravičeno zdi, da država bolj kot v dobrobit Romov dela v prid ozkega kroga domnevnih romskih intelektualcev, medtem ko resnične težave Romov ostajajo nerešene.

Timotej Milanov

Izredni zakol 17 tisoč piščancev v Agromerkurju

Salmonela v nastilju, ne v živalih

Razloga za paniko po besedah direktorja Tomislava Kovačiča ni, čeprav so zaokrožila SMS-sporočila, da bo meso končalo v trgovinah in da bodo delavci izpostavljeni nevarni bakteriji – Mesa ne bodo prodajali svežega – Delavci so bili opremljeni, kot določajo pravilniki

Ali je bilo 17 tisoč piščancev iz far-
me v Motvarjevcih, ki so jih v sobo-
to zaklali v murskosoboškem Agro-
merkurju, okuženih s salmonelo,
bo po besedah Tomislava Kovačiča
predvidoma znano ta konec tedna.
V motvarjevski farmi so prvič po pe-
tih letih res odkrili nevarno bakteri-
jo, vendar ne v mesu živali, temveč v
nastilju. »To se dogaja tudi pri drugih
predelovalcih mesa.« Klanje piščan-
cev so sicer načrtovali, v zakol so jih
zaradi domnevnega pojava salmone-
le poslali le nekaj dni prej. Po klanju
morajo po navodilih Veterinarske
uprave opraviti dezinfekcijo in temel-
jito čiščenje klavniških prostorov, na
piščančji farmi pa odstraniti gnoj in
nastilj ter razkužiti hlev.

Direktor Panvite Veterine Tonček
Gider je poudaril, da mesa ne bodo
prodajali svežega, v skladu s predpisi
pa ga lahko, če ga termično obdelajo

Pošiljatelj SMS-sporočil je zapisal, da bo klanje piščancev trajalo več kot deset ur.

in s tem uničijo morebitne bakterije
salmonele, uporabijo za izdelke iz pi-
ščančjega mesa in te prodajajo. Tudi
vsebinsko SMS-sporočilo, ki so zaokro-
žila v petek ponoči, da so bili delav-
ci med klanjem izpostavljeni nevarni
bakteriji, ki povzročata različne oblike
črevesnih okužb, so v Agromerkurju
ostro zanikali. »Delavci so bili opre-
mljeni, kot to določajo pravilniki,
zato ni nevarnosti okužbe,« je dejal
direktor Kovačič. Povedal je še, da je
bil pri klanju navzoč veterinarski in-
spektor.

Govorili smo z enim od njih, ki ni
želel biti imenovan. Potrdil je, da gre
za običajno prakso. Pojasnil je še, da
ni nikakršne možnosti, da bi okuže-
no meso končalo pri potrošnikih in
da so v takih primerih zaradi varova-
nja zdravja postopki zelo dosledni.

Tudi na Pomurje.si.

Andrej Bedek

Slaba luč na podjetje

Agromerkur, ki je del skupine Pan-
vita, se je nedavno že znašel na ča-
sopisnih straneh, ko smo v Vestni-
ku poročali, da je inšpektor za delo
v podjetju ugotovil kršitve pravic
delavcev, ki so delali prek polnega
delovnega časa. Inšpektor je oglo-
bil Agromerkur in direktorja Tomi-
slava Kovačiča, ki je povedal, da so
jih v kršenje pravic delavcev, ki de-
lajo nadure in z manj počitka, pris-
lile razmere na trgu in prostorska
stiska v pakirnici. Na domnevno
nevzdržne razmere v proizvodnji
je opozorilo anonimno pismo, zato
Kovačič tudi zavoljo SMS-sporočil
o klanju piščancev ne razume, »za-
kaj nekdo meče slabo luč na podje-
tje v teh težkih časih.«

Zlata vreden zadetek Fajića

V včerajšnjem 19. krogu 1. SNL je Mura 05 v Fazaneriji dosegla še eno pomembno zmago, s katero se je povzpela v sredino lestvice. Črno-beli so z 1 : 0 ugnali Luko Koper. Odločilni gol je v 31. minuti dosegel Fajić, ki je iz obrata zadel levi spodnji kot. Lendavska Nafta pa je v Kranju iztržila točko, strelec je bil Vranešević v 6. minuti. M. J.

Carthago v Odrancih

Nezadovoljni delavci za jutri napovedali stavko

Zahteva po petodstotnem povišanju plače in priznanje sindikata SKEI

V družbi Carthago je v odnosu med
delavci in vodstvom škripalo že nekaj
časa. Zaposlene je motilo, da so zara-
di logističnih pomanjkljivosti v pro-
cesu dela opravili veliko nadur, ki jim
jih delodajalec ni priznaval in tudi ni
plačeval. Te ure so se kopičile zaradi
nepravčasno dobavljenih sestavnih
delov. Kljub priznani visoki produktiv-
nosti delavci niso bili ravno zadovoljni
s plačami, ki so resda nekaj nad mini-
malnimi oziroma določenimi v kolek-
tivnih pogodbah. Opozarjanje na niz-

ke plače je sicer lastnika pred časom
močno razburilo, po naših informacijah
pa se je v reševanje problemov tak-
rat vključila občina, ki se je postavila
na stran delavcev. Na sestanku vod-
stva družbe z občinskimi svetniki jim
je bilo obljubljeno, da bodo nastale za-
plete in pomanjkljivosti odpravili. Pre-
težni del takratnih zahtev naj bi se ure-
sničil, očitno pa ne vse na zadovoljivi
ravnini. Po nenadni razrešitvi direktorja
družbe Matjaža Kekca v avgustu, ki so
mu že prej delno omejili pooblastila,

so delavci očitno ostali brez sogovor-
nika, s katerim so kljub vsemu uspeva-
li reševati zaplete. To, da odnosi s se-
danjim direktorjem oz. prokuristom
Klausom Antonom Vogglom oziroma
do takrat pristojnim za tehnološki del
proizvodnje niso bili na zgledni ravni,
pa tudi ni nobena skrivnost. Predstav-
nik SKEI-a Robert Seršen nam je potrdil,
da sta ključni stavkovni zahtevi pe-
todstotno povišanje plač in priznanje
reprezentativnega sindikata SKEI.

J. Votek

Dijaki za vrnitev državnih štipendij

Podaljševanje obdobja
maminih sinčkov

Mladoletnim dijakom se zdi, da so drugače obrav-
navani kot drugi upravičenci do socialnih prejemkov

Medtem ko se vse bolj približuje uvel-
javljanje nove socialne zakonoda-
je, predvsem Zakona o uveljavljanju
pravic iz javnih sredstev, se določene
skupine ljudi, ki menijo, da so pri
tem prikrajšane, že upirajo. Takoj po
medijskih objavah sprememb so naj-
prej to storili dijaki. Ti so imeli že lani
ob sprejemu zakona svoje pomisleke,
pred dnevi pa so proti spremembah
začeli zbirati tudi podpise.

To, kar moti predstavnike dijakov iz
Dijaške organizacije Slovenije (DOS),
je ukinjanje državnih štipendij za mlado-
letne dijake. Državne štipendije bodo
namreč s 1. januarjem dijakom, ki še
niso dopolnili 18 let, šle v mirovanje,
čeprav so zanje že prejeli odločbe. Kot
je za Vestnik povedal predsednik DOS-a
Mitja Lešnik, naj bi po novem zakonu
odločbe v zvezi s pravicami do drugih
socialnih prejemkov veljale tudi po no-
vem letu vse do izteka veljavnosti, ra-
zen za državne štipendije. To se mu zdi
krivično, saj so mladoletni dijaki na ta
način drugače obravnavani, zato so na-
povedali ustavno presojo tega zakona.
Meni tudi, da gre za kršenje 155. člena
Ustave RS, kjer je zapisano, da zakoni
ne morejo učinkovati za nazaj. Ker dija-
ška organizacija ne more vložiti ustav-
ne presoje, lahko to storijo mladoletni
dijaki, ki bodo izgubili štipendijo, DOS
pa jim bo pri tem pomagal.

Brez državne štipendije bo ostalo
približno 18 tisoč mladoletnih dijakov.
Država za te obljublja višji otroški do-
datek, po izračunih DOS-a pa naj bi bil
ta v povprečju vsaj za 80 evrov manj-
ši. Menijo še, da se z ukinjanjem dr-
žavnih štipendij za mladoletne dijake
omejuje njihova samostojnost. Mladi
bodo morali odslej za vsak evro prositi
svoje starše oz. skrbnike, ki bodo pre-
jemali otroški dodatek. Kot dodaja Le-
šnik, bodo nekateri s svojim denarjem
lahko samostojno razpolagali šele, ko
bodo zaposleni, s čimer država podaljš-
uje obdobje »maminih sinčkov«.

Državne štipendije
v Pomurju

V Pomurju je leta 2010 (vir SURS)
državno štipendijo prejelo
2159 dijakov. Če računamo, da
dosežejo dijaki polnoletnost ve-
činoma ob koncu tretjega, pred-
vsem pa v četrtem letniku, to pa
pomeni, da jih je vsaj tri četrt od
teh mladoletnih, lahko sklepamo,
da bo ostalo v Pomurju brez dr-
žavne štipendije od 1600 do 1700
mladoletnih dijakov.

Podobno menijo tudi nekateri dija-
ki v Pomurju. Kot pravi Anja Kutnjak,
dijakinja radenske gostinske šole in
predsednica tamkajšnje skupnosti di-
jakov, se njej in njenim prijateljem ter
sošolcem zdi zelo pomembno, da ima-
jo mladi svoj denar in se tako nauči-
jo ravnati z njim. Najbolj pa jo pri teh
spremembah skrbijo subvencije za pre-
voz. Iz lastnih izkušenj in sodeč po po-
govorih na dijaških sestankih meni, da
dijaki v Pomurju največji del štipendi-
je porabijo za stroške prevoza do šole.
Zdaj so si te pokrivali iz štipendije, po
novem pa bodo starši mladoletnih dija-
kov morali zaprositi za subvencijo, pri
čem se bojijo, da ta ne bo takšna, kot
je bila v okviru državne štipendije, ozi-
roma da je zaradi novih izračunov ne-
kateri niti ne bodo dobili.

Kot pravi Lešnik, bodo te dni z zbi-
ranjem podpisov nadaljevali in na
šole poslali tudi dopise predstavn-
ikom dijaških skupnosti, naj se vklju-
čijo v akcijo. V pomoč pa jim bodo
tudi študentske organizacije. S števil-
no podporo bodo izkazali nestrinjanje
s spremembami na področju državnih
štipendij in s tem nastopili v dialogu z
novo vlado, za katero upajo, da mu bo
bolj naklonjena kot sedanja.
C. K.

Inštitut za napredne tehnologije in komunikacije (INTK)

Prodor na nova tržišča JV Evrope

V Pomurju smo zares dobri le na malo področjih gospodarstva in napredne komunikacijske tehnologije so prav gotovo ena izmed teh

Inštitut so ustanovili z namenom prodora na nova tržišča jugovzhodne Evrope. Za ustanovitev skupnega inštituta in ne podjetja so se odločili zato, ker gre za raziskovalno-razvojno dejavnost, vložili pa so minimalni finančni znesek, s katerim krijejo stroške zagona. Sodelovanje s fakultetama za elektrotehniko v Mariboru in Ljubljani že poteka, sodelujejo pa tudi z razvojnimi organizacijami iz jugovzhodne Evrope.

V tem trenutku je poudarek dan projektom s področja radiodifuzije in možnostim razvoja novih storitev ter izkoriščanju prostih zmogljivosti s prehodom na digitalizacijo radiodifuzije. Ali kakor je opisal njihovo iniciativo direktor inštituta Tomaž Bokan: »Bistvo vsega je zmanjševanje digitalnega razkoraka (digitalne ločnice), to pa poenostavljeno pomeni manjšanje razlik med možnostmi tistih, ki živijo na podeželju in nimajo interneta in ne širokopasovnega omrežja, in tistimi, ki imajo zaradi razvite osnovne infrastrukture številne možnosti na področju IKT-ja. Osnovna vsebina zagonskih projektov je torej iskanje primernih rešitev za to tehnološko področje.« Partnerji pri projektih prihajajo iz Avstrije, Italije, Grčije, Slovenije, Madžarske in držav bivše Jugoslavije, najbolj zanimivi trgi na področju IKT-infrastrukture pa so zagotovo nekoliko manj razvita območja in države.

Za uspešno delovanje na področju IKT-ja in radiodifuzije pa potrebujejo tudi nekakšen ekosistem ali

Ustanovitelji inštituta Daniel Šabjan (Kreativne ideje), Daniel Copot in Tomaž Bokan (oba Telesis) ter Marko Močnik (Pomurski tehnološki park)

infrastrukturno osnovo, ki pravzaprav dovoljuje, da lahko stopijo na določena področja. Marko Močnik pojasnjuje: »Če hočeš na regionalni ravni dvigniti raven visokotehnološkega podjetništva, mora biti primerno oblikovano tudi okolje na

področju raziskav in razvoja. Ta segment je namreč v Pomurju zelo slabo razvit. Pomurski tehnološki park je tako pred leti spodbudil in podprl ustanovitev Inštituta za aplikativno biotehnologijo, ki prav zdaj izvaja zares največ aktivnosti na področju

živilskopredelovalne industrije in že širi svoje znanje na trge jugovzhodne Evrope. Vidimo, da razpolagamo tudi z domačimi strokovnjaki na področju komunikacijskih tehnologij, zato se nam zdi smiselno, da smo tudi med soustanovitelji Inštituta za na-

predne tehnologije in komunikacije. Podjetja, ki si želijo rasti in se razvijati, morajo biti enostavno usmerjena v tržne niše in v teh nišah biti tudi globalno konkurenčna. Za to pa je potrebno nenehno vlaganje v raziskave in razvoj in stopanje na nove trge. Z inštitutom bo doseganje ciljev vsekakor lažje.«

Namen registracije inštituta ni vlaganje v fizično infrastrukturo, ampak izpolnjevanje neformalnih pogojev za sodelovanje v evropskih razvojnih projektih iz vsebinskega področja inštituta. S tem si bodo tudi olajšali vstop na nove trge.

Tudi na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije in radiodifuzije deluje v Pomurju kar nekaj prepoznavnih in cenjenih podjetij. Tomaž Bokan in Daniel Copot sta v preteklosti delovala v enem izmed njih, potem pa sta se odločila za samostojno podjetništvo in svojo razvojno pot. V pomurskem gospodarstvu je po prihodkih ta dejavnost uvrščena prav v vrh.

Pri določenih inovativnih in raziskovalnih projektih, ki so torej lahko vstopnica za tuje trge, pa je najprej treba imeti ustrezno oblikovano podporno okolje in tudi druge možnosti za uspešno delovanje. Oblikovanje inštituta, ki je torej zares specifično usmerjen na omenjeno tehnološko področje, zaokrožuje vsebinsko udeleževanje Pomurskega tehnološkega parka in odpira nova vrata mnogim podjetjem in raziskovalcem.

Bernarda B. Peček

Oglasno sporočilo

Ocean Orchids širi proizvodnjo in tropski vrt v Prekmurju

Naložbe so vredne 4,1 milijona evrov – Zgradili bodo prvi nadtlačen rastlinjak v Evropi – Tropski vrt med največjimi turističnimi zanimivostmi

»Proizvodnja milijon dvesto tisoč orhidej ne zadosti povpraševanju, zato bomo povečali proizvodne zmogljivosti,« začne pogovor Roman Ferenčak, direktor krovne družbe v sistemu Ocean Orchids, v katerem je danes zaposlenih že 40 ljudi. Njihova trenutna proizvodnja predstavlja dva odstotka evropskega tržišča, ki so ga zavzemali vse od ustanovitve podjetja leta 2003 z namenom, da v sodelovanju z lokalnim okoljem in z geotermalno vrtino zgradijo rastlinjak za proizvodnjo orhidej. Sočasno je kot ena večjih regionalnih turističnih atrakcij nastal tudi tropski vrt, ki bo po novem velik kar 1500 kvadratnih metrov, omogočal pa bo tudi izobraževanje za vrtnice in šole.

Podjetje, ki se ukvarja s proizvodnjo orhidej, produktom dekorativnega značaja, je zaradi krize občutilo padec povpraševanja, ki pa je konec lanskega leta spet začelo rasti predvsem na zunanjih trgih, v Avstriji, na Madžarskem in v Nemčiji. Zato so se odločili za širitev proizvodnje na dodatni hektar površine, to pa je skoraj tridesetodstotna širitev. Vrednost celotne investicije je 4,1 milijona evrov. Del sredstev so uspeli pridobiti na razpisu ministrstva za kmetijstvo, drugo predstavljajo lastna sredstva.

Izboljšana tehnologija prvič tudi v Evropi, v Prekmurju

Širitev proizvodnih prostorov zajema gradnjo dveh prizidkov. Prvi bo namenjen proizvodnji orhidej, primernih za večje okrasne lončke, t. i. orhideje Ocean Cascade, ki za razvoj in uspešno vzgojo potrebujejo drugačno klimo in način namakanja. Za ta produkt so lani novembra dobili prvo in drugo nagrado na največjem hortikulturnem sejmu v Evropi v Amsterdamu na Nizozemskem in je dober prodajni potencial. Drugi prizidek bo objekt s tako imenovano ultra klimo. To pomeni, da bo rastlinjak obratoval na način, da se klima v prostoru ne bo ustvarjala ob pomoči seval, ampak z vpihovanjem že pripravljenega zraka. S tem bodo zmanjšali stroške ogrevanja in hlajenja, zmanjšali pa bo tudi zunanji vpliv škodljivcev, saj bo z novo tehnologijo celoten objekt nadtlačen in ne bo dopuščal vdora zunanjega zraka. Tehnologijo so razvili v Združenih državah Amerike, testirajo pa jo že od leta 2005. »Poskusi v Kaliforniji so pokazali zelo dobre rezultate in zdaj bomo to tehnologijo, pri kateri sem tudi sam sodeloval, prvič prenesli v Evropo, torej v naše podjetje,« je povedal Ferenčak. Pri njenem razvoju kot sovlagatelj sodeluje tudi podjetje Kubo iz Nizozemske, dolgoletni partner podjetja Ocean Orchids.

Nove proizvodne zmogljivosti za povečan izvoz

Zaradi povečanih proizvodnih površin in tretjine večjega obsega proizvodnje bodo v podjetju Ocean Orchids posodobili tudi pakiranje orhidej z linijo za sortiranje in računalniškim spremljanjem zaloga, prodaje ter odprave blaga. »Naše orhideje prodajajo na več kot tristo petdesetih lokacijah po Sloveniji in za vsako trgovino jih je treba pripraviti tako, da jih lahko takoj postavijo na police. Zato smo z informacijsko tehnologijo posodobili celotno podjetje,« je povedal Roman Ferenčak. Polovico orhidej prodajo na slovenskem trgu, z razširitvijo proizvodnih zmogljivosti pa bodo povečevali predvsem izvoz. Kljub slabemu

Roman Ferenčak, direktor uspešnega podjetja Ocean Orchids

ekonomskemu stanju na trgih si zaradi velikosti trga dobro prodajo obetajo na Madžarskem in Hrvaškem, pred dnevi so prve stike navezali s kupci iz Srbije, svoj tržni delež pa želijo utrditi še v Avstriji.

Tropski vrt z izobraževalnim središčem

Drugi del prizidka bo namenjen povečanju tropskega vrta, pred njim pa bodo na večjem prostoru uredili tudi maloprodajo. »Nov objekt bo arhitekturni presežek, saj bo visok 7,7 metra in bo omogočal rast dreves. Pri razvoju te turistične dejavnosti želimo še izboljšati sodelovanje z lokalnimi turističnimi organizacijami in s kompleksom Panonskih term, več sodelovanja pa si želimo tudi z okoljskimi vrtnicami in šolami, saj nekateri že zdaj opravljajo naravoslovne dejavnosti v naših prostorih,« je o sodelovanju z lokalnim okoljem povedal sogovornik. Zato bo dobilo v novih objektih prostor tudi izobraževalno središče s konferenčno dvorano, kjer bi predstavljali gojenje okrasnega cvetja ter podajali znanje o pridelovanju zelenjave v zaprtih prostorih in izkoriščanju geotermalne energije. Tropski vrt s prodajo orhidej je že zdaj privabljal na leto do štirideset tisoč obiskovalcev, to pa ga uvršča med turistično najbolj obiskane zanimivosti v pokrajini, z razširitvijo pa si v podjetju Ocean Orchids obetajo še večji obisk. Zato se ukvarjajo tudi z mislijo, kako tej eksotični ponudbi dodati lokalni, etnološki pridih. V prihodnosti tako načrtujejo tudi gradnjo novega prizidka z gostinsko ponudbo, restavracijo pa bi po vsej verjetnosti poimenovali po predlogu predsednika Danila Türka »Vzhod sreča zahod«.

Semenska knjižnica severovzhodne Slovenije kot vez med tradicijo in prihodnostjo

Brezplačna menjava semen

Ohranjanje starih slovenskih semenskih sort je hkrati ohranjanje biotske pestrosti kulturne krajine

Seme je vir življenja, iz njega vse izhaja. Izgubiti lastna semena pomeni izgubiti samostojnost, in prav Slovenija je v zadnjih desetletjih pozabljala na to, kar je pomembna osnova nacionalne varnosti. O tem je prepričana tudi agronomka Mateja Koler z Biotehniške fakultete v Mariboru, ki nadaljuje študij prav v povezavi s semeni. Prav zdaj je usmerjena v oživitvev semenske knjižnice, ki je del programskega sklopa Urbanih brazd v okviru Evropske prestolnice kulture Maribor 2012.

Minulo soboto so v sejni dvorani MO Murska Sobota svoje videnje prihodnjega sodelovanja pomurskih in podravskega kmetov, vrtničarjev in varuhov semen predstavili dr. Marta Gregorčič (vodja sklopa Urbanih brazd), Matej Zonta, koordinator ekološkega dela programa, Anton Komat in Mateja Koler. Osnovno poslanstvo tovrstne knjižnice, ki je alternativni pristop k ohranjanju biotske pestrosti kulturnih rastlin, je varovanje, ohranjanje in spodbujanje ponovne kultivacije starih sort (avtohtone, tradicionalne

Mateja Koler, koordinatorica projekta Semenska knjižnica in predsednica društva Varuhi semen: »Mreža se vzpostavlja za celotno Podravje in Pomurje, torej na območju, kjer bo osrednje dogajanje prestolnice kulture v prihodnjem letu.«

tov: iz ljudske rastlinske genske banke, tako da se fizično hranijo vzorci v kozarcih, ki so kadar koli na voljo vsem članom knjižnice, da si jih izposodijo za sajenje. Drugi del pa predstavlja mreža varuhov semen, vsi tisti, ki bi bili pripravljeni prevzeti skrb za varovanje, obnavljanje in ohranjanje starih sort. Naš cilj ni prodaja, ampak brezplačna menjava med varuhi in semensko knjižnico. Mi smo že razdelili vprašalnike in izvedli povpraševanje, zdaj pa bomo še pripravili predstavitev po pokrajinah. Pozivamo gospodinjice in kmetovalce, da se obrnejo na nas in semensko knjižico. Največji problem se mi pa zdi, da se je izgubilo osnovno znanje, kako pridelati in ohraniti seme.«

Pri vsem tem so trajnostno naravnane kmetijske prakse del tega sistema za pridelavo semen. Mreža varuhov semen se bo (neodvisno od semenske knjižnice) ustvarila s pomočjo spletne strani knjižnice. Vizija je brezplačna izmenjava semen ali sadilnega materiala med člani semenske knjižnice,

ki jo bo krepila in ohranjala pestrost kmetijskih rastlin skupnost varuhov semen. Ker je zdravo in kakovostno seme prvi pogoj za kakovosten pridelek v naslednjem letu, bo semenska knjižnica ponujala na spletni strani in v pisni obliki digitalni herbarij ter tudi informacije in nasvete npr. o kaljivosti semen, vlagi v zrnju in različnih alternativnih načinov razkuževanja semena (npr. z vročo vodo). S tem bodo pomagali varuhom do skupnega cilja, to je zelo kakovosten semenski material iz Slovenije za potrebe lokalnih kmetov iz Pomurja in Podravja, vrtničarjev in drugih zainteresiranih posameznikov s tega območja. Vzor so jim podobne že delujoče semenske knjižnice v Nemčiji, Franciji, Angliji, na Češkem in v Avstriji, kjer v bližini Dunaja deluje tako imenovana Noetova barka. Prav pomurska regija je biotsko najpestrejša in bogata s še ohranjenimi rastlinami in mnogi so prepričani, da bi padoben arhiv ali banka morala delovati tudi v Prekmurju.

Bernarda B. Peček

Mateja Koler: »Seme kot tako je torej vir samooskrbe, to je eden od razlogov, da semensko knjižnico tudi posebej izpostavljamo.«

in udomačene sorte), namenjenih za prehrano ljudi. V ospredje je postavljeno iskanje in zbiranje redkih ali ogroženih vrst in sort vrtnin, poljščin, sadnih rastlin in vinske trte, ki niso več dostopne ob pomoči komercialnih semenskih katalogov.

Mateja Koler verjame, da je seme osnova vsega: »Seme je vir življenja, iz njega vse izhaja. Seme kot tako je torej vir samooskrbe, to je eden od razlogov, da semensko knjižnico tudi posebej izpostavljamo. Vizija semenske knjižnice je ohranjanje starih slovenskih sort. Tistih, ki se v naših podnebnih in talnih razmerah skozi evolucijo že lahko prilagodijo. Sestavljena je iz dveh osnovnih elemen-

S pomočjo semenske knjižnice naj bi ponovno začeli sejati semena starih sort, tako zelenjave kot tudi sadja, kot so jabolka na posnetku, ki jih danes lahko vidimo le še na kakšnih razstavah.

Ministrstvo za kmetijstvo

Pomoč pošla v slabem mesecu

Pomoč ob smrti, invalidnosti ali nesposobnosti za delo pomemben socialni korektiv

Sredi oktobra so bili v okviru Uredbe o pomoči ob nepredvidljivih dogodkih MKGP objavljeni trije razpisi, in sicer: Podpora kmetijskim gospodarstvom zaradi degradiranosti okolja, razpis za nadomestilo škode ob požaru ali strelu in razpis za finančno pomoč ob smrti, invalidnosti ali nesposobnosti za delo v letošnjem letu. Za slednjega je bilo na voljo 250 tisoč evrov.

Gre za nepovratna sredstva, s katerimi naj bi si kmetije pomagale ob smrti, invalidnosti ali nesposobnosti za delo (bolezen) nosilcev ali članov kmetijskega gospodarstva. Za primer smrti ali invalidnosti prve kategorije so prizadeti upravičeni do 7.500 evrov nadomestila. Za invalidnost druge kategorije je predvideno nadomestilo 5.200 in tretje kategorije 3.750 evrov. Kategorizirana je tudi nezmožnost za delo zaradi bolezni. Za enoletno nesposobnost za delo prizadeti dobijo 7.500 evrov, za enajstmesečno 6.875, desetmesečno 6.250,

devetmesečno 5.625, osemesečno 5.000, sedemesečno 4.375 in šestmesečno 3.750 evrov nadomestila. Zaradi obdelave vlog zaenkrat še ni mogoče pridobiti konkretnega podatka, koliko vlog je prišlo na razpis, so pa bila sredstva 17. novembra že izkoriščena in je razpis zaprt. Na vprašanje, zakaj ni bil za vse tri ukrepe objavljen enoten razpis in bi bila s tem omogočena večja prilagodljivost delitve razpoložljivih sredstev, so nam z ministrstva odgovorili: »V skladu z Uredbo o pomoči ob nepredvidljivih dogodkih v kmetijstvu so bila z javnimi razpisi zagotovljena sredstva za ukrepe Finančna pomoč ob smrti, invalidnosti ali nesposobnosti za delo v letu 2011, Finančna pomoč za nadomestilo škode zaradi požara ali strele na kmetijskem gospodarstvu v letu 2011 in Podpora kmetijskim gospodarstvom zaradi degradiranosti okolja. Sredstva so bila načrtovana po ukrepih, javni razpisi pa so odprti do

porabe sredstev. V postopku sprejemanja uredbe so s pripombami (ki so bile upoštevane) sodelovale tudi nevladne organizacije. V primeru, da bo prišlo do novih ugotovitev in pripomb v zvezi z uredbo in razpisi, bomo te pripombe upoštevali v okviru možnosti v naslednjih razpisih oziroma bomo spremenili uredbo, če bo to potrebno. Razpis je bil zaprt 17. 11. 2011. Predvidevamo, da bo naslednji javni razpis za ta ukrep objavljen v začetku leta 2012. Sredstva, ki mogoče ne bodo izkoriščena po posameznem javnem razpisu, je mogoče uporabiti v novem razpisu, premeščanje sredstev med posameznimi razpisi pa ni mogoče. Ukrepe poskušamo izvajati pravično in s spoštovanjem do posameznikov, ki so bili v težkih življenjskih situacijah.« Pozitivno je, da bo v začetku naslednjega leta objavljen nov razpis za finančno pomoč ob smrti, invalidnosti ali nesposobnosti za delo.

J. Votek

Vrtnne sadike Cons1

Priložnost ali poguba

Za kakovostno vrtnino je potrebna kakovostna sadika

Nadaljevanje s 1. strani

To ga je spodbudilo, da se je počasi presmerjal v pridelavo sadik. Po njegovem v današnjem času ne diktira več položaja na trgu z zelenjavo in vrtninami »zelena mafija«, ampak veliki trgovski centri, ki so se usmerili naravnost na največjo veletržnico v Italiji. Po obetavnem začetku pridelave in domače prodaje sadik je leta 2000 sklenil prvo pogodbo za prodajo sadik s KZ Ljutomerčan. Jožef Lebar pri svojem razvoju poudari postopno okrog desetodstotno letno rast, ki je bila proizvodno in razvojno obvladljiva. Z zdaj pridelajo približno milijon sadik letno. Vzporedno z rastjo obsega pridelave je začel razvijati lastno blagovno znamko Cons 1. Opozori pa, da pridelava sadik ni samo nakup semen in setev v lončke. Pred komercialno ponudbo posamezne sorte na trgu mineta vsaj dve leti. Sortni izbor, ki ga ponujajo pridelovalcem vrtnin, namreč sami preizkusijo. Testirajo obnašanje rastline v naših mikroklimalnih razmerah, odpornost proti škodljiv-

Cons 1 je obseg prihodkov od prodaje z nekaj več kot 92 tisoč evrov povečal na 164 tisoč evrov v lanskem letu. To so dosegli s štirimi zaposlenimi.

cem in boleznim ter kakovost pridelka. Najpomembnejše pa je, da s testno pridelavo ugotovijo, kako se rastlina obnaša v naravnem zunanem okolju. Brez tega ni mogoče zagotoviti ustrezne kakovosti. Razvoj novih sort je namreč izredno hiter in temu je treba slediti.

Pridelava sadik je sezonskega značaja in je vezana na začetek januarja in se končuje konec maja. To je tudi najugodnejši čas za pridelavo sadik. Kot pravi, ne gre toliko za to, da povpraševanje po nekaterih sadikah in pridelava ne bi bila mogoča tudi v poletnem času. Toda tveganje zaradi visokih temperatur je tako veliko, da se to ne izplača. Čeprav je zdaj mrtev čas za sadike, je primeren za pripravo rastlinjakov za novo sezono, predvsem za čiščenje in razkuževanje, da ni neprijetnih posledic. Se pa pripravlja tudi na obnovo oziroma zamenjavo energetskega sistema. Z ogrevanja s kurilnim oljem bodo prešli na lesno biomaso. Na vprašanje, zakaj ne na geotermalno energijo, Jožef Lebar odgovori, da je sistem predrago, z investicijskim vložkom v dve vrtni pa bistveno dražji od kurilnega olja, medtem ko je ogrevanje rastlinjakov z lesnimi sekanci trikrat cenejše od olja. Hkrati poudari, da pri pridelavi sadik še naprej načrtuje desetodstotno letno rast, vendar ne več v pridelavi konvencionalnih sadik, ampak v širitvi ponudbe na nova področja. V naslednji sezoni bodo ponudili sadike gozdnih jagod, goje in začimb. Gre za ponudbo sadilnega materiala za kulturo, po katerih ni množičnega povpraševanja, je pa butično povpraševanje in je pridelava cenovno zelo zanimiva. Začimbe so vse zanimivejše, je pa posebnost našega trga, da se je komaj začel segmentirati po okusih.

Travna ruša

Sadika pa zaradi sezonske narave pridelave niso edini razvojni izziv Jožefa Lebarja. Tako se je ob urejanju okolice uveljavil s pridelavo travne ruše. Gre za novo zgodbo s posebnimi tehnološkimi zahtevami in občutljivostjo, ki zasluži posebno obdelavo.

J. Votek

izobraževanje kmetovalcev

24. 11. 2011: dvorana Občine Turnišče, Ulica Štefana Kovača 73, 9224 Turnišče, 17.00, ne velja za KOP, Vinarstvo – delavnica – Kletarski večer.

29. 11. 2011: kulturna dvorana Občine Hodoš, Hodoš 52, 9205 Hodoš, 9.00, predavanje KOP – KOL, Pomen apnjenja na njivah, travnikih in pašnikih, Dobra kmetijska praksa.

29. 11. 2011: kmetija Silve Roman, Hodoš 76, 9205 Hodoš, 12.00, prikaz KOP – KOL, Demonstracija kmetijske mehanizacije.

29. 11. 2011: vaški dom v Čentibi, Glavna ulica 94, Čentiba, 9220 Lendava, 17.00, ne velja za KOP, Vinarstvo – delavnica – Kletarski večer.

30. 11. 2011: predavalnica KGZS – Zavod M. S., Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota, 9.00, ne velja za KOP, Vinarstvo – tečaj – Smernice dobre higienske prakse za tržne pridelovalce in vodenje kletarskih evidenc.

pobirki
bšpekij

Združenje tihih slovenskih podjetnikov iz ene od evropskih finančnih oaz naj bi se pripravljalo na nakup nekaterih podjetij v našem koncu. Zaenkrat ni jasno, ali bodo nastopili kot konzorcij ali kot posamezniki.

Člani sindikata soboškega srednješolskega centra so bili na predadventnem sprostivnem druženju v Strehovcih. Zaradi nizkih temperatur naj bi obstajala nevarnost podhladitve, zato naj bi namesto po biotsko uravnoteženem mnenju morali poseči po energetsko izdatnejši hrani.

Puconski upokojenci so kot po stari navadi ponovno na preizkušnji. Zvest poročevalec od strani, ki je zdaj že sam upokojenec, piše, da se je v začetku leta razpustila borčevska organizacija in se je na novo ustanovila domoljubna organizacija. Ta transformacija se očitno prenaša tudi na upokojence. Izkazalo se je, da se vsi, predvsem tisti, ki so se upokojili letos, ne vidijo v aktualnem društvu upokojencev. Zato so se pripravili na ustanovitev novega društva, ki se bo imenovalo Domoljubno društvo upokojencev Puconci.

Ob napovedani veliki organizacijski spremembi v pomurskem turizmu, ko dobimo tri posestva namesto nekdanje skupne panonske družbe, je vse jasno, edino to ni, kaj bo s pašnikom okrog Term 3000. V senci te reorganizacije se napoveduje še ena, Korenika naj bi postala IP-nika.

Vsi avtomobili v lasti soboškega zdravstvenega doma so dobrih osem dni vozili z dušilci. Tako širši javnosti ni bilo dano slišati, da se išče nov direktor. Da je javnost to izvedela, je bila sreča, saj je na enem v petek, dan pred iztekom roka za prijavo na direktorsko mesto, en dušilec odpovedal. Še sreča, da pošta dela in so potencialni kandidati oddali prijave priporočeno v soboto opoldne. Okvara je pomenila šok in je v torek spravila na površje kar nekaj rdeče barve.

Petdeset let turniške osnovne šole in praznik občine

Priznanje občine prejeli zlati maturantki, Planika in šola

V šoli, ki je potrebna obnove, so pred sedmimi leti prvič vpisali le en oddelek prvega razreda

V telovadnici Osnovne šole Turnišče so v soboto pripravili prireditev ob petdeseti obletnici šole, ki so jo združili s praznovanjem Občine Turnišče, na katerem so podelili priznanja občine.

O prehojeni poti s poudarkom na zadnjem desetletju in načrtih za prihodnost je govorila ravnateljica Melita Olaj, ki je povedala, da so v program devetletke stopili med prvimi, to pa je vplivalo tudi na dejavnost na različnih

šolskih in zunajšolskih področjih. Prizadevali so si, da bi šola bolj približala učencem, staršem, okolju, da bi skozi različna spoznanja, sposobnosti in izzive dodali potrebno življenjskost. Skrbeli so za naravno okolje, kulturno

dediščino, imeli so najlepše urejeno šolo v Pomurju. »Žal se je začel trend upadanja števila otrok, ki je zajel tudi našo občino, in tako so pred sedmimi leti prvič vpisali samo en oddelek prvega razreda. Od takrat izmenično vpisujemo po dva in en oddelek. Manj otrok pa pomeni tudi manj denarja za vzdrževanje in razvoj šole.«

Ob prazniku občine je turniški župan Slavko Režonja povedal, »da turniška osnovna šola ne skriva svojih let in da se na občini trudijo pridobiti denar za njeno celovito sanacijo. Šolsko okolje in šolski kolektiv sta največji intelektualni potencial okolja, najti pa moramo način, da bomo ta potencial izkoristili, da bi živeli drug ob drugem kakovostneje in lepše.«

Obiskovalce sta nagovorila tudi direktor republiškega direktorata za vrte in osnovno šolstvo Boris Černilec in predstojnica republiškega Zavoda za šolstvo, organizacijske enote Murska Sobota Irena Kumer. Ob tem so podelili zahvalo bivšemu ravnatelju šole Jožefu Benceju, ki jo je vodil 22 let. V kulturnem programu so nastopili šolarji turniške osnovne šole in otroci iz vrtca. V okviru praznovanja 50. obletnice šole so v četrtek zvečer pri Osnovni šoli organizirali še Astronomski večer, v petek zvečer pa v šolski telovadnici še koncert bivših učencev šole.

Turniška občina praznuje svoj občinski praznik 16. novembra, saj sta se na ta dan leta 1267 v turniški cerkvi pobotali dve plemiški madžarski družini in nastal je prvi zapis, ki priča o naselju Turnišče, ki se je takrat imenovalo Črnc.

Jože Gabor

Priznanje občine so prejeli: zlati maturantki, bivši dijakinja Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer in nekdanji šolarki OŠ Turnišče Lea Zdravec in Tamara Ropoša, podjetje Planika iz Turnišča in Osnovna šola Turnišče. V obrazložitvi so povedali, da je k uspehu obeh zlatih maturantk zagotovo prispevala ta šola, ki sta jo obiskovali, predvsem pa njuna pridnost, osebni talent in delavnost. Podjetju Planika iz Turnišča so podelili priznanje, da bi pokazali, da cenijo, da imajo v domačem kraju uspešno podjetje, ki zaposluje 230 ljudi in s katerim so v zadnjem letu stkali mnoge skupne ideje.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Murska Sobota praznovala

Veliko deset- in dvajsetletnic

Prva v seriji stanovskih proslav s podelitvijo jubilejnih nagrad je potekala v Gledališču Park v Murski Soboti

Časi niso naklonjeni podjetništvu in obrti, kljub temu pa v stanovski organizaciji obrtnikov upajo, da bodo tisti, ki so se podali na to pot, na njej tudi vztrajali. Obrtnike kot podizvajalce še

vedno pestijo neurejene razmere na finančnem trgu in prevelike obremenitve s prispevki, mnogi so morali zaradi lastnega obstoja prekiniti delovna razmerja zaposlenim, veliko pa jih

je v tem letu šlo iskat delo na tuje. Kakšne bodo celovite posledice odprtja trga dela v Avstriji in Nemčiji, pa bodo ugotovili šele čez čas, že zdaj pa je očitno, da v teh državah z obema roka-

ma sprejemajo strokovno izobražen kader iz Slovenije. Obrtno-podjetniška zbornica Murska Sobota je tudi letos podelila jubilejna priznanja članom zbornice, pestrost seznama pa je le potrditev, da so vsi ne glede na status na enotnem gospodarskem trgu, kjer poskušajo vsak po svoje preživeti te krizne čase. Poleg 39 priznanj za deset let dela v obrti in 40 priznanj za dvajset let dela v obrti so podelili tudi jubilejna priznanja za trideset let dela v obrti, ki so jih prejeli Ludvik Dajč (Žagarstvo Sotina), Slavko Kocuvan (Keramičarstvo Černelavci), Štefan Šbüll (Okrepčevalnica Sotina), Štefan Klar (Keramičarstvo Ivanci) in Renata Menhart (Kozmetika obraza in telesa). Najvišja priznanja, torej za 35 let dela v obrti, in kipec obrtnika (podeljujejo ga že štiri leta) pa so tokrat prejeli: Darinka Beloševič (Dnevni bar »Ribaš« Krašči), Frida Kisilak (Žensko Frizerstvo Gornji Petrovci), Anton Kuzma (Sodarstvo Gančani), Miki Poredoš (Oštarija Izakovci), Ludvik Bojnec (Moško frizerstvo Murska Sobota), Iseni Muhametsejdi (Slaščičarna Murska Sobota) in Štefan Roth (Prevoznništvo Bratonce). Letos so v svoje vrste sprejeli dva nova mojstra, izpit sta uspešno opravila Srečko Zdravec iz Beltinec in Stanko Žitek iz Rakičana.

B. B. P.

Prejemniki kipcev in jubilejnih priznanj za 35 let dela v obrti na slovesnosti OOO Murska Sobota s predsednikom OOO Murska Sobota Vladom Mandičem: Darinka Beloševič, Frida Kisilak, Anton Kuzma, Miki Poredoš, Ludvik Bojnec in Štefan Roth.

20 let delovanja Karitasa v Ljutomeru

Ljudje še zmeraj radi pomagajo

Pomoč Karitasa se kaže tako v obliki materialnih dobrin kot tudi v obliki druženja in pogovorov

Ta teden je teden Karitasa in po vsej Sloveniji se vrstijo dogodki pod skupnim naslovom »Srce, ki vidi«. Za Karitas župnije Ljutomer pa ima letošnji teden Karitasa še večji pomen, saj so se prav ta teden odločili praznovati 20-letnico delovanja. Pred dvajsetimi leti se je dvajset ustanovnih članov združilo v namenu pomagati ljudem v stiski – z zbiranjem denarja na dobredelnih koncertih, z obiski bolnikov in ostarelih, z zbiranjem in deljenjem hrane, pohištva in gospodinjstvih aparatov ... In verjetno ga ni

socialno delo in Rdečim križem in se skupaj odločajo, komu bo namenjena naslednja akcija. Z njimi tudi pogosto sodelujejo v dajanju pomoči – večkrat se je že zgodilo, da so se poklicali in v nekaj urah zbrali potrebno. Ljutomerski Karitas ima ob petkih tudi organizirano dežurstvo, kjer lahko ljudje poiščejo pomoč ali jo v obliki živil, oblek ... prispevajo. »Zmeraj se najde kdo, ki je potreben pomoči, hkrati pa so ljudje še zmeraj pripravljeni pomagati,« pravi Pušenjakova. In ker se Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer letova

Festival Inovativnost, znanost in ustvarjalnost mladih (IZUM)

Začeli z razstavo ustvarjalnosti

Delavnice in znanstvena konferenca pomurskih doktorjev znanosti

Včeraj se je v Murski Soboti začel festival Inovativnost, znanost in ustvarjalnost mladih (IZUM), ki ga organizira Zveza za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS). Ta se že vrsto let zavzema za to, da se mladi raziskovalci in ustvarjalci s svojim znanjem lahko predstavijo javnosti in bodočim delodajalcem. Omenjeni festival je ena izmed teh možnosti.

Že ob otvoritvi so lahko mladi svoje ideje predstavili v okviru razstave ustvarjalnosti, kjer je bilo mogoče videti predvsem izdelke domače obrti, ekološke izdelke in s tem povezane inovativne ideje. Na tehničnem področju pa so dijaki in učenci predstavili med drugim modelarske izdelke, robotiko in računalniške ideje.

Na festivalu so se in se bodo še teden dni zvrstile okrogle mize, različne delavnice, seminarji, predstavitve srednjih šol in fakultet, konferenca Pomurske akademске znanstvene unije (PAZU) ter podelitev zlatih štipendij Mestne občine Murka Sobotata.

C. K.

Rok in Lovro iz Srednje poklicne in tehniške šole Murska Sobotata sta se predstavila z računalnikom v akvariju, kjer slednjega hladi parafinsko olje, ki je učinkovitejše od zraka.

Fotografija: Cutil Koselciner

»Hiša mojih staršev je bila vedno odprta za ljudi, ki so potrebovali pomoč. Večkrat smo prenočili tudi berače. Čeprav me je bilo kdaj strah, so zgledi očitno vlekli. Zdaj se tudi sama ukvarjam z dobredelnostjo in pomagam pomoči potrebnim. Verjetno sem prav zaradi tega pred dvajsetimi leti sodelovala pri ustanavljanju Karitasa v Ljutomeru.«

področja, kjer ne bi kazali svoje dobredelnosti.

Tajnica ljutomerskega Karitasa Marija Pušenjak pravi, da se ji je najbolj vtisnila v spomin njihova pomoč po toči pri Svetem Tomažu leta 1992. Čeprav so pripeljali poln tovornjak živil, jih je bilo premalo za množico ljudi, ki jih je pričakala. Zato so se odločili za nadaljnjo akcijo zbiranja. »Ali pa, ko smo šli pomagat po katastrofalnih poplavih v Ljubnem pri Savinji. Takrat sicer nismo bili formalno organizirani, vendar je bil ta prizor nekaj posebnega. Pomoč, ki smo jo pripeljali s tovornjakom, je bila le kapljica v morje, vendar so bili ljudje zelo zadovoljni in srečni.« In takih nepozabnih in ganljivih dogodkov je bilo v njeni 20-letni karieri v okviru ljutomerskega Karitasa veliko.

Od dvajsetih ustanoviteljev Karitasa v Ljutomeru so še zmeraj aktivni štirje – ob Mariji Pušenjak še Anica Šek, Marija Štampar in Izidor Veleber, ki so se jim pridružili pri dobredelnem delu še novi člani, tako da jih je danes 23. Veliko sodelujejo s centrom za

(finančno) velikega projekta – gradnje dvigala za gibalno ovirani dijakinji –, jim je na praznovanju svojega jubileja Karitas Ljutomer izročil bon za 1000 evrov, s tem dejanjem pa ljutomerski Karitas še zdaleč ni končal letošnje dobredelnosti. Še pred božičem bodo pomagali nekaterim družinam, kmalu jih čaka tradicionalno miklavževanje, za tradicionalni dobredelni koncert Klic dobrote, ki bo v soboto v Celju, pa so že prispevali tona krompirja in 250 kilogramov čebule. Pušenjakova pove, da v različnih akcijah prispevajo po svojih zmožnostih. Ko nekdo potrebuje večjo pomoč, za sodelovanje prosijo še Škofijski karitas.

Sicer pa v Karitasu ne dajejo pomoči zgolj v materialnih dobrinah, pogosto je dovolj že pogovor. »Problem današnjega časa je, da ne slišimo drug drugega,« pravi Marija Pušenjak, ki ima že več let idejo za svetovalnico v okviru ljutomerskega Karitasa, vendar še ni zažvela. »Morda kdaj v prihodnosti, ko bom tudi sama imela več časa,« se še nasmehne.

Jerneja Domajnko

Hofer sporoča

AKCIJA

od 21.11. do 27.11.2011

fee

Mehčalec perila
5,33-kratni koncentrat,
več vrst, za 70 pranj
oz. 2 l

-25%
za kos samo
1,49

Premium pizza
iz krušne peči
več vrst,
iz hladilnika,
400 g

-32%
za kos samo 2,99
1,69

Goveja salama
iz hladilnika,
500 g

-20%
za kos samo 6,99
3,99

ENOSTAVNO NAKUPOVANJE, MAKŠIMALNO VARČEVANJE!

fee

Mehčalec perila
5,33-kratni koncentrat,
več vrst, za 70 pranj
oz. 2 l

-25%
za kos samo
1,49

Mandlji
celi, 200 g

-33%
za kos samo 3,99
0,99

LE PETIT MOULIN
Mešano pekovsko
pecivo
predpečeno, 520 g

-31%
za kos samo 3,99
0,89

od četrta, 24.11. Želite več informacij o izdelku iz naše posebne ponudbe? Uporabite QR-kodo in obiščite www.hofer.si!

MARTELLO Kavni aparat
CASCOLINO

49,99

Vse, kar potrebujete, je pametni telefon! Z njim boste vedno na tekočem o aktualni Hoferjevi ponudbi.

OTVORITEV
če. 24.11.
ob 8.00

Preverite privlačno otvoritveno ponudbo!

Obiščite našo novo poslovalnico v Grosuplju, Adamičeva cesta 4

SVEŽINA VEDNO POCENI
od 21.11. do 27.11.2011

Češnjev paradiznik
razred I, 500 g

0,89

Limone
razred I, 1 kg

0,59

Motovilec
razred I, 150 g

0,49

Limone
razred I, 1 kg

0,59

Motovilec
razred I, 150 g

0,49

Klementine
razred I, 2,3 kg

1,69

Več kot fer!

Hofer trgovina d.o.o. www.hofer.si

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju, bencinskih servisih ter skoraj v vseh trgovinah in trafikah.

barometer

Podjetje Teleing, kjer je direktor **Janez Smolkovič**, je v celoti financiralo nakup novega opozorilnega merilnika hitrosti ob lokalni cesti Bakovci–Dokležovje in s tem v Občini Beltinci, kjer upravlja in vzdržuje sistem CATV, pripomoglo k zmanjšanju hitrosti voznikov.

Lastnik podjetja Seaway Group **Japac Jakopin** iz Begunj je napovedal širitev podjetja. V opuščnem glinokopu v obrtni coni v Puconcih bodo prihodnje leto postavili na 5.000 kvadratnih metrih prvo delavnico za projekt Greenline in kompozitne elemente drugih linij.

Dušan Bencik se je prijavil na razpis za direktorja ZD Murska Sobota. Odprli so tri vloge, ena od njih je od Dominika Steinerja, prejšnjega direktorja MIKK-a v Murski Soboti, prijavila pa se je še zdravnica v zdravstvenem domu.

Na predlog stečajnega upravitelja **Boruta Sokliča** je murskosoboško okrožno sodišče objavilo sklep o dražbi premoženja Prašičereje Podgrad v stečaju po izključni ceni 500 tisoč evrov.

Predsednik Zadrugne zveze Slovenije **Peter Vrisk** je zavrnil predlog kmetijskega ministra, da bi zadrugne zveze same ustanovile svojo trgovsko verigo, ker slovenske zadruge delujejo v različnih okoljih.

Aktualna tema o (pre)zasedenosti športnih dvoran

Najemnine niso mačji kašelj

Nekatere dvorane in telovadnice so zasedene tudi po 15 ur na dan – Strošek najema postaja ovira za društva – Pogosto se dvorane prelevijo v večnamenske in prireditvene objekte

V preteklosti smo že ničkolikokrat opozarjali na problem prezasedenosti javnih športnih objektov v pokrajini ob Muri, to pa se je pokazalo tudi pri organiziranju odmevnejših športnih dogodkov, ki so se zvrstili ob istem času, s čimer je bilo ljubiteljem športa in medijem onemogočeno spremljanje tovrstnih tekem. Kljub številnim opozorilom praksa kaže, da se zadeve niso kaj prida premaknile. Skoraj povsod se spoprijemajo z na videz nepremostljivo oviro, obremenjenostjo javnih športnih objektov. Potrebujemo jih številna športna društva in klubi, ki imajo nepretrgoma skozi vse leto, večinoma od zgodnjih jutranjih do poznih večernih ur, najrazličnejša tekmovanja in treninge igralcev in igralk, zaradi velikega obsega površin in uporabnosti pa se omenjene dvorane pogosto prelevijo še v večnamenske, tudi prireditvene objekte.

Vemo pa, da so javni športni objekti v lasti države ali lokalne skupnosti. Kot je navedeno v 18. in 20. členu Zakona o športu, se mora javni športni objekt uporabljati v javno dobro in za namen, za katerega je bil zgrajen in urejen. Poleg tega je v Nacionalnem programu športa opredeljeno, da se pri gradnji športnih objektov morajo upoštevati standardi mednarodnih in nacionalnih panožnih športnih zvez. Pri tem občina v okviru danih možnosti skrbi za gradnjo, vzdrževanje in upravljanje športnih objektov, na katerih je mogoče izvajati in razvijati posamezne športne dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo občani. V ta namen občina iz občinskega proračuna sofinancira novogradnje in posodobitve, pa tudi manjkajoče in nadomestne športne objekte v občini do izpolnitve minimalnega standarda. Ta predstavlja 0,3 kvadratnega metra pokrite vadbene površine in tri kvadratne metre nepokrite vadbene površine na prebivalca.

Od jutra do večera živahen športni utrip

V Ljutomeru premorejo športno dvorano pri OŠ Ivana Cankarja, veliko 1500 kvadratnih metrov, in športno-izobraževalni center ŠIC Ljuto-

mer s 4.000 kvadratnimi metri. Kot ugotavlja direktor javnega Zavoda za šport, izobraževanje odraslih in mladino Ljutomer Branko Žnidarič, ki je tudi podpredsednik ljubotomske športne zveze, znaša povprečno razmerje uporabe pokritih športnih objektov v ljubotomski občini 55 : 45 v korist popoldanske vadbe v primerjavi z dopoldanskim časom. Zanimiv je tudi podatek, po katerem so v kar 85 odstotkih uporabniki teh dvoran izvajalci letnega programa športa, medtem ko na druge odpade le 15 odstotkov. Pri tem imajo športna društva prednost pri uporabi javnih športnih objektov pred drugimi izvajalci. V

Lastni prostori so lahko rešitev

Kot pravi Mitja Sapač iz Športnega društva Vidonci, ki šteje prek 100 članov in je eno od bolj organiziranih v Pomurju, pozimi uporabljajo telovadnico v graški osnovni šoli, kjer se dve uri tedensko rekreira članska in veteranska malonogometna ekipa. Društvo bi, če bi bila možnost, pozimi telovadnico uporabljalo vsaj še enkrat na teden. V preteklosti so se dogovorili s sosednjim društvom iz Otovec in skupaj trenirali v puconski telovadnici, kjer pa to ni več mogoče, saj je prezasedena. Članice vidonskega športnega društva pa pogrešajo, da na Goričkem in v drugih ruralnih okoljih v Pomurju ni prave ponudbe za žensko rekreacijo in da je za njo poskrbljeno le v večjih krajih. Tudi zato v društvu ne izključujejo možnosti, da bodo poiskali rešitev za rekreacijo v zimskih mesecih v društvenih prostorih. Podobno bodo najbrž morali razmišljati še v drugih društvih, saj je za delovanje društev na voljo vedno manj denarja in so vse bolj prepuščena lastni iznajdljivosti. Navsezadnje je za nekatera društva strošek najema dvorane za delovanje že prevelik zalogaj.

prednosti je športna vzgoja ob dnevih pouka od sedme do 15. ure, preostali čas do 22. ure pa je namenjen vadbi športnih društev in klubov, kot so namizni tenis, borilne veščine, strelstvo in ples. Sobota je rezervirana za prvenstvene tekme, turnirje in druge prireditve.

In kakšen je cenik? Za najem športne dvorane pri OŠ Ivana Cankarja Ljutomer morajo izvajalci letnega programa športa odšteti 5,77 evra, drugi uporabniki pa 32,82 evra na uro. Če gre za komercialne prireditve, pa morajo prvi plačati 49,08, drugi pa 215,60 evra. Drugače je seveda v osrednji dvorani ŠIC Ljutomer. Tam je cena za letni program športa za najem dvorane za vadbo 10,95, za tekmo pa 16,41 evra. Več morajo plačati predstavniki društev in javnih zavodov, pa tudi občani. Tu znaša razpon od 7,29 do 32,86 evra, medtem ko znaša cena za druge od 10,95 do 49,27 evra. Dražja je organizacija prireditev, saj je razpon od 43,82 za izvajalce letnega programa športa do 271,05 evra za druge kupce. Veliko cenejši je najem male dvorane, kjer znaša od 1,12 do 5,91 evra – odvisno od športne discipline in najemnika. Pri tem v ceni ni obračunan DDV, ki znaša za vadbo 8,5, za prireditve pa 20 odstotkov.

V Lendavi za razmejitev obveznosti šol in občine

V lendavski občini imajo telovadnici dvojezične osnovne in srednje šole v Lendavi. Po ocenah športnega pedagoga in funkcionarja Velimirja Horvatiča je v dvorani DSŠ Lendava s površino 40 krat 20 metrov vso sezono aktivnih blizu 900 športnikov in športnic. Ta dvorana je namreč pozimi polno zasedena, nekoliko manj pa v jesenskem in spomladanskem obdobju. V njej trenirajo predstavniki dvoranskih športov, kot so judoisti, odbojkarji, košarkarji, igralci namiznega tenisa, privrženci aerobike, nekaj rekreativnih klubov odbojke in nogometa ter vse selekcije NK Nafta. Ob koncih tednov je tu precej uradnih tekmovanj, saj so druge telovadnice v občini zanje premajhne ali neustrezne. Občasno dvorano uporabljajo

tudi za priprave ekip v različnih športih, ki prihajajo od drugod.

V objektu DOŠ I Lendava je manjša telovadnica, kjer v popoldanskem času vadijo predvsem mladi judoisti in občasno manjše skupine športnih navdušencev, velika telovadnica pa je v jesenskem in spomladanskem času zasedena približno 75-odstotno, pozimi pa 100-odstotno. V njej trenirajo predstavniki badmintonskega kluba, nižje selekcije mlajših nogometašev in nekaj rekreativnih društev. Glede najemnine kmalu pričakujejo pogovor z lendavskim županom, saj bo treba natančneje razmejiti obveznosti posameznih šol, kjer imajo telovadnico, in občine.

V Murski Soboti premalo denarja za vse stroške

S prezasedenostjo se močno ubadajo tudi v Murski Soboti. Po besedah podpredsednika športne zveze in športnega pedagoga Petra Juteršnika, ki je pri Zavodu za kulturo, šport in turizem odgovoren za pripravo urnika in razporejanje klubskih potreb, so v športni dvorani OŠ I, veliki 1500 kvadratnih metrov, rezervirani termini za moško odbojko in košarko ter žensko košarko, ki imajo prednost v primerjavi z drugimi uporabniki športnega objekta. S pogodbo, sklenjeno z Mestno občino Murska Sobota, naj bi bilo zagotovljeno pokrivanje nastalih stroškov, ki pa ob vse bolj razširjenih športnih dejavnostih več ne zadostuje za pokritje dejanskih stroškov, čeprav šolski kolektiv za najem zaračunava 44,25 evra na uro, za manjše prireditve 45,10, za koncerte in večje prireditve pa 302 evra. Tu sta še fitness (3,90 evra) in mala telovadnica (8,50 evra). K tem zneskom je treba prišteti še DDV.

Podobno ugotavljajo v OŠ III, kjer so v ospredju 1300 kvadratnih metrov velike dvorane namizni tenis, roketmet in odbojka. Najem dvorane je pri njih po 42,10, za koncerte pa 278,40 evra. Za večjo staro telovadnico OŠ II, kamor se je preselil ženski odbojkarški klub, boste plačali 18,30 evra, za malo telovadnico pa 15,40 evra.

Podatek, da je novejša športna dvo-

24. strokovni posvet športnih pedagogov Slovenije

Priznanji Mariju Čepu in Andreju Perhavcu

55 športnih pedagogov iz vse Slovenije o temi Zdrav življenjski slog in s športom proti debelosti

Društvo športnih pedagogov Pomurja, ki ga vodi profesor športne vzgoje Mitko Nasevski, je v hotelu Diana v Murski Soboti organiziralo dvodnevni 24. strokovni posvet, ki se ga je udeležilo 55 športnih pedagogov iz vse Slovenije. Začeli so ga s temo Zdrav življenjski slog in s športom proti debelosti in nadaljevali s skupščino Zveze društev športnih pedagogov Slovenije.

Na otvoritveni slovesnosti je ugodoma predsednik ZDŠPS Marjan Plavčak omenil, da so zaradi finančne krize morali posvet skrajšati s treh na dva dni. »Ker Fundacija za šport že dve leti ni financirala izdaje zbornika, smo se letos odločili za internetno obliko. Vse to pa ne sme biti ovira za nadaljnji razvoj športne vzgoje, ampak je treba še bolj spodbuditi sodelovanje vseh akterjev v športu.« Direktor soboške občinske uprave Bojan Petrijan pa je med drugim dejal, da se

Nagrajenca Mario Čep in Andrej Perhavec, v ozadju Mitko Nasevski

Fotografija: Jure Zaukeker

Športne dvorane v pokrajini ob reki Muri so zasedene od jutra do večera.

rana pri OŠ I, zgrajena v šolskem letu 1997/1998, vsakodnevno zasedena 100-odstotno, pri čemer je od sedme do 17. ure namenjena šolski mladini, do 22.30 pa športnim društvom in klubom, je sam po sebi dovolj zgovoren. Nič drugače ni v športni dvorani OŠ III.

Ker je urnik tekmovanj in ligaških tekem pripravljen že konec avgusta, ga je med letom zelo težko spreminjati. Drugačna pesem pa je s telovadnico Ekonomske šole Murska Sobota, za gradnjo katere mestna občina ni prispevala niti evra. Zato vodstvo te šole razporeja termine treningov in tekem, za kar tudi zaračunava ustrezen znesek. Po besedah ravnatelja šole Darka Petrijana se cena najema za malo športno dvorano, kjer je med drugim možnost igranja namiznega tenisa, prostor je namenjen še za balet in aerobiko, giblje od osem do 16 evrov, za veliko dvorano s tribuno pa je treba odšteti od deset do 29 evrov. Dopoldne sta dvorani namenjeni pouku športne vzgoje, med 14. in 21. uro pa se oddajata zunanjim uporabnikom. Čez prost konec tedna sta telovadnici prav tako zasedeni: dopoldan ju oddajajo, zvečer pa se v veliki dvorani običaj-

no igra tekma prve odbojgarske ženske lige. »V tem šolskem letu sta obe polno zasedeni tudi v popoldanskem času,« je še dejal Petrijan. Streho nad glavo dajejo odbojkarjem Panvite Gallexa, nogometnim selekcijam Mure OŠ in Čarde, klubom malega nogometa, igralcem tenisa ...

Tudi v Radencih je prostorska stiska

Ker v Gornji Radgoni nimajo primerne športne dvorane, je za mnoge rešitev v Radencih. Tamkajšnja večnamenska športna dvorana pri OŠ Radenci, ki ima 1706 kvadratnih metrov pokritih površin, daje zavetje mnogim športnim panogam, predvsem pa ligaškimi tekmovanjem v nogometu, rokometu, košarki in odbojki. Upravljaev je Zavod za turizem in šport Radenci. Kot nam je povedal Andrej Horvat iz Turistične pisarne Radenci, je športna dvorana od 7. do 15. ure zasedena z učenci OŠ Radenci in SŠTG Radenci, od 15.30 do 22. ure pa potekajo treninzi. Ob sobotah so večinoma rokometne in košarkarske tekme ali se vrstijo nogometni turnirji. Za trening morajo pogodbeniki odšteti 20 evrov na uro,

drugi pa 25 evrov. Za izvedbo tekme je treba plačati 25 oz. 50 evrov, turnirja pa 30 oz. 35 evrov. Sicer pa stane najem dvorane in male dvorane 15 evrov, za druge prireditve pa 90 evrov. Organiziranim skupinam otrok s strokovnim vodstvom z območja Občine Radenci priznajo 50-odstotni popust, društvom, javnim zavodom in občanom pa 25 odstotkov.

V Puconcih nekateri ostali pred vrati

Dvorana pri Osnovni šoli Puconci je zasedena sedem dni na teden. Do 15. ure poteka pouk, do 22. ure, tudi ob sobotah in nedeljah, pa jo uporabljajo zunanji uporabniki. Cena najema je 17,40 evra na uro brez DDV-ja. Vsako leto se z razdeljevanjem terminov ukvarja pomočnik ravnatelja Jani Lipič, ki prizna, da je težava usklajati termine in upoštevati vse želje. Ker imajo v občini namiznoteniški klub, ki tekmuje v prvi in drugi ligi, in odbojgarski klub v prvi ligi, imajo oboji mlajše selekcije, saj je to pogoj za nastopanje na državni ravni. K temu je treba prišteti še klub hokeja na travi iz Predanovec. »Dvorano uporabljajo

samo klubi in društva iz Občine Puconci, zunanjih uporabnikov pa v zadnjih letih na žalost ne moremo vključiti, saj so morale tudi nekatere mlajše selekcije naših klubov preseliti treninge v dvorane v Mursko Soboto.« Puconska dvorana je z omejitvami primerena za tretjeligaška tekmovanja, zato igra ženski odbojgarski klub prvenstvene tekme v telovadnici soboške ekonomske šole. »Veliko improvizacije zahteva že priprava namiznoteniške tekme, saj so gledalci tik ob ogradah, vohod za gledalce je skozi požarni vhod in podobno.« Pomočnik ravnatelja Lipič zato pravi, da bi nova telovadnica dokaj rešila prostorsko stisko: »Ko bomo upoštevali vse želje in interese občinskih klubov, bo tudi nova tridelna telovadnica skoraj polno zasedena, pogoji za vadbo pa bodo na ravni, na kateri klubi nastopajo. Upoštevati moramo, da bi telovadnico uporabljale tudi druge rekreacijske skupine, ki v stari telovadnici nimajo možnosti za vadbo v zimskih mesecih. Glede na zasedenost telovadnic v Prekmurju pa lahko pričakujemo zainteresiranost za uporabo iz širšega okolja in ne samo iz naše občine.«

Milan Jerše, Andrej Bedek

Direktor soboške občinske uprave Bojan Petrijan pa je med drugim dejal, da se lahko ponašajo z največ športnimi površinami na prebivalca.

lahko prav tu ponašajo z največ športnimi površinami na prebivalca. Po mnenju Gorazda Škofa s Fakultete za šport v Ljubljani se ni bati za nadaljnjo usodo športne vzgoje, ki prispeva k boljšemu zdravju mladih in srečnejšemu življenju. Optimist je tudi podpredsednik OKS - ZSZ Slovenije Branko Žnidarič, ki ravno v športu vidi zelo pomembno poslanstvo, saj je vtisnilo neizbrisen pečat k uspešni slovenski zgodbi.

Po priložnostnem kulturnem programu so za dolgoletno in nesebično delo podelili priznanja Zveze športnih pedagogov Slovenije osmim zaslužnim posameznikom, to so: Mario Čep (OŠ III M. Sobota), Branko Fuks (OŠ Poljane), Marjan Kristan (OŠ Velenje), Andrej Perhavec (OŠ I M. Sobota), Danijela Sedlar (Ekonomska šola

Ljubljana), Stojan Sedlar (Gimnazija Bežigrad), Drago Vrtovšek (OŠ Zreče) in Jože Zadnik (OŠ Izola).

»Zaokrožuje mojih 30 let pedagoškega dela«

Športni pedagog - svetovalec Mario Čep je v okviru športne vzgoje in interesnih dejavnosti vzgojil številne vrhunske športnike, največ časa pa je namenil košarki, po kateri je tudi najbolj prepoznaven. Dečki in deklice OŠ III so se pod njegovim vodstvom uvrstili v številne finale, največji uspeh pa so dosegle starejše deklice leta 1996, ko so postale državne prvakinja. Dečki so bili leta 2007 drugi v državi. »Priznanje, ki sem ga prejel, zaokrožuje mojih 30 let pedagoškega dela, ki je bilo raznoliko in zanimivo. Spomnim se svojih začetkov na OŠ Gornji Petrovci v šolskem letu 1978/79, ki je zame predstavljalo velik izziv. Takrat smo naredili osnovne korake, zgradili zunanja igrišča, organizirali košarkarski klub in vsebinsko obogatili športno vzgojo. Z mojim prihodom na OŠ III v Murski Soboti sem se srečal s podobnim problemom. Šola ni imela športne dvorane, učencev pa je bilo več kot 900. Ustanovili smo iniciativni odbor, kasneje še organizacijski odbor in novo športno dvorano, ki je tedaj veljala

za največjo in najsodobnejšo, predali namenu leta 1987. S tem so dobili klubi boljše možnosti za delo, to pa se je poznalo tudi po rezultatih. Hkrati smo učence lahko motivirali za šport in prihodnost.«

»Upam na boljše čase za pomursko plavanje«

Andrej Perhavec z OŠ I Murska Sobota je svojo energijo vlagal predvsem v razvoj plavalne pismenosti, rekreativnega in tekmovalnega plavanja v naši pokrajini. Že od leta 1979 je vodil akcijo Naučimo se plavati, zadnja leta pa je bil tudi predsednik plavalnega kluba v Murski Soboti. Je mentor šolskih ekip v atletiki, plavanju, nogometu in odbojki. »Nedvomno si to priznanje štejem v veliko čast. Še naprej sem bom trudil, da bom dobre rezultate dosegal tudi v prihodnje. Posebej sem ponosen na tiste uvrstitve v disciplinah, ki mi najbolj ležijo, to sta plavanje in atletika. Ker je Pomurje glede plavanja na repu Slovenije, se je težko prebiti. Spodbudno pa je, da smo na šolskih prvenstvih osvojili dva na-

Fundacija za šport že dve leti ni financirala izdaje zbornika.

Ker je Pomurje glede plavanja na repu Slovenije, se je težko prebiti.

slova državnih prvakov in bili tretji v ekipni konkurenci. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil Zdravilišču Radenci, ki nam omogoča plavalne treninge. Zato upam na boljše čase za pomursko plavanje.«

Posvet sklenili s športnimi delavnicami

V nadaljevanju posveta so udeleženci prisluhnili še predavanju dr. Gregorja Starca s Fakultete za šport Univerze v Ljubljani na temo Debelost otrok in mladine pod naslovom Zdravstveni izziv sedanjosti in prihodnosti, nato pa je Janko Strel (Fakulteta za šport) predaval na temo Zdrav življenjski slog. Spregovorili so še o drugih aktualnih temah. Drugi dan je bil namenjen primerom dobre prakse in prostim temam, potem so sprejeli še sklepe sveta. Ob tej priložnosti so pripravili tudi posebne športne delavnice z udeležbo športnih pedagogov v namiznem tenisu in odbojki mešanih ekip.

Milan Jerše

barometer

Za danes so napovedane skupščine turističnih družb v skupini Save, ki bodo potrdile pripojitev Term 3000, Zdravilišča Radenci in Term Lendava družbi Sava Hoteli Bled s predsednikom uprave **Andrejem Prebilom** po sklenjeni pogodbi v oktobru. S tem je vse bližja napoved o drastičnem zmanjševanju zaposlenih.

V odorskem podjetju Carthago se nadaljuje serija zamenjav na vrhu. **Karl Heinz Schuler**, prvi mož v skupini in lastnik, s prvim oktobrom ni več direktor. Zamenjal ga je Klaus Anton Voggel, prej prokurist.

Marija Horvat, ravnateljica črenšovske osnovne šole, s svojim kolektivom vedno znova dokazuje, da lahko učitelji sami s podporo ravnatelja veliko naredijo za izboljšanje učnih rezultatov.

Mladen Berginc z MOP-a je napovedal, da se bo trem obstoječim Unescovim biosfernim rezervatom v Sloveniji prihodnje leto pridružil tudi rezervat petih držav Mura-Drava-Donava.

Vinko Logaj z Ministrstva za šolstvo in šport, zagotavlja, da projekt MIC Pomurje zaradi politične situacije ni v ničemer ogrožen. Trenutno je v pregledu projektna dokumentacija za neposredno potrditev operacije, po načrtu pa bo prišlo do realizacije v letu 2012.

Z glasbo za glasbo

Mlad glasbenik Marko Pascal Rožman iz Logarovec je s pomočjo Kulturnega društva Križevci pri Ljutomeru organiziral dobrodelni koncert Z glasbo za glasbo. S svojo glasbo je želel omogočiti boljše glasbeno izobraževanje učenkam in učencem Osnovne šole Križevci pri Ljutomeru, ki jo je pred leti tudi sam obiskoval. S spremstvom – kitaristom Aljažem Vezovnikom in violinistko Tajdo Vöröš – ter z gostjo Majo Seršen so s prostovoljnimi prispevki zbrali skoraj 700 evrov za prenosne klaviature.

Dan slovenskih splošnih knjižnic

20. november je dan slovenskih splošnih knjižnic. V Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota so dan zaznamovali že prejšnji teden z večerom sodobne češke poezije. Isti dan – v četrtek – so tudi v Knjižnici Lendava pripravili literarni večer, na katerem je Olga Paušič predstavila svoji novi knjigi. V Splošni knjižnici Ljutomer pa so dan slovenskih splošnih knjižnic zaznamovali v ponedeljek, ko so obiskovalci knjižnice lahko dobili odpisane ali podarjene knjige.

S Krajne v Dolence, z besedo k ljudem

V vaškem domu v Dolencih so se minuli petek in soboto spomnili duhovnika in narodnega buditelja Jožefa Klekla ml. Še posebej s petkovim simpozijem so želeli oživiti spomin na Kleklovo osebnost in delo.

Razstava o Turnišču v Pokrajinskem arhivu Maribor

Prekmurški meščani – Varašanci

Prišli so Varašanci v Maribor! Dajte jim mesto, dajte jim presto, dajte jim jesti pa piti, pa na belice ne pozabiti!

V petek so v Pokrajinskem arhivu Maribor odprli razstavo z naslovom Prekmurški meščani – Varašanci – Trg Turnišče v arhivskih virih. Otvoritev razstave je s prekmursko glasbo popestrila pevka Regina.

Razstava je v bistvu nadaljevanje razstave Varašanci od zibelke do groba, ki jo je avgusta 2010 pripravil Mežnarski cej iz Turnišča. Slednja je predstavila raznoliko življenje prebivalcev in zametke malomeščanstva skozi številne predmete predvsem iz družinskih zapuščin, letošnja razstava pa vse to predstavlja iz zgodovinskega zornega kota, predvsem na podlagi arhivskih dokumentov. Avtorji razstave so doc. dr. Andrej Hozjan, Gorazd Bence in Gordana Šovegeš Lipovšek.

Najpomembnejša razstavljen listina je kar sto let veljala za izgubljeno. O njej je nazadnje pisal Jožef Klekl ml. leta 1910 v članku z naslovom Turnišče v Kalendarju srca Jezušovoga. Ob pripravi razstave se je izkazalo, da jo hrani prav Pokrajinski arhiv Maribor. Gre za listino z dne 2. septembra 1548, s katero sta Ladislav in Štefan Banič pl. Dolnjelendavska prebivalce trga Turnišče oprostila nekaterih dajatev ter jim priznala določene privilegije. Obenem je to edini ohranjen originalni dokument s trškimi privilegiji za kak prekmurski trg. Dr. Hozjan meni, da je tak status Turnišče skoraj zagotovo dobilo bodisi celo že v 14. bodisi – kar je najverjetneje – v 15. stoletju.

Dr. Andrej Hozjan, turniški župan Slavko Režonja, Gordana Šovegeš Lipovšek, direktor Pokrajinskega arhiva Maribor Ivan Fras in Gorazd Bence ob odprtju razstave

Razstava je pregled oz. 600-letni sprehod skozi Turnišče. Predstavlja ga od leta 1322 dalje, ko je bilo prvič omenjeno v pisnih virih. Posebna pozornost je namenjena cerkvi Marije Vnebovzete, njeni zavetnici, kateri v čast je bila zgrajena že na začetku 13. stoletja. Freske, ki jih je konec 14. stoletja naslikal Janez Akvila, je leta 1863

odkril Floris Romer, madžarski arheolog, umetnostni zgodovinar, slikar in član Madžarske akademije znanosti. Posvetil jim je celo študijo in od takrat vzbujajo zaradi svoje izjemnosti veliko pozornost tako slovenskih kot tudi madžarskih strokovnjakov.

Na svojevrsten način pa se je razvijalo tudi cehovstvo v Turnišču. Kroja-

ški, kovaški in čevljarški ceh živijo še danes, kar je še en dokaz, da Varašanci zelo resno nadaljujejo s poslanstvom svojih prednikov – obrtnikov. Njihov nastanek je bil povezan s sedežem župnije ali zemljiškega gospoda. Turniški cehi so nastali najverjetneje že na prehodu iz srednjega v novi vek.

Leta 1903 je Turnišče obiskal tudi

Anton Trstenjak, ki je svoja takratna opažanja kasneje zapisal v obliki narodopisne in književne črtice z naslovom Slovenci na Ogrskem. O Turnišču je napisal: »Malo je tako lep in snažnih trgov, kakor je Turnišče. Ob obeh straneh ceste tišči se hiša hiše, dvorišča so snažna, za hišami pa se dvigajo sadna drevesa.« Na ulici bi najverjetneje opazili še kakšnega imenitnega gospoda in gospo, gospoda vučitelja, gospoda notarja, gospoda župana, gospoda tajnika, Domovo gospo, Klementovo gospo, pekovo gospo in druge. Spomin na vse te meščane je še danes ohranjen na fotografijah, v pogovornem spominu ljudi ter predmetih.

Razstavo zaokroža dokument oz. prošnja iz leta 1934, v kateri se Turniščani sami odpovedujejo statusu, s katerim so se ponašali več kot 400 let. Čeprav so od leta 1935 le vas, je trška zavest še danes globoko zasidrana v njih samih ter tudi pri prebivalcih okoliških vasi. Saj v Turnišču še danes živijo zgolj Varašanci.

Razstavo spremlja tudi katalog z osmimi prispevki, v katerih vsak avtor predstavi delček turniške preteklosti, različne vsebine pa skupaj dajejo celovit vpogled v turniško zgodovino. Avtorji prispevkov so poleg avtorjev razstave še dr. Vinko Škafar, mag. Franc Kuzmič, Janja Adanič, Gregor Škafar in Boris Kučko.

Gordana Šovegeš Lipovšek

Miklošičevi dnevi 2011

Epohalno delo o slovenski kmečki kulturi

Predstavitev knjige Slovenska kmečka kultura – Nadgradnja doktorske disertacije – Empirične raziskave in več kot 80 informatorjev

Letošnje Miklošičeve dni je organizator, ljubljanska Gimnazija, posvetil ustvarjalnosti panonskega prostora. Eden osrednjih dogodkov je bil predstavitev nove knjige doktorja Mirana Puconja, profesorja slovenščine in filozofije. Knjiga z naslovom Slovenska kmečka kultura in podnaslovom Na Cvenu od zemljiške odveze do začetka tretjega tisočletja je nadgradnja njegove doktorske disertacije.

Plod skoraj dveh desetletij etnološkega dela

Puconja je doktoriral leta 2004 na ljubljanski Filozofski fakulteti, na oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo, z disertacijo Slovenski kmet 1884–2003. In se že takrat odločil, da bo etnološko delal naprej in izdal tudi knjigo s podobno tematiko. Miran Puconja: »Namen je bil zapolniti manjkajoče, etnološka veda je pogrešala eksplicitno delo o slovenskem kmetstvu. O tem je sicer veliko zapisanega, a vsi so se lotevali tega posplošeno ter paberkovali malo tu, malo tam. In bilo je treba narediti analizo na primerih, zadoščala je ena vas – meni najbližji rojstni Cven. Na primeru kmetij sem pokazal, kaj je kmet v materialnem,

Miran Puconja: »Perspektiva je povezanost z zemljo.«

družbenem in duhovnem pogledu.« Rezultate analize je Puconja primerjal s slovensko gospodarno ekonomijo ter z ideologijo, ki se dotika kmeta, in sestavlja mozaik o tem, kakšna je slika kmetstva danes. Puconja: »V knjigi je levji delež disertacije, za katero sem zbiral podatke in gradivo več kot deset let, za knjigo pa sem imel tudi več kot 80 informatorjev. Predvsem kmečkih ljudi, ne le s Cvena, tudi iz okolice. Nekateri so doživeli še čas pred prvo svetovno vojno, večina pa med obema vojnoma in v času okupacije.«

Retrogradno napisana, z neideološkim pogledom na okupatorstvo

»In če se dotaknemo kočljivega vprašanja druge svetovne vojne, nisem šel v zgodovinski pogled, ampak me je zanimalo, kako je človek gledal na okupacijo, jo doživljal v praksi in kakšen je bil njegov odziv. Nemce so jemali kot ljudi, ne preko ideološkega filtra okupatorstva, ter jih tako tudi ocenjevali. In ta, realna slika, se pogosto razlikuje od ideološke slike,« pravi Puconja, ki knjige ni zastavil kronolo-

Kaj so o knjigi povedali

Doktor etnologije Janez Bogataj: »Psihološke ugotovitve Puconjeve knjige o slovenskem kmetu so primerljive s Trstenjakovimi analizami. Z eno prednostjo – Puconjevo delo je empirično, ne le dialoško.«

Doktor Slavko Kremenšek, profesor etnologije: »To je epohalno delo. Puconja nima konkurence v kmečki etnologiji, ne v preteklosti in ne v sedanjosti.«

ško, ampak retrogradno: »Začenjam s sedanjim trenutkom, oziroma – ker je največ gradiva iz časa med svetovnimi vojnoma – takrat, potem pa odštevam in grem nazaj pred prvo svetovno vojno. Nato v zdaj, v ta trenutek in spet nazaj v drugo svetovno vojno.« In kmet prihodnosti? »Danes vemo, kaj pomeni še fizično delati – pomeni biti cel in zdrav človek. Šport je le moderen nadomestek za delo. Perspektiva je povezanost, stik z osnovnim, to je zemlja.«

Vida Toš

Invalid Andrej Gorza

Avto bo velik korak do samostojnosti

Mladenič, ki je že 18 let na vozičku, potrebuje vozilo, posebej prilagojeno za vožnjo paraplegika – V vsakem trenutku izžareva optimizem

»Kdo bo danes zmagal? Jesenice ali Olimpija?« sem v nedeljo vrgel žogico Andreju Gorzi iz Čepincev, čeprav vem, ker ga poznam, da je strasten navijačev železarjev. »Jesenice!« je kot iz topa ustrelil 23-letnik, že 18 let priklenjen na invalidski voziček. Neko soboto je petletni kratkohlačnik splezal na stričevo avtomobilsko prikolico in padel na tla, nato pa teden dni preležal v soboški bolnišnici, kjer se je zviljal od bolečin. Skromni družini, Tončki in Jožetu, je bilo zdravniške ignorance, da ni nič hujšega, dovolj. Po pomoč sta odšla drugam: 13 tisoč šilingov sta plačala za slikanje z magnetno resonanco v Gradcu. Žal prepozno: operacije niso pomagale, tumor kot posledica padca je dobil svojo bitko. Življenje se je vsem v trenutku postavilo na glavo. Mama je pustila službo, da je skrbela za sina, bila z njim tudi v zavodu Soča, oče je od prvega svita in poznega mraka delal v Avstriji, da je otroku s težko prisluženimi bankovci omogočil lažje življenje. Zdaj je tudi sam plačal davek, saj ga počasi izdaja zdravje. Invalidnost in vse »tisto buljenje vame, ko sem z vozičkom prvič prišel domov« pa ni zlomilo Andreja, čeprav je jokal z mamo, ko ju je na stopnicah osnovne šole učiteljica odslovila, češ »vama ni nihče rekel, da za vas ne bo športnega dneva, ker Andreja nikamor ne moremo dati«. V vsakem trenutku izžareva optimizem!

V Zavodu za usposabljanje invalidne mladine Kamnik je končal šolo za računalničarja, tam preživlja tudi teden,

Čeprav je že 18 let priklenjen na voziček, se Andrej Gorza ni vdal v usodo, ampak v vsakem trenutku poskrbi za smeh in včasih kakšno ušpiči mami Tončki in očetu Jožetu ter prijatelju in nekakšnemu tihemu prišepetovalcu duhovniku Dejanu Horvatu.

na Goričko v domače zavetje se vrača ob petkih. Zdaj ga v notranjost države vozi kombi, največja želja ta hip pa je preprosta – da bi to pot zmožal sam! Zato je Andrej vesel, tudi družina, sorodniki, še posebno tesen prijatelj du-

hovnik Dejan Horvat, da ga je Karitas izbral, da mu pomagajo. Potrebuje vozilo, posebej prilagojeno za vožnjo paraplegika. Vozniški izpit ima namreč v žepu že leto dni, avtomobil bi bil »zame velik korak k samostojnosti. Kako bom

ponosen, ko se bom sam prvič pripeljal v Kamnik in se tako malo po domače pobahal pred prijatelji. Veste, včasih imam vozička že vrh glave.« Izpit je naredil z odliko: v novem avtu bo volan upravljal le z levo roko, z desno bo na

posebni ročici izbiral med dodajanjem plina in zaviranjem. Pogoj je, da je menjalnik avtomatski. Žal vse skupaj precej stane.

Andrej Gorza pa z avtomobilom ne bo drvel le proti Kamniku. Na pico bo lahko zapeljal tudi duhovnika Dejana, ki o simpatičnem Andreju govori z izbranimi besedami: »Vsak ima v svojem življenju neke cilje. Andrej jih je izgubil že zelo mlad. Nikoli se recimo ni s prijatelji podil za žogo na igrišču, vendar je pokazal izredno voljo in pogum, našel nove izzive in v teh uživa. To je najpomembnejše.« Nov izziv je poslednji tudi košarka na vozičku. V igri neizmerno uživa, kot vzornika omeni Gorana Dragičina in ga vneto zagovarja, ko ga zbadajo, ali ima tudi sam tako slab izkoristek meta kot ta profesionalac v Ameriki. »Raje organiziram igro kot zadevam,« je pribil. Košarka na vozičku zahteva močne roke, da se premikaš po igrišču. To pa za Andreja Gorzo sploh ni nobena težava: precej kilometrov namreč že ima za seboj po plezalni stezi! Velik zaloga! Kilometri po luknjičasti cesti do doma in po avtocesti do Kamnika po prepričanju Draga Recka, ki je Andreja učil soferskih spretnosti, prav tako ne bodo težava. »Kot tečajnik je bil izjemno zbran in pazljiv. Preden bo dobil avto, bova še malo obnovila znanje.« »Schumacher najbrž ne bom nikoli, toda vedno bom vozil varno,« je obljubil Andrej Gorza. Srečno pot za volanom!

Andrej Bedek

Blanka Škafar iz Odranec se je vrnila domov

»V svetu videčih sem zadovoljna«

Po študiju ne bo obsedela doma, pomembno pa ji je, da bo lahko ostala doma – Rada bi delala v kulturi in imela nenehno stike z ljudmi

»Kaj naj govorim ali gučin,« je Blanka Škafar iz Odranec začela najin pogovor. Čeprav je imela vedno rada slovenski jezik, se ji zdi pogovor v knjižnem jeziku z domačimi ljudmi precej uradniški, zato se je odločila, da bova »gučali«, predvsem pa se pogovarjali iz srca. »Narečje je naša materinščina, sem se pa slovenske govorice navzela v zavodu. Ko sem prišla na ekonomsko šolo, sem se hotela tudi malo postaviti in s profesorji govorila v slovenščini, oni pa z mano kar po domače. Potem pa sem si mislila, zakaj bi se postavljala, saj sem komaj čakala, da pridem v domače okolje. In zdaj res govorim v maternem jeziku, torej v narečju, če se le da.«

Vrnitev domov je po dolgih letih dostikrat prežeta z velikimi pričakovanji, ki jih potem udarci realnosti zdrobijo v prah in naredijo prostor velikemu razočaranju. Blanka se je po končani osnovni šoli, ki jo je obiskovala v Zavodu za slepo in slabovidno mladino Ljubljana, vrnila domov. In pristala na mehkem in v toplem. Na Ekonomski šoli Murska Sobota je srečala prave prijatelje in se zblížala tudi z nekaterimi profesorji in profesoricami. »Večkrat si mislim, zakaj tako. V zavodu je bilo preveč negativne energije, doma pa sem našla toliko pozitivne, da se sploh ne spomnim, ali je bilo tudi kaj slabega.« Za Blanko je negativna energija stanje zagrenjenosti, ko se spraviš na drugega človeka, se iz njega norčuješ, obenj spotikaš. Morda jo še bolj boli, če je tarča posmeha kdo drug in ne sama. V srednji šoli je bil cel razred »njen« in z nekaterimi sošolkami ima še danes zelo dobre prijateljske odnose. Na višji stopnji, ki jo zdaj obiskuje, pa se je ta kolegialnost že nekoliko upognila pod rivalstvom in zavistjo.

Blanka bi pisala zgodbe o ljudeh.

Fotografija Majda Horvat

Ker pa Blanka jemlje to kot nekaj, kar srečaš v življenju in katerega del je torej brez izjeme ali posebnega položaja zaradi svoje slepote postala tudi sama. »Nasploh sem v svetu videčih zadovoljna,« pravi sogovornica. In ima ga s čim primerjati, torej z življenjem, kakršnega je imela, ko je bivala med slepimi v zavodu.

Po vsem, kar je že izkusila, bi rada delala v kulturi. Vendar tam in tako, da bi imela nenehno stike z ljudmi. To pa seveda nima nič skupnega s študijem eko-

nomije na Višji strokovni šoli na Ekonomski šoli Murska Sobota, ki ga počasi končuje in že tudi pripravlja diplomu. Izbrala ga je, ker je v domačem okolju in na šoli, ki jo je že dobobra spoznala, in ker je tako lahko ostala doma. »Morda si bo kdo mislil, da sem zato zelo nezadovoljna, da študiram nekaj, kar ni moj cilj, vendar ni tako. Res je bila na začetku neke vrste kriza, zdaj, ko sem se iz tega izklopala, pa sem zelo zadovoljna. Se pa zavedam, da delo v ekonomiji ni ravno zame.« Blanka se uči drugače kot

videči in priznava, da ji je bilo na začetku težko predvsem pri matematičnih predmetih. Po dogovoru s profesorji si je snov pri nekaterih zapisovala na računalnik, pri drugih samo poslušala, saj so ji gradivo prinašali na računalniškem ključu. Enako je zdaj pri študiju. In kaj po študiju? Verjetno se bo prijavila na Zavodu za zaposlovanje kot iskalca zaposlitve, od koder jo bodo poslali v Sočo, da ocenijo njeno sposobnost za delo. »Ne bom obsedela doma. Nekaj si bom poiskala, vendar mi je zelo pomembno, da bom lahko ostala v domačem okolju. Ne želim si več drugam,« je povedala sobesednica.

Blanka je vedno rada pisala in si tudi želi pisati. Pisala bi zgodbe o ljudeh. Optimistične, kot je vedno tudi sama, in o ljudeh, ki se trudijo in jim s trdno voljo tudi uspeva. »Jaz prisegam na optimizem in prva knjiga, ki jo bom napisala, bo moja življenjska zgodba. Iskreno bom opisala vse, kar sem doživljala, brez zadržkov in pomislekov, da se bom s tem komu zamerila. To je moj veliki življenjski cilj.« Vse to, kar želi izliti na papir, bo napolnilo zelo debelo knjigo, da se izpove in da si morda olajša voz spominov, na katerega se, ne le njej, ampak nam vsem, nalaga nedokončana preteklost. In da se morda kdo ob tem zamisli tudi nad sabo in svojim početjem. Pisanje je del tega, kar načrtuje za prihodnost, in je del tistega – rada bi. »Rada bi bila v družbi in med ljudmi, rada bi ozaveščala ljudi, da zavodi niso za take, kot sem jaz, da niso prava rešitev in da je treba najti nekaj drugega,« pravi. Lahko je zavod kot institucija še tako strokovno na visoki ravni, delovanje pa dovršeno, vendar mu dostikrat manjka tisto, kar vsak človek, še

posebno pa majhni otroci najbolj potrebujejo, »... srčno kulturo. Saj ne, da bi samo nergala, vendar mi učitelji, do potankosti naučeni teorije, kako naj delajo s slepimi, nikoli niso povedali, kar mi je moja razredničarka v srednji šoli, s katero imam še zdaj prijateljske stike. Rekla mi je: Blanka, mi smo se trudili, vendar oprostite, če nam ni vedno uspelo. Sama pa si mislim: Dali ste mi marsikdaj več, kot bi mi lahko dal še tako vrhunski in naučen strokovnjak, ki pa je brez čutenja.«

Blanka je pri šestih letih morala zapustiti družino, saj takrat še ni bilo možnosti za integracijo v običajno šolo, in v novem okolju doživljala veliko gorja, saj je bila skupaj v sobi s tistimi sošolkami, ki so jo najbolj grenile življenje. Bilo je tako hudo, da si marsikdaj ni upala v posteljo in zaspati. Prosila je, da jo premestijo, ker da več ne zmore, in da je zaradi neprespanih noči utrujena, pa so ji le govorili, da naj še nekoliko potrpi in se potruji. V šestem razredu je potretem varuhinja temu naredila konec in jo rešila muk.

Blanka je stara triindvajset let in ima za seboj izkušnje, ki so jo oblikovale v osebo, ki ve, kaj hoče v življenju, jo utrdile v optimizmu in veri v dobro in dobre ljudi. Zato je tudi sprejela povabilo, da se na dobrodelni prireditvi Škofjskega karitasa v Odrancih spomni nanjo in ji pomagajo, saj je v tem razpoznavna iskrenost ljudi in to, da so jo v domačem okolju, kamor se je vrnila, sprejeli. Zato je tudi sama trdno prepričana, da kar koli bo delala v življenju, bo to počela zaradi sebe – saj vse, kar delamo, delamo zaradi sebe, ob tem pa mislila na ljudi okoli sebe.

Majda Horvat

Predčasne volitve

Kampanja prehaja v sklepni del

Kandidati z največ izkušnjami pred mikrofonom in kamero najprepričljivejši na predstavitvah

V preteklem tednu je bilo v Pomurju največ predvolilnih dogodkov do zdaj, saj so pomurske kandidate za poslance predstavili pri LDS, SD, NSi, SMS, stranki TRS, DeSUS-u in Državljski listi Gregorja Viranta.

LDS

Že prejšnjo sredo je potekala v grajski dvorani v Murški Soboti predvolilna konvencija stranke LDS, na kateri so predstavili kandidate v osmi volilni enoti. V pomurskih volilnih okrajih bodo na listi LDS tako kandidirali Zoran Kos (Goričko), Sara Karba (Ljutomer), Jožef Ivačič (Gornja Radgona), Mihael Dominko (Lendava) in Aleksander Jevšek (Murska Sobota), ki je poudaril predvsem pomen ustvarjanja okolja, v katerega se bodo lahko vračali mladi prekmurski izobraženci, in potencial geotermalnih virov v regiji. Zbrane je nagovorila tudi predsednica LDS Katarina Kresal, ki meni, da država potrebuje Liberalno demokracijo Slovenije danes bolj kot kdaj koli, saj se po njenih besedah v stranki zavedajo, da si lahko pri vodenju države zares učinkovit zgolj, če pri tem spoštuješ človekove pravice.

NSi

Novo Slovenijo bodo v Pomurju zastopali Jožef Magdič (Murska Sobota), Nataša Kuhar Čerpnjak (Goričko), Anica Šimonka (Ljutomer), Peter Kralj (Gornja Radgona) in Jožef Horvat (Lendava). Po mnenju Horvata ima Ljubljana mačehovski odnos do Pomurja, kar se po njegovih besedah vidi že pri gradnji pomurskega vodovoda. Sam obljublja, da bo naredil vse, da bo vodovod zgrajen v naslednjem mandatu. Horvat posebej omenja tudi pomen širokopasovnega omrežja za regijo. Profesorica matematike na ljutomerski gimnaziji Anica Šimonka svoje delovanje v državnem zboru vidi predvsem na področjih družinske in mladinske problematike ter izobraževanja: »Čeprav je družba ustvarila številne oblike družin, kot so starši samohranilci z otroki in rejniške družine, mora biti družina, v kateri sta poleg otroka oče in mati, ideal, h kateremu mo-

ramo stremeti.« Peter Kralj poudarja predvsem pomen zdrave pitne vode in pomanjkanje kakovostnega javnega prevoza v regiji. Predsednica Nove Slovenije Ljudmila Novak je povedala, da brez Nove Slovenije ne more biti desne vlade, v programu pa poudarjajo predvsem vrednote, gospodarstvo in družino.

še izrazil prepričanje, da se bo stranki letos uspelo prebiti v parlament.

TRS

Na Otoku ljubezni v Ižakovcih, natančneje na brodu sredi reke Mure, so pomurske kandidate za poslance predstavili pri Stranki za trajnostni razvoj

na teh volitvah DeSUS dobila dva poslance iz osme volilne enote. Kot je dejal, so v programu stranke posebno pozornost namenili gospodarstvu, saj da ni mogoče zahtevati socialne države, če je gospodarstvo ne bo sposobno financirati. Pomurski kandidati za poslance so med svojimi prioritetaми za delovanje v državnem zboru,

Socialni demokrati so svoje pomurske kandidate predstavili še enkrat v Gornji Radgoni, tokrat je na predstavitvi sodeloval predsednik stranke Borut Pahor, ki je povedal, da je kriza naplavila veliko vsega, kar je bilo slabega v zadnjih dvajsetih letih. »Smo najbolj dohodkovno enaka družba na svetu, kar priča o tem, da smo dali prednost socialni povezanosti v času krize,« je še poudaril predsednik vlade. Za SD bodo v Pomurju sicer kandidirali Dejan Židan (Radgona, Goričko), Brigita Perhavec (Murska Sobota), Branko Smodiš (Ljutomer) in Rozina Prša (Lendava).

SMS

Stranka mladih Slovenije – zeleni Evrope bo na tokratnih volitvah nastopila v koaliciji z Demokrasko stranko Slovenije, Zeleno koalicijo, Zvezo za Primorsko in Krščanskimi socialisti Slovenije. V pomurskih okrajih bodo stranko zastopali Klara Maučec (Murska Sobota), Jožef Kovač (Goričko), Janez Vencelj (Ljutomer), Nataša Lorber (Gornja Radgona) in Nataša Tomšič (Lendava). Magister pravnih znanosti Jožef Kovač, ki je bil po anketi portala IUS-INFO izbran za tretjega najvplivnejšega pravnikarja v Sloveniji v letu 2011, si bo prizadeval za utrditev pravne države. »Zakonodaje je preveč, prehitro se spreminja in prepleta, to pa ne prispeva k pravni varnosti.« Predsednik stranke Darko Krajnc je

Slovenije, ki jo vodi nekdanji varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek. Na listi stranke bodo kandidirali Darko Rudaš v Murški Soboti, Stojan Habjanič na Goričkem, Goran Šoster v Ljutomeru, Breda Kurbus v Gornji Radgoni in Sandra Habjanič v Lendavi. Po besedah Habjaniča so v stranki veseli, da si tudi v drugih strankah prizadevajo za podobne cilje kot v Stranki za trajnostni razvoj, vendar ga čudi, da si v isti sapi prizadevajo še za čim večjo konkurenčnost v gospodarstvu. Kot pravi, večja konkurenčnost pomeni večjo brezposelnost, saj si lahko konkurenčen le, če imaš čim manjše stroške dela.

DeSUS

Predsednik stranke DeSUS Karl Erjavec je ob predstavitvi kandidatov v Murški Soboti izrazil upanje, da bo

če bodo dobili zaupanje volivcev, največkrat omenili dokončanje pomurskega vodovoda. Sicer bodo v pomurskih okrajih na listi stranke nastopili Franc Jurša (Ljutomer), Jožef Rituper (Goričko), Lidija Erjavec (Murska Sobota), Zsuzsi Kepe (Lendava) in Zvonko Gredar (Gornja Radgona).

Državljska lista Gregorja Viranta

Na predstavitvi pomurskih kandidatov v Murški Soboti je Virant kot ukrepe, ki jih obljublja, poudaril predvsem zagon gospodarstva, nižanje javne porabe in ustvarjanje pravne države. Zavzemajo se tudi za ustanovitev pokrajin, ki ne bi povzročile dodatnih stroškov. Kot je znano, Državljska lista v Gregorja Viranta v Pomurju ponuja naslednja imena: An-

Ključna beseda: samooskrba

Pred državnozborskimi volitvami smo pogledali v programe političnih strank in se seznanili z »recepti« za izhod države iz krize. V programih je seveda veliko podobnosti pa tudi sicer gre za preveč obširne in splošne dokumente, da bi jih lahko predstavili v celoti, zato smo izbrali samo nekaj zanimivih in bolj ali manj konkretnih predlogov iz programov političnih strank, ki jim javnomnenjske ankete kažejo najboljše na področjih, ki so v ospredju pred letošnjimi volitvami. Vse stranke obljublja pokojninsko in zdravstveno reformo, povečanje samooskrbe v kmetijstvu, pritegnitev novega kapitala v gospodarstvo in davčne olajšave za nove investicije. Razen novih strank v politični areni (Virant, Jankovič), ki sta verjetno zaradi pomanjkanja časa pripravili zgolj splošne programske usmeritve, so drugi igralci ponovno pripravili suhoparne in obsežne dokumente, ki jim predvsem primanjkuje konkretnih rešitev in ponujajo večinoma rešitve na načelni ravni, mestoma pa celo duhoviti in neresni. S konkretnimi rešitvami, ki so jih pripravili s pomočjo strokovnjakov, ki delujejo v strankah ali zgolj z njimi sodelujejo, so predsedniki strank volivce skušali že seznaniti na predvolilnih soočenjih in okroglih mizah, kaj od zapisanega pa bo na koncu uresničeno, bosta odločila glas ljudstva in manevrski prostor, določen v novi koalicijski pogodbi.

Fotografija: Tincelj Milanov

LISTA ZORANA JANKOVIČA
POZITIVNA SLOVENIJA

SLS
RADOVANA
ŽERJAVA

Prekmurje, zdaj je čas!
Jasmina OPEC
univ. dipl. pravnikarja
www.jasminopec.si

RAZVOJ PODEŽELJA
JE PRILOŽNOST ZA SLOVENIJO!

Irma Benko
Kandidatka v volilni enoti 8,
okraj Murska Sobota 4

10

Lista Virant
Državljska lista Gregorja Viranta

N.Si

VRNIMO
UPANJE
SLOVENIJI

JOŽEF HORVAT
JOŽEF MAGDIČ
ANICA ŠIMONKA
PETER KRALJ
NATAŠA KUCHAR
ČERPNIJAK

	Gospodarstvo	Davčna politika	Zdravstvo	Javna uprava	Podjetja v državni lasti	Kmetijstvo
SDS	Pospešeno vlaganje v javno infrastrukturo.	Dvig meje najvišjega dohodninskega razreda. Postopno znižanje stopnje davka od dohodkov pravnih oseb na 15 odstotkov.	Povezanost zdravnikov na primarni ravni in specialisti s pomočjo informacijskih tehnologij.	Zmanjšanje števila zaposlenih. Sprememba razmerja med maso za fiksne plače in maso za nagrajevanje delovne uspešnosti.	Čim manj državnega lastništva v gospodarstvu. Ohranitev kontrolnega deleža v strateško pomembnih podjetjih.	Povečanje samooskrbe. Uskladitev zakonodaje kmetijskega sektorja z EU.
SD	Prestrukturiranje AUKN, tako da bi se upravljanje strateških naložb razdelilo med AUKN in ministrstva.	Uvedba 0,05-odstotnega davka na finančne transakcije.	Nova definicija košarice zdravstvenih storitev, ki bo v celoti krita iz javnih sredstev.	Plače v javnem sektorju bodo postale odvisne od kakovosti dela.	Zagotovitev lastniške strukture podjetij, ki bo zagotavljala ohranitev sedežev podjetij in slovenskih blagovnih znamk v Sloveniji.	Povečanje površine kmetijskih zemljišč, ki morajo biti namenjena pridelavi hrane. Cilj je 90-odstotna samooskrba pri krušnih žitih in 70-odstotna pri zelenjavi.
Pozitivna Slovenija	Razvojni zagon z nacionalnimi investicijami in javnimi deli. Soudeležba zaposlenih pri upravljanju in delitvi dobička.	Dvig DDV-ja za en odstotek.	Krepitev javnega zdravstva.	Zniževanje števila zaposlenih v JU za 2 % letno z reorganizacijo in upokojitvami.	Določitev strateškega premoženja države in kakovostno upravljanje le-tega.	Pospešitev pridelave zdrave hrane in lokalne samooskrbe.
Lista Virant	Odprava koncesijskih omejitev v panogah, kjer število igralcev kontrolira država.	Dvig meje dohodninskih razredov za razbremenitev srednjega sloja. Nižja stopnja davka za dohodek malih podjetij in samostojnih podjetnikov.	Vpogled v elektronsko bazo čakalnih vrst za paciente. Naročanje pacientov po internetu.	Zmanjševanje obsega sredstev za plače v javnem sektorju za najmanj 2 % letno.	Umik države iz lastništva vseh gospodarskih družb.	Prioriteta bodo kmetije, na katerih se vsi člani družine preživljajo s kmetijstvom.
SLS	Administrativne in davčne ugodnosti za samozaposlovanje, družinska podjetja in druge samostojne gospodarske aktivnosti.	Znižanje davka od dohodkov pravnih oseb. Uvedba obdavčitve premoženja in luksuznih dobrin. Povišanje trošarin na tobak in alkohol.	Del sedanjih državnih bolnišnic spremeniti v koncesijske bolnišnice.	Z zakonom prepovedati dodatno zaposlovanje v javnem sektorju. Opustiti delovna mesta v javnem sektorju, ki ne prispevajo k ustvarjanju možnosti za razvoj v posameznih resorjih.	Postopna prodaja državnega premoženja razen infrastrukture. V bančništvu in zavarovalništvu država ohrani kontrolni delež.	Povečanje stopnje samooskrbe za 15 odstotkov. Subvencije v kmetijstvu morajo biti vezane na produktivnost in količino proizvedenih produktov.
LDS	Spodbujanje nastanka spin-off podjetij iz univerzitetnih projektov.	Spremembe dohodninske lestvice za razbremenitev srednjega razreda.	Redefiniranje košarice pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Skupno naročanje zdravil za vse javne bolnišnice in zdravstvene domove.	Zmanjšanje obsega sredstev za stroške dela in delovanje.	Prodaja nestrategičnih naložb.	Povečanje samooskrbe in zaščita njivskih površin.
Zares	Spodbujanje pritoka strokovnjakov naravoslovno-matematičnih in tehniških ved z ustrezno migracijsko politiko. Krepitev solastništva zaposlenih.	Uvedba davka na nepremičnine namesto nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in davka od premoženja. Dvig zgornje stopnje DDV-ja do dveh odstotnih točk. Uvedba davka na finančne transakcije.	Povečanje variabilnega dela plač v javnem zdravstvu z namenom ohranitve dobrih zdravnikov v javnih ustanovah.	V javni upravi zaposliti vsaj tretjino kadrov iz gospodarstva in tako uvesti spremembe v načinu dela.	Prodaja deleža v NLB.	Ustaviti pozidavo zemljišč, ki so strateškega pomena za kmetijstvo.
DeSUS	Slovenskim podjetjem omogočiti vstop na tuje trge, zlasti na Balkanu.	Zaostritev discipline pri pobiranju davkov. Ustanovitev finančne policije.	Ohraniti dosedanja obseg pravic iz zdravstvenega zavarovanja.	Uveljavitev principa strokovnosti in osebne odgovornosti uradnikov.	Prodaja državnih podjetij, ko bo na trgu primerna cena.	Zagotovitev dodatnih sredstev za svetovalne službe, ki bodo prispevale k podjetniškemu organiziranju kmetov.
SNS	Omejitev gradnje trgovskih centrov.	Ponovna uvedba petih dohodninskih razredov.	Plačilo zdravstvenih delavcev po učinku. Ukinitev prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja.	Uvedba sistema odpuščenja nesposobnih javnih uslužbencev.	Prepoved nekontrolirane prodaje slovenskih podjetij v državni lasti.	Povečanje samooskrbe. Poostren nadzor nad proizvodnjo in uporabo gensko spremenjenih organizmov.
NSi	Usmeriti državne in zasebne naložbe v graditev infrastrukture.	Uvedba davka na nepremičnine namesto nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Uvedba davka na luksuzno blago in zdravju škodljive snovi.	Pravica do javnega zdravstva. Zasebni kapital v zdravstvenem sistemu.	Racionalizacija in povezovanje na državni in občinski ravni. Pospešeno uvajanje e-uprave.	Umik države iz gospodarstva, razen v strateško pomembnih podjetjih naj ohrani kontrolni delež.	80-odstotna stopnja samooskrbe.

Fotografija: Nataša Juhnov

Državljska lista Gregorja Viranta na predstavitvi v Murski Soboti

SD Drage volilke in volilci, vabiva vas na volišča.

NAPREJ. ZA POMURJE.

mag. Brigita Perhavec
mag. Dejan Židan

Prekmurje je prebogato, da bi bilo revno!
Bogato je z znanjem, s svojimi polji in griči, z obnovljivimi viri energije in preprostimi ter poštenimi ljudmi, ki si zaslužijo preprosto in pošteno državo.
Prekmurje ima možnosti in priložnosti, treba jih je videti in izkoristiti.

Zaupajte nam vaš glas in obkrožite številko 1.

Mag. Aleksander JEVŠEK

LDS 1

Zoran KOS

Narodna liberarna demokracija Slovenije, Slovenska cesta 20, 1000 Ljubljana

volitve2011.lids.s

SDS

10+100

PAMETNA REŠITEV

mag. Ivanka Šimonka Režonja
Petra Mlinarič Jager
Karel Šoš
Vladimir Kolmanič
Marija Murg

11

Dogodki ob desetletnici DSO Ljutomer

Dom v zadnjem času povsem zaseden

Med dogodki tudi srečanje prvega sestava sveta zavoda – Izdali bodo jubilejno številko domskega glasila

Dom starejših občanov Ljutomer je bil zgrajen leta 2001 s sredstvi države ter občin Ljutomer, Križevci, Razkrižje in Veržej. Zato tudi v prvi vrsti pokriva potrebe po domskem varstvu občanov iz omenjenih občin.

Socialno oskrbo in zdravstveno nego lahko ponudijo 155 stanovalcem, kolikor jih tudi trenutno stanuje v njem. Dom je namreč že nekaj časa polno zaseden. Za njih skrbi 80 redno zaposlenih ter deset pripravnikov in oseb, ki so vključene v program javnih del.

Kot večjo naložbo doma velja omeniti gradnjo bivalne enote za stanovalce z demenco v Stročji vasi, kjer bo prostora za dve stanovanjski skupno-

sti s po 12 stanovalci. Trenutno poteka pridobivanje še nekaj dokumentacije, zgrajena pa naj bi bila naslednje leto.

Program praznovanja ob desetletnici doma se je začel že pred tedni s strokovnim srečanjem društva medicinskih sester Pomurja in glasbenim koncertom. Te dni pa so se zvrstile še čajanke z družabnimi igrami po različnih nadstropjih doma ter srečanje prvega sestava sveta. Pred osrednjo prireditvijo, ki bo 2. decembra v ljutomerski športni dvorani, bodo predstavili jubilejno številko domskega glasila, imenovanega Mavrični list. Decembra bosta še nastop Lucije Čirovič ter srečanje s svojci.
C. K.

Slavnostno v Veliki Polani

Uspešno ujeli razvoj

Polovica denarja od osmih milijonov evrov za projekte je iz Evropske unije

Ob obnovljenem občinskem biseru – Copekovem mlinu – so se obiskovalci okrepčali.

V nedeljo je bilo v Občini Velika Polana še posebno prešerno razpoloženje. Kako tudi ne! Slavnostno so namreč odprli in predali namenu kanalizacijsko omrežje z biološko čistilno napravo, občinsko središče s parkom Dežela štokelj in obnovljeno cestno infrastrukturo. Seveda so obnovili še dva občinska bisera – Copekov mlin in Kranjčovo domačijo. »Lahko rečem, da smo od leta 2006 nadomestili razvojni zaostanek naše občine. Uresničili smo pet večjih projektov. Tega ne bi zmogli, če ne bi pri-

dobili evropskih sredstev,« je zadovoljen velikopolanski župan Damjan Jaklin. V razvoj so vložili 7,8 milijona evrov, evropskega denarja je kar 42 odstotkov. Preostalo sta primaknili občina in država. Ob novih pridobitvah pa niso pozabili niti na društveno življenje. Za delovanje 16 društev in druženje krajanov so gasilski dom v Mali Polani preuredili v medgeneracijski center.

»Lotili smo se tudi rekonstrukcije ceste Hotiza–Velika Polana–Gomilca. Za nas je to zelo pomembna cesta,

ki povezuje regionalno cesto z avtocesto,« je še povedal župan Jaklin, ki se je včasih zalotil med razmišljanjem, ali je vse zadano sploh mogoče doseči. Z naslednjimi besedami pa je še izrazil druge: »Pred leti so na našo občino gledali s posmehom, nam pošiljali začasnega upravitelja, razpuščali občinski svet in dvomili o obstoju občine. Zdaj jih vabimo, da pridejo k nam na študijski obisk, da bodo videli, kaj pomeni, če hočeš in če imaš prave ljudi na pravem mestu.«

Andrej Bedek

Srečanje vernic Evangeličanske cerkve

Evangeličanska cerkev v Gornjih Petrovcih v duhovnico Jano Kerčmar je minuli konec tedna ponudila prostor srečanju vernic Evangeličanske cerkve na Slovenskem, katerih predsednica je duhovnica Simona Prosič Filip. Srečanje je popostril Pevski zbor Cerkevne občine Gornji Petrovci ob glasbeni spremljavi in pod vodstvom gospe Marije Rituper. Osrednja pozornost je bila namenjena predavanju prim. mag. Branislave Belovič z naslovom Svetlobno onesnaževanje vpliva na zdravje človeka. Ko so odpele himno Trdi grad, so se vernice zadržale še na neformalnem druženju ob bogato obloženi mizi. Predavateljici pa so se zahvalile za sodelovanje na srečanju z enim od adventnih venčkov, ki so jih same naredile. N. E.

Adventna »akcija« v Banovcih

Kljub hladnemu nedeljskemu popoldnevu je Turistično društvo Banovci organiziralo pletenje adventnih vencev na prostem, ki je potekalo pri vaško-gasilskem domu in vaški kapelici. Pletenje adventnih vencev na prostem pripravljajo v Banovcih že 12 let, udeležijo pa se ga vedno več ljudi, letos okrog 20 članov TD Banovci in vaščanov. Tudi letos so spletili dva velika venca, pri pletenju pa so uporabljali predvsem vejice smreke in bora. Večji meri v premer okrog pet metrov, oba pa bosta okrašena s štirimi adventnimi lučkami in nameščena v središču vasi. Kot so povedali sodelujoči, se tovrstne adventne akcije vedno znova radi udeležijo, saj vsako leto venca postaneta tako za vaščane kot goste središče dogajanja v adventnem času, ko pripravijo različne verske in kulturne prireditve. J. Ž.

Vadarske babice zabavale občinstvo

Šale in pesmi, ki so jih pripovedovali in peli nekoč

Društvo Lipa želi povezati in predstaviti dejavnosti različnih generacij

Kakšne šale so pripovedovali in katere pesmi so peli nekoč, so lahko obiskovalci izvedeli minulo soboto v Vadarcih. Domače Kulturno-turistično društvo Lipa je namreč prvič pripravilo prireditev z zelo prekmurskim naslovom Bajca, ge si do zdaj bijla, ka san te nej čiu, na kateri so imele glavno vlogo starejše vaške ženice.

Društvo Lipa deluje že od leta 2003, vanj pa je včlanjenih okrog sto članov predvsem iz Vadarec, nekaj pa tudi iz sosednjih vasi. Vsako leto društvo pripravi vsaj šest različnih prireditev, med katerimi velja omeniti čajanko pod lipo in vaške igre.

Letos pa so začeli z dvema novima. Tako so že junija pripravili prireditev, imenovano Deca, ge ste se pa tou nafičili, kjer so se s svojim glasbenim znanjem predstavili otroci iz Vadarec in okolice, minulo soboto pa uvodoma omenjeno prireditev Bajca, ge si do zdaj bijla, ka san te nej čiu, na kateri so starejše domačinke pripovedovale zgodbe in šale ter zapele stare ljudske pesmi.

Med nastopajočimi je bila tudi Ema Tanacek, ki jo poznajo mnogi poslušalci Murskega vata, kjer je stalna gostinja v kontaktnih oddajah. Kot pravi, so družje, petje ter pripovedovanje zgodb in šal tisto, kar jo drži pokon-

ci. V svojih beležnicah ima zapisanih na stotine šal, še več pa jih je v njeni glavi. Še vedno zna povedati svojo prvo, ki jo je slišala od dedka, ko je bila stara šest let. »Kuharskega recepta si ne zapomnim, šalo pa hitro.« Ema meni, da med starimi in novimi šalami ni razlik.

Še vedno se te največkrat dotikajo spolnosti pa tudi vsakdanjih situacij in dogodivščin. Razlika je le ta, da

so jih nekoč pripovedovali predvsem moški. Kot je povedal Boris Vlaj, predsednik društva Lipa, s prireditvami nekako poskušajo predstaviti dejavnosti različnih generacij, s slednjo pa so želeli vnesti v te turobne novembrske dni tudi malo zabavnega vzdušja. Obe novi prireditvi naj bi v prihodnje postali stalnica njihovega letnega programa.
C. K.

V vaško-gasilskem domu v Vadarcih so občinstvo tokrat zabavale domačinke: Ema Tanacek, Ema Vrečič in Ela Potočnjek.

Koloman Gomboc, pletar iz Polane

Ljudje imajo plastike čez glavo in vse bolj cenijo naravne izdelke

Kolomanovi izdelki so že našli pot tudi v Rusijo, Anglijo in nekatere sosednje države – Sodeluje z različnimi zadrugami in društvi

Pletarstvo je izrazito domača dejavnost, katere izdelke so uporabljala posamična gospodinjstva in skoraj vsako je nekoč imelo svojega pletarja. Kljub temu so ti danes redki. Eden izmed njih je Koloman Gomboc iz Polane pri Murski Soboti, ki se s to domačo obrtjo ukvarja v vseh letnih časih in ne le pozimi, kot je bilo nekoč na kmetijah običajno.

Koloman se s pletarstvom intenzivno ukvarja pet let. Te obrti ga je naučil sosed, prve pletarske prijeme pa je naredil že kot otrok pri svojem očetu, ki je pletel izdelke iz slame. Takrat ga ta ročna spretnost še ni tako zanimala, zdaj pa ji posveti vse več časa. »To delo me sprosti in daje zadovoljstvo, da znam nekaj narediti.«

Koloman, ki se zanima tudi za zgodovino pletarstva, pravi, da ta dejavnost zajema več vej. Nekoč so pletli predvsem košare in podobne izdelke za uporabo pri kmečkih in gospodinj-

skih opravilih. Poznamo pa recimo tudi pleteno pohištvo in ograje okrog hiše, kar je danes zelo redko. Pri tem so uporabljali različne naravne materiale, predvsem pa sveže ali suho rbovo šibje.

Sam daje prednost suhemu šibju, predvsem kuhanem šibju iz rdeče in navadne vrbe. Material si nabira od pozne jeseni pa vse do začetka spomladi. Sortira ga po debelini, poveže v snope ter da v vodo, kjer vre nekaj ur. Nato ga opere in posuši ter skladišči v suhem in zračnem prostoru. To mu omogoča, da ima material na voljo vse leto. Prednost suhega kuhane šibja pa je tudi v tem, da se uničijo zajedavci v njem in je tako primernejši za hranjenje živil, za mnoge pa je takšen izdelek tudi lepši. Nekateri te tudi lakirajo, Koloman pa ne sme uporabljati umetnih materialov, saj ga zavezuje certifikat kakovosti slovenske obrtne zbornice.

Kot pravi Koloman, v pletarstvu veljajo določeni standardi, toda posameznik lahko v izdelke vdahne tudi svoje ideje.

Plete košare različnih velikosti in oblik, obpleta pa steklenice in vazice, pri čemer je poudarek na izdelkih, tradicionalnih za Prekmurje. Plete tudi izdelke po naročilu, ki niso klasičnih oblik. Zanimanje za pletarske izdelke iz naravnih materialov se je po njegovem mnenju zopet povečalo. »Plastika nas spremlja na vsakem koraku in ljudje so se je že naveličali, zato iščejo naravne izdelke.« Kot pravi Koloman, danes pletarski izdelki niso zgolj uporabni, ampak jih imajo mnogi tudi za okras ali kot del inventarja v svojih hišah, gostinskih lokalih in

drugih zgradbah, ki jim vse bolj dajejo naravni videz. Njegovi izdelki so že našli pot tudi v Rusijo, Anglijo in nekatere sosednje države.

Dejavnost ima registrirano kot osebno dopolnilno delo. V šali pravi, da od tega ne more obogateti, dodaten zaslužek pa je dobrodošel. Osnovno orodje, ki ga uporablja pri svojem delu, so predvsem dobre škarje, nož, šilo, stolček in zaščitni predpasnik. Manjšo delavnico ima urejeno na domu v Polani. Udeležuje se različnih kmečkih in turističnih tržnic, sejmov, bazarjev in drugih podobnih priredi-

tev, kjer lahko prikaže svoje delo in proda kak izdelek. Sodeluje pa tudi s Hišo Sadeži družbe iz Murske Sobotice, z zadrugo Pomelaj iz Male Polane, Centrom Duo iz Veržeja ter še nekaterimi drugimi zavodi in centri, ki promovirajo domačo obrt. Te dni se v Ljubljani udeležuje usposabljanja za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije.

Kot pravi Koloman, rad deli svoje znanje z drugimi ter pomaga in uči tiste, ki jih ta stara domača obrt zanima. Žal pa mladim to ne navdušuje.

Ciril Koscednar

Pletarski izdelki niso zgolj uporabni, ampak jih imajo mnogi tudi za okras.

Ob 120. obletnici rojstva Ivana Jeriča

V Dokležovju odprli Jeričevo spominsko sobo

Osvetlili življenje, delo in pomen tega rodoljubnega prekmurskega duhovnika

Letos mineva 120 let od rojstva duhovnika, narodnega buditelja in Maistrovega borca Ivana Jeriča (1891–1975), ki je bil rojen v Dokležovju in je tam tudi pokopan. V sklopu letošnjih prireditev ob njegovi obletnici rojstva je v dvorani vaškega doma v Dokležovju pred dnevi potekal posvet, na katerem so predavatelji Franc Kuzmič, Franc Čuš, Alojz Benkovič in Jožef Magdič osvetlili Jeričev pomen za Prekmurje. Ta se je namreč v zgodovino zapisal kot ugleden in pokončen rodoljub, iskren duhovnik v službi ljudi in moder voditelj duhovščine v deželi ob Muri.

Ob tej priložnosti je bil predstavljen tudi projekt Pokončni rodoljub. Zavod za turizem in kulturo Občine Beltinci, Krajevna skupnost Dokležovje in Pokrajinski muzej Murska Sobotica so s svojci Ivana Jeriča v spodnjih prostorih vaškega doma v Dokležovju uredili spominsko sobo temu rodoljubnemu duhovniku. V njej so med drugim na ogled Jeričevi predmeti in oprema, ki so jih shranili sorodniki.

Med drugim gre za del bogate knjižnice, pisalni stroj, pisma, dokumente in izbrane fotografije. V spominski sobi so tudi njegov doprnski kip, ki ga je na-

redil akademski kipar Ferenc Kiraly iz Lendave, ter trije panoji, na katerih je opisana Jeričeva življenjska pot. J. Ž.

Spominsko sobo je slovesno odprla nečakinja Ivana Jeriča Marija Lukač.

Upokojenci izdali zbornik Shojene poti 7

Simpatici jesenski plodovi

S pesmimi in prozo se predstavlja 34 avtorjev, že znanih in takih, ki imajo svoja dela prvič objavljena

Literarna sekcija pri Društvu upokojencev Murska Sobotica je tudi letos izdala zbornik ljubiteljskih piscev upokojencev – kot vsi prejšnji je ta, sedmi, prav tako zanimiv in branja vreden tako s krajšimi proznimi besedili kot z velikim številom pesmi. Raznolika besedila so na različnih literarnih ravneh – od resnega oblikovnega pristopa do preprostega spominjanja na preteklost in izraza trenutnega občutja. S pesmimi in prozo je zastopanih 34 avtorjev, preveč, da bi jih mogli tukaj naštet, a ob branju Shojenih poti se boste lahko seznanili z vsemi. Za nekatere so to verjetno prvi literarni poskusi, med njimi pa najdemo tudi imena avtorjev, ki so znani tudi širši javnosti in so za njimi že samostojne knjižne izdaje, če omenimo le Olgo Antič, Olgo Gutman, Ivanko Klopčič, Marijo Šedivy, Lojzeta Števaneca, Štefana Titana... Ustvarjanje, posebno v zreli dobi, je dar, dar ljubezni do življenja, hvaležnost, da lahko čutiš, vidiš, ubeseduješ, upodabljaš, oznanjaš, da si tukaj, ustvarjal, v življenju pri-

Ustvarjanje, posebno v zreli dobi, je dar, dar ljubezni do življenja, hvaležnost, da lahko čutiš.

so ten. Kot manifest takšne dejavnosti se mi zdi zadnja kitica v pesmi Darila Olge Antič: *Z odprtim srcem podaljšuje čas. Usoda ga nekoč bo zaklenila. / Prisluhneš pticam, čričkom v travi, ljudem, potoku vsej naravi. / Vzemi! Shranjuj ponujena darila!* Besedila spremlja tudi bogata likovna oprema – reprodukcije ljubiteljskih slikarjev, ki so smisel svojega tretjega življenjskega obdobja našli v čopiču in barvah. Zbornik je pripravila in uredila pisateljica Karolina Kolmanič, za izdajo pa je poskrbela predsednica Društva upokojencev Murska Sobotica Angela Novak. **Bea Baboš Logar**

Nismo muha enodnevnica

Jožef Kocon, župan občine Lendava, se je odločil, da bo »popisal« zaposlene v podjetjih na območju občine in tako ugotovil, koliko od teh je občanov občine, dobrih »polnilcev« občinskega proračuna, in koliko je »tujcev«, ki prihajajo iz drugih občin. Z vidika prihodkov občinskega proračuna so namreč zanj »kot župana in ne kot človeka«, kot je poudaril, enako tujci delavci, ki prihajajo na primer Medžimurja ali iz Odranec ter drugih sosednjih občin. Kot je dejal na zadnji seji občinskega sveta, zanj podjetje X, ki zaposluje dvesto triindvajset delavcev, ter sto eden prihaja iz drugih krajev, ni »domače podjetje«, ampak podjetje, ki ima v lendavski občini le domicil. **Vestnik, 25. novembra 1999**

Komentar tedna na Pomurje.si

Uporabnik Giros o Murinih tekмах: »...Bi pa nekakoga na UE doj strelo (lejko tudi vse na Notranjon oddelke) šteri serjejo po nas navijačih in prepovejo točenje pijače v polčasi in tao izven igrišča. Najslabši človek za Prekmurce je prekmurec zaposlen v javni upravi. Namesto ka bi ti pomago te v drek tijska pa išče sigdar nekše člene s šterin ti lejko samo škodi ...«

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Pravijo, da vsak vsaj enkrat v svojem življenju doživi pet minut slave. Nedvomno je bila v petek zvezda jutra oziroma zvezda zajtrka suhomesnata klobasa. Osmošolci Osnovne šole Gornja Radgona so s svojim izborom tradicionalnega slovenskega zajtrka razveselili tudi ravnatelja šole Dušana Zagorca, ki je pritrtil mnenju učenca Gorazda Sladiča, da je treba spoštovati vso prehransko tradicijo: ne samo med, ampak tudi klobase. Kar je tudi nazorno pokazal, ko si jo je privoščil.

Fotografija Jerneja Domajnko

Kot to počnejo zvezdniki, je profesor Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer Miran Puconja po predstavitvi svoje novoizdane knjige podpisoval izvode. Le kakšna posvetila je pisal? Po žaru na obrazu sovaščank sodeč niti ni pomembno – samo da imajo njegov avtogram.

Več kot pet minut slave pa so požele članice Turistično-narodopisnega društva Razkrižje, ki so na praznovanju 20-letnice delovanja Karitasa Župnije Ljutomer polnile bolj ali manj zvezdniške želodčke. Niti vrečke z darilcem niti vztrajno prepričevanje ljutomerskega župnika Andreja Zrima niso bili dovolj, da bi dekleta z Razkrižja izdala recept za razkriške mlince.

Fotografija Bernarda B. Pečak

Fotografija Jerneja Domajnko

Fotografija Karci Holec

Družinskih skrivnosti verjetno ni izdajal niti Georg von Habsburg-Lothringen (drugi z desne), vnuk zadnjega avstrijskega cesarja Karla I., ko je na lastno željo obiskal Porabje in tamkajšnjo slovensko narodno skupnost. Pri tem so mu delali družbo slovenska veleposlanica na Madžarskem Darja Bavdaž Kuret (levo), predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš (drugi z leve) in generalni konzul slovenskega konzulata v Monoštru Dušan Snoj (desno).

O tem, da so bili v dobri družbi, pa ne moremo dvomiti za tiste, ki so obiskali prireditev Zaigrjamo in zapojmo po domače. Njihov smeh jim je prislužil pet minut slave v Vestniku.

Fotografija Nataša Juhov

Fotografija Jure Zauzner

Za vse, ki so se preizkusili na strelišču, je bil dobrodošel nasvet reprezentanta Robija Markoja.

V Turnišču so ponosni na najsodobnejše strelišče pri nas

Nadvse dober odziv občanov

Med 39 tekmovalci slavila Silvija Tkalčič iz Renkovec in Matej Zadravec iz Turnišča

Turniški občinski praznik so popestrili tudi tamkajšnji zelo uspešni strelci. Na strelišču SD Štefana Kovača Turnišče v stavbi podjetja Agrocorn so pripravili dokaj odmeven dogodek pod naslovom Občan strelja. Tekmovali so lahko le tisti, ki strelskega športa ne trenirajo aktivno, tekmovalje pa je potekalo na šestih elektronskih tarčah. Poleg ekip vseh štirih vasi iz občine je sodelovalo tudi 39 posameznikov. Z odzivom iz vseh krajevnih skupnosti turniške občine je bil nadvse zadovoljen

tudi svetovni prvak v samostrelju, dolgoletni reprezentant Slovenije in eden najboljših slovenskih strelcev vseh časov Robi Markoja. Ta je ob tej priložnosti tudi dajal strokovna navodila za čim uspešnejše streljanje, hkrati pa so si nastopajoči lahko pomagali tudi s stojali, kar seveda ni dovoljeno na večjih uradnih tekmovanjih.

Najboljše ekipe in posamezniki so prejeli pokale in medalje. V moštveni konkurenci je zmagala ekipa T-Family (Robi, Jernej in Silvija Tkalčič) z 232

zadetimi krogi. Druga je bila ženska ekipa Turnišča (Tanja Premoša, Laura Žerdin, Tatjana Gjerkeš) z izidom 228,5, tretji pa je bil Plus (Roman Ferenčak, Andrej Horvat, Boštjan Premoša) 221,7. Med ženskami je slavila Silvija Tkalčič (Renkovec) s 84,9 kroga, druga je bila Laura Žerdin (Turnišče) 80,4, tretja pa Jasmina Denša (Nedelica) 78,4. Pri moških je prvi Matej Zadravec 92,1, drugi je Andrej Horvat 86,7, tretji pa Slavko Režonja (vsi Turnišče) 82,8.

Milan Jerše

Volilni občni zbor AK Panvita

Bojan Horvat novi predsednik

Z odličnimi dosežki presegli prvotna pričakovanja

Po odstopu Štefana Martinca s predsedniške funkcije so v prehodnem obdobju soboški atletski klub vodili podpredsednik Andrej Brinar in strokovni delavci, trenerji Tiberij Lebar, Radislav Jokanović, Diana Kočar in Janez Kovač. Lahko se pohvalijo, da so v tem času dosegli tekmovalne uspehe, s katerimi so presegli vsa pričakovanja. Letos sta izstopala Anja Benko in Tomaž Rozmarič, zato ne preseneča njuna visoka uvrstitve v izboru za najboljšega atleta in atletinje AZS za leto 2011. Pri starejših mladincih je Tomaž Rozmarič drugi, pri mlajših mladinkah pa Anja Benko tretja. Za državno reprezentanco je tekmoval tudi mladi up Nino Celec.

Na občnem zboru Atletskega kluba Panvita Murska Sobota so po spremembi statuta namesto dosedanjih devetih izvolili nov 11-članski upravni odbor, predsednik pa je postal Bojan Horvat, učitelj športne vzgoje iz Črenšovec, sicer dolgoletni atletski zanesenjak, ki se je dolga leta aktivno ukvarjal z atletiko, po njegovi poti pa gre uspešno tudi hčerka Miša. Za podpredsednika so izvolili Gorazda Grofa, tajnica je postala Andreja Celec, člani novega upravnega odbora pa so še David Horvat, Dejan Car, Diana Kočar, Štefan Sedonja, Štefan Fujs, Geza Grabar ter predstavnik atletov in glavnega sponzorja, ki bosta imenovana kasneje.

»Kot prvega med enakimi me čaka velika odgovornost, skupaj pa bomo skušali izpolniti visoke tekmovalne cilje atletov v vseh starostnih kategorijah in njihovih trenerjev. Za realizacijo programa pa bomo morali zagotoviti dovolj finančnih sredstev v zaostrenih gospodarskih in finančnih razmerah. Za financiranje delovanja atletskega kluba bo v naslednjih letih potrebnih večja

Bojan Horvat

soudeležba staršev. Podpora, ki jo je atletski klub deležen od sponzorjev in donatorjev, pa je naša velika obveza in spodbuda, da pri svojem delu naredimo največ, kar je mogoče. Zato bo treba AK Panvita postaviti še na višjo raven, saj je pred nami precej velikih tekmovalnih, ki se jih bodo udeležili trenutno naši najboljši atleti. Brez dvoma nas čaka ogromno dela,« poudarja Bojan Horvat.

Po njegovih besedah bo v letu 2012 največ pozornosti veljalo atletski šoli, ki zagotavlja pomladek in nove tekmovalce v višjih kategorijah. Poleg Anje Benko in Tomaža Rozmariča bo norma za olimpijske igre prihodnje leto v Londonu skušala doseči tudi tekačica na kratkih progah Tina Jureš. Omenjena trojica je tudi med kandidati za olimpijske igre leta 2016. Čaka jih še obnova atletskih naprav na stadionu v Murski Soboti.

Milan Jerše

teden v številkah

Šah

Na svetovnem mladinskem prvenstvu v brazilske mestu Caldas Novas med 132 šahisti iz 78 držav v konkurenci 14-letnikov nastopa Boris Markoja iz Turnišča, član ŠD Radenska Pomgrad. Dosedanji izidi – 1. kolo: Markoja – Christian Caso (Peru) 1 : 0; 2. kolo: Markoja – Alekseenko Kirill (Rusija) 0 : 1; 3. kolo: Markoja – De Carvalho (Brazilija) remi.

3. članska liga vzhod, Laško – 5. kolo: Radenska Pomgrad III – Destrnik 2,5 : 1,5 (zmagala sta Barbara in Luka Skuhala, remiziral pa Jernej Skuhala), G. Radgona – Tehcenter Ptuj II 2 : 2 (zmagi Evgena Ružiča in Marjana Štelcerja); 6. kolo: Radenska Pomgrad III – Tehcenter Ptuj I 3 : 1 (zmagala sta Jernej in Barbara Skuhala, remizirala pa Nino Cmor in Luka Skuhala), G. Radgona – Črna 0,5 : 3,5 (remiziral Marjan Štelcer). Vrstni red: 1. Celjski ŠK 19, 3. Radenska Pomgrad III 15, 18. G. Radgona 11,5. Nastopa 29 ekip.

Mesečni hitropotezni turnir ŠD Radenska Pomgrad (10 igralcev): Denis Gjurjan 8,5, Danilo Hari 7, Matej Titan 6. (M. J.)

Mesečni hitropotezni turnir ŠD Lendava (osem igralcev): Franjo Strbad 6,5, Milan Cofek 6, Robert Žilavec 4,5. (F. B.)

Spidvej

Avto-moto zveza Slovenije je podelila na tradicionalni prireditvi v Ljubljani priznanja najboljšim v športih na dveh kolesih z motornim pogonom in kartingu. Športnik leta 2011 je postal motokrosist Uroš Nastran. Podelili so še številna druga priznanja, predvsem za dosežke na mednarodnih tekmovanjih pa tudi najboljšim domačim prirediteljem tekem, za kar je dobil priznanje tudi Speedway Team Lendava. (M. J.)

Atletika

Na preglednem zimskem krosu v Velenju je v teku na 8 km med članicami zmagala Sonja Roman s Hodoša, ki se je po dolgotrajni poškodbi uspešno vrnila na atletsko stezo. Med mladinkami na 4 km je bila Sonja Neger peta, Katja Vrdjuka (obe AK Panvita) pa deseta. (T. G.)

Rokoborba

Mednarodni mladinski turnir, Petrinja (63 tekmovalcev iz šestih držav) – do 50 kg: 3. Daniel Kočar, RD Sobota. (M. J.)

Judo

Mednarodni turnir, Sl. Gradec (254 tekmovalcev iz 18 držav) – kadeti, do 81 kg: 2. Narsej Lackovič (Ljutomer). Kadetinja, do 52 kg: 5. Hana Prelog; do 63 kg: 2. Živa Potočnik; do 70 kg: 2. Betina Ivajnsič (vse Ljutomer). ML. dečki, do 46 kg: 3. Aleksander Ferenčak (MS); do 55 kg: 5. Teo Toplak (Beltinci). ML. deklice: 2. Nina Kotnjek (Lendava); do 52 kg: 1. Hanna Mazouzi (Beltinci). Cicibani, do 38 kg: 5. Nejc Mlinarič (Lendava); do 46 kg: 2. Jure Markoja (Lendava); do 50 kg: 4. Benjamin Kerman (Beltinci); sta 50 kg: 1. Klemen Bejek (MS). (M. J.)

Karate

Mednarodni reprezentančni turnir, Budimpešta (480 tekmovalcev iz šestih držav) – mladinci, boji posamezno, do 68 kg: 1. Filip Španbauer (KK Radenci).

Mednarodni turnir, Maribor (400 tekmovalcev iz štirih držav) – kate, ekipno članice: 1. KK G. Radgona (Staša Kralj, Nina Šenekar, Doroteja Mauko); veteranke: 2. Katarina Sluga (KK M. Sobota); ml. dečki: 2. KK G. Radgona; st. dečki: 2. KK M. Sobota, 3. KK G. Radgona. Posamično, st. deklice: 3. Clarisa Kuzma; mladinke: 3. Nina Šenekar; ve-

terani: 3. Boris Mauko (vsi KK G. Radgona). Športni boji, mladinke: 3. Staša Kralj (KK G. Radgona); veterani: 2. Andrej Korošak, 3. Jože Bernjak (oba KK M. Sobota); malčice, do 30 kg: 1. Eva Jurinec; ml. dečki, do 35 kg: 1. Sani Skotnik; ml. dečki, nad 45 kg: 3. Matevž Jurinec (vsi KK Radenci). (M. J.)

Kegljanje

9. krog 1. A-lige: Ljubelj – Radenska 5 : 3 (3497 : 3443), Proteus – Konstruktor 1 : 7 (3403 : 3552), Interokno – Litija 6 : 2 (3544 : 3303), Triglav – Sinet 7 : 1 (3502 : 3174), Brest – Calcit 2 : 6 (3399 : 3445). Vodi Triglav (14), 10. Radenska (2).

9. krog 1. B-lige (ž): Šoštanj – Radenska 6 : 2 (3084 : 3059). 2. liga vzhod (ž): Ruše – Nafta 1 : 7 (2866 : 3067). 9. krog 3. lige vzhod: Radenska II – Nafta 2 : 6 (3176 : 3202). (M. J.)

9. Martinov pokal, Radenci: 1. DU Lendava (Kuk, Radakovič, Dunjko, Matko), 2. DU Radenci I, 3. DU Radgona; posamično: 1. Milan Matko (Lendava), 2. Franc Šabjan (Radenci), 3. Dušan Radakovič (Lendava). (F. H. M.)

Odbojka

Prijateljska tekma: Panvita Galex – Hartberg 3 : 1 (-23, 17, 26, 22). Največ točk so dosegli: Tot (24), Mijalkovič (22) in Ajlec (10). (M. J.)

Košarka

8. krog 2. SKL za člane: Tinex Medvode – Radenska Creativ Sobota 80 : 89 (22 : 19, 23 : 29, 24 : 11, 11 : 30). Najboljše strelci: Tadej Horvat 27, Jure Štruc 22, Igor Spešič 17. 9. krog: Radenska Creativ Sobota – Terme Olimia 78 : 64 (24 : 11, 17 : 10, 15 : 23, 22 : 20). Najboljši strelci: Igor Spešič 29, Aleš Novak 16 in Robert Šuran 11. Vodi Postojna (17), 7. Radenska Creativ Sobota (14).

Povratna tekma 4. kroga pokala Spar: Radenska Creativ Sobota – Rogaska Crystal 67 : 89 (22 : 25, 12 : 21, 17 : 19, 16 : 24). Sobočani so izpadli iz nadaljnega tekmovanja. Največ točk so dosegli: Igor Spešič (14), Jure Štruc (12) in Tadej Horvat (9).

9. krog 1. SKL vzhod, mladinci: Radenska Creativ Sobota – Kolpa Črnomelj 80 : 51 (Črt Šifart 25, Jure Bilič 18, Simeon Kotnik 13). 7. krog 1. SKL vzhod, mladinke: Pomurje – Šmarje 49 : 43 (Tina Kerčmar 18, Natalija Rebrica 11, Urška Juteršnik 10). 1. SKL B1 vzhod, pionirke: Pomurje – Felix Trbovlje 61 : 53 (Tina Cvijanovič 24, Špela Berič 13). 1. turnir U-10: Athlete Celje – Pomurje 34 : 32, Konjice – Pomurje 58 : 10.

3. krog Pomurske lige: PŠK Ljutomer II – PŠK Ljutomer III 73 : 35, Picevija Nona Lenart – Sobota 67 : 81, Paloma Alfa Sladki Vrh – PŠK Ljutomer I preloženo, SBK G. Radgona – Sv. Ana 85 : 64, GMT Beltinci – Lindau Lendava 90 : 56. Vodita GMT Beltinci in Sobota s 6 točkami.

Tekmovanje st. dečkov, Ljutomer: 1. OŠ Križevci, 2. OŠ Ivana Cankarja Ljutomer, 3. OŠ Razkrižje, 4. OŠ Veržej, 5. OŠ Stročja vas. Finale: Ljutomer – Križevci 19 : 29, za 3. mesto: Veržej – Razkrižje 7 : 11. (M. J.)

Bovling

1. krog zimskega prvenstva Lendava (21 igralcev): Tibor Könye 456 kegljev, Dušan Radakovič 441, Franc Tomažič 409. (F. H. M.)

Strelstvo

2. turnir Panonske lige, Turnišče: 1. SD Štefana Kovača Turnišče (Uroš Mauček, Robi Markoja, Tadej Žalik) 1750, 2. SD Kolomana Flisarja Tišina 1744, 3. SD Jezero Dobrovnik 1743; posamično: 1. Peter Somogy 1053, 2. Teja Razbor-

šek 104,3 (Hotinja vas), 3. Tadej Žalik 104,0. (M. J.)

2. krog 2. lige s pištolo, Ormož: 1. Ptuj II 1086, 3. Jezero Dobrovnik 1057; posamično: 1. Miran Kolednik (Ptuj II) 375, 3. Avgust Horvat (Dobrovnik) 367. Skupno: 1. Ptuj II 20 točk, 3. Dobrovnik 12; posamično: 1. Avgust Horvat (Dobrovnik) 48. (F. B.)

Pikado

2. krog Pomurske lige: Pajdaši Dokležovje – ŠD Dokležovje 14 : 11, Pico Melinci – Brizgalna Vanča vas 16 : 9, F1 Pajek Dokležovje – Viktorija Filovci 22 : 3, Čarne vrane Ižakovič – Maži bar Ižakovič 15 : 10. (T. G.)

3. krog Občinske lige Križevci, modra skupina: Naš ovinek – Boreški veterani 5 : 5, MK Novak – Boosters 2 : 8, MRD Shooters Kapučinke – Kasač 2 : 8. Vrstni red: Boosters 6, Kasač 4, Boreški veterani 3. Rdeča skupina: Bar Spomin – Coctail bar 6 : 4, ŠD Berkovci – Gabrijelov barček 3 : 7, MRD Shooters – Bar Baza 1 : 9. Vrstni red: Gabrijelov barček in Bar Baza po 6. (M. J.)

Invalidski šport

Prvi turnir državne lige z značno puško za paraplegike in tetraplegike, Koper: 1. Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije (Slavko Dunaj, Leon Jurkovič, Jožef Franc, Ladislav Kepe, Franc Baum, Franc Borovnjak). Posamično: 1. Jožef Franc; tetraplegiki: 1. Slavko Dunaj, 2. Leon Jurkovič, 3. Franc Baum. (T. G.)

V šahovskem srečanju Medobčinskega društva slepih in slabovidnih M. Sobota ter Društva vojnih invalidov Pomurja so bili uspešnejši slednji. Zanje sta vse točke osvojila Viktor Kuhar in Štefan Babič, pri ekipi slepih in slabovidnih pa sta se najbolje odrezala Štefan Mauček in Anton Topolnik. (M. J.)

Namizni tenis

Visoka zmaga puconске Keme

Sobota je bila brez Kocuvana nedorasla tekunica – Pomembna zmaga druge ekipe Keme proti Muti

V 6. krogu v 1. SNTL za člane sta se v Puconcih v pomurskem derbiju pomerili ekipi Keme Puconci in Sobote. Prepričljivo boljši so bili Pucončani, ki so oddali le pet nizov.

Gostje so nastopili brez Gregorja Kocuvana, namesto katerega je igral kadet Iztok Dolamič, ki je tako doživel svoj prvoligaški krst. Kompletni domačini v dvoboju niso imeli nobenih težav. V naslednjem krogu gostujejo v Mengšu, Sobočani pa igrajo doma s Ptujem. Pomembno zmago pa je dosegla druga ekipa Keme, ki je premagala najslabšo ekipo v ligi Muto. Največ težav jim je povzročal najboljši igralec gostov Poročnik, ki je premagal vse tri domačine. Na srečo sta bila druga dva igralca preslaba za presenečenje, ker so domačini igrali solidno. V naslednjem krogu gostujejo v Velenju.

Kema I Puconci – Sobota (Škraban – Roudi 3 : 2, Ropoša – Dolamič 3 : 1, M. Horvat – Kolbl 3 : 1, Ropoša – Roudi 3 : 0, Škraban – Kolbl 3 : 1), Kema II Puconci – Muta 5 : 3 (Sukič – Petar 3 : 0, G. Horvat – Cvetko 3 : 0, Pelcar – Poročnik 0 : 3, G. Horvat – Petar 3 : 2, Sukič – Poročnik 2 : 3, Železen – Cvetko 3 : 0, G. Horvat – Poročnik 1 : 3, Železen – Petar 3 : 0).

Drugi izidi: Finea Maribor – Krka 5 : 2, Ptuj – Tempo 5 : 1, Ilirija – Mengeš 1 : 5. Vrstni red: Finea Maribor 12, Ptuj 10, Kema I in Sobota po 8, Krka, Tempo in Mengeš po 6, Kema II Puconci 4, Ilirija in Muta po 0.

Z dvoboja med Škrabanom (levo) in Roudijem

Kolbl tretji

V Izoli je bil drugi odprti državni mladinski turnir, na katerem so nastopili vsi najboljši slovenski igralci. Osem Pomurcev je doseglo solidne

uvrstitve. S tretjim mestom je bil najboljši Sobočan Mario Kolbl, ki je v četrtfinalu premagal Pucončana Ervina Železna (3 : 2) in v polfinalu izgubil z zmagovalcem Peršoljo iz Vrtojbe (1 : 3). Preseneča pa poraz zmagovalca

prvega turnirja Pucončana Patrika Sukiča, ki ga je v četrtfinalu s 3 : 2 premagal kadet Jorgič iz Hrastnika. Med najboljših 16 sta se uvrstila Sobočana Iztok Dolamič in Mitja Pečnik.

Mirko Unger

Ženska košarka

Visok poraz Sobočank

Za ljubljansko Ilirijo kar 35 točk zaostanka

V 6. krogu prve slovenske košarkarske lige za članice je soboška Rašica gostovala pri ljubljanski Iliriji in doživela visok poraz s 56 : 91 (17 : 25, 12 : 20, 16 : 25, 11 : 21). Pri Sobočankah so največ točk dosegle Simona Kuzma (25), Tina Kerčmar in Natalija Rebrica (po 10). Pri domačih igralkah je bila neustavljiva Sara Meden, ki je dosegla kar 21 točk. Izid je res majhna katastrofa, toda vedeti je treba, da je igralo le sedem igralk. Te so tekmo odigrale dokaj bojovito, vendar vseh 40 minut niso mogle vzdržati, saj so tekmo odigrale brez centrov. Spodbu-

dno pa je, da statistično napredujejo iz igre v igro. Sobočanke v prvi redni sezoni v prvi ligi še nabirajo potrebne izkušnje, nekaj igralk med njimi pa igra celo v treh selekcijah, zato so utrujenost in s tem tudi poškodbe toliko bolj verjetne.

Drugi izidi: Domžale – Ježica 58 : 66, AJM – Grosuplje 84 : 80, Athlete Celje – Triglav 71 : 74, Rogaška – Odeja 20 : 0 b. b. Vodi Triglav (12), 7. Rašica MS (8). V sinočnjem 7. krogu so se igralke Rašice doma pomerile s favorizirano ekipo Athlete Celje.

M. J.

Umrli je Anton Tonček Kos

Vsako slovo je težko in ganljivo. Mnogi so ga poznali kot neutrudnega predsednika Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Murska Sobota. Ravno lani je ob 90-letnici Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, ko je dopolnil 70 let, prejel zahvalo in priznanje za dolgoletno požrtvovalno in uspešno delo. To priznanje je bilo potrditve njegove nesebične pomoči invalidnim osebam, posebej pa se je trudil pri njihovi rehabilitaciji in zaposlovanju. Drugo področje, kateremu se je prav tako veliko posvečal, je bil šport slepih in slabovidnih. Dolga leta je bil predsednik Judo kluba Murska Sobota, ki je pod njegovim vodstvom dosegel uspehe. Opravljal je veliko funkcij, za kar je

prejel številne nagrade in priznanja. V svoji dolgoletni karieri je bil med drugim tudi predsednik in član Judo zveze Jugoslavije, kar 17 let pa je bil tudi tekmovalac v judu, trener in funkcionar. Bil pa je tudi član soboškega mestnega sveta. Spomin nanj kot na človeka s širokim srcem bo ostal za vedno.

Šebenik slavil v Murski Soboti

Dvainsajsetega mednarodnega turnirja v pospešenem šahu v Murski Soboti, ki je potekal v organizaciji Šahovskega društva Radenska Pomgrad, se je udeležilo 70 šahistov iz petih držav. Po devetih kolih je slavil slovenski mednarodni mojster Matej Šebenik s sedmimi točkami in pol. Drugo mesto je zasedel hrvaški velemojster Alojzije Jankovič (7), tretje pa velemojster iz Srbije Robert Markuš (7). Od domačinov se je najboljšje odrezal Denis Gjurjan (6,5), ki je zasedel sedmo mesto. T. M.

Hokej na travi

Tudi mladi so se izkazali

Jesenski del sezone hokeja na prostem je za nami

V kategoriji U-16 je prvi Triglav Predanovci, ki je s 5 : 2 in 7 : 3 odpravil Moravske Toplice. Na listi strelcev vodi T. Horvat (5) pred A. Fujsom (3), oba Triglav. Še najbolj izenačeno je v U-14, kjer imajo Lipovci sedem točk, Triglav Predanovci šest in Moravske Toplice štiri. Dosedanji izidi: Triglav – M. Toplice 1 : 3, M. Toplice – Triglav 4 : 2, Lipovci – M. Toplice 3 : 3, Lipovci – M. Toplice 11 : 1, Triglav – Lipovci 3 : 0 in M. Toplice – Triglav 1 : 3. Med strelci vodi J. Gruškovnjak (6) pred T. Tratnjekom (5), oba Lipovci. V U-12 so prvi Lipovci (4), drugi pa Triglav Predanovci (1). Izida: Triglav – Lipovci 1 : 3 in Lipovci – Triglav 1 : 1. Med strelci vodi L. Toplak (2). Še U-10: 1. Lipovci 12, 2. Triglav Predanovci 6, 3. Moravske Toplice 0. Izidi: M. Toplice – Lipovci 0 : 3, Triglav – M. Toplice 7 : 0, Lipovci – Triglav 5 : 3, Triglav – M. Toplice 9 : 3, Lipovci – Triglav 7 : 4, M. Toplice – Lipovci 0 : 4. Med strelci vodi T. Car (Triglav) s 15 zadetki pred B. Berderjem (Lipovci), ki jih je dal 7.

Poslej se hokejisti selijo v dvorane. Kot uvod v novo sezono je bil sredi novembra turnir Favorit Open v Počreču.

M. J.

Odbojka ženske

Pričakovan poraz Keme

Odbojkarice iz Puconec gostovale pri vodilni Lukii Koper

Dvorana Bonifika v Kopru, 100 gledalcev, sodnika: Markelj (Bled), Klinar (Jesenice). Domače igralke so zmagale s 3 : 0 (15, 13, 16).

Luka Koper: Valenčič 14, Medved, Kušar, Ferlinc 2, Lucas, Kocjan 7, Lovšin, Crnjac 3, Udrih 9, Jovič 1, Pešič 18, Kager 4.

Kema Puconci: Koler, Praprotnik 4, Vidonja 6, Franko, Sočič, Raj, Donša 5, Borko 10, Frumen 3, Sakovič 5, Topolovec 1.

Pucončanke so bile tokrat brez možnosti za presenečenje. Enakovredne so bile le na začetkih nizov, ko so nekajkrat celo vodile. V prvem nizu je bilo njihovo zadnje vodstvo 6 : 5, nato pa so domače ušle na 12 : 7 in do konca niza prednost le še večale. V drugem nizu so gostje vodile s 3 : 1, nato se je ponovila zgodba prvega niza. Tretji niz je bil praktično odločen že na začetku. Ob prvem tehničnem odmoru so domačinke vodile z 8 : 4, gostje so se sicer približale na 9 : 12, toda kakovostna razlika je bila prevelika, da bi lahko ogrozile zanesljivo zmago Koprčank.

Drugi izidi: Prevalje – Aliansa 0 : 3, Jesenice-Bled – Formis Bell 1 : 3, Hit Nova Gorica – UOK Vital 3 : 2. Vodi Luka Koper (21), 6. Kema Puconci (7). Pari 8. kroga: Aliansa – Kema Puconci, Luka Koper – UOK Vital, Formis Bell – Hit Nova Gorica, Jesenice-Bled – Prevalje.

7. krog 2. DOL (ž): Benedikt – DŠR M. Sobota 2 : 3 (16, -15, -22, 22, -5). Vodi Nova KBM Branik II (18), 4. DŠR M. Sobota (14). 7. krog 3. DOL vzhod: Beltinci Panvita Galex – TAB Mežica 0 : 3 (-19, -19, -16). Vodi TAB Mežica (18), 9. Beltinci Panvita Galex (5). 5. krog 3. DOL vzhod (ž): ZM Ljutomer – Mežica 3 : 1 (14, 24, -20, 20). Vodi Turbina (16), 3. ZM Ljutomer (12). Milan Jerše

Rokomet

Vsi trije pokleknili

Pomurski predstavniki ostali brez ene same točke

V 6. krogu 1. B-lige za ženske je vodilni Žalec na domačem igrišču z visokim izidom 35 : 21 premagal Millennium od Sv. Jurija ob Ščavnici, za katerega sta največ zadetkov dosegli Laura Pihlar (6) in Barbara Rajh (4). Podobno se je dogajalo tudi s pomurskima predstavnikoma v 2. slovenski ligi. Pomurje je doma izgubilo z Brežicami z 19 : 25 (11 : 11), Radeče-MIK Celje pa so s 33 : 22 (17 : 9) premagale Arcont Radgono.

Po začetnem vodstvu z 2 : 0 so igralci Pomurja v prvem polčasu še držali korak z gosti, v drugem delu pa niso zmogli prave igre in gostje so iz Murske Sobote zaslužen o odnesli obe točki. Največ zadetkov za Pomurje so dosegli Marko Jankovič (5), Aleš Mesarec (4) in Robi Kreft (3), pri gostih pa so izstopali Alen Luskovec (6), Marin Šebalj (5) in Blaž Šalamon (4).

Po nedavnem pomurskem derbiju Arcont Radgona ni izgubila le točke, ampak tudi igralce. Zaradi poškodb na tekmo v Radeče niso potovali trije nosilci igre, Boštjan Žinkovič, Darko Zorko in David Petraš, zaradi bolezni pa še vratar Denis Kunčič. Oslabljeni Radgončani pri drugouvrščeni ekipi lige seveda niso imeli veliko možnosti za uspeh. Še najboljši strelci: Sašo Vrečar in Luka Kotnik po 7 ter Jani Kotnik 4.

Priložnost za nove točke bodo tako iskali v naslednjih dveh domačih tekmah proti primorskima ekipama; v soboto ob 19. uri s Colom, medtem ko Pomurje gostuje pri sežanskem Mitolu. Na lestvici vodi Slovenj Gradec 2011 s 16 točkami, Arcont Radgona (7) je osma, Pomurje (4) pa 11. Milan Jerše, Niko Klun

Mura 05 poteptala Celjane

Prava paša za oči in ušesa

Srečanje je bilo odločno že v prvem polčasu – Še dolgo po tekmi je odmevalo: »Mura, Mura, Mura ...«

Mestni stadion v Fazaneriji, 1.300 gledalcev, sodnik: Darko Čeferin (Kranj). Strelci: 1 : 0 Eterović (13), 2 : 0 Rep (17), 3 : 0 Horvat (43), 4 : 0 Fajić (64). Rumeni karton: Medved.

Mura 05: Luk, Cipot, Janža, Maruško, Horvat, Dodlek (Lotrič, 75), Eterović (Pavel, 89), Rep, Bohar (Sreš, 90), Kous, Fajić.

CM Celje: Mujčinović, Akakpo, Krajcer, Močivnik (Močić, 74), Popović, Đaković (Bakarić, 46), Radulović, Pavlović, Gobec, Kapić (Bezjak, 46), Medved.

Ko so se v jutranjih urah razkadile še zadnje meglice, sem vedel, da bo danes srečen dan. In res je bil. Kljub nizu treh neprijetnih porazov z močnimi tekmeči, ki so jih črno-beli doživeli še pred prekinitvijo prvenstva zaradi reprezentančnega nastopa proti ZDA, so nogometaši Mure 05 odločno krenili na nedeljsko srečanje s Celjani. Edina želja je bila unovčiti vse tri točke, s katerimi bi spet ujeli tiste na sredini prvenstvene lestvice. Ves čas so jim stali ob strani tudi njihovi najbolj zvesti navijači, ki so jih od prve minute tega pomembnega srečanja glasno spodbujali. Ne pravimo zaman, da pomenijo gledalci s tribun Fazanerije njihovega dvanajstega moža.

Vesetje domačih igralcev ob prvem zadetku Eterovića

Maribor	12	4	2	42	: 21	40
Olimpija	9	6	3	31	: 22	33
Gorica	9	4	5	30	: 19	31
Rudar	6	6	6	27	: 28	24
Domžale	7	3	8	24	: 25	24
Mura 05	6	5	7	20	: 25	23
Celje	6	3	9	25	: 28	21
Koper	5	6	7	22	: 25	21
Nafta	5	5	8	24	: 27	20
Triglav	3	2	13	6	: 31	11

Črno-beli so Celjane zasenčili v vseh elementih igre. Priča smo bili odlični predstavi domačih igralcev, ki so na igrišču dobesedno izgoreli. V boju za vsako žogo so pokazali veliko več volje in požrtvovalnosti kot njihovi tekmeči iz mesta ob Savinji. Ti se niso mogli resneje upreti posrečeni kombinaciji soboških mladih talentov

in izkušenih starejših nogometašev, ki so na travnati površini dokazali, kako se je treba boriti za barve svojega kluba. Tako je bil zmagovalec odločen že v prvem polčasu, v katerem so se nogometaši Mure 05 odlikovali tudi s spektakularnimi potezami.

Gostitelji so povedli že v zanje srečni 13. minuti, ko je po predložitvi Dodleka Eterović ob padcu žogo zadel s konico nogometnega čevlja in jo poslal v mrežo. Le štiri minute kasneje sta si Rep in Fajić izmenjala dvojno podajo, po kateri se je Rep sam znašel pred vratarjem Celjanov Mujčinovićem in ga matiral. Za nov val navdušenja v Fazaneriji je v 43. minuti poskrbel Horvat, ki je s pravim projektilom z 18 metrov še tretjič ugnal Mujčinovića, ki je ravno v nedeljo praznoval 38. rojstni dan. Tako je bilo praktično vse odločno že v prvem polčasu.

V drugem delu tekme se je igra nekoliko umirila, čeprav so gostje iz

knežjega mesta skušali doseči vsaj častni zadetek, a jim tudi to ni uspelo. Še več! »Muraši« so zadeli v 64. minuti. Po hitrem protinapadu je Bohar silovito streljal, celjski vratar je žogo odbil do Fajića, ki mu od blizu ni bilo težko zadeti v polno. Zanimivo je, da so gostje resneje zagrozili šele v 70. minuti, ko je Močivnikov strel vratar Luk s skrajnimi močmi izbil v kot. Posebnost pa je tudi to, da je glavni sodnik Čeferin pokazal prvi in edini rumeni karton v zadnji minuti tekme gostujočemu igralcu Medvedu.

Čeprav jim vreme z dokaj nizkimi temperaturami ni šlo na roko, so gledalci uživali v izjemni predstavi črno-belih. Ti so znali svoje ljubljence za uspešne poteze primerno nagraditi s ploskanjem in skandiranjem Mura, Mura, Mura ..., s čimer so jih ponesli do Olimpa. Dovolj zgovorna je izjava domačega stratega Anteja Šimundže: »Zelo dobro smo se zavedali po-

membnosti tekme. Tudi na preteklih preizkušnjah je bila naša podoba obetavna, a tega nismo primerno unovčili. Tokrat smo od dobri, odgovorni in disciplinirani igri priložnosti uspešno realizirati. Zaslužno smo dobili ves izkupiček, na pristop svojih fantov pa sem ponosen!«

Črno-beli so zdaj šesti

Izidi: Mura 05 – CM Celje 4 : 0 (3 : 0), Rudar – Nafta 2 : 4 (0 : 2), Domžale – Olimpija 0 : 1 (0 : 1), Maribor – Luka Koper 2 : 1 (2 : 1), Triglav – Hit Gorica 0 : 2 (0 : 0). Pari 19. kroga (včeraj): Mura 05 – Luka Koper, Triglav – Nafta, Rudar – Domžale, Olimpija – CM Celje, Maribor – Hit Gorica. Pari 20. kroga: Nafta – Maribor (sobota ob 15. uri), Hit Gorica – Mura 05 (sobota ob 17. uri), Rudar – Triglav, Domžale – CM Celje, Luka Koper – Olimpija.

Milan Jerše

18. krog prve slovenske nogometne lige

Lendavčani brez težav opravili z velenjskimi »knapi«

V prvih dvanajstih minutah kar dva zadetka – Zlata vredne točke v boju za obstanek v prvi ligi

Stadion Ob jezeru v Velenju, 300 gledalcev, sodnik: Damir Skomina (Koper).

Strelci: 0 : 1 Sreš (4), 0 : 2 Korošec (12), 0 : 3 Da Silva (56), 0 : 4 Da Silva (78), 1 : 4 Bratanović (89), 2 : 4 Bratanović (90 + 1). Rumeni karton: Berko (Rudar).

Rudar: Savić, Ihbeisheh (Bizjak, 58), Berko, Stojnič, Klinar (Podlogar, 50), Žinko, Mujaković, Rotman, Trifković, Bratanović, Majcen (Djokić, 46).

Nafta: Prša, Levačič, Caban, Jerebic, Matjašec, Sreš, Tomažič Šeruga, Da

Silva (Vori, 85), Korošec, Vranešević (Raduha, 73), Zelko (Polareczki, 81).

Glede na različna položaja na lestvici so Lendavčani za marsikoga presenetljivo lahko opravili z Velenjčani. In to na gostovanju, kar še povečuje učinek, ki ga je s to zmago dobila Nafta v boju za obstanek. A ne samo to: v tej sezoni so bile to za »plave« verjetno najlažje osvojene tri točke. Res je, da so jim šle okoliščine na začetku srečanja v prid. Tako je Vranešević v 4. minuti zadel Stojniča v pleksus in je velenjski igralec obležal na tleh. Medtem ko so domači čakali, da bo sodnik Skomina prekinil akcijo ali da bodo Lendavčani poslali žogo z igrišča, je Sreš sprožil s kakih 22 ali 23 metrov in zadel mrežo poleg slabo postavljenega Savića. To je »rudarje« vrglo iz ritma, povsem pa jih že čez osem minut zmedel drugi zadetek Nafta, ko je po samostojnem prodoru z leve strani Korošec od blizu s strelom v daljši kot matiral domačega vratarja. Takrat je že začelo dišati po tem, da bo Nafta iz Velenja odpotovala z zmago. Kako zmedeni so bili do-

mači v prvem polčasu, govori podatek, da so v tem obdobju sprožili samo dva strela proti lendavskim vratom, svoj prvi kot pa so izvajali šele po dobrih pol urah igre.

Malce bolj napadalno so igralci Rudarja začeli v drugem polčasu, kjer so nizali kot za kotom, a so njihovi poskusi ostali jalovi ali je vse težave hitro odpravila lendavska obramba na čelu z zanesljivim vratarjem Pršo. Tekma je bila odločena že v 56. minuti po hitri akciji trojice Sreš-Zelko-Da Silva. Slednji je s strelom po tleh spravil žogo za hrbet Savića. Stadion, na katerem je zmrzovalo okrog 300 gledalcev, se je takrat že napol izpraznil. Za četrti zadetek se lahko »naftaši« zahvalijo domačemu branilcu Berku, kateremu je katastrofalno podajal prestregel hitri Zelko in v protinapadu žogo nesebično poslal do Da Silve, ki je najprej preigral vratarja in nato dosegel še svoj drugi zadetek. Do konca je tekma na skoraj praznem stadionu potekala v surrealističnem pokopališkem vzdušju, saj je domača navijaška sku-

pina utihnila, lendavskih Gorgon pa v Velenju ni bilo. Škoda, saj bi videli najbolj prepričljivo in zaslužno zmago svojih ljubljencev v dosedanjem poteku prvenstva, ki bi lahko bila še višja, saj je Voričev stooštoto priložnost obranil Savić. Ko so bili Lendavčani z mislimi že v slačilnici, je domači napadalec Bratanović z dvema zadetkoma v končnici poskrbel za popravek končnega izida.

Stanko Preradovič, trener Nafta: »V Velenje smo prišli neobremenjeni, z namenom odigrati dobro tekmo. Na srečo smo hitro dvakrat zadeli in potem je bilo vse lažje, čeprav je res, da so moji igralci igrali celo srečanje. Delo, ki ga vlagamo, se nam je zdaj obrestovalo.«

Milan Djuričić, trener Rudarja: »V nogometu pride takšen dan, ko ti nič ne uspeva. Lahko samo upaš, da jih bo v prvenstvu čim manj. Skoraj ničesar nismo odigrali, kot smo se pred tekmo dogovorili, tako da je Nafta zaslužno osvojila tri točke.«

Tomo Koleč

Nogomet

Tretji poraz Slovenk

Neuspešen nastop v kvalifikacijah za EP 2013

V 4. krogu skupine 6 je slovenska ženska nogometna reprezentanca v Ivančni Gorici izgubila z Nizozemsko z 0 : 2 (0 : 1). Strelki za gostje sta bili Van de Ven (31) in de Ridder (90). Za slovensko reprezentanco so nastopile kar štiri igralke Teiteinga Pomurje: Anja Prša, Tjaša Tibaut, Tanja Vrabel in Mateja Zver. V drugi tekmi je Srbija s 4 : 2 (1 : 1) premagala Hrvaško. Vrstni red: Nizozemska 10, Srbija 7, Anglija 5, Hrvaška in Slovenija po 1.

V 13. krogu prve nizozemske lige je Ado Den Haag, za katerega igra tudi nekdanji slovenski reprezentant Mitja Mōrec, na domačem igrišču igral 2 : 2 (1 : 1) z Utrechtom.

Jože Benko, 31-letni napadalec in eden najboljših strelcev v slovenskem prvoligaškem nogometu, se je vrnil s Kitajske, kjer mu je potekla pogodba z drugoligašem Wuhanom. Kje bo nadaljeval nogometno pot, za zdaj še ni znano.

15. krog 1. SML: Mura 05 – Bravo Publikum 2 : 1 (Maroša, Slana). Vodi Hit Gorica (32), 10. Mura 05 (19). 15. krog 1. SKL: Mura 05 – Bravo Publikum 0 : 1. Vodi Koper (45), 13. Mura 05 (15).

M. J., F. B.

Mali nogomet

Prednost Košarovec

V skupini B prvi Otovci, pri pionirjih Prosečka vas, pri veteranih Breza

Končana je jesenska sezona tekmovanja v Občinski zvezi klubov malega nogometa Puconci. V skupini A vodijo po 11. krojih Košarovci, ki so izgubili le enkrat, zbrali pa 30 točk in imajo razliko v danih in prejetih golih 67 : 31. Na drugem mestu je Breza z 21 točkami (49 : 39), na tretjem pa Strukovci 20 (37 : 27). Sledijo Mačkovci 17, Šalamenci, Puževci in Vaneča po 16, Izvir 12, Pečarovi in Torpedo po 11, Vidonci 9 in Bodonci 4.

V skupini B so na prvem mestu Otovci z 31 točkami. Prosečka vas in Poznanovci so v 13. krojih zbrali po 28 točk, Dankovci 26, Moščanci 25, Lemerje 23, Triglav 21, Radovci 19, Zenkovci 14, Beznovci 13, Vadarci 12, Kušanovci 10, Dolina 8 in Skakovci 6. Še izidi zadnjega kroga: Radovci – Dankovci 3 : 4, Poznanovci – Triglav 3 : 2, Moščanci – Zenkovci 6 : 3, Beznovci – Kušanovci 4 : 1, Vadarci – Prosečka vas 3 : 4, Otovci – Skakovci 7 : 2, Dolina – Lemerje 4 : 5.

V pionirski ligi je na čelu Prosečka vas, ki je zmagovala v vseh šestih srečanjih in ima 18 točk. Drugi so Vadarci s tekmo več in 15 točkami, sledijo po Bodonci 9, Puževci 6 in Triglav 0. Še veterani: 1. Breza 27 (stooštoto izkupiček v devetih krojih), 2. Prosečka vas 24, 3. Polana 21, 4. Bodonci 15, 5. Otovci, 6. Vidonci, 7. Šalamenci, vsi po 12, 8. Puževci, 9. Izvir, oba po 6, 10. Strukovci 0.

Lestvica najboljših strelcev LMN Moravske Toplice: 1. Marko Legenič (Ivanci) 18, 2. Jože Erniša (Sebeborci) 11, 3. Tomaž Čarni (Noršinci) in Jože Dravec (Ivanci) po 9.

13. krog Goričke lige: Lucova – Hajduk Adrijanci 6 : 3, Grad – Neradnovci 0 : 2, Carioke Markovci – Dolič 5 : 3. Vodi Lucova. Druga Gorička liga: Čepinci – Stanjevci 4 : 2, Dolič – Pizzeria Kučan Križevci 3 : 4, Isyp Šalovci – Dolenci 2 : 4, Budinci – Srebrni breg Martinj 6 : 8. Vodijo Čepinci.

Milan Jerše, Tonček Gider

Sobota, 26. novembra: Po Pomurski planinski poti. Organizator: Planinsko društvo Matica Murska Sobota. Informacije: Jože Ružič, 02 542 10 53 in 041 614 672.

Več informacij o prireditvah in vadbi na www.migajznami.si, kjer lahko tudi opišete svojo prireditev ali vadbo.

besede mode

Pajkasto

Pajki so številčna in uspešna skupina, v katero spada več kot 41.000 vrst

Živijo vsehovod, razen na Antarktiki. Kultura oblačenja sprejema pajke z različno simboliko glede na kraj in čas. Čeprav jih zahodna civilizacija ne sprejema in nimajo najboljšega slovesa, to še ne pomeni, da niso izjemen vir domišljije. Zlahka se ujamejo v modno mrežo skupaj z nami.

Pajek kot predmet strahov

Zakaj je pajek tolikokrat zaznamovan s strahovi? Že stoletja je strah pred pajki ena najpogostejših fobij. Verjetno gre za psihološko potencirano instiktivno reakcijo na nevarnost, ki je verjetno odvisna tudi od kulture. V drugih kulturah simbolizirajo tudi zlobo in škodoželjnost, predvsem zaradi bolečine in smrti, ki ju povzročata njihov strup. Kljub vsemu pa je resnica ta, da je večina pajkov prav zares neškodljiva. Tudi tokrat ima torej strah samo velike oči.

Pajek kot simbol potrpežljivosti

Zaradi svoje tehnike lova z mrežo nosi pajek tudi simbol potrpežljivosti. Modna mreža, ki spominja na pajkovo,

je lahko kvačkana. V različnih naravnih materialih se nanjo prav zares ujame prav vse, kar je preblizu. Pri takih vzorcih je dobro izbirati materiale, ki vsebujejo nekaj sintetičnih vlaken. Videz, ki zadosti prvemu pogledu, je lahko tudi tiskana rešitev na majico oziroma pončo. Učinek je podoben, le nevarnost, da se po nepotrebnem kaj priplepi, nekoliko izgine.

Pajek kot skrivnostna mreža

Malo manj znano je, da je svila take natezne trdnosti, da se lahko primerja z jeklom. Navdih se je preselil v modo. Mreža iz zlahtnih kovin, posuta z dragimi ali poldragimi kamni, je zares prava investicija. Moda je vključila oboje, da zadosti različnim okusom. Oblika pajka, ki je iz dveh členov, tipalk in treh parov nog, je skoraj zmeraj identična. Izbira kovine in kamnov je različna in prav je, da začnemo razmišljati o veselem decembru. Nakit, bodisi pravi ali ne, je v obliki pajka ali mreže tisti skrivnostni element, ki privlači mimoidoče.

Tatjana Kalamar Morales

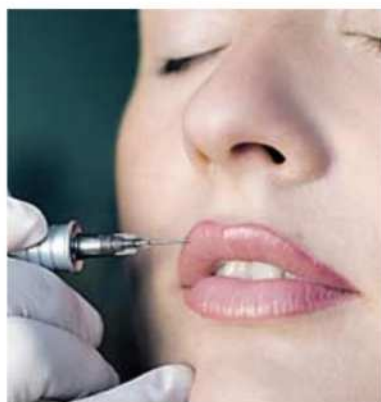
Dermavitalis studio

Sodoben kozmetični salon v Gornji Radgoni

V Kerenčičevi ulici 12 (pri nekdanjem mejnem prehodu) v Gornji Radgoni bo prvi dan decembra odprl svoja vrata sodoben kozmetični salon Dermavitalis studio. Odprtje bo v četrtek, 1. decembra, med 10. in 16. uro. Vabljeni na predstavitev in penino! Odprt bo v ponedeljek, četrtek in petek med 13. in 19. uro ter v torek in sredo med 9. in 15. uro.

Salon bo vodila Natalija Tamše (kontakt: 031 744 799), v njem pa bodo z modernimi metodami (mikrodermoabrazijo, ultrazvokom in visokokakovostno negovalno kozmetiko) obravnavali vse vrste težav s kožo: pigmentne madeže, brazgotine, uvelo kožo in gube, zelo občutljivo kožo, mastno kožo in akne, razširjene pore in drugo. »Permanentni make up ustnic, obrvi in oči je že zelo uveljavljen postopek, ki vedno bolj zamenjuje vsakodnevni make up. Z njim ne boste ves dan videli le naličene, temveč preprosto lepe! Pomaga, da boste tudi na plaži, v savni, bazenu, športu ali samo pri vsakodnevnih obveznostih videti čudovite tudi brez zamudnega vsakodnevnega ličenja.«

V ponudbi sta še med drugim ličenje z vrhunsko salonsko kozmetiko in individualna šola ličenja, pri čemer ponujajo ugodnosti za maturantke, z najnovejšimi metodami in vrhunskimi preparati vodilnih evropskih znamk pa uspešno obravnavajo vse vrste težav z nogami. Roke in nohte naravno negujejo in tako vsakomur, ki si to želi, omogočijo naravno lepoto in zdrave nohte. Decembra pa bodo ob negi rok brezplačno ponudili specialne efekte za nohte (videz tigrove kože, pajkove mreže), čudovite poslikave nohtov in bleščice lepих barvnih kombinacij z laki. »Izvajamo vse vrste depilacij, tudi brazilsko depilacijo. Ponujamo tudi darilne bone za sprostitev, ki so lahko lepo darilo. Namenjeni so vsem, ki želite svojim bližnjim ali poslovnim partnerjem podariti sprostitev. V sklopu salona ponujamo prodajo dekorativne in negovalne kozmetike ter kozmetike za nego rok in nog, ki jo na vašo željo darilno zapakiramo. Če doslej svojim težavam niste bili kos, vas vabimo na brezpla-

čen pregled in posvet v naš salon, kaj več o naši ponudbi pa lahko izveste na spletni strani www.dermavitalis.si.

Pomurske lekarne razkrivajo zdravilne skrivnosti

Reklame lahko zavajajo

Ob prvih znakih gripe ali prehlada?! – Verjetno ste že slišali ali prebrali o manipulaciji reklam, a svarila običajno spregledamo in jih ne upoštevamo

Sami sebi se zdimo preveč pametni, da bi jim nasledili. Otroci in seveda predvsem njihovi starši imajo pri tem več težav, kar sem tudi sam izkusil. Igrača, kupljena v trgovini, niti slučajno nima enakih lastnosti kot tista, ki jo oglašujejo s televizijskih ekranov. Kaj vse zna narediti v tisti kratki predstavitvi, doma pa le nemo leži in ostane čez nekaj časa povsem pozabljena! Otrok je verjetno premajhen, da bi se počutil opeharjenega, zato so prizadeti le starši, natančneje: debelina njihove denarnice.

Vendar pa nam reklame ne škodujejo le finančno. Vplivajo tudi na zdravje, kar je pripeljalo do omejitve ali celo prepovedi oglaševanja določenih izdelkov. Ob omembi zdravlja seveda ne moremo mimo zdravil, ki pomagajo ohraniti ali povrniti zdravje. A ne sama po sebi, pač pa le, če so uporabljena za pravi namen, na pravi način, pri pravi osebi. Oglaševanje zdravil na recept je tudi zaradi nevarnosti in tveganja ob nepravilni uporabi omejeno le na strokovno javnost, pri zdravilih brez recepta pa omogočeno širši javnosti, seveda ob upoštevanju določenih pravil. Po enem izmed teh mora oglaševalec opozoriti, da je treba pred uporabo zdravila natančno prebrati navodilo ter se o tveganju in neželenih učinkih posvetovati z zdravnikom ali farmacevtom. Oglaševalci seveda to pravilo upoštevajo in se hkrati trudijo, kdo ga bo hitreje prebral. Zadeva se tako pogosto in enolično ponavlja, da jo kratko malo prezremo, to pa dokazuje tudi praksa, saj napotek le redko kdo upošteva.

Naša pozornost, torej osebkcu potrošniške družbe, je namenjena predvsem vsebini reklame. Ljudje smo predvsem vizualni, to pa pomeni, da si najbolj zapomnimo tisto, kar vidimo. Zato je zelo pomembno, kar v reklamah vidimo oziroma opazimo. Prav to me je zadnjič prešinilo med TV-oglasom, ki je oglaševal zdravilo proti gripi in prehladu. Znano zdravilo, ki vsebuje poleg učinkovine, ki lajša bolečino in znižuje povišano telesno temperaturo, še vitamin C, oglašujejo ob prvih znakih gripe in prehlada. Oseba v oglasu kiha in kašlja. Šele ko sem videl to reklamo, sem razumel, zakaj želijo bolniki kupiti to zdravilo proti kašlju. Kar precej časa in energije nam potem v lekarnah vzame, da prepričamo potencialnega upo-

ravnika tega zdravila, zakaj zanj ni primerno. S tem zdravilom namreč kašlja ne moremo blažiti, saj nanj ne deluje. Zdravilo je resda namenjeno ob znakih gripe in prehlada, natančneje lajšanju bolečin in zniževanju povišane telesne temperature, ne pa ublažitvi kašlja, ki je zgolj možen simptom bolezni.

Gripa in prehlad sta pogosti bolezenski težavi, ki pa se kažejo z različnimi simptomi in bolezenskimi znaki. Za prehlad so značilni praskanje in bolečine v žrelu, pojavi se lahko tudi hripavost. Običajna sta kihanje in izcedek iz nosu. Nos se lahko tudi zamaši. Telesna temperatura je pri prehladu običajno le rahlo povišana. Pri gripi hitro naraste, spremljajo jo tudi bolečine v mišicah in sklepkih, kar pri prehladu ni običajno. Kašelj je pogostejši pri prehladu.

Ob prvih znakih gripe ali prehlada?! Tako oglašujejo ta in podobna zdravila. Ampak ti okužbi običajno spremlja več znakov in simptomov, ki se ne izrazijo pri vsakem posamezniku, ne naenkrat in ne z enako jakostjo. Govorimo o povišani telesni temperaturi, glavobolu, kihanju, izcedku iz nosu ali zamašenem nosu, bolečinah v žrelu, mrzlici, slabem počutju, solzenju iz oči, moteči svetlobi, bolečinah v mišicah in udih ter kašlju.

Gripe in prehlada praviloma ne zdravimo, pač pa lajšamo znake in simptome. Omejimo se na tiste, ki so izraženi in so najbolj moteči. Zato nam v lekarni podatek, da želite zdravilo proti prehladu ali gripi, ne pove (za)dosti. Šele na podlagi opisa težav, ki jih imate, vam lahko svetujemo ustrezno zdravilo. Če imate vročino, vam svetujemo protivročinsko zdravilo (antipiretik). Rahlo povišane telesne temperature običajno ne znižujemo, saj se s tem telo bori proti virusom. Protivročinska zdravila običajno blažijo tudi bolečine (v žrelu, mišicah ali glavobol). Pri bolečem žrelu svetujemo tudi lokalno delujoča zdravila v obliki pastil ali pršil. Zdravilo zoper kašelj izberemo glede na naravo kašlja. Nekatera blažijo in pomirjajo suh, dražec kašelj, druga pa pomagajo pri izkašljevanju goste sluzi. Zamašenost nosu spet odpravimo z drugimi zdravili. In tako dalje. Seveda obstajajo tudi taka zdravila, ki vsebujejo več učinkovin in tako odpravljajo več simptomov oziroma znakov hkrati. Ta praviloma ponudimo le, če so izraženi vsi znaki ali

simptomi, na katere zdravilo deluje. Drugače takega zdravila ne izberemo, saj se ne želimo po nepotrebnem izpostavljati nečemu, česar ne potrebujemo. Zavedamo se, da imajo zdravila poleg zelenih tudi neželene učinke in predstavljajo za uporabnika določeno tveganje. To velja tudi za zdravila, ki so na voljo brez recepta.

Odrasli nismo otroci. Med odraščanjem smo se marsičesa naučili, zato nas ni mogoče tako zlahka pretentati. Kar je res. Tudi ne želimo napeljevati, da oglaševalec namerno zavaja. Na to tudi sam, dokler ljudje niso povpraševali po takem zdravilu zoper kašelj, nisem pomislil. A tak primer dodatno podpira prizadevanja lekarniških farmacevtov, kako pomembno je ljudi opomniti, da zdravilo pred uporabo dobro spoznajo. Reklame so običajno časovno kakor tudi prostorsko omejene. Zato niti slučajno ne dajo dovolj informacij. To velja za sleherni izdelek, kako potem ne bi za zdravila. Tudi ob tako nedolžni zadevi, kot je navaden prehlad, je treba pred prvo uporabo zdravila prebrati navodilo. Kajti le z upoštevanjem navodil omogočimo optimalni učinek in hkrati zmanjšamo možnost pojava neželenih dogodkov.

Zdravilo ni igračka, prav tako ne bombon, katerega ustreznost preverimo šele z okušanjem. Prav je, da se proizvajalcu zdravil brez recepta da možnost predstavitev teh, obenem pa se potencialni uporabnik takega zdravila mora zavedati, da se samo na podlagi reklame, brez posveta z zdravnikom ali farmacevtom, ni priporočljivo odločiti za nakup. Ob samozdravljenju igramo lekarniški farmacevti pomembno vlogo, saj smo pogosto edini zdravstveni delavec, s katerim se lahko pogovorite. Za svetovanje, tudi glede prehlada ali gripe, potrebujemo informacije, na podlagi katerih se lažje odločimo. Čim več informacij o vaših težavah bomo dobili in jih dali na lekarniško tehtnico, tem uspešneje in učinkoviteje bomo lahko odmerili zdravilo za vas.

Bojan Madjar, mag. farm.

z našega štedilnika

Dušena ajdova kaša s teletino in jurčki v mošnjičku na sotiranem zelenjavnem gnezdju s paprikovo omako

Potrebujemo
600 g mletega telečjega mesa
200 g ajdove kaše
120 g čebule
250 g jurčkov
50 g sveže masti
2 dl sladke smetane
sol, mleti poper, majaron, lovorjev list
sesekljan peteršilj
vlečeno testo, jajce za premaz
400 g korenja, gomolj zelene in bučke
50 g masla
Omaka
50 g masla
100 g sveže rumene paprike
2 dl mesne osnove
1 dl suhega belega vina
1 dl sladke smetane

Čebulo olupimo in seseklamo. Jurčke narežemo na lističe. Na maščobi prepražimo seseklano čebulo, dodamo mleto telečje meso in ajdovo kašo. Nekaj minut pražimo, nato dodamo jurčke. Solimo in začiniemo ter zalijemo z vodo ali jušno osnovo. Dušimo, da se

kaša zmehča. Na koncu zalijemo s sladko smetano in pustimo še toliko časa, da se kaša zgosti. Vlečeno testo razrežemo na 20 x 20 cm velike kocke. Na sredino testa damo kašo, testo zavijemo, da dobimo mošnjiček. Premažemo ga s stepenim jajcem in na hitro spečemo v pečici. Med pečenjem pripravimo zelenjavo in omako. Korenje, zeleno in bučke naribamo na žuljen in na hitro skuhamo v slanem kropu. Odcedimo in ohladimo. V ponvi segrejemo maslo in zelenjavo na hitro sotiramo.

Za omako na maslu prepražimo na drobne kocke narezano papriko, zalijemo z vinom in nato še z mesno osnovo. Kuhamo 10 minut, nato zalijemo še s smetano in malo povremo. Omako odstavimo in zmeljemo. Na sredino krožnika damo sotirano zelenjavo, na zelenjavo pečeno mošnjiček in serviramo z omako.

Ajdova tortica z jabolki in bučnimi semeni

5 jajc
150 g sladkorja
80 g orehov
80 g moke
400 g kuhane ajdove kaše

¼ zavitka pecilnega praška
1000 g jabolka
200 g sladkorja
25 g želatine
3 dl belega vina
3 dl vode

cimetova skorja, klinčki
250 g slivove marmelade
250 g čokolade
120 g margarine

100 g praženih sesekljanih bučnih semen
Rumenjake in sladkor penasto mešamo. Dodamo orehe, ajdovo kašo, moko, pecilni prašek in trd sneg beljakov. Maso stresemo v pomaščen in pomokan pekač ter pečemo v pečici 40 minut pri 170 stopinjah Celzija. Ohlajeno biskvitno testo zvrnemo iz modela in prerežemo na polovico. Spodnji del biskvita damo nazaj v model, obložimo ga s kuhanimi jabolčnimi krlji in prelijemo s preostalimi jabolki, ki smo jih spirirali in jim dodali namočeno želatino. Pokrijemo z drugo polovico biskvita in premažemo s pogreto marmelado. Čokolado in margarino segrejemo in razmešamo ter prelijemo po pripravljene torti. Robove posujemo s sesekljanim bučnim semenom. Ponudimo z jurkovo omako.
Kozar Danilo

Kjer se rojevajo Rožmarinke

Človek bi se z njimi ves čas objemal in stiskal

Ljudje smo ves čas otroci, sploh, ko nas kakšna igrara odnese v naše otroštvo – Rožmarinke najprej kot spominek, danes jih ljubijo otroci

V življenju ni naključij, saj veste, ne? Rožmarinke sem prvič spoznala v vrtcu mojih hčera, kamor jih je pripeljal dedek Mraz. Vzgojiteljica je skrbno odpirala škatle, ki so bile pod jelkico in ven – eno po eno – jemala kmetico, pa gospodinjo, nato šolarico in še zdravnico. Otroci so jih takoj prepoznali in bili so navdušeni. Nad njihovo mehko, nad košatostjo njihovih volnenih laskov, nad njihovim mehkim objemom. Jaz sem rekla samo »Uau« in pomislila: to je pa res krasna igrara. Seveda me je zamikalo, da bi imela eno tudi jaz. Potem sem čez nekaj mesecev pri Urši, ki dela čudeže iz gline, slišala za Barbaro Meško. Ki da dela Rožmarinke. Nisem takoj povezala, a ko sem pokukala na spletno stran, sem vedela – moramo se srečati.

Rojstni kraj: Mihovci pri Veliki Nedelji

In poklicala sem njihovo mamo, Barbaro Meško. Drugače Primorka

Barbara Meško:
»Razmišljala sem o izdelovanju igrač, ki bi govorile tudi o naši kulturni dediščini.«

Fotografija Vida Toš

se je omožila s Štajercem in z dvema otrokoma živita v Mihovcih. Velik vrt, po katerem se ponoči skrivaj gotovo sprehajajo tudi Rožmarinke in Rožmarini, hiška in – Barbarina delavnica. Šivalni stroj, delovna miza, velika škatla s pisanimi oblačilci. Nekaj jih je že sedelo lepo oblečenih, v hlačicah in čevljičih, druge so še čakale, da jih mama obleče. »Prva Rožmarinka se je rodila po naključju pred skoraj tremi leti. Takrat sta bila moja otroka še manjša in kot mama seveda ne moreš iz svoje kože in razmišljaš, kako dati otrokom sicer čim več igre, poleg tega pa še to, da kaj spozna in se nauči.« Ah, mame, sem pomislila. Čeprav je rezultat Barbarine želje po učenju ob igri – torej Rožmarinka – eno najbolj prijaznih in prijetnih bitij. Sploh med današnjimi večinoma plastičnimi in skomercializiranimi igračami. Poleg tega me vedno znova očara, kaj vse znajo in delajo ekonomisti. Barbara: »Kot diplomirana ekonomistka sem deset let delala v prodaji in pravzaprav v tem delam še zdaj, a prodaja igrač je nekaj povsem drugega. In jaz sem že dlje časa razmišljala, da bi delala nekaj svojega. No in, kot pravim, sem razmišljala o taki igrački, ki bi bila tudi vzgojna, in dobila idejo o igrački, ki bi nekaj govorila o kulturni dediščini. Tega na

trgu namreč sploh ni!« Nekaj časa se je potem to vse skupaj rojevalo, pravi Barbara, dokler se ni njen mož naveličal poslušanja o tem, kaj ona bi, pa bo, pa bi, pa ji je rekel: »Usedi se za šivalni stroj in zašij!« To pa je bilo lažje reči kot narediti. Barbara namreč do takrat ni znala šivati.

Prva sešita ročno

»Moja želja je bila narediti veliko, mehko punčko, Slovenko. Tudi v pravem pomenu besede. Torej, da je vse blago na njej in volna za lase domačega porekla. To mi sicer le delno uspeva, ker je z materiali problem. A da je oblečena spodaj v tako, sodobno bombažno oblečko, obleka zgoraj, ki je prav tako iz bombaža in iz lanu, pa ima sporočilno vrednost. Ko sem se posvetovala s slovenskimi etnologi, ki imajo slovensko oblačilno kulturo v malem prstu, sem sklenila, da bom Rožmarinke in Rožmarina oblekla, a ne v narodno nošo – ker to s sabo potegne vse materiale in vse –, ampak v

Spet punčka. V trenutku življenje postane preprosto, brez problemov in obveznosti, enostavno. In z mano je moja Rožmarinka.

Rožmarin kot slovenski simbol

»Nikoli si nisem predstavljala, da se bo zgodba Rožmarink razpletala v to smer. A prav to je zanimivo, kako pravzaprav živijo neko svoje življenje. Jaz sem to želela peljati bolj v smer nekega turističnega spominka. Ko pride turist v Slovenijo in želi domov odnesti kos naše kulture, ki pa bo tudi uporaben in ne bo le stal neke na polici in bo lovilec za prah. A to se ni pokazalo kot primerna tržna niša. In od začetne, turistične ideje se je že v prvem letu vse obrnilo in usmerilo k otrokom, predvsem v vrtce.« pravi Barbara Meško. V vrtcih je poslušal za njene punčke velik, v šolah že manj, čeprav je recimo na šoli v Veliki Nedelji v prvem razredu Rožmarinka nosilka pravil. Izvajajo

ljudsko nošo. Ker je ta predhodnica narodne in tudi pokriva več področij. Tako imam danes punčke, ki so tako imenovani panonski tip pa alpski in mediteranski.

In otroci med igro potem spoznajo ne le, kako so bili včasih oblečeni, ampak tudi, kako so bili narejeni rokavci: da imajo notri vštike in so narejeni iz sedmih delov, in da vidi jo razliko med včasih in zdaj. Vse je narejeno na zanke, da lažje slačijo in preoblačijo.« Barbara je – kar se tiče šivanja – samoukinja, a s talentom, ki ga je očitno podedovala po svoji babici, ki je bila šivilja. Pokaže prvo Rožmarinko, sešito ročno, nato njeno sestrico, ki je že nastala s pomočjo šivalnega stroja, a ima recimo še narisane, ne našite oči. »Želela sem ustvariti nekaj, ne le za moje otroke.

Pa tudi ne le za otroke. Tudi za starše, babice in dedke. V spomin in refleksijo. Ker kdor koli se sreča s to igračko, je njegova prva asociacija: »Tudi jaz sem imela tako punčko iz cunja, mami mi jo je zašila.« In pa mogoče tudi v opomin, kako je bilo včasih vse drugače. Predvsem bolj preprosto.« Lahko rečem, da je Barbari in njenim Rožmarinkam uspelo. Vedno, ko jo primem, jo želim le stisniti. In vedno postanem čisto majhna.

pa tudi projekt Štirje letni časi, kateremu primerno je Barbara oblekla svoje punčke. »Tudi pri imenu punčk sem težila k slovenskemu. In rožmarin, rožmarinka – rožmarin vsi poznamo, rožmarinka pa je tudi roža, ki raste na Pohorju. Idejo pa sem dobila, ko sva se z nekim gospodom pogovarjala o zamejskih Slovencih v Argentini, ki so zelo narodno zavzdani. In doma imajo na steni obešen rožmarin. Tako so dobile ime. Nato pa je prišel na svet tudi fantek, Rožmarin.«

Z delovne police me gledajo Rožmarinka pomlad, zima, gospodinja in šolarica s torbico. Pa ena čisto sveža, v rdečem s pikami in kapico. Božičkova pomočnica, palčica. Njihove očke kar žarijo od zvedavosti. Volneni laski nagajivo štrlijo. Vsaka je – četudi sta dve recimo šolariki – unikatna. Modre, zelene ali rjave oči, temni ali svetli laski, s prameni ali brez njih. In pomislim, kako bi se sama težko ločila od njih, če bi bila njihova mama. »Ja, hudo mi je, za vsako, ko odide. Vsako je treba tudi, preden jo oddam, postriči, počesati pa narediti kakšne čopke, kitke ali pentljice... Potem pa kar gredo. Jih ni več. In zadnjič sem se zalotila, da sem eni, ko sem jo prodala, rekla: »Pridna bodi.«

Vida Toš

Tukaj in zdaj

KO ZAPELJEM V OVINEK, SE UČIM O TISTEM, ČESAR ŠE NE VEM

Tatjana Baligač

Zadnje čase velikokrat srečujem ljudi, ki mi imajo povedati le tole: »Ti pa nimaš službe. Ja, težki časi so. Saj bo.« In tu se ustavi naša komunikacija. Ker si ne želim razpravljati. Ker si mislim, jaz že vem, kaj počnem... In se sprašujem, kdo je na slabšem – jaz ali oni. Res je, da nimam službe v smislu, kot smo to bili navajeni zadnja desetletja. Da služba pomeni vstati zjutraj in iti nekam za osem ur. In preživeti cel mesec potem v čakalju, da se dobi plača, ki se jo lahko potem ob koncu tedna porabi v nakupovalnih središčih na obrobju mesta. Tudi če ta služba pomeni nepremostljive težave z nadrejenimi, sodelavci. Tudi če ta služba pomeni od stresa načeto zdravje, seganje po pomirjevalih, da se lahko vzdrži. In še vztrajajo. V takih službah. Je najlažje. Karkoli spremeniti je težje, ker je potreben pogum za začeti drugače. Najprej samim seboj.

Jaz trenutno nimam službe. Imam pa delo, delam tisto, kar je moj talent, kar je moja strast, kar je v meni gorelo leta in leta. In sem hvaležna, da to lahko počnem. Dolgo sem hodila po poti samoodkrivanja in samoraziskovanja, da sem prišla do tega, da vem, kaj si želim početi v življenju. In zdaj to z veseljem počnem. Ampak to drugih ne zanima. Ker ne vstajam zjutraj in nisem neke osem ur na dan. Zato sem uboga, me pomilujejo in se jim smilim. To niti ni sočutje. Empatija. Ampak etiketa. Ti si pa taka. Brez službe. Ker se ne potrudijo, da bi videli malo dlje. In so na slabšem. Ker jih ne zanima človek. Ne zanima jih, kaj mladi danes počnemo. Ne zanima jih, da se izobražujemo, četudi smo že diplomirali, da se samoizprašujemo bolj, kot so se morda generacije pred nami. Da vemo, kaj si želimo in česa ne, in da smo včasih pripravljeni počakati na tisto, kar si želimo, ker vemo, da bomo to dosegli, ker delamo v tej smeri. Vmes pa nabiramo izkušnje in odkrivamo svoje talente, se preizkušamo v raznih vlogah, včasih tudi prostovoljno ali za majhen denar. Ker nam ni vse v ospredju imeti denar. Ampak delati tisto, kar je naše poslanstvo. Ker tako najbolj koristimo sebi, drugim in svetu.

Vprašajte nas kdaj, kaj počnemo, kaj mislimo, kaj si želimo, po kakšni poti hodimo. Mogoče boste izvedeli kaj novega. O nas mladih. O nas kot o ljudeh, ne le o etiketah. Tudi mi si želimo biti slišani, videni, sprejeti v tem, kar smo in kar počnemo. Čeprav se vam kdaj zdi, da hodimo po stranpoteh. Ampak teh ni. Ker se tudi takrat, ko zapeljemo v ovinek, učim o tistem, česar še ne vem. O sebi, drugih in življenju. Naslednjič, ko se srečamo, me lahko povprašate, kaj počnemo. In zna se zgoditi, da najdemo skupno pot, in morebiti celo povezani ustvarimo kaj dobrega, svežega, kreativnega.

namig

Namig, kako sešiti 'dišečo' ptičko

»Potrebujete le malo blaga, čim bolj živopisanega, ki ga – s pomočjo šablone ali pa modelčka za kekse – izrežete v obliki ptičke. Dva kosa blaga v obliki ptičke obrnite na napačno stran in ju sešijte. Ne čisto do konca, pustite nezašito luknjico, da lahko blago obrnete na pravo stran in v ptičko natlačite posušeno sivko. Ali rožmarin. Ali kakšno drugo dišavnico. Nato jo do konca zašijte, na hrbtu pa ptički prišijte še tanek barven trakec, s katerim jo boste kam obesili. Kam? Sprostite domišljijo – lahko na okenski okvir, lahko na okvir vrat, lahko v omaro, kjer bo dišala. Lahko pa s ptičkami okrasite tudi novoletno drevesce.«

Fotografija Vida Toš

Z gumpiči se učimo tujih jezikov

Vzemi

Če želimo, da nekdo nekaj ima, mu povemo ali ga povabimo, da si vzame. Lahko si vzamemo kakšen predmet, svobodo ali čas. Vzamemo lahko s police, iz vrečke ali iz hladilnika. Lahko pa vzamemo tudi pot pod noge, da se odpravimo na pot. Če vzamemo stvari v svoje roke, to pomeni, da se bomo lotili reševanja ali da bomo prevzeli pobudo. Najpomembnejše pa je, da vzamemo pamet v roke in da delamo premišljeno in z glavo. Ne smemo pa brez dovoljenja vzeti nekaj, kar ni naše, in nikoli ne smemo vzeti podkupnine, saj nas to lahko drago stane. Potem lahko ostanemo tudi brez svobode. Tudi gumpiči z veseljem kaj vzamejo in se za to lepo zahvalijo.

Angleški jezik:
take (tejk)
Nemški jezik:
nimm (nim)
Madžarski jezik:
vedd el (ved el)
Španski jezik:
toma (toma)
Italijanski jezik:
prendi (prendi)
Francoski jezik:
prends (pran)
Esperanto:
prenu (prenu)

Prevede besed pripravljajo učitelji tujih jezikov z Ljudske univerze Murska Sobotica, za esperanto skrbi Jovan Mirkovič, gumpiče pa ilustrira mag. Marjan Vupotič. Izgovorjavi lahko prisluhnete na Murskem valu v oddaji Mali radio, ki je na sporedu vsak četrtek od 18. do 19. ure.

Pred našo šolo, Ivana Krpan, 1. a, Osnovna šola Turnišče

Veselite v šoli, Neja Gjerkeš, 1. a, Osnovna šola Turnišče

Pujs in sedem kozličkov

Nekoč je v kraljevi palači živel sedem bogatih kozličkov in njihova mama, ki se je z zlato limuzino odpeljala v vele-

mesto v Ameriko. Mama je rekla: »Če bodo pridni, bo vsakemu kupila letalo, ki ima deset tisoč raket.« Kozlički so ubogali in si med tem sneli zlate krone z rdečimi rubini in biseri. In res mamina limuzina se je odpeljala v Ameriko po nakupih. Kozlički so šli gledat še večjo televizijo, kot je v kinu. Medtem je prišel reven pujs in potrkal na vrata. Vrata na električni pogon so se odprla in – glej! Pred njim so stali kipi znanih pesnikov, vrtnice, ki so bile rumeno-rdeče, zlati in srebrni stoli, sto devetdeset avtomobilov na daljina. Pujs je vstopil in si odpočil na kraljevi postelji. V hipu je zaškripala guma limuzine in mama je vstopila s sedmimi letali za otroke. Pujsa pa je napodila in nikoli več se ni prikazal. In živeli so do konca svojih dni. Pujs pa je odšel neznano kam.

Alen Horvat, 4. razred,
OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

V prosenjakovskem vrtcu pripravljene tudi na požar

Spoznali so, kaj je to evakuacija

Zagorelo v kuhinji vrtca – Vsi iz vrtca so se uspešno rešili – Tudi otroci so 'gasili'

Čeprav je oktober, mesec požarne varnosti za nami, so se v vrtcu v Prosenjakovcih temeljito pripravili na evakuacijo, ki bi jo morali narediti, če bi v vrtcu kaj zagorelo. Strokovne delavke vrtca so se z otroki temeljito pogovorile o poteku evakuacije in zakaj jo je treba izvesti. Trije otroci, ki naj bi jih gasilci reševali skozi okno, so se kar sami javili.

Otroci so nestrpnost čakali na trenutek, ko se bodo na ploščadi vrtca pojavili gasilski avtomobili. Pred začetkom akcije je prišel poveljnik PGD Prosenjakovci Stefan Kovač, ki je otrokom povedal, kako bo evakuacija potekala in kaj morajo vsi skupaj narediti, da bo vse gladko in dobro potekalo. Z njim so prišli tudi trije gasilci Ernest, Zvonko in Renato, ki so otrokom

pokazali gasilsko vozilo, uniformo, pa tudi orodje, ki ga uporabljajo pri svojem opravilu. Ko so vse to pokazali, so se za nekaj časa poslovlili in obljubili, da se kmalu vrnejo.

Kmalu po odhodu gasilcev je vzgojiteljica in vodja enote Tea Varga poklicala na telefonsko številko 112 in povedala, da je v kuhinji nastal požar in da ga je treba pogasiti, vse v vrtcu pa rešiti. Kmalu po klicu so se zaslišale sirene gasilskih avtomobilov in reševalna akcija, v kateri so sodelovali gasilci iz PGD Prosenjakovci in PGD Motvarjevci, se je začela. Gasilci so nemudoma začeli reševati otroke in strokovne delavke. Ker pa je bil v vrtcu močan dim, so v igralnici ostali ujeti vzgojiteljica Bernarda in trije otroci Sara, Tjaša in Kevin. Otroke so gasil-

Reševalci in otroci so bili hitri.

Upajo, da reševanje nikoli ne bo zares potrebno.

ci rešili skozi okno igralnice, vzgojiteljica Bernarda pa je padla v nezavest, zato so jo morali gasilci rešiti z nosili. Z nosili pa so rešili tudi kuharico Marjano, ki jo je ogenj ujel v kuhinji. Tudi njo so gasilci uspešno rešili.

Po končanem reševanju je gasilec Renato pokazal, kako se gasi z vodo in dovolil, da so otroci za nekaj trenutkov tudi sami postali gasilci. Skupaj z njim so vzgojiteljice prijele veliko cev z močnim vodnim curkom, da so »špricali« po igrišču. To je bila za vse zelo zanimiva in prijetna izkušnja.

Na koncu vaje so se vsi iz dvojezičnega vrtca Prosenjakovci zahvalili gasilcem iz PGD Prosenjakovci in Motvarjevci za uspešno reševanje, še prav posebej poveljniku Štefanu Kovaču, ki je vse skupaj tudi organiziral. Z izvedeno vajo je bil zelo zadovoljen. Vsi, ki so v vaji sodelovali, pa so prepričani, da so bogatejši za zanimivo izkušnjo. Upajo le, da gasilcev v vrtcu nikoli ne bodo »zares« potrebovali.

Bernarda Koroša Pantovič in otroci
Dvojezičnega vrtca Prosenjakovci

Dedek in sedem pujsov

Nekega dne je šel dedek v planine pogledat najprimernejši kraj za pašo njegovih pujskov. Našel ga je, tla so bila obdana s kamenjem in skalo. Spomnil se je majhnih pujskov, ki so doma ostali brez hrane in toplih napitkov. Domov se je vrnil pozno zjutraj in pujski so že vsi spali. Na list papirja jim je napisal sporočilo, da se zvečer odpravijo na izlet v planine. Pujski so kaj hitro vstali, saj so imeli prazne želodčke, bili pa so tako gladni, da so zbudili dedka. Dal jim je nekaj hrane in vode za zajtrk in vsakemu sendvič in sok za na pot. Pazite, otroci moji, kako boste hodili po cesti, da vas ne povozi avto, jih je svaril dedek. Tako so nekaj časa hodili med hišami, njivami, skozi gozd, malo naprej in malo nazaj, dedek jim je s svojo piščalko igral Kekčeve pesmi. Naša četica koraka in pesmi, ki se jih je spomnil ali pa tudi ne. Bližali so se cilju in prašički so bili čedalje bolj začudeni, le kje se bomo pasli, če je tukaj samo kamenje. Dedku je postajalo vse bolj smešno in na koncu je povedal, da je to prvoaprilska šala. Pujski so bili žalostni, nekaj časa so rili po kamenju, a hrane ni bilo kaj dosti, pojedli so sendviče, ki jim jih je dal dedek, in se odpravili proti domu, od koder so prišli. Vsake toliko časa so se ustavili, da so počakali dedka, ki jim ni mogel slediti. Domov so prišli malo pred temo, a na vratih jih je pričakal strašen medved in brundal: »Kje ste hodili tako dolgo, lačen sem.« »Tudi mi smo lačni,« jim je odvrnil najpogumnejši, pusti nas še živeti, so ga prosili v en glas. Dedek je že od daleč videl medveda, pobral palico in kričal na medveda, medved se je ustrašil in jo ucvril nazaj v gozd. Vesel je bil, da je bilo vseh sedem pujskov rešenih in malo manj veselih zaradi njegove potegavščine. Obljubil jim je, da se to ne bo ponovilo, dobili pa so bogat obrok hrane.

Miha Sobočan, 4. razred,
OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

4. Mikrofilm festival ali festival kratkega filma za osnovnošolsko mladino

Mladi Spielbergi v Murski Soboti

Nagrada občinstva za triminutni film Čas videokrožku Osnovne šole Apače – Sodelovali tudi osnovnošolci iz OŠ II Murska Sobota

Mikrofilm festival ali festival kratkega filma je ugledal luč sveta pred štirimi leti. Kot še en v vrsti festivalov kratkega filma. Naslednje leto so festivalu dodali kategorijo kratki film osnovnošolcev, tretje leto pa je postal izključno festival kratkega filma osnovnošolcev. Tako je bilo tudi letos. Vodja festivala Janez Žlebič pojasnjuje, da so se za izključno osnovnošolski festival odločili iz dveh razlogov. V drugem letu so opazili upad kratkih filmov starejših ustvarjalcev in ustvarjalcev, zato so predvidevali, da je konkurenca med festivali kratkega filma prevelika. Hkrati se je povečalo zanimanje za sodelovanje pri osnovnošolskih in osnovnošolcih, ki so tudi ciljna skupina Mladinskega informativnega in kulturnega kluba. Tako so se odločili, da ponudijo priložnost prav mlajšim od petnajst let, da se pokažejo in dokažejo v ustvarjanju kratkega filma. Žlebič ocenjuje, da je festival v takšni obliki uspešen.

A pozitivne ocene lastnih festivalov niso redkost, zato o (ne)uspehu festivalov govori odziv nanj. Prijavljenih je bilo 12 kratkih filmov, ki so prišli iz petih virov – tako iz osnovnih šol kot tudi iz filmskih društev. Največ kratkih filmov je prijavila avdiovizualna produkcija ZVVIKS iz Ljubljane, ki je za kratki animirani film Burekwood tudi prejela nagrado strokovne žirije. In ker je bilo občinstvo sestavljeno večinoma iz osnovnošolk in osnovnošolcev s treh pomurskih osnovnih šol, je bilo še pred začetkom festivala mogoče slutiti, da bo nagrada občinstva šla v roke videokrožka Osnovne šole Apače ali videokrožka Osnovne šole II iz Murske Sobotice, ki sta se na letošnjem Mikrofilm festivalu pred-

Videokrožek Osnovne šole Apače, ki deluje pod mentorstvom Vasje Rovšnika, je s kratkim filmom Čas najbolj prepričal občinstvo. Vodja Mikrofilm festivala Janez Žlebič (levo) je izročil priznanje za najboljši film po izboru občinstva članu krožka Nejc Senčarju (desno).

stavila s kratkima filmoma kot edini pomurski osnovni šoli. Na koncu se je izkazalo, da je imel največ privrženec v občinstvu kratki film Čas, ki so ga ustvarili osnovnošolke in osnovnošolci iz Apače.

Dobre tri minute dolg film govori o hitrem minevanju časa. In čeprav ne moremo govoriti o dolgem filmu, so za ustvarjanje porabili precej časa. Član videokrožka iz Apače Nejc Senčar je povedal, da so najprej več tednov pisali

scenarij. Nato je sledilo snemanje, ki je bilo po Nejcčevih besedah tudi dolgotrajno. »Ne vem, ali nismo vsakega prizora posneli vsaj 50-krat,« je povedal in pojasnil, da se je enkrat zmotil eden, drugič drugi in tako so ponavljali

prizore v nedogled. V smehu je še dodal, da je bilo najenostavneje posneti prizore z uro, ker se ona ni nikoli zmotila. S prav posebnimi iskricami v očeh pa je opisoval, kako so film montirali in preizkušali, kateri poseben učinek bo najboljši. In čeprav mu je bilo to najbolj zanimivo, se mu je hkrati zdelo težko. »Če smo hoteli, da film deluje smiselno in kot celota, smo morali vse preizkusiti in se odločiti za najboljšo možnost,« je pojasnil Nejc in hitro dodal, da se bodo vsak čas začeli pripravljati že za naslednji Mikrofilm festival. Kar se njega tiče, sploh ni vprašanje, ali bodo prihodnje leto ponovno sodelovali na festivalu.

Tudi v MIKK-u že razmišljajo o prihodnjem festivalu kratkega filma za osnovnošolsko mladino. Do zdaj so se na festival lahko prijavili mlajši od 15 let, klasični kriterij kratkega filma pa je dolžina do 30 minut. Vendar pa so izkušnje pokazale, da lahko kriterij dolžine filma za Mikrofilm festival spremenijo, saj je bil najdaljši film letošnjega festivala dolg približno 11 minut. »Verjetno je za to starostno obdobje prezahtevno delati daljše filme,« še pravi vodja festivala. Zato bodo za naslednji festival najverjetneje določili, da se mora dolžina filma gibati pod mejo 15 minut. Kaj pa spodnja meja kratkega filma? »Tu pa ni omejitev,« se smeje Žlebič in dodaja, da je film lahko dolg tudi tri sekunde, če je dober: »Samo ideja je pomembna.« In motivacijo za naprej imajo očitno tako organizatorji festivala kot tudi mladi filmski ustvarjalke in ustvarjalci. Žlebič v upanju dodaja, da se prihodnje leto morda prijavi še več pomurskih šol.

Jerneja Domajnko

Skupina Paramount Styles navdušila, kakšna bo Katalena?

Res je. Nastop nove pomurske superskupine Werefox v Mladinskem informativnem in kulturnem klubu v Murski Soboti je bil zanimiv za domače obiskovalce. Prvič doslej so se namreč neposredno predstavili Melée in Beko, nekdanja člana zasedbe Psycho-Path, ter David in Manuel, nekdanja člana skupine Sphericube in Lollobrigida. Njihovo glasbo naj bi zaznamovale močne sonično-melodične kitare, peklensko-angelski glas in udarna ritmesekcija. A tisto, kar je najbolj ostalo v spominu iz sobotnega večera, je bil nastop newyorške skupine Paramount Styles, ki jo vodi Prekmurcem že dobro znani Scott McCloud (ex-Girls Against Boys). Prav gotovo koncert doseganje jesenske sezone. Enostaven, čist, melodičen indie rok, podkrepljen s čudovitim čelom in malce hrapavim vokalom McClouda, ki s svojo pojavo spominja na svojega someščana Loua Reeda, je seveda prispeval k temu, da je več kot stotnja obiskovalcev zaslužno zahtevala dodatek. In ga tudi dobila, saj je bil bend razpoložen za dolg »špil«. Videlo in slišalo se je, da so bile na delu že dolgoletne izkušnje. »Izbršite mi vse efekte iz vokala, naj se sliši samo vokal,« je vodja Newyorčanov naročil tonskemu tehniku. Čisto, jasno, razločno, naj se kristalno slišita glasba in petje. Iz tega bi lahko izvela nauk marsikatera pomurska skupina, ki svojo negotovost na odru poskuša zakriti s povečanim truščem. Nak, poslušajte mojstra. Poslušajte njihov album Heaven's Alright iz lanskega leta. Za kakšno taktiko se bo odločila slovenska skupina Katalena, ki prihaja v isti klub ta petek zvečer na koncert meseca? »V poglavju sodobne slovenske popularne glasbe lahko Kataleno označimo kot fenomen,« je nekdo ocenil ta folkbend z artrok, fank, džez in bluz primesmi. Letos poletje je skupina zaznamovala deseto obletnico posvečanja revitalizaciji slovenske glasbene tradicije skozi avtorsko spoprijemanje z njo. Pustimo se presenetiti. T. K.

knjigober

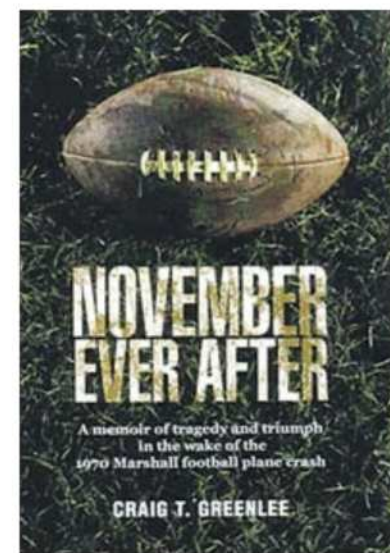
Craig T. Greenlee – November Ever After

iUniverse Publishing, 2011 – Letalska nesreča, ki je zarezala globoko brazdo v zgodovino mesta

Tisti, ki je dal film Marshall (We Are Marshall) iz leta 2006 minuli petek zvečer na program enega od slovenskih televizijskih kanalov, je dobro poznal stvari. 14. novembra 1970 je namreč tik pred pristankom blizu mesta Huntington v Zahodni Virginiji strmoglavilo letalo s skoraj celotnim moštvom, trenerskim štabom in najzvestejšimi privrženeci moštva ameriškega nogometa z univerze Marshall.

V nesreči je umrlo vseh 75 ljudi, ki so bili na krovu, bila pa je tako silovita, da so kasneje reševalci lahko prepoznali trupla le šestih igralcev. Moštvo se je vračalo s tekme proti univerzi Vzhodne Karoline, z enim samim padcem pa se je končal celotni program ameriškega nogometa na univerzi Marshall. Oziroma je tako vsaj mislila večina prebivalcev, profesorjev in študentov, saj je skoraj vsak od njih izgubil sina, učenca, sošolca, kolega. A s končanjem programa se ni strinjal dovolj vztrajni dekan in kapetan moštva, ki je pred nesrečo ostal doma zaradi poškodbe ... Avtor knjige November Ever After Craig T. Greenlee je nesrečo doživel na lastne oči, saj je bil takrat ravno tako študent na univerzi. Tudi sam je igral ameriški nogomet, a je odnehal dve leti pred nesrečo.

Njegov prvenec, ki je izšel malo pred 41. obletnico strmoglavljenja, je pretresljiv (avto)biografski zapis

očividca, ki je tako kot drugi meščani Huntingtona ostal globoko zaznamovan z nesrečo, ki je spremenila njihova življenja. V Evropi se največkrat spominjamo letalske nesreče nogometne ekipe Manchester Uniteda leta 1958, ko je umrlo 23 ljudi. V nesreči pri Huntingtonu, ki na stari celini sploh ni znana, jih je bilo 75 ... Vsako leto 14. novembra ob isti uri v Huntingtonu ustavijo curljanje vode iz fontane v središču mesta in potem se eno minuto nihče in nič ne premakne ... T. K.

Tradicionalni slovenski zajtrk

Ko jed sam pripraviš, jo tudi bolj ceniš

Na eni največjih šol v Pomurju so nacionalni projekt Tradicionalni slovenski zajtrk združili s šolskim naravoslovnim dnevom – v zadovoljstvo in užitek vseh

Morebiti je prav gornjeradgonski zgled lahko vzor vsem drugim šolam, kako združiti prijetno z obveznim in koristnim. Na OŠ Gornja Radgona so prvič pripravili naravoslovní dan tako, da so tradicionalni slovenski zajtrk dopolni-

žita in v skorji drobtine, po vrhu pa posipana bučna semena.«

Seveda se je vse vrtelo tudi okrog čebel in medu, učencem je predaval čebelar Jože Mataavž, v šestem razredu pa so prisluhnili kar sošolcu Simonu Kerndlu,

Kaj je tradicionalno in kaj ne, kaj je zares domače in kaj ne – vsekakor je najbolj domače in zdravo to, kar si pripravimo sami doma, pa naj gre za marmelado ali zaseko – v zmernih količinah je vse primerno –, samo da imamo zajtrk.

Simon Kerndl se je postavil pred sošolci in jim pripravil pravo predavanje – kako ne, ko pa imata doma z bratom dva panja čebel.

Nino Roškar ve, da je črni kruh zelo zdrav, sam pa ima za zajtrk najraje popečenega.

Med ni le zdrav, ampak tudi zelo dober, tako sladek, da si moraš ves čas lizati prste ...

Brina Cotič iz tretjega razreda je pogumno prišla za veliko kuhalnico in mešala mlečno proseno kašo za svoje sošolce.

Vera Vrbančič: »Pogrešamo skupno točko, kjer bi bili zbrani pridelki več kmetov, tako da bi mi, ki iščemo večje količine, lahko tam dobili zahtevano blago.«

li s spoznavanjem vsega, kar je povezano s prehranjevanjem, pridelovalci in surovinami, čebelarji, peko kruha, kuhanjem kaše, izdelovanjem pogrinjkov in še česa.

Res je, da kruh povsem drugače ceniš, če spoznaš, koliko dela je bilo vložene v to, da iz pšenice dobimo moko in iz moke kruh. Najmlajšim, prvošolčkom, so dodelili najpomembnejše delo, peko kruha, učenci petih razredov pa so spoznali pripravo kruha v pekarni. Nino Roškar je znal natančno opisati, kakšen kruh so jedli: »Jedli smo črni kruh, kruh iz kmečke peči in polnozrnatí kruh, nanj smo si namazali maslo in med. Jaz jem po navadi za zajtrk popečen kruh z margarino in marmelado. Črni kruh je zdrav zato, ker ima polno

ki si je za domače živali izbral ... čebele. Zaenkrat imata z bratom dva panja: »Za hišo imava že dve leti dva panja. Sošolcem sem prinesel pokazat satnico, ki jo čebele najprej dogradijo, da zadelajo vse te satnice, potem pa dajo vanje med in jajčeca. Rad jem med in sem ga prinesel poskusit tudi sošolcem.«

»Mama, ati in babica kuhajo pri nas doma proseno kašo. Mi vsi jo radi jemo. Vem tudi, da se lahko izboljša z dodatki, tako da jo potresemo z žličko rjavega sladkorja, suhimi slivami, rozinami ali kakavom,« je povedala Brina Cotič, medtem ko je v velikem loncu mešala mlečno proseno kašo, ki je omamno dišala po vsem razredu.

Luka Grah iz osmega razreda pa je pripovedoval, kako so se po zajtrku

podali v središče mesta, da bi spoznali, kaj ponujajo prodajalci na kmečki tržnici v Gornji Radgoni; poskušali so sirotko z različnimi dodatki ter si kupili gibanico – pravo slastno domačo prleško gibanico.

Gorazd Sladič pa je povedal, kaj so pripravili za zajtrk: »S sošolci smo se odločili, da bomo pripravili tradicionalen zajtrk, kakršnega so nekoč imeli v naših krajih. S sabo smo prinesli kruh, pa tudi zaseko, suhe klobase in seveda domače marmelade, ki jih je skuhal babica Jana Bratkoviča, marelično in višnjevo, ribezov sok, domače mešanice čajev, peteršilj in kalčke. Fantje smo prinesli to, kar pač radi jemo: klobase, zaseko, čebulo in kisle kumarice.« Seveda je tudi to domača hrana in v zmer-

nih količinah zdrava. Učenci devetega razreda pa niso spoznavali le lokalnega zajtrka, ampak so spoznavali tudi, kaj in kako zajtrkujejo v Beli krajini, na Dolenjskem in drugih regijah.

Marica Kocbek je v gornjeradgonski osnovni šoli vodja kuhinje, kjer s štirimih kuharicami skuha na dan več kot 530 malic. V petek zjutraj so najprej skuhalí mleko, spenili maslo, oprali in pripravili jabolka ter pripravili med. Tudi malica je bila ta dan zelo zdrava: ješprenjeva enolončnica in pita.

Vera Vrbančič, ki skrbi za prehrano na gornjeradgonski šoli, je na vprašanje, kako jim uspeva vključevati lokalne dobavitelje živil v oskrbo šole, povedala: »Z javnimi naročili sicer imamo izbrane dobavitelje, med kate-

rimi so tudi domači proizvajalci, vendar se z dodatnimi pogodbami večkrat obrnemo še na druge, ki nam lahko dostavijo domača in zdrava živila ali ekoživila, na primer jogurte in kefir. Problem pa je dobiti kaj primerne in dovolj velike količine, saj je naša šola zelo velika. Radi bi, da bi se dogovorili in uredili glede dostave. Nekje bi morala biti neka skupna točka, od koder bi lahko dobivali surovine od različnih kmetov, ne pa da moramo iskati vsakega kmeta posebej.«

Njihovi donatorji pri tokratnem petkovem zajtrku so bili za kruh Mlinopek, mleko in maslo so dobili iz Pomurskih mlekarn, med jim je podaril Medex, jabolka pa Sadjarstvo Mirošan. **Bernarda B. Peček**

Osošolci so si pripravili tradicionalni domači zajtrk iz surovin, ki so jih prinesli od doma. Na posnetku sta z njimi tudi razredničarka Olga Kotnik in sorazredničarka Marika Šerc.

pén

... se malo čemerin
pa malo smijen.
Samo ka volitve
preživén.

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrek
24. 11. 2011
201. številka

Vlado Karoly,

prvo ime podjetja GMT

Zgodba z naslovnice, str: 14

 Natalija Juhnov

Še vsega dober mesec nas loči od zdrsa v leto 2012. Kaj nam bo prinesla bližnja, a tako neznana prihodnost? Če bi vedeli, bi vam ponudili odgovor. Vsekakor pa vam bomo zadnji četrtek v letu, 29. bo, v branje ponudili 202. številko priloge Pén. Z nami bo tudi letošnji izbor veličastnih.

Vzorniki I.

0:00 = varna vožnja

Odlično in vredno posnemanja!

Soboški policist Tomaž Trajbarič, ki se zelo trudi za povečanje varnosti v prometu tudi med mladimi, v dneh okrog martinovega ni skrival zadovoljstva, ko je ustavljen voznik »napihal čisto ničlo«. Tudi pri vozniku, njegovo ime so Pentute žal pozabile, ni bilo slabe volje zaradi policijske kontrole. Saj če ni prekrška, tudi kazni ni, četudi so zapisane v zakonu astronomske. Tudi gospe, ki je na martinovo soboto »pihala« prvič v življenju, so se izpisale tri ničle. Sta jo pa moža v uniformi, Miran Miholič in Boštjan Žižek,

morala pošteno zмести, da je denarnico z vsemi možnimi dokumenti in denarjem pustila na strehi avta in se brezskrbno odpeljala. Domov se je seveda vrnila brez denarnice. Splet okoliščin je nanese, da sta policista dokumente, denar in denarnico opazila sredi ceste raztreseno na nekaj sto metrih. Vse sta skrbno pobrala in ji še isti večer pripeljala domov. Vse to je zaupala Pentutam s prošnjo, da pohvalijo policista, in z željo, da bi zgodbo prebrali tudi šefi. Saj ni treba razlagati, zakaj!?

-ju-

Vzorniki II.

Če ne smem tovornjaka, bom pa vozil novega golfa!

Kmalu 5.000.000 kilometrov brez nesreče

Andrej Husar, Prekmurec iz Ska-kovec, eden najstarejših prebivalcev Gornje Radgone, je čil vsaj tako kot večina sedemdesetletnikov, čeprav je 19. novembra praznoval 90. rojstni dan. Že leta 1939 je v Nemčiji naredil vozniški izpit za lažja tovorna vozila, potem so sledili še težki tovornjaki. Ko se je po vojni vrnil v Radgono, je za pet let »prešaltal« na avtobus, potem pa se spet vrnil k tovornjakom in to

svoyo zanimivo kariero končal kot eden prvih samostojnih podjetnikov na območju Gornje Radgone. Prevozil je kilometre in kilometre, tako da jih je moral začeti šteti v milijonih. Ko so mu pred tremi leti vzeli vozniško dovoljenje za C-, D- in E-kategorijo, pa ne zaradi prekrškov, kazenskih točk in nesreč, ampak zaradi starosti, vsaj tako mu je bilo rečeno, se je odločil, da se pa avtomobilom ne

bo odpovedal. Izpit za B-kategorijo še vedno ima. Doslej je vozil 44-letnega lepota znamke Ford Taunus (na fotografiji), pri devetdesetih pa se je odločil, da ga proda, ker bi se petmilijonti kilometer rad zapeljal z novim golfom, ki ga je že naročil. Pentute Andreja postavljajo na vrh lestvice varnih voznikov. Vsi imate priložnost, da ga prehitite!

-ba-

Družinski album I.

Pa nas ločite po imenu, če morete!

V znani radgonski družini, ki je bila doslej prepoznavna predvsem po Majdi Šmid, lastnici ugledne Restavracije M, zdaj zbuja pozornost javnosti zanimiv trojček – tri generacije Oskarjev. Pa ne tistih hollywoodskih za filmske dosežke, ampak so to Oskarji, ki se med drugim znajo tudi smejeti. Najstarejši med njimi je Oskar Šmid, njegov sin je tudi Oskar Šmid, in letos februarja se jima je pridružil, v veliko zadovoljstvo vseh v družini, še Oskar Šmid III. Da zmeda ne bi bila prevelika, je srednji Oskar že od mladih let Dani, najmlajši pa bo za Pentute preprosto PEN – ka velki zrasten.

-ba-

Oskar, Oskar in še enkrat Oskar

Vzorniki

Messi, Barcelona in Mura

Eva Berke iz Murske Sobotne je stara šest let, pa je že ogreta za nogomet. Njen vzornik je Lionel Messi, navija za Barcelono, diha in živi pa za Muro. Že je bila na stadionu slovitnega Bayern, pa tudi prav zares igra nogomet. Redno trenira z Murino ekipo najmlajših in je zelo ponosna na svojega trenerja Fabijana Cipota. Fotografija Pentut, ki to dokazuje, je nastala pred velikim prekmurškoštajerskim derbijem v Fazaneriji, ko so se tribune šibile pod množico razgretih navijačev. Za novo prekmurško nogometno zvezdo, ki bo čez deset let gotovo blestela v prvi ekipi državne reprezentance, trdno stoji oče. Kot poročajo Pentute, bosta spomladi navijala za Barcelono v Barceloni.

-bo-

Nogometašica bom!

Gasilstvo iz roda v rod

Tomaž Munda (levo) je predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Gornja Radgona, pa tudi brat njegove žene Aleš Avguštin (drugi z leve) in njegov oče Janko Avguštin (desno) sta izkušena gasilca. Mednje je ponosno stopil petletni nečak Jaša Strah in po gasilsko, kar drži kot pribito, obljubil, da se ne bo izneveril rodbinski tradiciji. V vrtcu se je že naučil, da je treba v primeru požara poklicati številko 112. Strici gasilci letos ne bodo imeli težav z darilom za miklavževo. Prvi dobri mož je že sporočil, da Jaši prinaša čisto novo in pravo gasilsko uniformo.

-ba-

Gasilec bom!

Družinski album II.

November je predsoba za razmišljanje, kako je minilo koledarsko leto, kaj dobrega smo doživeli, postorili, kako smo se znašli v svoji okolici, v kraju, kjer živimo, v državi, ki je naša. November je deloven, december je rezerviran za praznovanja, slavlja, darila in obljube, kako bomo v novem letu še boljši. Svet, v katerem živimo, nam ni naklonjen.

Evropa zdaj

Evropska skupnost je sramežljivo objavila, da je pred nami deset težkih let odrekanja in »prestopanja« na istem mestu. Ekonomisti se ozirajo okrog sebe in iščejo krivce. Nekateri politiki brskajo po preteklosti in skušajo zamenjati »staro za novo«. V dvajsetih in tridesetih letih prejšnjega stoletja intelektualci z liberalnimi pogledi niso znali pravilno oceniti gospodarske realnosti. Bili so egoistični idealisti, bogataši, zagovorniki prohibicije, mislili so samo nase, na svoj dobiček.

Rezultat je bil katastrofalen: bankrot in vojna. Kaj se je zgodilo z newyorškimi nebotičniki, dvojčki? So jih res razrušili muslimanski gorečnejši, ki jih je izsolala ameriška vojska, ali je bil to tihi dogovor, da bi lahko Američani obračunali s svetovnim terorizmom?! Ali so tudi angleški princesi Diani onemogočili, da bi se poročila z muslimanskim ljubimcem, kar bi pomenilo sramoto za angleško dinastijo in prestol?! Ali je res, da ameriška dokumentacija skriva podatke o tem, da je 1947. pristal v Novi Mehiki leteči krožnik s posadko?! Kako to, da ni nobenih otipljivih podatkov o času, dogodkih in ljudeh, ki naj bi živeli v letih od 614 do 911?! Mnogi znanstveniki trdijo, da so osebe, ki jih je omenila zgodovina, izmišljene. Ali je NASA res ponaredila izlet na Luno in vse skupaj snemala v hollywoodskem ateljeju, kjer se vidi, kako plapolala zastava, zasajena v mesečev prah?!

To so še vedno odprta vprašanja, na katera ni pravih, otipljivih, prepričljivih odgovorov, kot da gre za zarote na različne načine, da svet vodijo neki nevidni iluminati, tajna društva, ki bi rada spravila v isti lonec cele vlade, države. Kdor podrobneje pozna smernice Evropske unije, bi lahko razmišljal, kako Američani želijo uniformirati Evropo, ki naj bi bila brez meja, imela eno valuto in namesto lokalnih vojsk samo pakt Nato. Pri tem so načrtovalci moderne Evrope pozabili, da je Evropa skupek različnih narodov, jezikov, kultur in da to ni tako preprosto, kot je bilo z Združenimi državami Amerike. Evropa ni Amerika. Ideja, da se v Evropi sprostijo meje, carine, da je pretok ljudi in trgovine poenostavljen, da se ljudje zblížajo, da standard in problemi postanejo kolektivni, skupni, je bila na začetku vabljiva.

Vodilne evropske države so dokaj hitro našle skupni jezik. Več časa so uporabljali za izdelavo kriterijev, kako pritegnili v svojo »bratsko verigo« še druge, manj reprezentativne države iz srednje in jugovzhodne Evrope. Nekako hitro, čez noč, so povabili pod svojo streho Romunijo in Bolgarijo, državi, ki sta naslonjeni na ruske meje. Slovenija je z lahkoto vstopila v evropsko skupnost. Kar precej mest po svetu ima dva milijona prebivalcev. Nastala je šala, da Slovenci v Evropi ne bodo plačevali davkov, samo članarino. Hrvaška je še vedno na računju: na njej trenira Evropa svoje neizenačene kriterije, ker se boji, da ne bi dobila še ene Grčije.

V zadnjem času je vajeti v Evropski uniji prevzela nemška kanclerka Merkel. Pri njenih ukrepih jo podpira francoska vlada, pa je tako gospa Merkel v kratkem času spodnesla kar več evropskih premierjev. Prvi je moral odstopiti dr. Ivo Sanader, svojo funkcijo predsednika vlade je odložil Madžar Ferenc Gyurcsanyi. Grški premier Georgie Papandreu je do zadnjega trenutka branil svoj položaj. Na koncu je odletel tudi Silvio Berlusconi. Ko je prišel na oblast pred približno petnajstimi leti, je bila Italija v globoki krizi, zdaj, ko je odšel, je v še večjih težavah. Zanimivo je, da sta premiera dveh majhnih držav, kot sta Luksemburg in Slovaška, prebrodila težavi v svojih vladah. Grčija se je zadolžila za 80 milijard evrov. Polovico tega dolga ji bo Evropska skupnost odpisala, čeprav bo v ustih ostal priokus po stari gospodarski frazi, da je nekdo »dužen kak Grčka«. Posamezni evropski politiki, predvsem pa ministri za finance, se bojijo pogledati v ogledalo, kajti nikoli ne vedo, kaj bodo videli, ko gredo s praznimi torbami v banke po denar. Velika Britanija vse to gleda z otoka in še vedno razmišlja, da bi funte spremenila v evre, ki so postali trdna valuta. Recesija bi skoraj odnesla Irsko, vendar so se tam postavili na noge: proizvodnja se je povečala za 11 odstotkov, kar je resničen uspeh. Hrvatom se je to posrečilo in gospa predsednica vlade Jadranka Kosor se kar naprej hvali s številko 0,8 odstotka povečane proizvodnje, ki v bistvu ne šteje. In tako se svet vrti okrog denarja, dolgov, bančnih računov in bojazni, da bo jutri slabše, kot je bilo včeraj. Smešno bi bilo reči evropskemu človeku, naj si zategne pas, saj mnogi nosijo naramnice in ne želijo zmanjšati standarda, življenjskih radosti.

In tako je november te dni v gospodarski, politični megli: ne vidijo se dobro ob poti v lepše življenje postavljeni kantoni. Mnogi strokovnjaki opozarjajo na težave, ki pričakujejo ne samo posamezne države, ki tiho drsijo v recesijo ali se iz nje ne morejo dvigniti, marveč vlečejo za sabo tudi tiste, ki so uspešni. Ekonomska podoba Evrope je neprivlačna in ponovno se lahko zgodi, da pride do bankrota, do vojne. In vprašanje je, kaj je v takšnem trenutku biti bolje: velik med majhnimi ali majhen med velikimi. Med velikimi, ki imajo velike skrbi, da bi zadržali pomlajeno lice Nove Evrope, ali med malimi, za katere se nihče ne zmeni, pa tako dalje životarijo svoje skromno življenje, ne da bi vedeli, kaj jih čaka.

RAZMIŠLJAM

Jelka Pšajd,
Pokrajinski muzej
Murska Sobota

Ste vedeli, da mora človek, če hoče videti coprnice v vasi, začeti delati na Lucijino (13. 12.) stolec iz več vrst lesa? Pri tem delu ne sme z nikomer spregovoriti. Stolec dela do božiča in ga nese k polnočnici v cerkev. Ko duhovnik povzdiguje Najsvetejše, naj stopi (poklekne) na stolec in videl bo ženske, ki so coprnice. Kajti te ženske Kristusu ne morejo gledati v obraz, zato se ob povzdigovanju obrnejo nazaj. Potem mora takoj odleteti iz cerkve na varno, pod kap. Če mu ne uspe, ga coprnice lahko raztrgajo. Je pa Tunek iz Slovenskih goric želel videti, katera v vasi je coprnica. Začel je delati stolec in nesel ga je k polnočnici. To pa je izvedela tudi njegova Katra, s katero sta se hotela poročiti pred pustom. Pri povzdigovanju hostije so se ženske/coprnice obrnile nazaj in med njimi je videl tudi svojo Katro. Le-to je namreč zanimalo, ali je njen Tunek pri polnočnici. Ko je videl, da se je njegova Katra obrnila nazaj, je naslednji dan takoj razdril poroko, čeprav ga je prosila in rotila, da je samo iz radovednosti pogledala nazaj, ali je res s stolcem pri maši. On pa je trmasto vztrajal. Naslednje leto se je poročil z drugo, Katra pa je od žalosti ostala sama in se nikoli ni poročila. Pripoved nas uči, da je treba jemati vraževerje in radovednost s kančkom kmečke pameti – ne preveč ne premalo, ravno dovolj in toliko, kot koristi.

Od Lucije do božiča je tudi čas (dvanajsterje), ko imajo coprnice, zle sile in duhovi prednikov največjo moč. Zato so se naši predniki zatekali k čarnim dejanjem, da bi se zavarovali pred temo, grozo, strahom. Krščanstvo pa je z adventnim časom in pojmovanjem rojstva Odrešenika in odrešenje posameznika dalo praznikom oziroma zimskemu času svetlo in toplo vero, a vendarle ni moglo popolnoma prekriti poganskega verovanja v svet prednikov in duhov.

Prihajajoči (adventni) prazniki

Čas pred božičem krščanstvo imenuje advent in pomeni prihod, rojstvo Odrešenika. Koledni svetki se začnejo z andrejevimi (30. 11.). Vmes je veliko svetnikov, na katerih dan so koledniki voščili in želeli vse dobro (Barbara, Miklavž, Lucija, Štefan, Janez Evangelist, tepežnica ali pamet(i)va in Silvester). To je bil čas, ko so, v glavem otroci, hodili od hiše do hiše, želeli zdravja in sreče in v zahvalo dobivali darove. Otroci po Prekmurju in Porabju so na Lucijino kokodakali, naj kokoši znesejo veliko jajc: »Kokodak, kokodak, naj ima vaša žena takšne cecke kot pen v gozdu. Kokodak, naj vaše kokoši toliko jajc imajo, kot je na poti kamenja.«

»Kokodakanje«, če dobro razmislimo, je imelo svoj namen. Zato se od poganskih/krščanskih praznikov lahko kaj naučimo.

Danes skorajda ni več opaziti otrok, ki bi od hiše do hiše s palico friškali in želeli srečo in zdravje (pa tega bi prav gotovo največ potrebovali). Agresivni so predvsem trgovci s svojimi kičastimi in ničvrednimi izdelki, ki posameznike prikrito »silijo« v zapravljanje in obiskovanje trgovskih centrov. Mi pa temu podležemo, ker verjame, da kupljeno darilo velja več kot prihod kolednika. Nekaj vam povem. Majhne stvari življenju dajejo smisel, ne velike in tiste vsem na oči. Prihod kolednikov in njihovo voščilo z velikodušnostjo širokega srca brez hudobije so tista redkost in življenjska vrednost, ki jo v trgovskih centrih in v kupljenih darilih nikoli ne bomo našli. Zato se bom začela, kot naši predniki, zatekati k čarnim dejanjem, da me v letošnjem letu obišče čim več (otroških) kolednikov pa da bom imela v prihajajočem letu dovolj kmečke pameti – ne preveč ne premalo, ravno toliko, kot je prav.

Zapojmo in zaigrajmo po domače

Radio Murški val, Podjetje za informiranje in voditelj radijske oddaje Geza se zeza Geza Farkaš so tudi letos, kot se že po tradiciji spodobi, v prvi polovici novembra v Murški Soboti pripravili koncert Zaigrajmo in zapojmo po domače. Letošnji je bil že 21. po vrsti, nosil pa je predznak dobrodelnosti, saj so na koncertu zbirali sredstva za nakup mamografa v soboški bolnišnici. Dvorano tretje soboške devetletke je napolnilo več kot dva tisoč ljudi. Darovali so 4.200 evrov, hkrati pa bili navdušeni nad glasbenimi zvezdami iz Slovenije in tujine. Nastopili so: Atlanta, Atomik Harmonik, Boris, Dečki z bregov, D'Kwaschen Retashy, Fredi Miler, Gamsi in Mladi gamsi, Helena Blagne, Ivana Kovač, Langa in Mlada langa, Marjan Novak z Mojco, Modrijani, Nataša Madjar, Robert Goter, Stane Vidmar, ansambel Štrk, Vedran Husar, Werner in drugi.

Dvorana soboške tretje osnovne šole je bila nabito polna, obiskovalci pa so povedali, da so koncert težko pričakovali. Na skrajnem desnem robu fotografije je slikar Avgust Črni iz Renkovec, ki je fotografiral za osebni arhiv. Fotografije bo uporabil pri nastajanju svojih umetnin.

Koncert s humanitarno noto

Geza Farkaš med direktorjem soboške bolnišnice Bojanom Koroščem (levo) in strokovnim direktorjem Danielom Grabarjem (desno). Zdravnika sta se strinjala, da humor in smeh pomagata zdravju. Direktor soboške bolnišnice se je med koncertom na odru zahvalil obiskovalcem za prostovoljne prispevke.

Geza s prijateljem Wernerjem in njegovo ženo ter poslovno partnerico Andrejo. Njena mama Nada Sečko je rojena Sobočanka. Ko jima je prijatelj Geza ponudil »kifline«, je razposajen in postaven Werner opozoril, da take peče tudi njegova tašča.

Navihanke so zares navihane kot prave Štajerke. Od leve proti desni: Tamara Gobec, Jasmina Šmarčan, Bernarda Podlesnik, Maša Oranjek in Sonja Hercog.

Stane Vidmar je s svojimi pesmimi obiskovalce raznežil do solz. Po nastupu je k njemu prišel oboževalec Vili Kutoš iz Križevca, nekdanji glasbenik, in se mu zahvalil za nepozabno doživetje.

Na koncertu je prepevala tudi mlada hrvaška pevka Ivana Kovač, hčerka legendarnega Miša Kovača. Šlo je za prvi nastop dalmatinske lepote na prekmurški zemlji.

Marjan Novak je obiskovalce očaral z zvonjenjem s kravjimi zvonci. Njegova žena Mojca pa je na koncertu nadomeščala Terezo Kesovijo.

Geza je vedno radodaren z darili, ki jih prispevajo drugi. Tokrat so bili to pokrovitelji. Žrebanje je potekalo po številkah na vstopnicah. Najmlajši so dobili slaščice v zabojih. Soboška redovna sestra Bernardka Gerič, za katero je znano, da zelo rada telefonira, je izžrebala mobilni telefon.

Kraljica večera je bila dama slovenske zabavne glasbe Helena Blagne. Ne samo z glasom, ljudi je očarala tudi s svojo belo obleko in seveda s svojimi večnimi melodijami.

Med delovnimi obveznostmi v oddaji Kmetija je Jože Činč ob sodelovanju Primoža Danija in Mirana Camplina razgrel občinstvo tudi v obliki, ki se ji pravi D'Kwaschen Retashy.

Bojan Zdravec

Bojan Zdravec
in Natalija Juhnov

Verjetno najbolj popularna Trejza v Pomurju in Sloveniji ne potrebuje pretirano velike predstavitve. Tisti, ki je niso poznali s posedanja in spremljanja vsega dogajanja v Fazaneriji, so jo zagotovo spoznali kot spletno minizvezdnico minulega poletja, kjer je v videu Nika Kara posedala in spremljala vse, kar se je tisti dan dogajalo v Fazaneriji. Dolgoletna negovalka prostorov, petkratna mama in dvakratna babica je enkratna, pravzaprav edinstvena navijačica črno-belih iz Kopališke ulice 45. S svojo življenjsko zgodbo, ki jo je skrčila na vsega nekaj sekund odgovora, pravi naslov za pojasnjevanje politike zategovanja pasov in strategij ter načinov preživetja.

Terezija Knaus, nogometna navdušenka

Pravijo, da je najboljša droga žoga. Zdravilo je ne nazadnje droga, in če tako pogledam, je jasno, da vaše zdravilo ni strup, ampak nogomet. Droga, ki ne škodi in učinkuje?

Veš kako ... tako ti bom povedala. Odkrito, saj že vedo. Pred 18 leti sem bila zaradi raka operirana na prsih. V fazi prebolevanja sem se enkrat odpravila na bližnje igrišče in ti povem tako, če bi se zaprla med štiri stene, bi bila že zdavnaj pokopana.

To že, ampak zakaj ravno nogometno igrišče? Zaradi bližine?

Tudi to, ampak moraš vedeti, da sem se v obdobju dela na Centru navezala na mlade, na to energijo, se vživela. Hodila sem jih spremljat na treninge. Vse od najmlajših do najstarejših. To mi je nekako polnilo baterije. Saj ti pravim, če bi ostala doma in poslušala te babe in njihove tute, bi že zdavnaj ležala v grobu.

Ampak mladi, polni energije, so tudi na vam še bližnjem teniškem igrišču?

To me ne zanima. Mene je nogomet ohranil pri življenju. To »moje« igrišče. »Moja« deca so me ohranila pri življenju.

Če bi vam kdo povedal, da ne smete več, ali pa vam prepovedal na nogometno igrišče?

Jezoš Marija! To je gotov konec. Takoj jutri me lahko pokopljejo. Po pravici ti povem, da me je že strah zimskega premora. Kaj bom spet delala? Še danes, ko je takšna megla, se bom, če bo le mogoče, s sosedom Milanom, pa saj ga poznaš, odpravila v Rakičan na trening članov. S kolesom, saj veš. Jaz grem kamor koli z mojim kolesom. No in tam bo spremljala vse moje fante. Vsakega od njih posebej bom spremljala, kako trenira.

Vem, da se bova prej ali slej na nogomet še vrnila. Dajva se zato še malo dotakniti vaše življenjske poti. Prihajate z Goriškega?

Ne, jaz sem že ves čas v Murski Soboti. No, res je, prihajam iz Serdince, a sem večino svojega življenja v Soboti. Nekaj časa sem živela tudi v Ljubljani. Očeta nisem nikoli videla, mama je tudi mrtva. Ampak tu ni kaj dodati. Moje življenje ni bilo enostavno, ni mi bilo lahko. Že v Ljubljani sem čistila.

Ves čas ste delali kot čistilka?

Tako je! Ves čas kot čistilka. Delala sem na centru srednjih šol, šest ali sedem let pred upokojitvijo, pred tem pa še v bolnišnici in mesnici. Tako da sem s tem vse »zonejala«. Vzgojila sem pet otrok. Vsi štirje fantje so igrali nogomet! Ampak da grem po vrsti. Najstarejša je Milena, ona ima mojo vnukinjo Hano. Tudi Hana je nekaj časa trenirala nogomet. Potem je tukaj Milan, potem Martin, ki se danes vrača domov iz Anglije, kjer dela. Roman je varnostnik in dela v Ljubljani ter najmlajši Denis, ki ima dveletnega sina, mojega vnuka, in je zaposlen pri Pomgradu.

To pa res ni moglo biti enostavno.

Poglej, odkritosrčno, ločena sem, moj nekdanji mož je že mrtev. Vse življenje sem se sama z njimi »matrala«. Vse težave sem sama premagovala, jih prevažala s kolesom v vrtec, šolo ... za vse sama in nič čudnega, da me je potem neki dan napadla bolezen, ker res ni bilo lahko. To se nekje mora poznati. A kar je najpomembnejše, je to, da mi je uspelo. Da mi je uspelo premagati bolezen. Še danes sem tukaj in zahvala gre samo našim murašem. Me razumeš? Oni so mi rešili življenje!

Pa pustiva za trenutek Muro. Kako sicer preživite dan v pokouju?

Eh, »malo letin po varaše«. Saj sem ti rekla, da je to moje edino in glavno prevozno sredstvo. Noč in dan sem na njem. Popoldne letim malo k sinu pogledat vnuka, razumeš? Grem k Mileni in Hani. Pospravim doma, pripravljam drva in dan mine. Sicer pa sem največ časa na igrišču. Tam preživim po dve do tri ure. Pride tisti, pride oni, malo pokramljamo. Ampak ti povem, da ti vražji moški na ulicah samo »tute gor pobirajo«, nekakšne laži in polresnice. Takšne, da se raje obrnem in grem v stran, ko jih slišim, kako fantazirajo! Kaj si pa mislil?!

Kdaj pa vas je zaradi Mure najbolj zaskrbelo za lastno življenje, vam bilo najhuje pri srcu?

Najhuje? Najhuje pri srcu? Takrat, ko nam je lani ali predlani grozil ponovni propad. Preden je v klub prišel Topič (Miroslav Topič, predsednik

kluba op. p.). Mislija sem si: To je tudi moj konec. Ampak še dobro, da je Topič prišel, ker je pravi človek za takšno pozicijo. Pošten dečko, ki mu ni lahko, in lahko smo srečni, da ga imamo. Pa za Pevnika (Robert Pevnik, zdaj že nekdanji trener, op. p.) sem tudi bila srečna. Zdaj sem pa še bolj srečna, da imamo Anteja Šimundžo, ker je še večji red in disciplina.

Kakšen trener je Šimundža v vaših očeh?

On? On je dober, absolutno najboljši, kar jih je kadar koli treniralo Muro. Ima red, ima disciplino. Dečki morajo biti, kot se šika. Pevnik je bil dober, ampak ni bil tako dober.

Kaj pa drugi Bonačić, Čiro pa vsi tisti premnogi, ki so bili že pred Antejem in Pevnikom?

Ne vem ... veš koliko je bilo teh trenerjev ... glej, meni se zdi, da je vseeno tokrat nekoliko drugače. To je profesionalni pristop, ki ga prej ni bilo. Pa tudi vodstvo kluba je kot se šika, pa čeprav jim ni lahko. Še zdaleč ne! Jaz z dečki veliko komuniciram in se mi velikokrat zaupajo. Vem vse, kaj se dogaja. Celec? (Igor Celec, športni direktor, op. p.) On je pravi dečko. Njega bi morali imeti v klubu že prej. Zdaj gre v pravo smer. Kar me trenutno najbolj žalosti, je to z Damjanom Ošlajem, a kaj hočemo. Prvo je zdravje in potem vse drugo. Za začetek bom srečna, če ostanejo v prvi ligi. Potrebno bo še kakšno leto ali dve, da se zadeve stabilizirajo. Ne smejo pa naših dečkov pustiti, da se ne »razletijo«.

Kako to mislite?

Mislím, da se nekateri naši dečki

malo previsoko držijo. Naj si vzamejo za vzor Fabija in nesrečnega Ošlaja! Kolikokrat nas je Fabi letos že rešil?! Naj si ga vzamejo za vzor! Potrebno bi bilo, da si nekateri »poštímajo« glave. Ker jaz to vidim, da eni enostavno še niso pravi. Če me razumeš? Pa vidiš, da Šimundža dela dobro, jim kaže, daje navodila. Ne vem, ali je to sreča ali kaj. A na koncu bodo vsi spet govorili, češ trener to, trener ono. Pa ne more on namesto njih še igrati! Igralci so zato, da igrajo. Oni se morajo zbrati. Recimo zadnjič proti Slavenu Belupu. Priložnost za priložnostjo, žoge pa enostavno ne spravijo v gol! Tako ne more iti.

Zdaj vas vidim, da se jezite. To pa spet ni dobro za zdravje.

Ja, »čemerim« se. Velikokrat se kregam in ni mi lahko. Po kakšni slabi tekmi sem res razburjena, a pridem domov, pa je že vse dobro.

Tako da fantje vedo, kaj jim je storiti, da se njihova Trejza ne bo razburjala. Kateri od nekdanjih nogometašev pa vam je najbolj ostal v spominu?

Ja, Fabi, ampak dobro, on je zdaj spet z nami. Pa Škaper, saj se ga spomniš, pa tisti, kaj je že vravec na B ... pa Dejan Nemeč je bil dober, aja Bakula. On je bil dober. Pa Cifrov Feri. Joj, kakšne gole je on dajal z glavo. To so bili časi! Pa reprezentant Radosavljevič, kolikokrat se njega spomnim. Pa mali Mejač, ki je zdaj pri Mariboru. Nekateri so znali pridi tudi k meni domov, ko sem imela rojstni dan. Ravno to bi morala storiti zdaj januarja, ko bom praznovala 66. rojstni dan. Vaaaj, tej moji dečki

... Boug moj dragi (globoko vzdihne, op. p.). Me je pa pred nekaj leti za novo leto prišel pozdravit Romano Obilinović, ko je bil na obisku pri prijateljih. Moram pa povedati, da mi je najlepše videti to, da je Feri ostal v moštvu, da so priključili Ošlaja. To so otroci Mure, ki so nekaj naredili. Prav je tako. Si predstavljaš, kako grdo bi bilo, da bi se mu odpovedali po poškodbah?!

Zdaj bodo rekli, da samo hvaliva. Dajva kot dva »štenkaša« poiskati črno piko vodstva!

V tem trenutku težko o tem govorim. Stežka bi kaj našla. Res je, da v teh časih nikomur ni lahko, a o Celecu in tem ... kaj je že ... no, pomagaj mi ... Topiču, ja o Topiču nimam kaj slabega povedati. Vedno sta me pripravljena poslušati, mi pojasnjevati, če ju kaj vprašam, res vsa čast obema. Da se je v tej Soboti našel nekdo, ki si je upal prevzeti to, kar so nekateri praktično že drugič zapravili! Hvala bogu! Bi pa povedala še to, če smem ...

... smete.

Ne vem, zakaj pri vragu tako dolgo mečkajo v naši občini s temi reflektorji, s semaforjem. Po mojem bi se morali bolj zganiti! Vem, da so časi težki – to vemo vsi. Vem, da Mura ni edini športni kolektiv. Vseeno pa mislim, da se ve, kaj je potrebno, in reflektorji so potrebni. Takšne stvari je v mestu enostavno treba urediti. Mesto, ki ima klub v prvi ligi, mora za to poskrbeti. Tako to, enostavno je.

Jernej Šavel

Nataša Juhnov

Legende

Dr. Božena
Grosman

Partizanska zdravnica

Dr. Karol Grossmann je pomembna prleška osebnost, ki je na slovenski kinematografiji pustil velik pečat. Dr. Grossmann je bil prvi in hkrati edini Slovenec, ki je do leta 1918 snemal na slovenskih tleh. Po znanih podatkih so njegovi filmi najstarejši doslej znani ohranjeni filmi z ozemlja Slovenije, in sicer gre za filme z naslovi *Odhod od maše v Ljutomeru* (1905), *Sejem v Ljutomeru* (1905) in *Na domačem vrtu* (1906).

To so dejstva, ki jih pozna večina, če že ne vsi. Le malo znanega pa je o potomcih Grossmannove družine, čeprav so v svojem življenju dosegli marsikaj, hkrati pa se ves čas trudili ohranjati spomin na svojega očeta. Dr. Božena Grosman, druga najstarejša hči, je pomembno vlogo odigrala že kot partizanska zdravnica, kasneje pa je s svojim delom in trudom na področju pediatrije bistveno zaznamovala razvoj slovenskega zdravstva.

Družina Grossmann

Dr. Karol Grossmann je bil rojen leta 1884 v Drakovcih pri Mali Nedelji (danes Bučkovci), kmalu po njegovem rojstvu pa se je družina preselila na Jamno. O njegovem otroštvu je malo znanega. Na materino željo je leta 1884 prosil za sprejem v mariborsko semenišče, kamor je bil tudi sprejet. Po ustnem izročilu pa si tega ni želel, saj je takoj, ko je izvedel, da ga bodo sprejeli v semenišče, pobegnil od doma. Ko se je vrnil in sprijaznil z usodo, mu mati ni več dovolila tega študija, zato se je odločil za študij prava.

11. februarja 1901 se je v Novem mestu poročil z Matildo Mehora, hčerko tamkajšnjega gostilničarja. Istega leta se je Grossmann vpisal v odvetniško zbornico v Gradcu kot odvetnik za Štajersko s sedežem v Ljutomeru, kamor se je leta 1910 tudi preselil. Stanko Šimenc v svoji knjigi Karol Grossmann piše: »Kot odvetnik je bil zaradi svoje poštenosti, sposobnosti in razgledanosti pri strankah zelo priljubljen in spoštovan. Imel je izključno kmečko klientelo, le malo obrtniške in trgovske. V ljudskem spominu je ostal kot izvrsten pravnik. Kot razgledan, a tudi samosvoji in ponosen človek se je Grossmann hitro vključil v družabno, prosvetno in politično življenje Ljutomera. S svojo razgibano prleško naravo, predvsem pa z odločnim ravnanjem, kadar je šlo za pravice Slovencev, je Ljutomeru dajal vrsto let, zagotovo pa do konca prve svetovne vojne, nekaj temeljnih potez.« Grossmann je bil znan tudi po tem, da je prevzel dolžnosti varuha za mnogo otrok, sirot in

nezakonskih otrok. Podpiral je tudi domače umetnike in študente. Kot zavednega Slovenca so Grossmanna preganjali na razne načine, vendar ga to ni prestrašilo, ampak ga je celo spodbujalo.

Svojo ljubezen do domovine pa tudi svoje znanje in posebne kogničke je že zgodaj prenašal na svoje otroke. Ob večerih jih je seznanjal z literaturo, predvsem klasično, ki jo je sam najraje prebiral. Božena Grosman se spominja nastanka prvih filmov: »Prva dva filma sta bila posneta najbrž leta 1905, mogoče tudi 1906. Film *Na domačem vrtu* pa zanesljivo 1906 ... Na domačem vrtu je brez dvoma najboljši, pač posnet, ko je imel oče že nekaj izkušenj, torej posnet najpozneje. Kakor je bil navezan na družino, prav gotovo ne bi eksperimentiral, zato mislim, da sta bila za pokušnjo oba prejšnja filma. Iz snemanja filma se dobro spominjam, da sem pri tekanju padla in nisem hotela nadaljevati igre. Zato je prišla spet mama; potem ko me je prepovorila, sem vstala in spet tekla ... Ta film je bil posnet v toplem poletnem času, s sestro sva oblečeni samo v predpasnike in brez rokavov.«

Zadnji dve leti svojega življenja, ko je bolehal, se je Karol Grossmann popolnoma umaknil v zasebno življenje in nazadnje ni niti več zahajal v pisarno. Umril je 3. avgusta 1929, še ne pol leta po smrti svoje žene. Pokopan je v Ljutomeru.

O življenju Grossmannovih je v preteklosti krožilo veliko govoric, znanih dejstev je le malo. Družinske skrivnosti so skrbno varovane in po vseh teh letih je le še malo verjetno, da bodo kdaj prišle na dan. Tudi sama sem pustila, da ostanejo skrbno zakopane. Pri sestavljanju življenjske zgodbe dr. Božene Grosman sem si pomagala predvsem z njenima knjigama – Nekoč je bilo, ki je izšla leta 1967, in *Partizanska zdravnica* iz leta 1985. Brez teh dveh del bi bilo nemogoče pisati o njej. Prav tako mi ni uspelo najti njene fotografije iz časa po koncu vojne.

Pediatrija

Božena Grosman je bila rojena 22. julija 1903 v Ljutomeru. Pri

V Sršenovem logu, 1907. Božena je punčka, ki stoji sama na brvi. Gre za zelo znano fotografijo dr. Karola Grossmanna.

Grossmannovih so bili štirje otroci, poleg Božene še hčerki Draga (1902) in Tatjana (1913) ter sin Vladimir (1905). Iz zapisov dr. Grosmanove je mogoče razbrati, da so bili otroci na svojega očeta zelo navezani. In prav oče Karol je bil tisti, ki je Boženo navdušil za študij medicine: »Že po končani osnovni šoli me je za medicino navdušil moj oče, kajti čeprav je bil pravnik, ga je medicina izredno zanimala in privlačila.« Božena je medicino študirala na Dunaju in v Ljubljani, vendar je diplomirala šele po smrti svojih staršev: »Prvič sem kot bodoča zdravnica stala pred strašno resnico, da ne morem pomagati, ko nam je umirala naša skrbna in dobra mama in nekaj mesecev potem ob smrtni postelji nadvse ljubljenega očeta.«

Ker je zmeraj imela rada otroke, otroci pa njo, se je odločila za pediatrijo. Po diplomi je bila do leta 1941 zaposlena na Pediatrični kliniki v Ljubljani in se je ob koncu svoje kariere še vedno spominjala svojega prvega bolnika: »Prvi bolnik je bil nekaj manj kot leto dni star fantek, pri katerem smo preizkusili že vse mogoče terapije in diete, otrok pa je kar hiral, tako da je celo primarij obupal nad njim. Kot zadnje sem poskusila še s surovimi nastrganimi jabolki. V bolnišnični kuhinji sem jih sama pripravila. Ko sem pozneje vprašala sestro, ali jih je otrok že dobil, mi je rekla, da mu jih nikakor ni mogla dati. Nisem mogla verjeti, zato sem mu jabolka sama ponudila. Brez najmanjšega odpora je otrok vse pojedel in že naslednji dan se mu je blato popravilo, v nekaj dneh je ozdravel. Sestro sem seveda poklicala na odgovor, zakaj mu jabolka ni hotela dati. Pa mi je mirno odgovorila, da je poslušala njihovega »gospoda« (bolnišničnega kurata). Ta je sestram naročil, da bolniku ni treba dati tistega, kar bi mu po njihovem lahko škodovalo, četudi je tako določil zdravnik. In ta gospod da je dvojni doktor. Doktor teologije in filozofije, medicine seveda ne. Po 25 letih sem srečala starejšega gospoda, ki me je

stril.« Ko so 6. aprila 1941 Nemci brez vojne napovedi napadli Jugoslavijo, se je Božena kot prostovoljka javila v Belgijski vojašnici. Prijavila se je za navadno zdravnico ali za šoferko misleč, da jo bodo za nekaj že porabili. Napotili so jo v Zagreb: »Naložila sem velik kovček raznih potrebnih in nepotrebnih stvari. Takrat so bile moje predstave o vojaškem življenju naivne. Ko sem pozneje odhajala v partizane, pa sem spoznala, da lahko greš tudi brez prtljage.« 10. septembra 1943, v času ko so Nemci zasedli Ljubljano, je odšla v partizane. Na pot se je odpravila brez prtljage, da okupatorjem ni bila sumljiva. Iz Novega mesta so jih z vlakom odpeljali v roške gozdove. Prva noč med partizani je v njej pustila, kot potem še veliko naslednjih, globok vtis: »Prvič zdaj nisem spala v postelji in potlej še dolgo, dolgo ne več.« Navada je bila, da si po prihodu v partizane opustil svoje ime in privzel drugo, izmišljeno ime. Božena Grosman je tako postala dr. Vida.

Porodnišnica
v Sp. Hrastniku

V roških gozdovih je bilo skritih triindvajset postojank Slovenske centralne vojn-partizanske bolnišnice (SCVPB). V vsej Sloveniji naj bi bilo podobnih bolnišnic vsega skupaj šestdeset. Daleč naokrog ni bilo vode in nobena pot ni vodila k tem bolnišnicam. Božena je bila sprva določena v partizansko bolnišnico Jelendol, kjer pa si je naprej po ukazu nadrejenega morala odpočiti. Njeno zdravniško delo se je začelo šele v postojanki Spodnji Hrastnik (Smrečnik), kamor je bila kmalu zatem dodeljena in kjer so aprila leta 1944 globoko med drevesi pričeli graditi novo barako – porodnišnico: »Bila je to lepa, svetla stavba, postavljena nekoliko višje od preostalih barak, zgrajena iz polovičnih hlodov, znotraj obitih z lepenko.« V porodnišnici so bili porodna soba, dnevni prostor in celo kopalnica. V sobi je bilo 12 postelj in ne več pogradov, pri vsaki postelji pa je stala prava otroška posteljica. Povsod so bile bele rjuhe in blazine. Imeli so celo ločena

Božena Grosman s klobukom. Tudi avtor te fotografije je oče Karol.

Portret Božene Grosman iz leta 1907

stranišča, zaprta, s »patentnim« pokrovom na jami za odpadke, manjkali sta le tekoča voda in elektrika. »Kako malo pomembno zveni to danes, a za takratne čase je bilo vse to že neverjetno veliko razkošje,« razlaga v svoji knjigi dr. Grosmanova. Nadaljuje pa: »Po nekako šestih tednih smo porodnišnico dokončali, prebelili in jo končno opremili še s tehtnico in merilom za dojenčke ter emajlirano kopalno kadjo, s svetilnicami in Titovo sliko. V porodni sobi so stali postelja in zibka, ginekološka miza in police z ginekološkimi in porodniškimi instrumenti. Osmega maja je v porodnišnici zajokal Iztok, naš prvi novorojenček. Ko se jih je že nekaj nabralo, smo na željo mater priredili za pet malih partizančkov krst.« Od 53 otrok, ki so bili rojeni v porodnišnici, so umrli le trije. Umrljivost v tej porodnišnici je bila precej nižja kot umrljivost v porodnišnicah pred vojno.

Iz temnih gozdov na jug Italije

Leta 1944 je Božena več mesecev bolehal, imela je hude bolečine v križu in hrbtu, močno je tudi shujšala, zato je zaprosila za premostitev. Avgusta istega leta je bila tako premeščena v južno Italijo, ki je že bila v rokah zaveznikov. Z namenom, da jih spravijo na varno, so v istem času

ke in matere iz Gravine prepeljali v osvobojeno Dalmacijo, v Split. Skupaj z njimi je v Split odšla tudi Božena, kjer je, potem ko je že bila kirurginja, otologinja, okulistka in porodničarka, postala še internistka. Prevzela je interni oddelek »Oblasne vojne bolnice VIII. udarnog korpusa«, na katerem je skrbela za do 120 bolnikov, večina med njimi so bili mobiliziranci. Hkrati je bila dr. Grosmanova imenovana za pediatrinjo begunskih otrok v tako imenovani »Dečji koloniji«, ki je bila sestavljena iz 12 otroških domov. V tej koloniji je bilo okrog 900 otrok, večina izmed njih je med vojno ostala brez staršev. »Ti otroci so preživeli največje fašistične grozote. Partizani so jih sestradane in docela izčrpane našli po gozdovih in razdejanih vaseh poleg ubitih mater in požganih domov. Med njimi je bilo mnogo sirot, slepih, pohabljenih, ranjenih, brez roke ali noge, pa tudi brez imena,« je zapisala dr. Božena Grosman.

V začetku leta 1945 je že bilo čutiti, da se je vojna bližala h koncu, kljub temu pa je bilo pomanjkanje zdravnikov še vedno precejšnje: »Od zgodnjega jutra sem delala do poldneva na internem oddelku, od poldneva do štirih popoldne sem bila pri otrocih, potem pa do osmih, tudi do devetih zvečer spet na internem oddelku. Vmes pa še

V skrbi za otroke tudi po vojni

Po vrnitvi v Slovenijo jo je minister (Ministrstvo za ljudsko zdravje Slovenije) napotil v Maribor za vodjo otroškega oddelka s pooblastilom za reorganizacijo vseh ustanov, ki so bile v mariborskem okrožju potrebne za preventivno in kurativno zdravljenje otrok. Ko je prispela v Maribor, je Božena ugotovila, da v bolnišnici otroški oddelek sploh ni obstajal in da v vsem mariborskem okrožju ni bilo nobenega pediatra. Zato si je za cilj zadala odprtje otroškega oddelka in zvišanje ravni zdravstvenega stanja otrok, ki je bilo ob njenem prihodu katastrofalno (ob njenem prihodu leta 1945 je bila umrljivost otrok v mariborski bolnišnici kar 34-odstotna). Po dobrih šestih mesecih trdega dela so v celoti opremili otroški oddelek in ga 8. marca 1946 slavnostno odprli. V Mariboru je dr. Grosmanova ustanovila še »dečji dom«, v katerem je bilo prostora za 50 otrok in mater, nato pa se je leta 1947 vrnila v Ljubljano, kjer je nastopila službo na ministrstvu za ljudsko zdravje, in sicer kot načelnica oddelka za zaščito mater in naraščaja: »Na ministrstvo nisem šla rada, vendar sem se navsezadnje le dala pregovoriti. Končno me je zamikala tudi možnost, da spet nekaj

Dr. Vida v Spodnjem Hrastniku

raznih otroških igračk ter pripravljajnje in kuhanje raznih specialitet.« O sebi pa je v svoji knjigi Nekoč je bilo zapisala: »Spominjam se, da sem bila še čisto majhna deklica, še v šolo nisem hodila, vendar sem že takrat bila na moč ponosna, da se nikoli ne jočem kot kakšna cmera. Na bratovem lesenem konjičku Črnku sem dirjala v boj proti namišljenim sovražnikom, z njegovo puško in pištolo streljala ... Bila sem »vojak«, pa bi jokala! Tudi kasneje, v šolah in službi, sem bila vedno borbena. Nisem trpela, da bi kdo delal krivico ne meni ne drugim. Vsaki krivici in nasilju sem se postavila po robu, a nikoli s solzami!«

O zasebnem življenju dr. Božene Grosman je znano malo, praktično nič. Nikoli ni bila poročena in ni imela svojih otrok. Po dolgem iskanju mi je uspelo najti nečaka dr. Božene, in sicer dr. Borisa Grosmana, sina Boženinega brata dr. Vladimirja Grosmana, ki je o svoji teti povedal le lepe besede: »Kljub veliki časovni odmaknjenosti, zaradi česar so spomini že obledeli, lahko povem, da je bila teta Božena stroga, vendar skrbna in vedno prijazna gospa. Posebno skrb je posvečala svojim majhnim pacientom in se iskreno veselila vsakega uspeha pri zdravljenju otrok. Do nas nečakov je bila vedno prijazna, čeprav, kadar je bilo potrebno, tudi kritična. Teto Boženo smo imeli vsi radi.«

Dr. Božena Grosman je imela tri prave nečake (otroci dr. Vladimirja Grosmana), in sicer Vlada Grosmana (že pokojni), dr. Meto Grosman in že omenjenega dr. Borisa Grosmana. Po sestri Dragi Grosman je imela tri »priženjene« nečakinje, Leo, Meto in Vido. Zanimalo me je, kako so se otroci dr. Karola Grossmanna med seboj razumeli, na kar mi je dr. Boris odgovoril, da so se odlično razumeli, se veliko srečevali in si tudi pomagali. Dr. Boris je tudi potrdil, da je bilo življenje dr. Karola Grossmanna in njegove družine polno skrivnosti: »Dr. Karol Grossmann, naš stari oče, je bil, lahko bi rekel, univerzalen; res je predvsem znan kot prvi slovenski filmar, žal pa ne toliko kot pravnik, prevajalec in predvsem kot Slovenec in borec za uporabo slovenskega jezika; gotovo so tudi kake skrivnosti, o katerih pa tu ne bi želel razglabljati.«

Kako dolgo še?

Leta 1980 je dr. Božena Grosman zapisala: »Imam vrsto diplom, priznanj in odlikovanj, a grenak priokus mi je ostal. Pri vseh svojih uspehih imam neverjetno smolo, kot da bi se usoda hotela poigrati z menoj, me izzivati: Quousque tandem ... (kako dolgo še)?« Dr. Božena Grosman je umrla 22. novembra 1987 v Ljubljani, kjer je tudi pokopana.

Maja Klemenčič

Autoportret z družino na gugalniku, 1907. Na fotografiji še ni najmlajše hčerke Tatjane.

v južno Italijo z zavezniki letali pošiljali tudi dojenčke in njihove matere. Prvi prevoz dojenčkov z materami je potekal septembra 1944. Okrog 70 kilometrov od Barija, v Gravini, sta bili partizanska ženska bolnišnica in porodnišnica, kamor so pošiljali noseče partizanke s celotnega območja Jugoslavije. Po zaslugi Božene Grosman so v vili nekega pregnantega fašista uredili »dečji dom« za dojenčke iz Jugoslavije. V Italiji je bilo z zavezniško pomočjo urejenih pet taborišč, skozi katera je šlo okrog 37 tisoč žensk, starejših ljudi in otrok, teh naj bi bilo okrog 19 tisoč. Delno so ostali v Italiji, delno pa so jih zavezniki poslali naprej v Afriko in na Sinajski polotok. V začetku decembra 1944 so dojenč-

ke in matere v bolnišnici podoficirske sanitetne šole in na posvetovalnih internih pregledih na vseh drugih oddelkih vojne bolnišnice, kjer je pač bilo potrebno.« Po zmagi zaveznikov se je Boženi konec maja 1945 končno uspelo vrniti v Ljubljano. Svojega odhoda domov se spominja: »Priznati pa moram, da mi je poleg dobe, ki sem jo preživela pri malih prijateljih beguncih, od vse partizanščine ostalo v najlepšem spominu življenje v gozdu, v roški bolnišnici.« Ko se je vračala iz Splita, je občutila skoraj ravno tako veliko hrepenenje po tem skritem kotičku v mraku kočevskih gozdov kot po svojem domu: »Kar je bilo težkega in neprijetnega, je bilo izbrisano iz spomina, ostalo je vse svetlo in čisto.«

ustvarim...« Na ministrstvu je ostala do leta 1950, nato se je zaposlila na otroški kliniki, leta 1952 pa je prevzela službo vodje otroškega oddelka Otorinolaringološke klinike (ORL). Zaradi slabega zdravja, neznosnih razmer, ki so vladale pod oblastjo nekega zdravnika na ORL, in po 36 letih službe je nato zaprosila za upokožitev. Leta 1962 se je dr. Božena Grosman tudi dokončno upokožila.

Nikoli s solzami!

Poleg medicine se je dr. Grosmanova ukvarjala še s fotografiranjem, filmi, potovanji, ženskimi ročnimi deli vseh vrst. Med njene konjičke je sodilo: »...tudi nekaj bolj moških obrti, kot so mizarska, ključavničarska in elektrikerska, pa popravljanje

Pred odhodom iz Spodnjega Hrastnika (od leve) komisar Stane, dr. Vida, dr. Janez in bolničar Tine

Efes – zibelka civilizacije

Spomin na ogled ruševin Efesa z Artemidinim templjem v sončnem oktobru je v teh meglenih novembrskih dneh, ko je sonca v zgodnjem popoldnevu le za vzorec, prav prijeten. Aktualen pa tudi zato, ker imamo v slovenski politiki tudi žensk le za vzorec, saj strankarski prvaki predpisane kvote za volitve sicer upoštevajo, predstavnice nežnejšega spola pa v volilnih okrajih nastavljajo po svoji volji in preudarno, da jih ne bi ogrozile. In zakaj se v uvodu potopisne reportaže dotikam vprašanja žensk v politiki?

Brigita Bavčar: »Potovanja so iskanja – tudi sebe. Na enem od mnogih mi je prav odkrivanje preteklosti pomagalo najti zadovoljstvo v sedanjosti. Po dveh letih upokojitvene odvečnosti sem med ruševinami Efesa, nekoč cvetočega mesta med vzhodom in zahodom, presegla lastno razpetost poklicne novinarki in političarke. Na potovanju od rojstva do smrti sem prišla do spoznanja, da ti tistega, kar vidiš in znaš, nihče ne more vzeti. Vse drugo je minljivo in zato želim doživeto v Turčiji, kjer sem bila lani na svetovnem kongresu turističnih novinarjev, potopiscev in fotoreporterjev, deliti z vami.

Da gre za bližnjico med vzhodom in zahodom, smo se prepričali sami po daljšem sprehodu po lepo ohranjeni tlakovani poti skozi ruševine v tretjem stoletju pred našim štetjem najpomembnejšega trgovskega sredozemskega pristanišča.

Najprej smo si ogledali risbo oziroma zemljevid Efesa, na katerem so označene vse njegove ohranjene značilnosti.

Morja v Efesu ni več, so pa opazne velike cevi kanalizacije, ki je kljubovala letom in nas prepričala o naprednosti prebivalcev mesta, ki jih je v času rimskega imperija štel 200.000 in veljalo za eno od petih najpomembnejših mest na svetu.

Sprehod med stebriščem in po dobro ohranjeni poti je ponujal zanimiv pogled, in ker ni bilo značilne poletne turistične gneče, smo lahko postali v senci obokov namesto na žgočem soncu.

Prvi pogled na ruševine v vročem dnevu na prostem ni bil ravno spodbuden, zato pa dobrodošlo drevo, pod krošnjo katerega smo se umaknili in prisluhnili pripovedi zgodovinarja – domačina, ki je Efes poimenoval zibelka civilizacije.

Zato, ker so bile ustanoviteljice Efesa ženske, Amazonke, ki bi glede na legendo o njih lahko kar mimogrede opravile s predstavniki močnejšega spola. Kazalo bi jih obuditi! Podrobneje pa opisati Artemidin tempelj z visokimi 127 stebri, ki so jih prenesli v Carigrad (nekdanji Bizanc), ko so gradili impozantno cerkev svete Sofije. O tem smo brali v Finžgarjevem romanu Pod svobodnim soncem v mladosti, v zrelih letih pa se prepričali, da gre za res izjemen spomenik ženski, ki ga občudujejo popotniki z vsega sveta. Tako kot Artemidin tempelj, ki ga je izluščil dvajset čevljev pod zemljo iz pozabe v letih od 1863 do

1874 John T. Wood, arhitekt Britanskega muzeja.

Efes so začeli sistematično odkrivati avstrijski arheologi z dunajskega inštituta v letu 1895. Svojega dela še niso končali, saj raziskave na terenu še potekajo, to pa ne ovira ogledov že odkritega. V helenističnem obdobju je bil zgrajen amfiteater s 24.000 sedeži in ogromnim odrom, na katerem so se zvrščali tako orkestri kot gladiatorske igre.

Edinstvena Celzijeva knjižnica priča, da so imeli prebivalci starodavnega mesta bralno kulturo. Knjižnica, zgrajena tako, da so dajala okna, obrnjena proti vzhodu, naravno svetlobo, se lahko s količino

knjižnih enot primerja s prvo tako znano aleksandrinško knjižnico v Egiptu. Med efeško knjižnico in teatrom pa je v tleh sled, ki vodi do bordela, ki priča o moški zabavi, ki pa s kulturo in etiko nima prav ničesar. Celzijeva knjižnica je bila v invaziji leta 265 uničena. Ohranjeno še vedno navdušuje obiskovalce, ki se ustavljajo pri tem hramu kulture. Pred njim je na pročelju z desne strani dobro ohranjen ceremonialni prostor, sezidan v čast cesarja Avgusta. V njem so potekali sprejemi po zmagovalnih pohodih, skozi vhodna vrata pa je bila dostopna tudi komercialna agora, ki je kasneje rabila za krščansko obredje.

Sprehod po Efesu je bil odkrivanje preteklosti, ki so jo arheologi odkrili očem javnosti šele v 20. stoletju in ta ga od takrat oblega, saj ga je res vredno obiskati.

Iz šolskih klopi se spominjam, kako smo se učili o jonskih, dorskih in korintskih stebrih. Zdaj sem imela priložnost videti vse tri skupaj, toda časovni presledek je povzročil, da bi težko napisala, kateri od naštetih je kateri.

Celzijeva knjižnica ni naključno zaščitni znak turistične ponudbe Turčije, s katero se predstavlja na številnih plakatih tudi v sosednji Hrvaški in drugih evropskih državah.

Navduševale so nas tudi dobro ohranjene skulpture moškega in ženske iz tistega daljnega časa – kot obe v nadnaravni velikosti, pred katerima smo se ustavili in ju občudovali.

V Efesu je bila tudi znana Heraklitova filozofska šola, o kateri vedo več povedati filozofi, častitljiv starec z bogato brado in razredčenim lasiščem pa še zdaj daje videz modreca. Opazen in dokaj dobro ohranjen je tudi Hadrianov tempelj, z glavo meduze, osnovan 127. leta, ki spominja na veličino imperialnega kulta mesta. To je premoglo tudi javna kopališča in stranišča ter je imelo že v tistih davnih časih urejeno kanalizacijo. O tem priča dobro ohranjen kup cevi z velikim premerom, mozaiki pa, da so bila kopališča, kjer so se

kopali in uživali prebivalci Efesa, lepo urejena. Najbolj svetovljansko pa sem se počutila, ko sem hodila po tlakovani cesti s stebriščem do stavb pomembnih Rimljanov. Dvojni tempelj je bil Cezarjev, videli pa smo tudi hiše oziroma tisto, kar je ostalo od njih in pripadalo Artemisu, Avgustu in Tiberiusu. Postali smo tudi na Avgustovem trgu in se navduševali nad obrambnimi oboki okoli mesta. Nekoč je bil Efes eno najpomembnejših pristaniških mest, zdaj pa se do morja vidi le v jasnih dneh, kot je bil oktobrski ob našem obisku Efesa. Vredno ga je bilo obiskati!

Pred najstarejšo knjižnico na svetu je bila vrsta, v katero smo stopili, da si jo pobliže ogledamo, saj je dokaj dobro ohranjena.

Postopoma smo odkrivali in iz ostankov nekdanje veličine mesta izluščili, da je bil Efes pomemben tudi zaradi ogromnega amfiteatra, ki priča o kulturi davne dobe.

V bližini kulturnega hrama so koraki z značilno oznako vodili v hišo veselja ali bordel, kar je zanimalo predvsem predstavnike močnejšega spola, vsi pa smo se prepričali, da je najstarejša obrt cvetela že nekdanj.

V obdobju vladavine Oktavijana Avgusta je bil Efes tudi pomembno trgovsko središče ter politično in intelektualno središče Azije. V Efesu se je rodil in živel znani filozof Heraklit, ustanovitelj filozofske šole. Efes pa je bil znan tudi kot središče kulta Artemide.

Videli smo še marsikaj zanimivega, tudi odlično ohranjen mozaik z račko – simbolom novinarstva –, ki je pritegnil našo pozornost.

Pri žitkovskih nojih z goričko dušo

Miran Podgorelec s štiri mesece starimi noji. Da se gospodarju tako zelo približajo, jih Miran privabi s potrpežljivim žvižganjem.

Na nekaj več kot trihektarski parceli tik ob meji z Madžarsko ima Miran Podgorelec iz Dobrovnika, odraščal pa je v Murski Soboti, farmo nojev. Ne gre za farmo tisočglave črede teh največjih ptičev na svetu, ampak jih Podgorelec redi trenutno le devet, jato treh odraslih samic in enega samca Pika in pet mladičev, ki jih je pripeljal iz Avstrije. Vse skupaj pa se je začelo pred osmimi leti, ko je pripeljal prve živali. Silva in Stanko iz Vadarec, prav tako rejca nojev, sta mu na začetku dajala zelo potrebne nasvete. Miranu pa pri delu s temi dvoprstimi živalmi danes pomaga žena Lea. Sama zase pravi, da je po duši Goričanka, Goričanci so po njenem najboljši ljudje, saj je odrasčala v Šalovcih, kjer je bila njena mama Katarina Flisar učiteljica.

Noji so zares posebne vrste ptiči, ki s svojim videzom rahlo spominjajo na dinosavre z elegantno hojo in orjaškimi puhastimi peresi, v teku pa dosežejo hitrost 60 kilometrov na uro. Samec Piko, tehta kar 150 kilogramov, pa z nožnim udarcem v enem zamahu ubije človeka. Z njim je previden tudi lastnik Miran. Ker pa se ima Lea za Goričanko in bi se po možnosti takoj vrnila nazaj na goričko zemljo, bi tudi tam z možem nekoč rada začela nojerejo. Jima bo to uspelo? Povedala sta, da je pri reji

problem v odkupu. Stroški zanje so veliki, ko pa odrastejo, pa po njih in njihovem mesu brez holesterola ni povpraševanja. Zato so opustili večino nojevih farm v Sloveniji.

Štirimesečni žitkovski noji, ki so bili mesec dni po izvalitvi zaprti v plastenjaku, saj ne smejo priti stik ne z dežjem, ne z roso, pa spominjajo na tiranozavre iz filma Jurovski park. Še vedno se navajajo na Milana, ki se mu na paši že znajo približati, a so precej nezaupljivi. Prav paša je za noje najpomembnejša pri prehrani. Dodati pa jim je treba še kamenčke, ki so nujni za njihovo prehrano. Podgorelčeva pa jih krmita tudi s koruzo, ječmenom, sojo, specialnim krmilom, bučami in drugimi vrtninami. Dodajata jim še minerale. Mešanico hrane jim natrosita v korito v lesenem hlevu, kjer se zadržijo le med hranjenjem, potem pa se spet umaknejo v zunanji del, ki je zagrajen. Tudi če so v tem delu vrata odprta, ga te inteligentne živali ne bodo zapustile. Svoj teritorij imajo omejen do žičnate ograje. Noji so živali vroče Afrike, v Jezusovem času pa so živeli še v Mali Aziji. Zanimivo, da brez težav prenašajo evropske zime. Takšnih v svojem naravnem okolju seveda niso vajeni.

Bojan Zdravec

Noji med hranjenjem v leseni uti. Samec je obarvan črno-belo, samice rjavo-sivo. Sredi 19. stoletja so bila nojeva peresa v Evropi izredno cenjena in gojenje nojev je bilo zelo donosno še v 20. stoletju.

Milan Vincetič, pesnik in pisatelj

Andreja Časar

pen jih je odprl

Star približno dve leti, na lesenem, doma narejenem kolesu, imenovanem »kūsa«, zadaj se vidi železniška proga. Njegovo otroštvo je bilo menda »osamljeno in skromno«. Iz otroštva se spomni le ene »impozantne stvari – kako so šli na Luno. Jugoslavija je bila edina od socialističnih držav, kjer smo lahko gledali neposreden prenos. Pozno v noč smo spremljali zasnežene slike.«
Ko je prvič v življenju prišel v šolo, pravi, da je strašno jokal, sploh ga niso mogli pomiriti. »Zdelo se mi je tako daleč, da nisem vedel, ali bom znal priti nazaj domov. Ne vem, ali sem do takrat sploh kdaj bil tako daleč.«

Romantična travniška fotografija s sestro dvojčico Majdo, posneta okrog leta 1962.

Trije prijatelji – poleg Milana Vincetiča še Feri Lainšček in Marjan Svetec – ki so nameravali zasnovati literarno skupino Čiga 3. Vincetič ji tudi pravi »nemi književni ansambel«. »Z Lainščkom sva v Ljubljani skupaj stanovala, na naslovu Gornji trg 44 – to je tista hiša, kjer so aretirali Janeza Janšo.« Njegovo mladost je strla smrt enega izmed trojice, Marjana Svetca. Prav tako pa smrt rodovine, za katero pravi, da je »že vsa pod rušo.«

Fotografija je s straže (Sarajevo, 1983), kalašnikovka pa sposojena, saj pesnik s puško nikoli ni streljal. Pesnik ima drugo orožje, to je povedal že sam. Ob tej fotografiji se pogovarjavo, zakaj naj bi bila vojska dobra izkušnja. Pravi takole: »V tistem času se je reklo, da je vojska šola življenja, da nisi moški, če nisi šel k vojakom. Vojska te je naučila nekega sistema, discipline, reda. Sistema, za katerega si pozneje ugotovil, da je bil naučen, napačen in zelo agresiven. Ko sem prišel iz vojske, sem samo klet, kričal, ker se je tam samo kričalo, ni se govorilo normalno. Vojska je doživetje, ki ga moški obnavljajo ob vinu, vendar ne nauči drugega kot grobsti in agresije.«

Gorička mariška je bila njegov prvi film, tukaj je fantič nekoč sanjal ob železniški progi. Predvsem mi ne gre iz glave njegov stavek o otroštvu – tamkaj so zgodbe, ki se jih ne spominja. Na koncu najinega pogovora se bo zamislil, jaz pa se bom ob tem nasmehnila. »Vidim, da bo treba napisati nekaj o otroštvu,« bo pripomnil. Svet v književnost mu je odprl stanjevske-petrovski učitelj in ravnatelj Miroslav Viher, ki je bil velik zaljubljenec v literaturo. Podaril mu je tudi prvo knjigo, Ostržka. »On je kriv, da sem postal to, kar sem,« pojasni pesnik. Drugače bi morda postal arhitekt, čeprav zatrjuje, da ni znal risati in ni obvladal matematike. Vendar je sanjaril, da bi bil arhitekt, ki dela mostove. V tem prav hitro odkrije simboliko: »Most je metaforično vez med dvema človekoma, bregovima, verama.«

Branje iz njegove prve samostojne pesniške zbirke Zanna (1983) na srečanju jugoslovanske Mlade struge (Makedonija, 1983). Šele po povabilu v Makedonijo je spoznal, da nekaj pomeni, in to je bilo čudovito odkritje. Istega leta so ga sprejeli v Društvo slovenskih pisateljev, ki je imelo včasih velik pomen. »Menart, Pavček in drugi so se uprli nacionalizmu in skupnim jedrom. Hoteli so, da se v vsej Jugoslaviji uči ista zgodovina, ista književnost, in sicer glede na recipročnost števila prebivalcev. V tistem načrtovanem jugoslovanskem učbeniku bi bili od slovenskih zastopani samo trije ali štirje ustvarjalci.«

Za svoje ustvarjanje (zbirka Lakmus, 2003) je prejel leta 2005 nagrado Prešernovega sklada, na katero je zelo ponosen. Pravi, kako mu je šele ta nagrada odprla svet v književnost, v kateri smo za »Ljubljance« še zmeraj provincialni. Po tistem se je tudi njegovo ime pojavilo v antologijah. Fotografiran z Natašo Matjašec Rošker, prijateljico iz mladostnih let, ki je takrat prav tako dobila omenjeno nagrado. »Bil sem je zelo vesel, tudi sedela sva skupaj. Lepo doživetje, ki pa se mi je zgodilo nekaj mesecev po materini smrti.«

Čaša nesmrtnosti je nagrada iz leta 2007. V teje zanimivi postavitvi na odru med muzami pa je na isti prireditvi v Velenju sodeloval tudi leto kasneje. Pravi, da si je muze zmeraj predstavljaval natanko takšne.

Mojca Horvat: »Glas bi rada posodila risanemu junaku«

Raziskovalno delo posveča prekmurskemu narečju

Mojca Horvat je sedemindvajsetletna Dokležovčanka, ki je kot mlada raziskovalka zaposlena na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša. Največji del svojega raziskovalnega dela posveča dialektologiji slovenskega jezika, torej vedi o narečjih, znotraj te pa prav prekmurskemu narečju. Kot asistentka opravlja tudi pedagoško delo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Pozornosti vreden je tudi njen prispevek k prvemu Slovenskemu jezikovnemu atlasu.

Del otroštva je preživela v Bakovcih, nato pa so se s starši preselili v Dokležovje. Dobro se spominja, kako v vrtcu nikoli ni marala popoldanskega počitka, ko so vsi drugi spali, njej pa so morale »tovarišice« poleg ležalnika namestiti radio s pravljico. Tudi prvi šolski dan je došla malo drugače, vsaj kar se tiče glavnega odmorja. Ni ji namreč šlo v račun, čemu je namenjen. Zdel se ji je izguba časa. A ne prav dolgo.

Zase pravi, da je bila zelo pridna in poslušna, celo preveč. »Nisem tako hitro izoblikovala neke svoje individualne poti. Danes to počnem zavestno, saj želim najti ravnotežje med sledenjem drugim in odgovornostjo za lastna ravnanja.« Lastnost, na katero ni najbolj ponosna, je po njenem mnenju ta, da je venomer želela imeti svoj prav. V osnovni šoli in gimnaziji je sedela v prvi vrsti. Med odraščanjem se je to kazalo v odnosu do staršev, ko je prihajalo do pravih malih bojev. Tako kot vsi je tudi ona spoznavala, kje so meje, kaj želi sama in kaj želijo drugi. Seveda ima Mojca tudi mnoge pozitivne lastnosti. Med njimi sta prav gotovo vztrajnost ter želja po pomoči in toplini do sočloveka. »Vedno sem mislila, da moram vsem pomagati, da se mi lahko vsak izpove in da lahko njegove težave pomagam rešiti oz. prevzeti nase. Pri svojem delu sem venomer vztrajna. Če nekaj začnem, to tudi izpeljem do konca. Dokler nečesa ne dokončam, čutim, da me to 'tišči'. Trenutno imam eno tako stvar, in to je študij poljskega jezika, ki sem ga vpisala kot vzporedni študij, ko sem bila v četrtem letniku slovenistike, na stranski tir pa postavila zaradi službenih obveznosti. Danes mi manjka še kar nekaj izpitov in diploma.«

»Ko bom velika, bom baletka v Avstraliji«

Poklicnih želja je bilo v njeni otroški karieri več. Izstopa gotovo ena prvih, ko je želela postati baletka. In to ne katera koli baletka, ampak baletka v Avstraliji. Zakaj ravno v Avstraliji? »Ne vem, beseda se mi je zdela privlačna in lepo je zvenela. No, moja druga želja pa je bila postati znanstvenica. Le da sem si pod to besedo predstavljala astronomko. V šestem ali sedmem razredu osnovne šole sem bila odločena, da bom postala računalničarka. Poleg igrice sem na PC 386 obvladala hitro tipkanje. Spominim se, da sem vzela učno pripravo moje mame, ki je učiteljica slovenskega jezika, in jo v celoti pretipkala, čeprav nisem razumela, za kaj gre. To se mi je obrestovalo v prvem letniku gimnazije, ko je profesor informatike oznanil, da bomo tekmovali v pretipkavanju. Bila sem druga v razredu.«

V gimnaziji sta jo poleg jezikoslovja zanimali še psihologija in bio-

Bukovnica – nabiranje energije, 2008 Fotografija Mitja Kumin

logija. Prvo je opustila, saj je menila, da je nenehno ukvarjanje z osebnimi težavami le prenaporno, druga pa je bila bolj ljubezen prehodne narave potem, ko se ji je zdela celica v prvem letniku res težka snov in se je vanjo zelo poglobila, predmet pa kasneje izbrala na maturi. Na koncu se je usmerila v jezikoslovje. Odnos

teto Univerze v Ljubljani. »Ljubljana je zame pomenila tudi dodatno stopnjo odraščanja, ko ugotoviš, da jogurti ne rastejo v hladilniku, in ko skrbiš zase na celi črti. Prav tako mi je razširila obzorja, saj sem odkrivala, kaj si želim, kako razmišljam, in si pri tem izoblikovala svoje poglede in nazore.« Ob pridnem študiju je

V Londonu na seminarju za osebno rast, 2009 Fotografija Nataša Trontelj

analizirati in raziskati z besedotvornega in geolingvističnega stališča. »Ugotoviti želim strukturo tega besedja, posamezne povezave med besedami, po drugi strani pa tudi prostorsko razprostranost poimenovanj za kulturne rastline z vrto, sadovnjakov in polj.« Gradivo, ki ga zbira in obdeluje, je zelo obsežno in

pojavov. Od tega je 20 kart pripravila Mojca, kar ji je v veliko zadovoljstvo, saj gre za pomemben prispevek k poznavanju slovenskega jezika. Načrtujejo pa že tudi drugi zvezek, ki bo vključeval besede, povezane z materialno kulturno dediščino.

Na Filozofski fakulteti sodeluje tudi pri pedagoškem delu, saj vodi vaje pri predmetih slovenska narečja in socialne zvrsti slovenskega jezika. Ob vsem naštetem sodeluje še v drugih projektih, se udeležuje mednarodnih in domačih simpozijev ter piše članke. Njena bibliografija obsega več kot trideset enot. Zato ne preseneča, da ji za spanec ne ostane več kot šest ur na noč in da vstaja zelo zgodaj. Ob petih zjutraj! »Vsak dan skušam preživeti kakovostno. Svoje naloge želim opravljati mirno in predano. Vsekakor si privoščim čas za sproščanje, veliko časa preživim v naravi. Po pol ure sprehoda se lahko spet vrnem k intenzivnemu delu.« V prostem času rada bere, obišče gledališče, skuha kosilo in tudi potuje. Svoj dopust porabi za odkrivanje tujih, turistično manj obljudenih krajev, npr. špansko Menorko. V Prekmurje se vrača enkrat ali dvakrat na mesec, to pa pogosto poleg obiska domačih in prijateljev izkoristi za pogovore z domačini in zbiranje narečnega gradiva za raziskovalno delo.

Kaj si želi v prihodnosti?

Z velikim veseljem bi še naprej sodelovala pri projektu Slovenskega lingvističnega atlasa v okviru inštituta, kar dela že od prvega tedna zaposlitve. O družini danes še ne razmišlja, kasneje pa bo gotovo prišel čas tudi za to. Zelo rada tudi poje v pevskem zboru, a ji delo v zadnjem obdobju tega ne dopušča, čeprav čuti željo, da bi to zopet počela. V prihodnosti pa bi želela, da se ji izpolni želja, ki jo ima že od otroštva. To je, da bi sinhronizirala risanko. »Prav predstavljam si bolj navihanega, prikupno zmedenega junaka. Včasih si zamislim, kako bi npr. potekal pogovor v koloniji ribic v mojem akvariju. Zame bi bil posoditi glas kateremu od risanih junakov res privlačen izziv.«

Iztok Štefanec

Predavanje na kongresu SIDG (International Society for Dialectology and Geolinguistics), Filozofska fakulteta Maribor, 2009 Fotografija Anja Benko

do knjig so ji starši vcepili že zelo zgodaj. »Mama je imela navado, da je na morje vzela cekar knjig. Moja zgodnja predstava o knjigah je tako bila, da so te odlična družba, samo branje pa prijetna in koristna dejavnost. Pozitiven odnos do knjig bi morali na otroka prenesti že starši, saj šola tega pogosto ne zmore dovolj zgodaj in učinkovito.« Za slovenski jezik jo je navdušila tudi profesorica slovenščine na ljutomerski gimnaziji Irena Štuhec, s katero sta odlično sodelovali. Tako se je vpisala na slovenistiko na Filozofsko fakul-

tudi precej lektorirala, instruirala in prevajala. Obvlada namreč več tujih jezikov: češčino, ruščino, poljščino, angleščino in nemščino.

Delo na inštitutu

Po diplomu se je vpisala na magistrski študij in nato neposredno prešla na doktorskega. Leta 2007 se je kot mlada raziskovalka zaposlila na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša. V doktorski disertaciji, ki jo pripravlja, želi natančneje raziskati narečne besedne pojave s pomenskega polja rastline, jih

kompleksno, zbrano v vseh narečnih skupinah.

Poleg tega aktivno sodeluje pri projektu slovenske dialektologije na inštitutu, ki s prekinitvami poteka že več kot šestdeset let, njegov začetnik pa je bil Fran Ramovš. Gre za Slovenski lingvistični atlas (SLA, prvi zvezek), ki bo predvidoma izšel še v tem letu. Posvečen bo tematiki »človek«, saj zajema besedne jezikovne pojave, kot so deli telesa, družina in bolezn. Vključeval bo 151 kart, na katerih je prikazana prostorska razporeditev besednih narečnih

Senta Domjan (1990) ...

Dekle iz Tešanovec, ki štrli iz apatičnega povprečja svojih vrstnikov. Najstniška leta je posvetila hokeju na travi, postala celo mednarodna sodnica, a na žalost vseh zaradi usklajevanja časa s študijem to kariero začasno opustila. Tudi brcanje žoge in še kaj ji nikoli ni bilo tuje. Kot srednješolka je zagrizla še v organizacijsko jabolko in bila v prvih vrstah Festivala mladih Pomurja in še bi lahko naštevali. Danes se najbolje znajde v kaljenju uma in analitičnega razmišljanja. Ideje, misli, prebliske vestno zapisuje na twitterju in je dejavna v blogosferi. Perspektivna študentka komunikologije »suficitarne« FDV.

Bojan Koltaj (1982) ...

1. Predstavi ga
Življenje je prekratko, da bi ga zapravljali nesmiselno in brezciljno. Moja filozofija je preprosta, življenje se je treba lotiti konkretno, z zastavljenimi cilji in odločno. Vse drugo te lahko kar hitro ustavi na tej poti, ustavi korak do tja, kamor si želiš. Stvari, ljudi in dejanj ne smeš ocenjevati na »prvo žogo«, moraš jih dodobra spoznati, da lahko o njih daješ povratne ocene.

2. Se ti mladostne sanje o poklicni karieri uresničujejo?
S tem, kar počnem zdaj in kje sem, sem zadovoljen. Lahko bi rekel, da sem kot otrok sanjal o tem. Kot mladostnik z nekoliko več izkušnjami in znanja sem si vendarle zastavil višje cilje, tako sem prepričan, da mi izzivov ne zmanjkuje. Prepričan pa sem, da sem na dobri poti, da jih tudi dosežem.

3. Kaj bereš, poslušáš, gledáš ...
Najprej naj omenim, da nisem neki bralec romanov in podobnih zadev. Največkrat prebiram strokovno literaturo za pridobitev novih znanj, ki jih potrebujem pri svojem delu. Velikokrat tudi rad prelistam kakšen rumeni tisk, ampak v glavnem se štejem za spletnega bralca.

4. Kako preneseš zmago in kako sprejemaš poraz?
Zmaga je nekaj, kar ti pokaže, da si delal dobro, in izraža neko pozitivnost. Je pa lahko tudi zanka v tem smislu, da postaneš rutinski in ne stremiš k novim stvarim. Zato je včasih dober tudi poraz, da te hitro postavi na realna tla, ti postavi meje, a odpre nove možnosti za nadaljne poti. Oba sta neizogibna dela mojega življenja.

5. Kdo so tvoji prijatelji in kako neguješ odnose z njimi?
Moji prijatelji so tisti, ki me podpirajo tudi takrat, ko npr. ne skačemo po lokalih, nastopamo na koncertih. Dejstvo je, da imamo pravih prijateljev le peščico, kar je tudi prav. Z gotovostjo pa trdim, da mi ožji krog predstavljajo kolegi iz banda, s katerimi prestajamo vse možno, in moje dekline, ki mi resnično stalno stojijo ob strani.

6. 5-krat najljubše?
- Barva: modra,
- dan v tednu: sobota,
- blagovna znamka: Apple, BP,
- pijača: voda z okusom, ob koncu tedna pa dober špricer,
- cvet: vijolica.

7. Zlata ribica ti izpolni tri želje. Katera bi bila tvoja druga?
Moja druga bi bila: Naj se mi izpolni še tretja!

8. Tvoje sanjske počitnice in tvoje še neuresničeno potovanje?
Moram priznati, da nimam posebnih želja. Res je, da običajno počitnikujem v kateri od južnih destinacij, kjer spoznaš še drugo kulturo, ljudi in način življenja. Vseeno pa sem mnenja, da je doma najlepše.

9. Pregovor pravi, da prva ljubezen nikoli ne zarjavi ...
Ta pregovor ne drži. Je pa res, da se ti vtisne v spomin za vse življenje. In ko se spomniš na to, ti je samo še smešno.

10. Volitve so pred vrati. Jim boš odprl?
Po tehtnem premisleku bom oddal svoj glas ...

... vsekakor prepoznaven obraz glasbenika iz Peskovec. A zanj mnogi ne vedo, da ima njegov dan dva delovnika. Preden se prelevi v klaviaturista skupine Blue Planet, katere ustanovitelj je, z veseljem oddela poklic vzgojitelja predšolskih otrok. Trenutno vzgaja na Cankovi, pred tem pa je podobno delo opravljal v veliko bližnjih Prosenjakovcih oziroma na Hodošu. Pravi, da je njegov urnik izjemno nabit in da je to to, a ob tem še sodeluje folklorno skupino in pevskim zborom »tu na Hodošu, kjer poučujem slovenske melodije«. Skromen, a vedno glasen.

1. Predstavi ga ...

Da bi bila čim bolj nepristranska, bom predstavila osebo, ki je lahko moški ali ženska, in to tako, kot si jo jaz predstavljam in si želim, da bi bila takšna. Ta oseba naj se oblači čim bolj izvirno in ne posnema mode drugih. Oseba naj deluje dosledno, profesionalno, a kljub temu zabavno, karakternost naj bo kot jin-jang in naj se tega ne sramuje. Oseba naj me vedno nasmeje. Izredno velika neposrednost naj ji bo prednost!

2. Se ti mladostne sanje o poklicni karieri uresničujejo?

Še danes živim svoje mladostne sanje. Za uspešno kariero je potrebno še veliko truda, izkušenj, ki bi pripomogle do moje zelene kariere, za katero še nisem čisto natančno prepričana, kaj bi bila. Vem pa, da se vidim v medijih.

3. Kaj bereš, poslušáš, gledáš ...

Rada prebiram izmišljene zgodbe, pa tudi zgodovinsko-politične knjige. Trenutno berem dve: Doktrina šoka Naomi Klein in Igra prestolov Georga R. R. Martina. Poslušam rok, pop in hip-pop. Za sproščanje pa so primerni tudi džezovski songi. Najraje gledam nanizanke, drugače pa pogledam tudi filme, in sicer po izboru mojega fanta Roka. Trenutno gledam The Mentalist, The Walking Dead, Boardwalk Empire, Dexter. Izbor filmov: Rise of the Planet of the Apes, Shutter Island, Inception. Skratka, tega je veliko, saj sem oboževalka vsega najboljšega!

4. Kako preneseš zmago in kako sprejemaš poraz?

Zmaga mi da občutek popolnosti. Čutim se izpolnjeno in zadovoljno, a sem kljub temu nežna do poraženec. Ravno obratno je pri porazu. Takrat sem nezadovoljna, nepopolna, čutim potrebo postoriti še nekaj, da bi bila boljša. Ob porazu se naučim nekaj novega, a sem neizprosna do zmagovalcev.

5. Kdo so tvoji prijatelji in kako neguješ odnose z njimi?

Moji prijatelji odražajo mene – me sprejmejo takšno, kot sem, zabavajo, nasmejijo, potolažijo, objemajo in izkazujejo pravo prijateljsko ljubezen. So energični in egoisti. So prijazni. Le ena pa je takšna, ki je umirjena, popolno nasprotje egoista in energičnosti.

Nikoli me ne kara. Negujem tako, da jim vračam to, kar oni dajejo meni, in da vsakršen konflikt takoj odpravim, razčistim. Prijateljske odnose zlahka primerjam s kaktusi – pri negovanju je treba veliko previdnosti in potrpežljivosti.

6. 5-krat najljubše?

- Barva: rdeča,
- dan v tednu: nedelja,
- blagovna znamka: je enostavno ni,
- pijača: voda,
- cvet: kaktus z velikimi bodicami.

7. Zlata ribica ti izpolni tri želje. Katera bi bila tvoja druga?

Denar. Mar tvoja ni?

8. Tvoje sanjske počitnice in tvoje še neuresničeno potovanje?

Najprej neuresničeno potovanje – pregle dati čim več koticov sveta. Sanjske počitnice pa raziskovanje in potepanje po skrivnostnih deželah.

9. Pregovor pravi, da prva ljubezen nikoli ne zarjavi ...

Če je le tista prava ljubezen. In mislim, da tega nikoli ne ugotovimo, saj smo taki, da bi radi še več, radi tvegamo, »raziskujemo«, se puščamo v nemilosti in drgetamo od strahu. Vedno se sprašujemo, ali je prav, kar delamo, če je to prava oseba. Tega se ne nehamo spraševati. Prva ljubezen je po navadi tista, na katero se navežemo – najbrž zato ne zarjavi, ker tak odnos negujemo. Za navado pa pravijo, da hitro postane razvada.

10. Volitve so pred vrati. Jim boš odprl(a)?

Če na vrata potrkajo le trikrat! Zdaj pa zares, volitve so pred nami, so neizbežne, zato se bom najprej zelo dobro seznanila s tem, kdo mi lahko ponudi največ za moje ugodje, in se poskusila ne osredotočati na tradicionalno pojmovanje med levico in desnico.

MOJ STIL

Domači vrt

Majhen vrt, veliko veselja

Dvorišče Kuzmovih v Puževcih z dvesto kvadratnimi metri je dobilo s preureditvijo hiše in dvorišča novo podobo

Od tega je tri leta. Navdušena mama Nada in hčerka Nataša sta usklajeni z isto željo – imeti urejeno znotraj in zunaj. Uredili so gredice z malo vzdrževanja in možnostjo nenehnega spreminjanja.

Z željo, kako urediti gredice na dvorišču in pred hišo, sta se napotili na vrtnarijo v Mursko Soboto. Gospa Slavica Sinic se je resno lotila ureditve dvorišča ter njunih želja in potreb, ki sta jih izražali. Posadili sta rastline, na katerih se spočije oko, saj dajejo videz urejenosti. »Kljub natrpanemu delovnemu urniku na ginekološkem oddelku v Murski Soboti je delo z rastlinami sproščujoče in dobrodejno vpliva na psiho,« pravi Nada in nadaljuje, da moramo ljudje vse bolj iskati harmonijo z naravo, kajti ta ima zmeraj prav. Rastline pač potrebujejo svoj cikel rasti, to so opazili pri nakupu klevov v enem izmed prodajnih centrov v Murski Soboti, kjer so bile rastline na oko lepe, dostopne po ceni, vendar posajene na hitro v pesku. Izplen ukoreninjenih rastlin je bil porazen. Položaj je zopet rešila vrtnarija iz Murske Sobotice.

Na posajenih gredicah se opazi minimalizem izbranih rastlin, ki pa so si ga Kuzmovi zamislili popostriti

Nada in hčerka Nataša ter nepogrešljiv triletni labradorec, ki na rastline včasih pozabi.

s kamenčki v barvah, ki se ujemajo z rastlinami. Predhišna grestica je v sozvočju s pritlikavo srebrno smreko počasne rasti in značilnimi iglicami sive barve ter stožčastimi smrečicami z gosto zbito rastjo, svežo zeleno barvo, ob robu grede pa so posadili navadno trdolesko, ki bo v starosti kot majhno drevo ali večji grm s

pisanimi listi, in kroglasto ruševje. Kot popestritev sta vedno zanimiva pušpan in jesensko zanimiva okrasna trava z odvetelimi kratkimi socvetji.

Prav zanimiva redka rastlina pa je snežna kepa, ki se je Kuzmovi zelo veselijo. Kako bo urejeno celotno dvorišče – tlakovano ali asfaltirano

ali kako drugače – je še skrivnost. Pahljačasti javor s čipkastimi listi, vrtna resa v različnih barvah in zvončnice so posajeni v kotu, a dovolj opazni. Za košnjo in gnojenje trave skrbijo moški. Je pa trava zelo lepa.

Na vrtu ne manjka vrtnic, mačeh in trajnic, ki so že skrbno porezane. Da imata gospa Nada in prav tako

hčerka Nataša radi urejeno tudi v notranjih prostorih, se je opazilo. Imata veliko smisla za dekoracijo s suhim cvetjem in hortenzijami.

Olga Varga

Nataša Juhnov

Navadna smreka, ki bo kmalu okrašena z novoletno dekoracijo.

Gredica, ki je pred hišo v belo-sivi kombinaciji.

Strokovni nasvet: kaj moramo vedeti pri nakupu božične zvezde?

Velikokrat božične zvezde skrbno negujemo, pa vendar nam liste kmalu odvržejo. To pa zaradi poškodbe pred nakupom. Izogibati se moramo rastlin, ki so razstavljene na prepihu ali celo zunaj pri nizkih temperaturah. Korenine ne smejo biti posušene in niti čezmerno vlažne. Zato moramo biti pri nakupu zelo previdni. Doma se izogibajmo preveč vročih prostorov ali sončne svetlobe. Povešeni listi ali rjavkasti robovi so vzrok, da je rastlina suha ali ji primanjkuje hranilnih snovi.

Gredica v rjavo-beli kombinaciji z japonskim javorjem, vrtnicami in resjem. Zvončnice še cvetijo.

To je on

Zgodba z naslovnice

Vlado Karoly,

prvo ime
podjetja GMT

Moram priznati, da nikoli nisem razmišljal o tem, kako me vidijo drugi. Pravzaprav niti nisem pomislil na to, kako vidim sam sebe. Živimo namreč v tistem stoletju, kjer ni časa in prostora za poglobljena filozofska razmišljanja in poglede vase, temveč za konkretna dejanja, ki naj prinašajo rezultate v dobrobit človeštva.

Kot lastnik podjetja GMT, ki je največje na področju prodaje rezervnih avtomobilskih delov, olja in maziv v našem koncu Evrope – poslovalnice ima po vsej Sloveniji in je zastopnik za olja in maziva Castrol za države nekdanje Jugoslavije, za Bolgarijo, kmalu tudi za Madžarsko –, sem ponosen na vsa priznanja in pohvale, med katerimi je tudi že druga gazela za najhitreje rastočo družbo v regiji. Naš uspeh ni zrasel čez noč, v njem so dnevi in noči truda vseh zaposlenih, kjer je v delovno okolje močno vpeta tudi vsa moja družina z obema hčerkama Lauro in Ingrid, ženo Ido in zetom Tomažem, ki nosi na svojih ramenih največjo odgovornost. V življenju imam to srečo, ki se je tudi zavedam, da imam družino ob sebi v vsakem trenutku. Moja žena in odrasčajoči vnuki Kaja, Nika in Kian, nanje sem še posebno ponosen, se sicer nenehno jezijo na moža in dedka, ker še v nedeljo zaradi kratkega dopoldanskega postanka v službi zamuja na kosilo. Ampak tako pač je, če imaš družinsko

podjetje. Z marsičim se je treba sprizniti in potrpeti. Kar je v začetku pomenilo zagotoviti si preživetje in obstoj moje družine, je danes postalo uspešen posel.

Ko se ozrem v preteklost, mi ni žal, da sem se konec osemdesetih let prejšnjega stoletja odločil, da se s pridobljenimi izkušnjami v avtomobilski industriji v Avstriji preselim nazaj v Slovenijo in ustanovim družinsko podjetje. A malokdo ve, da prvi posel podjetja GMT ni bila prodaja avtomobilskih delov, temveč gradbeni posli. Z buldožerjem smo opravljali izkope za različna slovenska in takrat tudi jugoslovanska podjetja. Leto 1990 je s samostojnostjo Slovenije prineslo nove priložnosti na trgu, predvsem pa ugotovitev, da je v domačih krajih mogoče kupiti le rezervne avtomobilске dele za avtomobile vzhodnih držav, kakršni so bili zastava, yugo in lada. Tržna niša so postali avtomobilski deli za vozila z zahoda, predvsem iz Nemčije in Francije, mi pa smo v Murski Soboti leta 1992 odprli trgovino, ki je imela dva zaposlena ter 35 kvadratnih metrov prodajnih in skladišnih površin. Prostor je bil tako majhen, da če si hkrati iztegnil levo in desno roko, si lahko eno pomočil v avtomobilska maziva, z drugo pa se dotikal zavornih ploščic, medtem ko so bile noge trdno zasidrane v avtomobilskih gumah.

Začuden in za začetek nekoliko skeptičen stavek, ki je odmeval po novih praznih prostorih novozgrajenega skladišča v Murski Soboti, ko smo se leta 1996 preselili v Cvetkovo ulico, se je glasil: »Pa saj je veliko kot teniško igrišče.« Tenisa v skladišču seveda nikoli nismo igrali, končno pa smo lahko kupce sprejeli spodobno in jim ponudili širok pogled na paleto različnih izdelkov. Z rastjo prodaje so na naša vrata začeli trkati predstavniki tujih proizvajalcev in velikih dobaviteljev, ki so se bili pred tem pogovarjali le s podjetji v Ljubljani, Zagrebu, na Dunaju ali v Budimpešti. Pred devetimi leti je v Murski Soboti zrasel nov velik distribucijsko-prodajni center podjetja GMT, danes smo eden od največjih prodajalcev in distributerjev avtomobilskih izdelkov, olja in maziv v našem prostoru. Najpomembnejše od vseh dosežkov je, da smo v pomurskem okolju, ki je po nezaposlenosti pri vrhu slovenske lestvice, zaposlili nove sodelavce, ki so pomagali pri rasti našega podjetja. Kot sem že omenil, je podjetje letos znova dobilo gazelo za hitro rastoče podjetje. O tem, ali sem doma pri opravih, ki niso povezana s službo, tudi sam gazela, bo najbolje vedela presoditi moja žena. Za delo rad poprimem, toda še vedno menim, da gazela lahko postaneš samo, če si najprej majhna miš in nato na pravem mestu in ob pravem času stopiš velikemu slonu na pravo nogo.

Zgodbe, ki jih piše življenje, Milica Ciglar

Ljubezen res ne pozna meja

Konec petdesetih let prejšnjega stoletja je v soboški trgovini podjetja Prekmurski magazin delala brhko deklica, Prlekinja iz Veržaja. Mlado Milico Ciglar je delo veselilo, imela je plačo in verjela je, da ji ne bo treba v svet s trebuhom za kruhom, kot so odhajali mnogi z levega in desnega brega Mure. Pa se je življenjska zgodba obrnila drugače.

1961. je odpotovala. Najprej k teti v Nemčijo, potem pa k sestri v Avstralijo, da spozna svet. Leto se niti ni utegnulo obrniti in že je bil tu razlog, zaradi katerega se ne bi več vrnila domov. Spoznala je Iva, postavnega Čeha, strojnika, z že nekajletnimi avstralskimi izkušnjami. Zaljubila sta se, se še isto leto poročila, naslednje pa že dobila naraščaj. Da se ne bi prepirala, ali bo dobil prvorojenec slovensko ali češko ime, sta mu dala univerzalno angleško – John, hčerko, rojeno čez sedem let, pa so krstili za Leane. Tako je nastala še ena tipična avstralska družina, ki se je v novem okolju dobro znašla. Ivo je imel poklic, ki je bil zelo iskan, Milica je dobila dobro službo v pisarni, otroka sta bila pridna in sta uspešna – John je profesor na melbournski univerzi, Leane pa sekretarka v zelo znani odvetniški pisarni, družinsko verigo pa že nadaljujeta vnuka. Ampak globoko v srcu je ostala trdno zasidrana nit, ki tako Milico kot Iva povezuje

Fotografijo iz časa, ko sta bili Milica (levo) in Ida sodelavki v Prekmurskem magazinu, je že načel čas, prijateljstvo pa ostaja.

s koreninami. Milica skrbno neguje stike z rojaki v Avstraliji, in čeprav je vmes 50 let, so še vedno živi tudi spomini na domače kraje in ljudi. Obojestranski.

Ida Petrovič iz Murske Sobote

»Z Milico sva se spoznali v trgo-

vski šoli v Murski Soboti, potem pa sva se obe zaposlili v Prekmurskem magazinu. Bila je večna optimistka, zato sem se ob njej dobro počutila. Očitno je podobno čutila ona, saj sva bili nerazdružljivi. Ob sobotah sva v družbi mojega svaka Ferija Poredoša in sestre Mícke hodili plesat v Faflekovo kavarno. Ob zvo-

kih orkestra Elemirja Baranje smo velikokrat plesali do jutra. Večkrat sva opazovali fotografa Purača, ki je cel večer stal pri kavarniškem stebru in telefoniral. Imeniten prizor, ki je ostal v spominu vse do danes.

Kar naenkrat se je odločila, da bo odšla k teti v Nemčijo. Z njeno mamo sva jokali, sluteč, da je dolgo ne bo

nazaj, ona pa je bila ves čas vesela in brez solz. Kmalu se je pokazalo, da je imela jasno postavljene cilje. Pisala mi je, da se uči angleško, da se poglablja v računalništvo, da jo zanima veliko novih stvari. Tudi drugi so to opazili in s pomočjo starejše gospe, za katero je pozneje srčno skrbela, se je zaposlila v državni službi. Stike negujeva od vsega začetka. Takoj sem izvedela, da se je zaljubila, da se bosta z Ivom poročila, da sta dobila sina pa potem še hčerko, da mož zelo uživa na ranču. Pripovedoval mi je o rodovitni črni zemlji, ki se lepo obdeluje, a da si kljub temu lahko hitro ob pridelek. Posejal je oves, dobro je uspeval, ampak še preden je dozorel, ga je pozobala jata ptic. Zdaj je ranč spremenjen v park z eksotičnimi drevesi. Milica je zelo ponosna na hčerko in sina, za katerega rada pove, da govori sedem jezikov in še prleško, predava pa tudi po Evropi in na Japonskem.

Še to moram povedati, da je Milica ostala velika domoljubka. Ob osamosvojitvi Slovenije mi je poslala čudovito razglednico, pa tudi 50. obletnico poroke je praznovala v svojem rojstnem Veržaju. Že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja me je opozarjala na zdravo prehrano, ko sem jim po stari navadi postregla z obilnimi prekmurskimi dobrotami. Iz shrambe takoj vse kompote, me je okarala, pa čim manj sladkarij, le malo pustega mesa, pa čim več sadja in zelenjave, za potešitev gladu pa ovseni kosmiči, je bila njena lekcija za mojo debelost.

Poklic, ki nekoč »ni poznal ure«

Gostje pred restavracijo Park v Radencih leta 1956

Leta 1954 se je v Radence priselila Liz Polic pri Gornji Radgoni Marija Vrbančič, malo pred tem še Kovačič. Po poroki z radenskim poštarjem Francem Vrbančičem si je ustvarila družino in se zaposlila kot natakarica v restavraciji Park. V Radencih takrat še ni bilo toliko hiš, od Voglerjeve vile do vile zdravnika Sedlačka je bilo samo žitno polje. Počasi pa se je zdravilišče začelo razvijati, prodaja mineralne vode je bila čedalje uspešnejša in v Radence je začela prihajati nova delovna sila – prišleki, danes že staroselci, saj dela ni bilo težko dobiti. Stari Radenci so včasih res pripomnili, češ, kaj boste vi prišleki, a brez prišlekov in njihovega dela v Radencih gotovo ne bi bilo takega napredka.

Marija Vrbančič, ki so jo vsi klicali kar Micka, je ohranila fotografijo iz leta 1956, na kateri je skupaj z zdraviliškimi gosti (s predpasnikom), poleg nje pa njen takratni šef gospod Šober. Takšno fotografiranje je bilo takrat kar priljubljena navada, saj so bile vezi med ljudmi veliko pristnejše kot dandanašnji. Kot natakarica je bila Marija do gostov prijazna, zgovorna, če jim je to ustrezalo, in spletle so se simpatije, ki so se običajno končale s skupinsko fotografijo v spomin na lepe počitniške dni – brez dvoma za oboje, zanje in zanjo. Takšne pozornosti je bila vedno vesela in svoje delo je rada opravljala. Natakarski poklic v tistih časih sploh ni bil lahek, spadal je med tiste, ki niso poznali urejenega delovnega časa, bilo je delo, kot pravi, ki »ni poznalo ure«. Treba je bilo poprijeti od jutra pa pozno v noč, biti ustrežljiv kljub vsej utrujenosti, ne pokazati jeze, če so bili gostje preveč zahtevni. Vendar pa, ko si mlad, zmoreš skoraj vse. Marija je imela družino, moža in dva otroka, Jožeka in Marijico, poleg službe še šolanje ob delu, saj si je morala pridobiti kvalifikacijo za natakarski poklic. Doba, v kateri je odraščala naša predvojna

mladina, za izobrazbo namreč ni dajala veliko možnosti.

Marija je doraščala v Policah v številni kmečki družini in po končani osnovni šoli se je zaposlila v radgonski opekarni. Delo niti ni bilo preveč naporno, ravnali so žeblje in prelagali strešno opeko, bili so večinoma mladi in dobre volje, tako da so ta leta kar prijetno minila. Potem je prišla druga svetovna vojna in postalo je težko za vse. V Marijini družini so izgubili brata, ni se vrnil iz taborišča, drugi je odšel k partizanom. Njej, ki je bila brez zaposlitve, je delo ponudil stric, ki je živel na Dunaju kot lastnik trgovine s špecerijo. Ženo sta bila sama in Marija jima je postala koristna pomoč. V začetku je bilo kar v redu, čeprav se skoraj nič ni dobilo, stricu so na primer iz Brežic pošiljali suhe gobe, ob koncu vojne pa so se začeli bombni napadi, požari, strah pred ruskimi vojaki. Odpravila se je domov, pot pa je bila dolga in zavita, prava odisejada, polna nevarnosti, a prepričana je, da jo je čuvala Marija. Doma je nato ostala do leta 1947, potem pa ji je delo v svoji gostilni ponudil znani radgonski gostilničar Hibler in dela se je kmalu pričela. Po vojni so ljudje radi hodili v gostilne, ponudili so jim pač, kar so imeli, gostilna Hibler je kljub pomanjkanju slovela po dobri kuhinji. Zlasti se spominja nedelj, ko so ljudje iz cerkve prihajali na kislno juho, golaž ali juho z mesom. Pri Hiblerju je ostala sedem let – do poroke, ko se je preselila v Radence, kjer živi še danes.

V petdesetih letih se je zdraviliški turizem spet začel razcvetati, hotelov sicer še ni bilo, gostje so stanovali v Veliki in Mali terapiji, Prekmurskem in Kapelskem domu in pri zasebnikih. Skoraj vsi so hodili jest v restavracijo Park, bilo jih je toliko, da so morali jesti v izmenah, ko so se eni dvignili, so že prihajali drugi. Oskrba je bila kar dobra, cene zmerne, gostje so prihajali iz vse Jugoslavije. Prva

Kdo pa so ti mladi fantje?

leta je zdravilišče delovalo sezonsko, od maja do oktobra, pozimi je bilo zaprto – delavci pa so dobivali nadomestila z borze dela. Plače so bile nizke, paziti si moral na vsak dinar, živeli so skromno. Preden je šla delat kot natakarica, ji je brat zaklical: »Bodi poštena, naj ti bo čast več kakor denar.« Tega se je držala in vestno opravljala svoje delo, velikokrat tudi pozno v noč. Vozičkov takrat še ni bilo, vso hrano so nosili na rokah. Naročil si ni zapisovala nikoli. Tudi če je sedem do osem ljudi naročilo vsak svojo jed, si je vsako zapomnila in pred vsakega postavila natančno tisto, kar je naročil, in čudilo so se, da ima tako dober spomin. To so bili tudi še časi dobrega razumevanja in pomoči med sodelavci, od katerih pa skoraj že nobenega ni med živimi. Zanjo pa je imel ta poklic tudi svojo slabo stran. Po očetu je podedovala

krčne žile in četrtno življenja je hodila s povezanimi nogami. Dvakrat je dobila pohvalo in dvakrat denarno nagrado za dobro opravljeno delo. Restavracijo Park je zapustila, ko so zamenjali vodstvo in se je nanjo zgrnilo preveč – delo za točilno mizo, strežba na terasi in vrtu, zvečer pa še poliranje kozarcev. Zaposlila je za premestitev in dobila delo v gostilni Pri pošti, ki so jo kmalu porušili in zgradili restavracijo Vikend, v kateri je ostala do upokojitve.

Družinsko življenje je bilo kljub trdemu delu lepo. Mož je velikokrat čuval otroka, a na žalost je zgodaj umrl, sin in hči sta bila še šolarja. Do kruha ju je uspešno spravila sama, oba sta zaposlena v Radenski in imata svoji družini. Marija je zdaj upokojena že več kot trideset let, živi pri hčeri Mariji in njeni družini, ima tudi vnuke in pravnuke.

Kar je zamudila v mladosti in ob težkem delu, je nadomestila v pokoju. Začela je potovati, zlasti na romanja, in hoditi na izlete. Letos je na začetku poletja praznovala svoj devetdeseti rojstni dan. Že zjutraj ob sedmih so prišli sosedje z ogromnim šopkom devetdesetih vrtnic, v njeni ulici namreč skoraj vse pomembnejše dogodke praznujejo skupaj, nato je šla vsa družina k sveti maši, popoldne pa so se zbrali na pikniku pri domači hiši. In zanimivo, njen devetdeseti rojstni dan je prišel na nedeljo, nedelja pa je bila tudi, ko se je rodila. Posebnega recepta za dolgo življenje nima, misli pa, da je za starejšega človeka pomembno, da živi v miru. Tega ima. Vsi so do nje pozorni, tako domači kot drugi – v ulici jo kar vsi kličejo babica.

Bea Baboš Logar

Milicina zelo dobra prijateljica v Avstraliji je Pavla Bohar (na fotografiji levo), s katero se redno srečujeta. Na vsebino njenih pogovorov v domačem jeziku ima zelo velik vpliv prav časopis Vestnik, ki ga Pavla redno prebira, Milica pa je z njeno pomočjo na tekočem o dogajanju doma. Tudi tale zgodba o Milici nastaja prav po Pavlini zaslugi. Svojo sorodnico Irma Žitek iz Murske Sobotice je zaprosila, da poskrbi za njeno objavo v njej najljubšem časopisu na svetu. Naj bo presenečenje, kakršnega se lahko spomni le najboljša prijateljica. In naj bo izvirna čestitka ob lepem jubileju zakoncev Hajek, pa čeprav s skoraj polletno zamudo, je bila njena prošnja, naslovljena Peni. Skušamo jo izpolniti.

Milica Ciglar Hajek in Ivan Hajek – leta 1961 v Avstraliji in leta 2011 v Verzeju. Vmes je samo 50 let.

VANEKOV
KOUT

Drage volilke in volilci!

Tak bi van rad kaj lejpoga napijso od bodočnosti Slovenije. Samo kak naj tou napravin? Neman pojma. Če poglednete se te kandidacijske liste van je se jasno. Liste pa gibanja pa stranke. Se je tou isti šmar. Te pa sakši den, ker je ger kaj fkradno? Što je pejneze nazaj dal državi? Što ma račun na Cipri? Što je doubo kaj pejnez od prodaje Patrij? Kelko je parcela koštala f Portoroži? Što je komi pse nazaj dal? Če šnofa ali nej? Pa lipou vas prosin, kak tou vō vijdi? Vej smo pa nej Balkan. Mij smo Pakistan pa Bangladeš naidnok. Človik dobij občutek, ka je v nekšoj najbolje čüdnoj državi na svejti doma. Gospodarstvo nan crkavle. Oni se pa štükajo. Cejli čas. Pa si do zmanjšali število ministrstev. Pa zaposlovali do mlade. Ge li? Pa si majo čut za socialno šibkejše. Šteri ma tou? Of ka sini da ne ven kelko gezero Evrojoj za »ureditev okolice«. Tisti ka je pouleg toga ka je masno slūžžo, še od države pejneze dobivo eno leto, ka je kak te brezposelni. Ali of ka njemi že cejli život brezupešno dokazūvlejo ka je milijone pokasejro od prodaje orožja. Ali mogoče gopa ka se po kapuče pa gvant v Milano vozi. Ali of ka si je od , ka ne crknen od smeja, od Murkoja sposodo pejneze za fundoš ob slovenski obali za pol milijona evrojoj. Mogoče tisti, ka je pred trejmi lejti obečavo, ka de sakši penzionist f Sloveniji mel gezero evrojoj penzije. Pa dajte no. Pa ka rejsan mislite, ka so si f toj državi do konca omejeni. Niti eden od sej tej nema pojma, ka de po ton da ga zvolijo pa uspešno koalicijo sestavijo. Ge te jemali dragi gospodje? Podjetja so na kunci. Ge te jemali pejneze za plače v javnoj upravi? Ge te jemali pejneze za razvojne programe? Ge nega še vojska nemre zeti so sigdar gučali naša bajka. Oni pa nan med pa mlejko, pa korine. Ali se pa ide ka pa kak sigdar samo za svoje rijti gledajo. Pa što od nas ne bi mel 3 ali pa 4 gezero evrojoj plače, za klumanje pa štükanje. Pa te še največkrat po televiziji kažejo pol prazen parlament. Sramota. Ati je pravo, ka ne vōrvle nikomi niti rejči. Naj-

tiste šteri je kaj fkradno pa šteri je nej. S ten ka bi te drūjgi kūpček fejst mali bil. Vij se pa odločte. Pa zvolte svojega kandidata. Se še spomnite šteroga ste pred trejmi lejtimi volili? Pa ka je za vas napravo? Ja? No faj. Čiduže več je lidij ka živejo na roubi preživetja. Tej so idealni za kakšno jurišno politiko. Pa za obečanja, kak de njen boukše. Na vas je ka se odloučite. Ali zamenjate državo f šteroj živete, štera je če ste slučajno nej znali , drūjga najdrakša država na svejti, kelko se ponūca v držanoj upravi. F Sloveniji vas ne čaka nika dobroga. Tak naš ati pravi, on pa rejsan se zna. Razen če ste kandidat pa te zvoljeni. Te se van pa rejsan j...e. Da bi se bar še volilcon.

bole pa preklinja, da gleda ta soočnja. Pa tak se še babe na tržnici ne dejvlejo. Što sploy nūca tou našo politiko? Ste se pijtali, kak zaj te mejsec, ka nega vlade, država funkcionejra. Čista normalno. Nika se je nej stavilo. Se ide dale tak kak je slo. Še zaj mamo minimalno plačane delavce, pa bogovsko plačane doktore, pa sodnike, pa še koga. Delavci štrajkajo, da njin podjetje ide f trij krasne. Prle navedeni, pa če njin ne dajo tisto, kas po njin obečali. Nikoga ne zanima, če pejnez nega. Za nje more biti. Delafca pa ko j...e! Kakšikoli sistem je na vladi je tak bilou. Delavec je sigdar j...a stranka. No pa glij tej delavci do te volili. NAROD SI BO PISAL SODBO SAM. Nika nemo javkali. Sigdar takšo vlado dobimo kakšo si zaslužimo, pa nikak nači. Da do lidje inouk gor prišli, ka je ta politika en velki blef. Pa stroj za nameščanje »naših« na ključne položaje v gospodarstvu. Ka nji te tej »NAŠI« pomorejo, da trbej. Kak sigdar nas pa krmijo s ten, ka bi se država moral umakniti iz gospodarstva. Rejsan? Ja kama do pa te dejvali »naše« za predsednike nadzornih svejtof, pa za direktore. Larifari. Dvajsti lejti je že minolo od toga ka je Slovenija samostojna gratala. Pa 66 let od drūjge bojne. Oni se pa še li talajo na lejve pa desne. Boukše bi bilou če bi se na

tiste šteri je kaj fkradno pa šteri je nej. S ten ka bi te drūjgi kūpček fejst mali bil. Vij se pa odločte. Pa zvolte svojega kandidata. Se še spomnite šteroga ste pred trejmi lejtimi volili? Pa ka je za vas napravo? Ja? No faj. Čiduže več je lidij ka živejo na roubi preživetja. Tej so idealni za kakšno jurišno politiko. Pa za obečanja, kak de njen boukše. Na vas je ka se odloučite. Ali zamenjate državo f šteroj živete, štera je če ste slučajno nej znali , drūjga najdrakša država na svejti, kelko se ponūca v držanoj upravi. F Sloveniji vas ne čaka nika dobroga. Tak naš ati pravi, on pa rejsan se zna. Razen če ste kandidat pa te zvoljeni. Te se van pa rejsan j...e. Da bi se bar še volilcon.

VANEK

Po košček kruha, po zrno soli, po prgišče besed ...

k Erjavčevim dekletom v Sodišince

Le kdo bi si mislil, da bo za mnoge turobna, a v resnici zgolj jesensko meglena sreda minila, kot je? Članici trojke sta že vedeli, da se odpravljamo v malodane pravljico okolje, sam pa nisem veliko premišljeval ali pričakoval. Zgolj to, da bom ob tej in tej uri doma. Kaj hitro se mi nikamor več ni mudilo ...

Skrivaj v šolo

Le prihod na dvorišče domačije Vrečič in 'postavitev' pravega kadra. Stopimo iz avtomobila, pogled na z bršljanom in glicinijo poraščene arkade 'trnaca' in pozdrav širokega nasmeha naše gostiteljice Majde Erjavc. Zgovorna, agilna in predvsem polna energije je domačinka, ki je lep del preteklosti pustila v Radencih, a se nato po spletu okoliščin vrnila v Sodišince in dala hiši svojih prednikov novo življenje. »Leta, hiša je bila zgrajena leta 1892, so naredila svoje. Je pa res, da je bila to za tiste čase lepa kmetija,« razlaga in v praktično isti sapi doda, da se je tu rodilo sedem otrok ter da se je z vsako poroko zemlja delila. »Na koncu je mojemu očetu pripadlo deset hektarjev zemlje in nekaj živine.« Majda poudari, da so bili še posebno dobro zapisani konji. »Dedek je bil izjemno navezan nanje. Znal je spati tudi po štirinajst dni zraven kobile, preden je kotila. Ko pa so konje zamenjali s traktorjem, se je celo jokal. Spomnim se, da je bil prav žalosten.« Majda bratov in sester ni imela. Vsa pričakovanja so bila usmerjena v njo. Zato jo je po koncu osnovne šole čakal prvi boj zase. »Oče namreč ni bil naklonjen ideji, da nadaljujem šolanje. Njegova želja je bila, da ostanem doma in delam na kmetiji. Pa sem se vseeno vpisala v ekonomsko šolo in končala letnik prav dobra. Toda v počitnicah je oče stopil do ravnatelja Lebarja, me izpisal in me ni več pustil v šolo. Po letu in pol sem se skrivaj vpisala v srednjo gostinsko šolo. Do razkritja je prišlo po dveh tednih, ker sem potrebovala denar za uniformo.« Konec dober vse dobro? Da in ne. »Oče se mi je opravičil, ko sem prinesla prvo plačo in ko sem prinesla drugo, se je smrtno ponesrečil. Štirideset let je od tega in to je bil takrat en sam obup, ena sama tragedija. Z babico in mamó smo ostale same. Delala sem v Radencih in doma na kmetiji.

Novo razočaranje

Naslednje razočaranje, ki je sledilo, je povzročila svoji mami, ko se je preselila v Radence. Tam je začela novo življenje s svojim možem. Vmes še končala ekonomsko šolo, se poskusila na fakulteti in se znašla v računovodskih poslih v različnih podjetjih vse do upokojitve. Seveda sta bili vmes še rojstvi dveh hčerk Karoline in Monike ter povsem običajno življenje. Takšno, ki se ne opazi. A le, dokler se ne odločiš, da se ponovno postaviš zase. Majda odkrito pojasni, da je zaradi teh ali onih razlogov ločitev postala neizbežna. Da skrajšam intimno zgodbo, ki bi si morda – ženskam v pogum – zaslužila celotno pričujočo stran –, Majda se je vpisala med zmagovalce. Pa ne, da je imela cilj poraziti nekoga, temveč nekaj, kar jo je vleklo k dnu. Začela je znova. Se vrnila na tedaj že razpadajočo domačijo in zavihala rokave.

Nov začetek

Sama! No, pravzaprav ne, ker sta ves čas ob njej, kakor tudi prej, če-

Žareča Majda pri enem izmed svojih najboljših opravil

Med trmastimi prijateljicami kozami

prav ju nismo dosti omenjali, hčerki Karolina in Monika. Obe v tridesetih. Monika je ostala v Radencih, Karolina živi z njo in poučuje likovni pouk ter umetnostno zgodovino na ljutomerski Gimnaziji. Pa so začele

preurejati WC in tako po vrsti po potrebi do zaključnih del. Tudi babica je pomagala. Štiri ženske so obnovile celotno domačijo! Resda tudi s pomočjo mojstrov, kjer je to bilo nujno potrebno. Pa vendar. »Skoraj

ničesar se ne spomnim, kot da je bilo v preteklem življenju,« pove Monika. Mama in sestra pa ji odgovorita: »Če si pa bila bolj priložnostna.« In ko tako prav prijateljsko zbadajo druga drugo, pride na površje še zgodba o urejanju notranjosti: »Staro pohištvo sem kupovala in vozila na prikolici od vsepovsod. V vasi so se že norčevali iz mene.« In da so bile kot nekakšni mrhovinarji, doda Majda: »Še krušno peč smo naredile na novo, in to s starimi ploščicami z druge domačije v Murskih Črncih.« »To je nekakšna umetnost recikliranja. V tem je ves čar. Vidimo izziv v tem, da iz nič naredimo nekaj novega,« pristavita še Karolina in Monika, ki med drugim tudi oblikuje nakit iz odpadnega materiala.

Razširjena družina

Ves čas klepeta so nam delale družbo njihove sostanovalke mačke. V bistvu so to kar Jošt, Mujo oziroma Muri, sedemnajstletna Luna, Žužka in Krtek oziroma Malu oziroma Prlek, odvisno pač, katera ga po-

Karolina v »za revijo« domišlji in nadvse simpatično opremljenem podstrešju.

»Kot iz švedskega filma,« je kader pojasnjevala Nataša. Od leve proti desni Monika, Majda, Karolina.

kliče. Krdelo simpatičnih in rahlo razvajenih egoistov, ki drug brez drugega ne morejo. Sami filmski liki s konkurenco na prej omenjenem fotogeničnem dvorišču. Kajti tam zadaj živalski svet dopolnjuje čredica lucidnih koz in kozla Gašperja. Med tem se na poti v njihovo 'četrt' in nazaj sprehodiš skozi perje v zraku tamkajšnje aviacije, da dveh simpatičnih psov niti ne omenjam. Zares pestro. »Ja, sploh je bilo pestro, ko je mama šla na dopust,« povesta dekleti in priznata, da sta imeli z dojenjem kar težave. »Takšne, da sva na koncu klical prijatelja živnozdravnika, da smo rešili vimena. Prava komedija!« Vsaka žival ima svojo zgodbo. Nekatere celo izjemno kruto s, vsaj za zdaj tako kaže, fantastičnim koncem. Pa potomci vaših spremljevalcev? »Kozličke oddamo, če nam novi lastnik obljubi, da jih ne bo ubil,« so kratke in jedrnate, čeprav jim v očeh prebereš, da gre tudi za neke vrste uteho in lažno upanje. Sploh hčerki sta nasprotnici ubijanja živali in to je nekako prisotno, a nikakor ne moteče za tiste, ki si pred tem zatiskamo oči in uživamo meso. Klima, tolerančna klima na visoki ravni.

Fakulteta Majde Erjavc

Majda je, tako pravita hčerki, obsedena s kuhanjem. Ona tega ne zanika in zgolj potrdi tisto, s čimer nadaljuje mlajša, da mama v kuhinji žari. Seveda je bila temu primerna tudi četrta dimenzija tiste lepe jesensko-meglene srede. »Vi bi lahko bili kuharica,« se mi izreče nekoliko predvidljivo, med tem ko se z brbončicami spominjamo svetega Martina, a se Majda izogne napadu floskule in zbrano odgovori: »To danes je daleč od tistega, kar sem sama želela. Hotela sem postati zobozdravnica ali zdravnica. Tja me preko zdravilstva, zelišč in izdelave tinktur vleče še danes. Sem zadovoljna. Po dolgem času zadovoljna in srečna! Tako ali tako sem naredila fakulteto na sebi.« Čemur pa zgolj po videnem ne gre ugovarjati. Človek bi šel k Majdi Erjavc in vsem njenim kar v šolanje.

Družinska tragedija v Dolini pri Lendavi

Zabodel partnerico in pobegnil

Štiriinštiridesetletna ženska ni v smrtni nevarnosti, domnevnega storilca je preiskovalni sodnik poslal za zapahe – Pred policisti se je skrivil v zapuščeno hišo – Na leto v Pomurju najmanj sto primerov nasilja v družini

Zgodila se je nova družinska tragedija v pokrajini ob reki Muri in najhujši zločin po juniju letos, ko je v Gornji Radgoni sredi belega dne 39-letnik s pištolo ubil bivšo partnerico, nato pa si je vzel življenje. V sobotnem meglenu jutru je bila Dolina, zaspana vas nedaleč od Lendave in ob vznožju tamkajšnjih vinogradov, v središču pozornosti. Razlog? Zločin v Glavni ulici: 48-letni možki je v petek zvečer z nožem v hrbet zabodel štiri leta mlajšo partnerico. »Kriv je alkohol.«

Za zidovi hiše v Dolini pri Lendavi se je zabodla nož.

S pištolo za prašiče nad ženo

Tukajšnji policisti vpišejo letno v svojo statistiko okoli sto primerov nasilja v družini. Še vedno je zelo živ spomin na lanski 29. marec, ko se je v Veliki Polani upokojenec navsezgodaj z mesarsko sekuro spravil nad ženo in hčerko ter ju težje ranil. Junija 2005 je v Godemarcih možki v postelji z nožem in klavdom ubil ženo, nato pa se je obesil v gospodarskem poslopju. V Vratji vasi je isto leto domačin s kuhinjskim nožem umoril zunajzakonsko partnerico. Potem si je sodil sam, tako da si je prerezal grlo in spil kislino. Pred petimi leti je v Grabah na Apaškem polju možakar s pištolo za ubijanje prašičev ustrelil ženo in nekoliko pozneje storil samomor. Novembra 2009 pa je v domači hiši v Prosečki vasi mož med prepriom porinil ženo, ki je padla na tla, pri tem pa jo je tako hudo skupila, da je dan kasneje podlegla ranam.

so bili jasni domačini v tamkajšnjem lokalni dan pozneje. Kaj je napeljalo Jožeta T., da je dvignil roko nad Valerijo H., bo znano, ko bo sedel na zatožno klop okrožnega murskosoboškega sodišča.

Uradno sporočilo tiskovnega predstavnika pomurske policije Jožeta Prše je značilno policijsko skopo: »Okoli 20. ure so iz Zdravstvenega doma v Lendavi obvestili policiste, da so oskrbeli pacientko iz Doline pri Lendavi, ki ima vbodno rano. Zabodel naj bi jo zunajzakonski partner, ki je takoj po dejanju odšel neznan kam. Takoj po sprejemu obvestila so na kraj dogodka

odšli več policijskih patrolj in vodnik službenega psa s psom. Z zbiranjem informacij in ogledom so policisti ugotovili, da sta se tega večera sprla 44-letna poškodovanka in njen 48-letnim zunajzakonski partner. Med prepriom je osumljenec pograbil manjši kuhinjski nož, s katerim je zabodel partnerico v predel hrbta. Policisti so sprožili obsežno iskalno akcijo, v kateri je pomagal tudi službeni pes. Ob 23. uri so našli osumljenca pri zapuščeni hiši v Dolini. Odvezli so mu prostost in ga bodo s kazensko ovadbo privedli h preiskovalnemu sodniku.«

Sodnik je bil neprizanesljiv: Jožeta

T., ki je že večkrat razgrajal v družinskem okolju, je poslal za zapahe. Valerija H. je morala v bolnišnico, vendar njeno življenje ni ogroženo. Med drugim je policistom pojasnila, kaj se je zgodilo. Oba sta bila brezposelna, otroke so po tragediji odpeljali v varno hišo. Da so težave za zidovi starejše hiše s hišno številko 13 v Glavni ulici, menda ni bila nobena skrivnost. Še več: domačini so zgroženi, kot pravijo, zaradi uslužbenk centra za socialno delo, ki so vedele za razmere v družini, vendar po besedah krajanov niso ničesar ukrenile.

Andrej Bedek

okc poroč

Pijan Hrvat prespal v Sloveniji

Na martinovo okoli 20. ure se je na mejni prehod Petišovci z avtom pripeljal 19-letni Hrvat, ki je iz Slovenije potoval na Hrvaško. Pri opravljanju mejne kontrole je policist ugotovil, da voznik kaže očitne zunanje znake alkoholiziranosti. Opravljen je bil alkotest, ki je pokazal, da je mladi Hrvat opit. Sicer je voznik začetnik. Pridržan je bil do streznitve in z obdolžilnim predlogom priveden na okrajno sodišče, kjer je dobil 1.200 evrov globe in 18 kazenskih točk.

Z nožem in brcami nad policista

Pred dnevi sta morala lendavska policista posredovati v prostorih tamkajšnjega centra za socialno delo, kjer je 46-letnik grozil z nožem. Ko sta prišla do moškega, je ta brez razloga na oba začel kričati ter nato nenadoma izza pasu potegnil večji nož in si ga nastavil na trebuh. Grozil je, da se bo zabodel. Policista sta vroče krvneža še vedno poskušala prepričati, naj odloži nož in naj se pomiri, vendar brez uspeha. Še več: 46-letnik je z roko, v kateri je držal nož, zamahnil proti policistu. Policista sta uporabila prisilna sredstva, da sta napadalcu odvzela nož in ga vklenila. Med vklepanjem je možki še brnil policista. V posredovanju nihče ni bil ranjen. Zaradi slabega psihičnega stanja sta policista na policijsko postajo, kjer je bil kršitelj pridržan, poklicala dežurnega zdravnika, ki je za moškega odredil hospitalizacijo. Zavoljo preprečitve uradnega dejanja bodo policisti zoper 46-letnika napisali kazensko ovadbo, zaradi kršitve javnega reda in miru pa bodo uvedli postopek o prekršku.

Sveče kot opozorilo

Po Sloveniji so v soboto zagorele sveče v spomin na žrtve prometnih nesreč. Zagorele so tudi v Murski Soboti, Beltincih in Lendavi. Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč predstavlja odgovor na potrebo žrtve prometnih nesreč po javnem

Center za sodelovanje varnostnih organov Dolga vas

Štiri države v boju proti kriminalu

Uspešno sodelovanje med policijami različnih držav je skupen cilj in edina mogoča pot za preprečevanje vseh vrst kriminala, ne glede na to, od kod prihaja in kje povzroči škodljive posledice

Slovenska policijska patrolja blizu Hotize ujame ducat ilegalnih migrantov. Med zaslišanjem vodnika ilegalcev se izkaže, da je še nekaj deset tujcev z vzhoda Evrope, ki želijo na zahod, na poti na Madžarskem. V Centru za sodelovanje varnostnih organov Dolga vas brnenje telefonov para živce. Slovenski, avstrijski, madžarski in hrvaški policisti v operativni sobi centra so izjemno zbrani. Hitro steče komunikacija: podatki o možnem prehodu meje so kmalu v rokah Avstrijcev in njihovih madžarskih kolegov, ki pripravijo zasedo. Ilegalni prebežniki končajo v rokah policije.

»Hitra izmenjava natančnih informacij že dolgo velja za eno od najučinkovitejših orodij za dobro operativno delo. Preprečevanje ilegalnih migracij, odkrivanje ponarejenih dokumentov, preprečevanje in odkrivanje tihotapljenja in drugih oblik kriminalitete so lahko uspešna le, če dolgoročno krepimo čezmejno sodelovanje policij in med seboj delimo dragocene operativne izkušnje.« je prepričan generalni direktor slovenske policije Janko Goršek. Prvi slovenski policist se je srečal s kolegi iz Avstrije, Madžarske in Hrvaške na krajši slovesnosti, ko se je v delo centra v stavbi bivšega dolgovaškega mejnega prehoda vključil tudi poli-

V operativni sobi centra policisti sedijo v vrstnem redu, kot je pogled iz sobe na države – od desne proti levi Avstrijec, Madžar, Hrvat in Slovenec.

cist iz južne sosede. Po Gorškovi besedah je namen centra skrajšati čas za pretok in preverjanje informacij. »Za policijsko delo je zelo pomembna kakovostna informacija,« je poudaril. Melita Močnik, vodja sektorja mejne policije, je postregla s številko: »V 28 primerih, ko smo si s pomočjo centra izmenjali informacije, je slovenska policija uspešno rešila var-

nostni dogodek.« Z delom centra sta zadovoljna tudi Herbert Anderl, generalni direktor avstrijske policije, in njegov madžarski kolega Jozsef Hatala. Dražen Vitez, namestnik glavnega ravnatelja hrvaške policije, prav tako ni skrival zadovoljstva: »Skupno delo policistov v tem centru bo dobra priprava za naloge, ki jih hrvaška policija mora izpolniti pri vstopu v Evropsko

40 policistov kmalu 24 ur na dan

V stavbi bivšega mednarodnega mejnega prehoda je Center za sodelovanje varnostnih organov Dolga vas začel delovati leta 2008. V centru zdaj dela okoli 40 policistov iz štirih držav: slovenski in madžarski policisti 24 ur na dan, avstrijski in hrvaški 12 ur, vendar bodo kmalu službovali tudi po 24 ur. Lani so obravnavali 900 primerov izmenjave podatkov, letos pa že 2300. Največ zavoljo nedovoljenih prehodov državne meje. Center v Dolgi vasi ni edini tak primer sodelovanja policij različnih držav. Še eden deluje v Vratih Megvarje v Avstriji, kjer si podatke izmenjujejo slovenski, avstrijski in italijanski varnostni organi.

unijo in schengensko območje. Naša država bo ob vstopu nadzorovala dolgo oziroma najdaljšo zunanjo mejo, zato nas ne čaka lahka naloga. S slovensko policijo pa imamo še posebno utečeno sodelovanje.«

Andrej Bedek

priznanju njihovega trpljenja in izgube. Ta dan podpira Svetovna zdravstvena organizacija, saj prometne nesreče predstavljajo pomemben razlog za poškodbe in smrt ljudi. Oglašili so se tudi svojci, ki so najbližje izgubili v prometnih nesrečah. Jože Hahn, ki mu je nepopoljšljiv prometni prekrškar z avtom usmrtil ženo Metko, pravi, da je dobil z izrečeno kaznijo le novo poleno pod noge, odkar se je aprila 2008 zgodila nesreča. Njegova izpoved na Pomurje.si.

Nevarna plastenka vode

Med daljšo vožnjo moramo poskrbeti tudi za to, da je prtljaga primer- no nameščena in zavarovana. Ko se odpravimo na takšno pot, v avtomobil naložimo dodatne kilograme, kar je lahko varljivo, saj smo navajeni dnevne migracijske vožnje, ko ne prevažamo prtljage. Pollitrska plastenka vode med trkom pri 50 kilometrih na uro tehta 34 kilogramov. Paket šestih dvolitrskih plastičnih steklenic, ki ni primerno pritrjen, je lahko torej za nekoga usoden.

turistične prireditve

Murska Sobota – V četrtek, 24. novembra, ob 17. uri bo v Pokrajinski in študijski knjižnici otvoritev samostojne cvečlične razstave Olge Varga z naslovom Sijaj adventno-božičnega časa. Dogodek bodo popestrili s kulturnim programom, razstava bo na ogled do 26. novembra, razstavljeni eksponati pa bodo po koncu razstave naprodaj.

Turnišče – V četrtek, 24. novembra, ob 17. uri bo v dvorani KS kletarski večer Pogovor o vinu ob vinu.

Murska Sobota – V petek, 25. novembra, in do konca decembra bo vsak petek po 15. uri v avli BTC Cityja ekotržnica. Na stojnicah bodo ponujali živila domači ekoproizvajalci, ki strmijo k naravni pridelavi in proizvodnji svojih izdelkov.

Lendava – V petek, 25. novembra, med 8. in 17. uro bo v Glavni ulici in na Cerkevem trgu Katarinin sejem s ponudbo izdelkov domače obrti in domačih dobrot.

Ljutomer – V soboto, 26. novembra, od 9. ure dalje bo na Glavnem trgu Božični bazar, ki ga pripravljajo LTO Prlekija. Tržnica bo tudi vsako soboto v decembru, med ponudbo pa so tudi izdelki ljudske obrti, domače dobrote in napitki.

Murska Sobota – V soboto, 26. novembra, ob 9. uri bo v prostorih Pilates studia Laurus (Markiševska ul. 24) ustvarjalna delavnica Žejferaj, na kateri se bodo udeleženci naučili, kako na preprost in igriv način doma narediti milo.

Prosenjakovci – V soboto, 26. novembra, ob 14. uri bo v gasilskem domu otvoritev razstave ročnih del – vezenin s kulturnim programom. V soboto bo razstava na ogled do 18. ure, v nedeljo pa med 10. in 18. uro. Organizator je Rokodelska sekcija KTD Adyja Andreja Prosenjakovci.

Murska Sobota – V soboto, 26. novembra, med 14. in 17. uro bo v Pokrajinskem muzeju Murska Sobota Adventna delavnica, kjer bodo tudi letos pred prvo adventno nedeljo izdelovali venčke.

Moravske Toplice – V soboto in nedeljo, 26. in 27. novembra, bo pred evangeličansko cerkvijo Adventno senje s tržnico, na kateri bo ponudba venčkov, izdelkov domače obrti in prazničnih dobrot. V soboto bo sejem med 10. in 16. uro, v nedeljo pa med 9. in 14. uro. Organizator je TIC Moravske Toplice.

Veržej – V soboto, 26. novembra, ob 19. uri bo v domu kulture peti večer folklorne z Lečečki in gosti Oglote o Verženjih, katerega organizator bo FS Lešeček KD Slavka Osterca Veržej.

Murska Sobota – V soboto, 26. novembra, ob 9. uri bo v predprostoru grajske dvorane delavnica EFT-metoda za začetnike. Vsak torek se zberejo tudi ob 18.30 v restavraciji Zvezda in tapkajo eno uro.

Selo – V nedeljo, 27. novembra, ob 10. uri se bo začel pred gasilskim domom Miklavžev pohod. Organizator pohoda v dolžini dvanajst kilometrov je ŠD NK Rotunda. Pohod se vpiše v izkaznico pohodnika/pohodnice po Goričkem v letu 2011 Goriškega društva za lepše vütro.

Vučja vas – V nedeljo, 27. novembra, ob 14. uri bo v gasilskem domu peta obletnica ljudskih pevkv v organizaciji KUDA Janeza Čuka Vučja vas.

Lendava – V predverju gledališke in koncertne dvorane je na ogled razstava fotografij Davorja Dolenčiča Panonski zid.

Moravske Toplice – V Termah 3000 v novembru organizirajo kuharski tečaj Double D s kuharskima mojstroma Danilom Kozarjem in Danilom Čurmanom. Tečaj bo še v torek, 29. novembra.

Grad – V razstavnih prostorih gradu Grad je do 30. novembra na ogled razstava Domiseln spominek Prekmurja z uporabo naravnih materialov, ki jo je pripravilo Goričko društvo za lepše vütro. Razstava je rezultat natečaja v okviru projekta Ženske in mladi za domiseln, okolju prijazen in z elementi prekmurske tradicije oblikovan spominek z uporabo naravnih materialov.

13. srečanje mladih ornitologov Slovenije v Veliki Polani

O beli štorcklji in sobivanju z njo

V evropski vasi štorckelj Veliki Polani je zdaj sedem parov štorckelj, največ v zadnjih desetletjih pa jih je bilo devet

V Veliki Polani so se zbrali mladi iz vse Slovenije, ki sodelujejo pri varstvu ptic in narave sploh.

Od petka do nedelje je potekalo v Veliki Polani 13. Srečanje mladih ornitologov Slovenije – SMOS 2011, mladi pa so rezultate svojega dela v nedeljo predstavili na sklepnem prireditvi, mladinskem posvetu z naslovom: »Bela štorcklja – ptica našega kraja. Lahko sobivamo z njo?« Po posvetu so udeleženci srečanja sodelovali še na štorcklji tržnici.

Letos je srečanje potekalo na temo bele štorcklje, ptice, ki simbolizira sožitje narave in človeka, na njem pa je bilo trideset mladih udeležencev. Organizator srečanja je bila Mladinska sekcija Društva za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije (DOPPS) v sodelovanju z Občino Velika Polana. Na tem dogodku se vsako leto zberejo mladi iz vse Slovenije, ki aktivno sodelujejo v okviru šol ali nara-

vovarstvenih organizacij pri varstvu ptic in narave. Na sklepnem prireditvi srečanja so mladi na odru velikopolanske občinske dvorane predstavili življenje te ptice pri nas in drugje v Evropi pa tudi osvetlili prilžnosti in izzive pri njenem varstvu. Organizatorji so predstavili projekt Evropske vasi bele štorcklje, mladi iz Velike Plane rezultate raziskave Prebivalci Velike Polane – ljudje in bele štorcklje, predvajali pa so tudi film Štorcklja in ljudje – beli štrk.

V okviru projekta so jeseni organizirali še likovni natečaj za otroke iz slovenskih vrtcev na temo Ptice in naš vrtcev, na katerem je sodelovalo več kot šestdeset vrtcev, ki so poslali skoraj petsto izdelkov, najbolje ocenjena dela pa so na srečanju razstavili in nagradili.

Borut Štumberger iz DOPPS-a je na srečanju dejal, da gre pri evropskih vaseh štorckelj za razvojni program. Nekatero evropsko vasi štorckelj znajo zelo dobro turistično izkoristiti ta status. Pri tem gre za »sodelovanje med občinami in skupnostmi, gre za varstvo optimalnih življenjskih prostorov, ki so pomembni tako za človeka kot tudi za štorckljo. Gre za zbiranje in širjenje zamisli, za izmenjavo informacij in povezovanje, za naravoslovno vzgojo in turizem, gre za prenos znanj. Najpomembnejši življenjski prostor za štorcklje so pašniki z dinamično košnja travnišč, ki pa danes pri nas praktično ne obstajajo več. Travniki tudi v okolici Velike Polane se zaraščajo in spreminjajo v gozd.«

Velikopolanski župan Damjan Jaklin je povedal, da se je v evropskih vaseh

štorckelj, kjer so pripravili aktivnost, ukrepe za revitalizacijo travnikov, povečala za štorcklje potrebna količina hrane, nato pa se je tudi povečala populacija štorckelj. To se je zgodilo v Švici, na Hrvaškem, Španiji in drugje. Zato so tudi v velikopolanski občini začeli obnavljati nekatera mokrišča, v parku Dežela štorckelj so naredili imitacijo potoka, ki je mirna voda in bo zanimala tudi za dvoživke. Pomembno pa je, da najdejo skupaj z lastniki zaraščanih zemljišč, kmetijskim ministrstvom in skladom kmetijskih zemljišč pravi način za revitalizacijo travnikov. Najprej je treba očistiti travnike, potem pa skupaj z ministrstvom za kmetijstvo pripraviti ukrepe, s katerimi spodbudijo ljudi za pašno živinorejo ali kakšno drugo uporabo travnišč.

Jože Gabor

Razstava fotografij Davorja Dolenčiča v Lendavi

Preteklost in življenje v Panonskem zidu

Avtor fotografij si prizadeva za sodelovanje slovenskih, hrvaških in madžarskih fotografov

V avli lendavske gledališke in koncertne dvorane so v soboto odprli razstavo fotografij domačega avtorja iz Lendave Davorja Dolenčiča z naslovom Panonski zid. Dolenčič se je s svojim fotoaparatom tokrat posvetil zidovom starejših panonskih hiš, največ zidovom hiš med vinogradi v okolici Lendave.

Ob otvoritvi je častni predsednik Fotokluba Zagreb Vinko Šebrek povedal, da je Dolenčič predsednik Fotokluba Čakovec, organizator, animator in promotor fotografije. Znan pa je tudi kot spodbujevalec in organizator sodelovanja hrvaških, slovenskih in madžarskih umetnikov ter fotografskih in drugih kulturnih društev. V svojem ustvarjanju se posveča različnim motivom, ki jih srečuje in odkriva. Pred tokratno razstavo se je javnosti predstavil s ciklom, ki ga je poimenoval Osamljeno drevo: »Ci-

Davor Dolenčič (desno) in častni predsednik Fotokluba Zagreb Vinko Šebrek

kel fotografij z naslovom Panonski zid lahko umestimo v sfero konceptualne umetnosti, v neko vrsto magičnega realizma in abstraktno umetnosti. V tej seriji se srečamo z dvojno naravo njegovih fotografij – realno in nadrealno. Te so polne intimnih in doživetih reminiscenc ter vtisov, ki so dediščina njegovega rodnega kraja, zdaj pa jih dobiva in sprejema v kraju, v katerem živi.«

V zloženki, ki so jo izdali ob otvoritvi, so zapisali še, da Dolenčič ovekoveča v fotografski objektivi preteklost in balzamira sedanost, hkrati pa se spoštljivo priklanja minljivosti, ko v njej išče in tudi najde lepoto: zlomljene naoknice, odpadajoč omet, preperela, posušena in razpokana glina, trohnenje lesa in gnijoča slama zaživijo na Dolenčičevih fotografijah v veličini umetnine.

J. G.

V slovo Vijoli Varga

Poletje se je poslovilo, jesen odnaša porumenelo listje in se počasi poslavlja. Kaj pa ti, draga Vijola? Onemeli smo ob sporočilu ... Spoznanje je kruto ...

Nočemo sprejeti, da ne bo več naših srečanj, sestankov, vaj in tvojega Veselega večera ... Živela si zanj ... Marsikatero mračno razpoloženje in bolečino si pregnala ob mislih in načrtovanjih nanj ... Vsakemu izmed nas si dodelila vlogo, tako, kot si nas poznala. Sprejeli smo jo z veseljem, včasih z nejevoljo, ampak bila je od tebe in za nas edina prava ... S tvojimi Veselimi večeri smo gostovali po Sloveniji in v tujini.

Leta si vodila, usmerjala prosvetno-kulturno društvo, vse do časa, ko si doživela nesrečo. Po nekajletnem zatišju je nastalo KTD Puconci. Praznike v Puconcih si zaznamovala in oplešala s skrbno pripravljenimi recitali, ki si jih pripravljala z mladimi. Veselilo te je delo z lutkami, ki si ga opravljala že v Šalovcih. Za dolgoletno delo v kulturi si prejela pohvalo KUD-a Šalovci.

Cenila in čutila si lepoto knjige. Skrbela si za knjižnico v vasi. S svojim žametnim glasom in blagodejnimi mislimi si nagovarjala žalujoče ob izgubi njihovih dragih. Za svoje delo si prejela priznanje ZKTD Občine Puconci, Linhartovo priznanje za režijo in priznanje Občine Puconci.

... Verjeli smo, da je tvoja bolezen kot temen oblak, ki ga po nevihti prežene sonce, kot slab dan na vajah, ko nam tekst nikakor ni hotel steči. Naredili smo te nejevoljno in si se pogosto vprašala: »Te tau mene trbej?« Upali in čakali smo, da se ti zdravje izboljša in da začnemo z novo sezono Veselega večera, ki smo ga s tabo pripravljali iz leta v leto. Usoda je odločila drugače ...

V tem trenutku bogati spoznanje, da nam je bilo dano s tabo z desetimi Veselimi večeri stopiti na oder pred navdušeno in zadovoljno publiko. Za vse nas je življenje oder, na katerem vsak od nas igra svojo vlogo ... Zate se je zavesa zagrnila. Tvoja režija in nastop sta se uspešno končala. V kulturnem prostoru naše občine pa je zazijala velika praznina.

V imenu KTD Puconci se ti zahvaljujem za vse, kar si dobrega storila za društvo in za vsakega od nas. Preselila si se v naše misli in spomine, kjer te bomo ohranili za vedno. Hvala, da smo smeli biti s teboj. Počivaj v miru.

Katarina Štefanec, Kulturno-turistično društvo Puconci

PRODAJA in RAZREZ

PLOČEVINE

razrez pločevine na poljubne dimenzije

- » črna, pocinkana
- » perforirana
- » aluminij in inox
- » ekspanzirana

METALnet

BENKO-TEHNA Puconci | tel: 02 / 5459 650

Sanitetni prevozi v vse zdravstvene ustanove po Sloveniji

Z vami pri reševanju problema prevoza!

Rešilna, nenujni reševalni prevozi, d. o. o., Tišina 1
Informacije - naročila: GSM: 041 674 467 - Janko Vrbančič

SANTRA, reševalni prevozi, d. o. o.
PE Murska Sobota
Grajska ulica 11
9000 Murska Sobota
tel.: 02 530 10 03
GSM: 031 646 797

Prevoze opravljamo z osebnimi in reševalnimi vozili z nalogom za prevoz.

Pridemo po vas domov.

Pomagamo vam urediti dokumentacijo za pregled, sprejem ali terapijo.

Z vami počakamo do konca pregleda.

Po pregledu vas odpeljemo domov.

Pokličite in se prepričajte o naši kakovosti.

Za vse, ki imate urejeno dodatno zavarovanje, so naše storitve brezplačne.

- Okna in vrata iz umetne mase
- Lesena okna in vrata
- Notranja vrata
- Garažna vrata
- Notranje in zunanje police
- Senčila (rolete, žaluzije notranja in zunanja, lamelne zavese, markize in komarnike)

Storitve:

- Brezplačno svetovanje tudi na domu z izmerami
- Prevoz in montaža
- Pri menjavi stavbnega pohištva, staro odpeljemo brezplačno
- Servisne usluge zagotovljene

WinDoor DESIGN
STAVBNO POHIŠTVO

VVINDOOR d.o.o.
Industrijska ul. 4
9220 Lendava - Lendva
Tel.: 040-717-067
Internet: www.windoor.si
E-mail: info@windoor.si

Odprto od ponedeljka do petka:
od 8:00 do 16:00

Pisma sprejemamo na naslov Vestnik, Ul. arh. Novaka 13, Murska Sobota, e-pošta: vestnik@vestnik.si. Prostorske možnosti za objavo so omejene na 3.500 znakov. Pisem ne lektoriramo.

Dan brez avtomobila

V kolumni, objavljeni v prilogi Pen v rubriki Mislišče, sem želel zgolj na nekoliko karikiran način opozoriti na gnev nekoga, ki mu, po mojem mnenju, nedomiselnost in v tej obliki nepotrebna akcija Dan brez avtomobila otežuje parkiranje, prihod na delovno mesto in opravljanje drugih vsakodnevnih aktivnosti. Nikakor ni bil moj namen na kakršen koli način užaliti koga od sodelujočih v akciji, če pa sem to nehote storil, se iskreno opravičujem. Združenju šoferjev in avtomehnikov Murska Sobota in predsedniku UO ZŠAM Francu Čarniju (v prejšnji številki Vestnika smo pomotoma zapisali Franc Časar) želim uspešno delo še naprej.

Timotej Milanov, novinar Vestnika

KURILNO OLJE, PREM OG

UGODNE CENE IN MOŽNOSTI PLAČILA! Tel.: 57 88 200

KURIVO - PREVOZ, Bojan Jakšič, s. p., G. Bistrica 51

Cenik osmrtnic

1 kolona x 13 cm	84,50 evra
2 koloni x 7 cm	91,00 evrov
2 koloni x 8 cm	104,00 evrov
2 koloni x 9 cm	117,00 evrov
2 koloni x 10 cm	130,00 evrov
2 koloni x 11 cm	143,00 evrov
2 koloni x 12 cm	156,00 evrov
2 koloni x 13 cm	169,00 evrov

Doplačilo za sliko 16,75 evra.

Naročniki imajo ob naročilu in plačilu pri blagajni 20 % popusta.

oglas@vestnik.si
tel.: 02 538 17 20

motorna vozila

OSEBNI AVTO RENAULT LAGUNA, letnik 1990, generalno obnovljen, prodajo. Tel.: 041 820 889. m021612

živali

VEČ BREJIH TELIC prodam. Tel.: 551 10 66. m021495

TELETA, bikce simentalce, kupim. Tel.: 031 767 366. m021603

posesti

V BELTINCIH prodam dvosobno stanovanje, 59 m², obnovljeno 2010. Tel.: 041 691 767. m021557

NJIVO, 25 arov, v k. o. Gančani, ugodno prodam. Tel.: 041 921 247. m021572

NJIVO v Pristavi, 3 ha, prodam. Tel.: 582 11 91. m021578

SOBO s souporabo kopalnice oddam v najem. Drugo po dogovoru. Tel.: 031 525 803. m021601

NA LEPI LOKACIJI na prostem prodamo 28 arov zazidljive parcele v Lipovcih. Tel.: 040 506 100 m021607

NAPRODAJ STANOVANJSKA HIŠA V

Svojo življenjsko pot je sklenil

Anton Tonček Kos

častni občan

Mestne občine Murska Sobota

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Župan Anton Štihec

z mestnimi svetniki in mestno upravo

Sporočamo,

da je umrl naš upokojeni sodelavec

Jože Caf

vodja PTT-sektorja

v pokoju

Slovo od našega upokojenega sodelavca

je bilo v sredo, 23. novembra 2011,

na pokopališču v Murski Soboti.

Delavci Pošte Slovenije, d. o. o.,

Poslovne enote Murska Sobota

Srce je omagalo, tvoj dih je zastal, spomin ne te bo večno ostal.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil

Jožef Gomboc iz Ženavej

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, g. duhovniku, pevcem, gasilcem in vsem govornikom ter pogrebni podjetju Hozjan. Lepa hvala vsem, ki ste nam izrekli iskreno sožalje ter darovali vence in sveče.

Žalujoci vsi njegovi

BOGOJINI. Cena po dogovoru. Tel.: 522 10 36 ali 041 854 058. m021611

KIOSK ZA HITRO PREHRANO v Rakičanu ugodno prodam. Tel.: 070 224 830, 031 581 804. m021544

kmetijska mehanizacija

KUPIM TRAKTOR ZETOR ALI IMT. Tel.: 041 678 130. m021535

KUPIM TRAKTOR IN KMETIJSKE PRIKLJUČKE. Tel.: 041 679 937. m021499

KUPIMO TRAKTOR in vso drugo kmetijsko mehanizacijo. Plačilo takoj. Tel.: 070 810 365. m021599

SEJALNICO ZA ŽITO Nodet 3 m in trosilnik umetnega gnojila, 250 kg, odlično ohranjen, prodam. Tel.: 031 252 343. m021608

TROSILNIK HLEVSKEGA GNOJA s poviški za silažo ugodno prodam. Tel.: 041 820 889. m021613

TRAKTOR IMT 560, s priključki, dobro ohranjen, prodam. Tel.: 031 542 680. m021625

razno

PREMOG z dostavo - zelo ugodno! Prevoznik Vladimir Pernek, s. p., Sedlašek 91, Podlehnik. m021469

Popolna novost - solarne sveče na sončno energijo. Za vaše najdražje gorijo več let. Pomagajmo očistiti

Slovenija! Naročila na 040 225 363. m021590

SUHA BREZOVA METRSKA DRVA po 45 evrov/m³ prodam. Možnost dostave. Tel.: 031 778 685. m021614

PRODAMO HOTELSKE SEFE 25 evrov za kos, zaklepanje s ključem, velikosti 30 x 23 x 17 (notranje mere 24 x 17 x 10 cm). Na zalogi imamo 85 sefov, katere v kompletu prodamo za 1.700 evrov. Scheucher Erwin, Thermenhotel Radkersburger Hof, 8490 Bad Radkersburg, tel: 03476/3560-6546, E-mail: erwin.scheucher@radkersburgerhof.at m021627

storitve

PRODAMO IN BREZPLAČNO DOSTAVIMO kamen, skrilavec, različnih barv in debelin. Tel.: 041 678 966, J. Mernik, s. p., Tepanje 1 a, 3210 Slovenske Konjice. m021007

LIZING - TUDI BREZ POLOGA - za vozila po vaši izbiri! Možnost odkupa vašega rabljenega vozila. Posredujemo za več posojilodajalcev. AVTOMOBILI P. R., d. o. o., Industrijska ulica 9, MB, 02 228 30 20. m021046

POSOJILO NA VAŠE VOZILO. Odplačilo s položnicami. Možnost plačila starega lizinga ali posojila. Posredujemo za več posojilodajalcev. PANTA RHEI & CO, d. n. o., Industrijska ulica 9, MB, 02 228 30 21. m021059

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...*

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustila draga žena, mama, tašča, babica in prababica

Vika Zelko

iz Panonske ulice 29
v Rakičanu

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, darovali sveče, v dobrodelne namene ter nam izrazili pisno in ustno sožalje. Lepa hvala osebju Doma starejših Rakičan, g. kaplanu Merici za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in pogrebniemu podjetju Banfi.

Žaljuči njeni najdražji

*Nihče ne sliši, kadar jokam, nihče mi solze ne otre,
nihče me nežno ne poboža in vse molči, odkar te ni.
Le komu naj svoj bol izlijem, le komu dušo naj odkrijem,
le komu naslonim naj glavo in komu naj podam roko?
Med nami ljubljen bil si, iz vsega srca
ljubljen boji tudi tam, kjer si zdaj doma.*

V SPOMIN

22. novembra je minilo šest let od takrat, ko nas je zapustil dragi mož, oče in deda

Dezider Kranjec

iz Domanjševca 33

Hvala vsem,
ki se z lepo mislijo ustavite ob njegovem grobu,
položite cvet in prižgete sveče.

Njegovi najdražji

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
in sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.
(S. Gregorčič)*

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in prababica

Cecilija Graj

iz Lendave

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste darovali vence, sveče, cvetje in v dobre namene, nam pa izrekli besede sožalja in tolažbe.

Hvala Društvu upokojencev Lendava, še posebno komornemu pevskeemu zboru Vita, lendavskemu g. župniku in podjetju Komunala, d. o. o., Lendava za pogrebni obred.

Žaljuči vsi njeni

*Kako boli in duša trpi,
ko od boleznih usihajo življenjske moči,
veš ti in vemo mi, ki smo bili ob tebi
zadnje trpeče dni.*

ZAHVALA

V 76. letu smo se z bolečino v srcu poslovili od naše drage mame, tašče, stare mame, sestre in sorodnice

Marije Čerpnjak

iz Bodonec 119

Kar naenkrat se je ustavil tvoj korak, onemel je tvoj glas, tebe pa ni več pri nas.

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi smo dolžni izreči zahvalo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, sveče in denarne prispevke, nam pa izrazili ustno in pisno sožalje.

Hvala osebemu zdravniku g. Felkarju in osebju Splošne bolnišnice Murska Sobota za vso pomoč.

Spoštljivo zahvalo izrekamo duhovniku g. Severju za izbrane besede slovesa, njenim pevcem za čutno odpete žalostinke in slovo ter pogrebniemu podjetju Banfi za izvedbo pogreba.

Še enkrat hvala vsem, ki ste jo imeli radi,
z nami pa delili žalost in bolečino.

Žaljuči vsi tvoji najdražji

*Veš, da je vse tako, kot je bilo.
V vsaki stvari si, ki je v hiši,
v mislih si, besedah naših,
da, celo v sanjah,
le da korak se tvoj
nič več ne sliši ...
(J. Medvešek)*

ZAHVALA

V 66. letu nas je zapustila naša draga

Vijola Varga

iz Puconec 172

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, Glavačevim in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Najlepša hvala govornikom za besede slovesa, pevcem, tamburašem in godcu za pesmi žalostinke.

Hvala pogrebniemu podjetju Banfi. Vsem, ki ste darovali v dobrodelne namene, denarne prispevke, sveče in cvetje, iskrena hvala.

Žaljuči domači

*Zdaj se spočij, izmučeno srce,
zdaj se spočijte, izdelane roke.
Zaprte so utrujene mamine oči.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, tašče, babice in sestre

Marije Hajdinjak

iz Kruplivnika 88

16. 5. 1932-4. 11. 2011

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, sv. maše in dobrodelne namene.

Hvala osebemu zdravniku Čurčiču, gospodu župniku za poslovilne besede in sv. mašo, pevcem, govornici za besede slovesa in pogrebniemu podjetju Banfi.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Žaljuči vsi njeni

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Bolečina in samota sta pri nas,
zato pot vodi nas tja,
kjer sredi tišine spiš,
a v naših srcih ti živiš.*

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedek in brat

Štefan Gergar

iz Šulincec 63

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sovaščanom, ki ste nam stali ob strani v najtežjih trenutkih.

Hvala za cvetje, sveče ter za izrečena ustna in pisna sožalja. Hvala duhovniku g. Viliju Kerčmarju za opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilcem in pogrebniemu podjetju Hozjan.

Žaljuči vsi tvoji, ki smo te imeli radi

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Srce je omagalo, dih je zastal,
spomin nate bo vedno ostal.*

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, tast in brat

Jožef Bernjak

iz Lukačevca

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter gasilskim društvom, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žaljuči njegovi najdražji

Dedi, pogrešamo te - tvoji vnuki

KOMUNALA
Javno podjetje, d. o. o., Kopaljska ul. 2
Murska Sobota, N. C. 521 37 00

DE POGREBNISTVO
Panonska ulica 3
Murska Sobota

**POGREBNE STORITVE UREDITE
VSE NA ENEM MESTU
PO ZELO UGODNIH CENAH!
24-URNA DEŽURNA SLUŽBA:
GSM: 041 631 443**

POGREBNE STORITVE,
OPREMA, VZDRŽEVANJE
POKOPALIŠČ IN ZELENIC
ALEKSANDRA VUCKIČ BANFI s. p.,
Veščica 17, 9000 M. Sobota

**V TEŽKIH TRENUTKIH
VAM SVETUJEMO IN
POSKRIBIMO ZA CELOTNO
ORGANIZACIJO IN
IZVEDBO POGREBA
PO KONKURENČNIH
CENAH.**

**24 UR NA DAN:
02 534 80 60, 041 681 515**

**KOMPLETNE
POGREBNE
STORITVE**

**UREJANJE
POKOPALIŠČ
IN ZELENIC**

*Brezplačni prevozi opreme na dom,
brezplačni prevozi do 40 km, plačilo
na več obrokov brez obresti*

**Vladimir Hozjan, s. p., Šulinci 87 a,
tel.: 02 55 69 046, GSM: 041 712 586**

Hospic
Slovensko društvo

OPORA - SOČUTJE
v hudi bolezni in smrti
OO Murska Sobota
Z ŽALJUJOČIMI
vsak zadnji četrtek v mesecu ob
17. uri na Slovenski ulici 42
Tel.: 051 456 470

**Center
za pomoč
žrtvam**

kaznivih dejanj

M. Sobota, Pleše 9, 9000 M. Sobota
Tel.: (02) 527 19 00

Če si žrtev nasilja ali v stiski,
poklič! Pomoč je zaupna in
brezplačna. Na voljo smo 24 ur
na dan, vse dni v letu!

Cenik malih oglasov

do 80 znakov*	8,35 €
81	8,50 €
82	8,65 €
83	8,80 €
84	8,95 €
85	9,10 €
86	9,25 €
87	9,40 €
88	9,55 €
89	9,70 €
90	9,85 €
91	10,00 €
92	10,15 €
93	10,30 €
94	10,45 €
95	10,60 €
96	10,75 €
97	10,90 €
98	11,05 €
99	11,20 €
100	11,35 €

Mali oglasi do 80 znakov 8,35 evra,
vsak naslednji znak (*znak je vsako
ločilo, presledek ali znak) 0,15 evra.

SLOVENIJALES

www.slovenijales-trgovina.si

OPREMITE VAŠ DOM S POHIŠTVOM, IZDELANIM PO VAŠIH ŽELJAH!

KAKOVOSTNA IZDELAVA V SLOVENIJALESOVH MIZARSKIH DELAVNICAH - HITRO IN UGODNO!

- izdelava vseh vrst pohištvenih kosov: omare, regali, postelje, predalniki, kuhinje itd.
- pohištvo poljubnih mer in oblik
- pestra izbira barv in pohištvenih dodatkov
- dostava in montaža pohištva

Poslovalnice:

Vizmarje Plemljeva 86	Hoče Miklavška cesta 55
Murska Sobota Markišavska 9 T: 02 530 8840	Šenčur pri Kranju TC Cubis, Posl. cona A2
Črnuče Brničeva 45	Ribnica Obrtna cona Ugar 40

Nudimo vam možnost BREZOBRESTNEGA KREDITA do 24 mesecev*

GOTOVINSKI POPUST
Nakup v vrednosti od 200 do 399 € 2% popust
Nakup v vrednosti 400 € in več 4% popust

*Stranka plača stroške odobritve in zavarovanja kredita. Primer izračuna: znesek kredita 2.000 €, doba vračanja 24 mesecev, skupni stroški kredita 52,40 €, začetna mesečna obveznost 83,33 €, EOM 2,46%. Izračun je informativne narave, izdani dne 13.9.2011, pod pogoji, veljavnimi na dan izdelave. Efektivna obrestna mera se lahko spremeni, če se spremeni stroški odobritve in zavarovanja.

O zaposlovanju na obmejnih območjih Ob meji med Slovenijo in Madžarsko enaki problemi

Vzpostaviti klub mladih perspektivnih kadrov – Nelojalna konkurenca in evropski predpisi

Pomursko in madžarsko obmejno območje se srečuje z enakimi problemi brezposelnosti, razmere na obeh straneh meje pa so bile izhodišče za projekt Lamaprom, ki so ga v Zalaegerszegu na Madžarskem podpisali partnerji z obeh strani meje. Gre za projekt, ki bo pomagal pri razvoju trga dela v slovensko-madžarskem obmejnem območju in je financiran iz programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Madžarska 2007-2013. Vrednost projekta je 517 tisoč evrov, v njem pa sodeluje pet partnerjev, trije z madžarske strani, predvsem iz Zalske županije, s slovenske pa Regionalna razvojna agencija (RRA) Mura in Regionalni sklad dela za Pomurje. Splošen cilj projekta je ponujanje takšnih zaposlovalnih in izobraževalnih storitev ter sistema sodelovanja, ki bodo prispevali k izboljšanju življenjskih in delovnih razmer v obmejni regiji in njeni konkurenčnosti.

V projektu bodo delali z delodajalci z namenom načrtovanja kadrovskih potreb in dela s kadri pa tudi z brezposelnimi v obliki dodatnih usposabljanj in priprav na iskanje nove zaposlitve. Zelo pomemben del projekta je Model mladih perspektivnih kadrov, pri čemer želijo vzpostaviti neke vrste klub mladih perspektivnih kadrov, jim pripraviti dodatno usposabljanje in jih vključevati v aktualne razvojne dogodke.

Kot pravi Franc Gönc iz RRA Mura, se zavedajo, da je za zmanjšanje brezposelnosti v partnerskih regijah treba prilagoditi sedanje in bodoče iskalce zaposlitve aktualnim potrebam na trgu dela. Kateri so deficitarni poklici in poklici, primerni za obmejne regije, bodo ugotovili z analizo stanja, to pa bo osnova za nadaljnje aktivnosti projekta, ki bo trajal tri leta. Kot še doda Gönc, je končni cilj zmanjšanje

brezposelnosti, vendar je zaposlovanje posredni cilj projekta.

Kar se tiče trga dela na obmejnih območjih, je zadnje čase aktualna nelojalna konkurenca madžarskih obrtnikov pri nas, zaradi česar se počutijo ogroženi predvsem pomurski obrtniki. Gönc o tem pravi, da je pretok delavcev in obrtnikov ter podjetij čez mejo dejstvo in proces, ki ga v »odprti« Evropski uniji ne moremo ustaviti. To, kar se lahko stori, je med dru-

V projektu bodo delali z delodajalci z namenom načrtovanja kadrovskih potreb in dela s kadri pa tudi z brezposelnimi v obliki dodatnih usposabljanj in priprav na iskanje nove zaposlitve.

gim usklajevanje raznih aktivnosti ter usmerjanje dogajanja in iskanje komplementarnosti. Prepričan je, da obstaja specifična znanja, ki so potrebna na enem, in spet druga znanja, ki so potrebna na drugem trgu. Zavedati se je treba tudi tega, da v Evropski uniji obstajajo predpisi, po katerih mora ponudnik storitev svoje zaposlene plačati ciljnemu trgu primerljivo, to pa naj bi omejilo nelojalno konkurenco. Ogroženi obrtniki bi morali biti pozorni na predpise in ob pojavu nelojalne konkurence primerno ukrepati.

C. K.

DRUŠTVO ANONIMNIH ALKOHOLIKOV SLOVENIJE

Anonimni alkoholiki smo skupnost moških in žensk, ki si delimo izkušnje, moč in upanje, da bi lahko rešili svoj skupni problem in pomagali drugim iz alkoholizma.

Na območju Pomurja se srečujemo v

- Murski Soboti vsak torek ob 19. uri v prostorih veroučnih učilnic pri RK cerkvi sv. Nikolaja (kont. št.: 031 548 875) in
- Gornji Radgoni vsak ponedeljek ob 16. uri v Domu dr. Antona Trstenjaka (kont. št.: 040 627 946).

POMURSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU

Murska Sobota,
Ulica arh. Novaka 2 b,

zbira prostovoljne prispevke občanov in organizacij na račun pri Novi Ljubljanski banki: 02340-0019232476.

ZA DAROVANA SREDSTVA SE ZAHVALJUJEMO!

Vse informacije lahko dobite po tel.: 031 512 911.

Ko je hudo, me poklič!

telefon *Samaritan*

080 1113

Neprekinjena noč in dan!
Kilo je brezplačno, omogoča ga Telekom Slovenije

www.posta.si

Za čarobna adventna doživetja!

Adventne sveče

Na voljo v različnih barvah!
1,64 €
CENA ZA KOMPLET 4!

Na voljo tudi v srebrni barvi!
2,99 €
CENA ZA KOMPLET 4!

Knjige

12,99 € 14,99 € 11,69 € 13,49 €

Lunin vodnik 2012 6,99 €

AKCIJA

Voščilnice

Voščilnice že od **0,54 €**
CENA ZA KOS

Komplet voščilnic **6,20 €**
CENA ZA KOMPLET 10!

Koledarji

Setveni koledar **1,26 €**
CENA ZA KOS

Zen 2012 **3,59 €**
CENA ZA KOS

Smrcki

13,99 €
CENA ZA KOS

Darilne vrečke

0,71 € **0,96 €**
CENA ZA KOS

Akcija traja od 1. novembra do 31. decembra 2011 vs. do izčrpanja zalog. Če bodo iz rasprodane prej kot v zavezanem obdobju.

Izdaja in prodaja v čez mejo, se ne upada na noben poseben, lokalni ali tujinski zakon, zakonodajo, zakonodajno ali upravno akto, ki bi se uporabljala v območju, kjer se izdaja in prodaja. Seznam proizvajalnih mest za posamezne izdelke in oglašje na spletni strani www.posta.si ali priporočilne in vseh razpisnih postih. Slike so simbolične. Hramba vsilja do razprodaje zalog. Čena so v EUR / DDV. Podpisano in pravo do spletnih programov in vseb.

Za vas smo na poštah pripravili pester izbor daril, adventnih sveč, darilnih vrečk in voščilnic, koledarjev, embalaž in raznih okraskov po izjemnih cenah.

Obiščite nas!

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
POŠTA IN FINANCE

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPOSLVANJE

Na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OS Murska Sobota je trenutno razpisanih več kot 100 prostih delovnih mest. Delodajalci imajo največje potrebe v storitvah, gradbeništvu in gostinstvu.

Najbolj iskani delavci v tem tednu:

elektrikar – 15, elektroinštalater – 10, pomožni delavec – 10, mizar – 7, osnovnošolska izobrazba – 6, delavec brez poklica – 5, ključavničar – 5, komercialist – 4, kuhar – 4, natakar – 2, strojni tehnik – 2, tesar – 2, zidar – 2, živilskopredelovalni delavec – 2.

Iščejo se tudi:

dipl. medicinska sestra (vs) – 1, ekonomski tehnik – 1, prometni tehnik – 1, univ. dipl. socialni delavec – 1.

Več informacij o prostih delovnih mestih in seznam vseh aktualnih prostih delovnih mest z zahtevanimi pogoji za zaposlitev lahko najdete na uradih za delo, v CIPS-ih ter na internetni strani www.ess.gov.si.

Mura • European Fashion Design
Proizvodnja oblačil, d. d. – V STEČAJU
Plese 2 • 9000 Murska Sobota • Slovenija
Tel.: 02 513 28 01, e-mail: stecaj@mura.si

OBJAVA PONUDBE ZA NAJEM ALI NAKUP PREMOŽENJA STEČAJNEGA DOLŽNIKA NA LOKACIJI PLESE 2, 9000 MURSKA SOBOTA

Stečajni upravitelj stečajnega dolžnika družbe **MURA, European Fashion Design, Proizvodnja oblačil, d. d.**, Plese 2, 9000 Murska Sobota, g. Branko Đorđević vabi morebitne interese za najem ali nakup premoženja stečajnega dolžnika na lokaciji Plese 2, 9000 Murska Sobota, in sicer:

- proizvodno-poslovne stavbe (bivši obrat CMT-ja),
- pisarniških prostorov (bivša upravna zgradba in zgradba EHM-a),

da pošljejo pismo o nameri na naslov stečajnega upravitelja najpozneje do petka, 9. 12. 2011.

Predmet te objave ni javno zbiranje ponudb, ampak vabilo morebitnim interesentom za najem ali nakup zgoraj navedenega premoženja stečajnega dolžnika.

Več informacij lahko dobite tudi po tel., št. sta 02 513 21 87 ali 02 513 21 98.

Mura, d. d. v stečaju
Branko Đorđević, stečajni upravitelj

glasbene lestvice na radiu murski val

LESTVICA OBMURSKE ZABAVNE GLASBE DOMAČA PLOŠČA

1. PREKMURSKI CVEJT – Halgato band
2. MOJA VIOLIJA – Daniel Horvat
3. POZABA JE USPAVANKA – Maja Seršen
4. ONA ZDAJ NE JOKA VEČ – Nova legija
5. MED VODO IN SONCEM – Broken Hearts

PREDLOGA

ENO SEM JAZ – Bogdana Gorza
 ČEZ NOČ POZABIL SEM NATE – Weekend band

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE GLASBA NAŠEGA SRCA

1. TI MOJA ROŽICA – Modrijani
2. NAJLEPŠI CVET MOJE ULICE – Igor in Zlati zvoki ter Alfi Nipič
3. STARI DOBRI ČASI – Cvet
4. ČE SREČA KDAJ TE ZAPUSTI – Čar
5. SPOMIN NA OČETA – Ans. Roka Žlindre

PREDLOGA

ŽIVLJENJE SE TAKO OBRAČA – Ansambel Minutka
 NAŠA PESEM – Ansambel Toplar

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. TUKAJ SI – Marko Vozelj
2. NAJ TRAJA – Rudi Bučar
3. POZDRAV Z LJUBEZNIJO – Nina Pušlar
4. DANES JE DAN – Slavko Ivančič
5. POČASI JE LEPO – Jelen band

PREDLOGA

TI SI MOJA ROŽA – Alenka Godec
 OSTANI – Andraž Hribar

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. PARADISE – Coldplay
2. SALVAMI – Mod'na
3. NEW AGE – Marlon Roudette
4. PUMPED UP KICKS – Foster The People
5. GERONIMO – Aura Dione

PREDLOGA

CALLED OUT IN THE DARK – Snow Patrol
 GERONIMO – Aura Dione

Majico Murskega vala dobi: **Toneček Golob, Partizanska 32, Gornja Radgona.** Nagrada čaka v naročniški službi Podjetja za informiranje.

Kupon št. 47

Glasujem za skladbo

Domača plošča:

Glasba našega srca:

7 Veličastnih:

NSTSNMV:

Ime in priimek, naslov:

Izpolnjen kupon pošljite do torka, 29. novembra 2011, na naslov: Murski val, Ul. arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

RADIOMURSKIVAL 94,6 in 105,7 MHz

Petek, 25. novembra

- 14.30 Romskih 60 minut, oddaja Romov o njih in zanje
 19.15 Mladi val, Eva, Anja in Nika Zorjan. Zadnjih šest v Misiji Evroviziji

Sobota, 26. novembra

- 10.30 Potepajte se z nami ali kam pobegniti pred kandidati
 15.00 Nafta: Maribor
 17.00 Poročila in Hit Gorica: Mura, javljanja s prvoligaškega nogometa

Nedelja, 27. novembra

- 10.30 Nedeljska kuhinja: Volitve 2011, Radovan Žerjav, Slovenska ljudska stranka
 18.00 Na narodni farmi: ansambel Jurčki

Ponedeljek, 28. novembra

- 11.15 Oaj, kak smo zluftali! Šavel, Koleč, 2 Giderja. Morda tudi kak nogometaš...
 17.00 Osrednja informativna oddaja Murskega vala: Lidija Magdič, šefinja, Vlado Pejčič, na glas
 18.00 Mv dur: Samuel Lukas

Torek, 29. novembra

- 20.00 Dvojna koncentracija, večerna oddaja z neposrednim prenosom iz lokala Extra Max v soboškem Maximusu: ČINČ v Šavlovem in Urškinem primežu. Glasbena gostja Nina Pušlar.

Sreda, 30. novembra

- 11.15 Trn v peti, oddaja poslušalcev ob asistenci novinarko Nataše Brulc Šiftar
 13.15 Prva oseba ednine, komentar dežurnega novinarja Jerneja Šavla

Četrtek, 1. decembra

- 11.15 Reportaža tedna, znana je le avtorica: Nataša
 18.00 Mali radio: Nina, Nino, dva nova voditelja, njuni gostje

silvestrski koncert
SILVESTROVO ZA VAS IN NAS
snemanje silvestrske oddaje
v nedeljo, 4. decembra 2011 ob 18. uri
SVEČANA VEČERJA
 koncertna cena 15 EUR
 Informacije in rezervacije: recepcija AJDA, tel: 02/ 512 21 00

Andrejev sejem pri Gradu

V soboto, 26. 11. 2011, vas ob 9.00 vabimo k maši v Viteško dvorano gradu.

Po maši bo na grajskem dvorišču do 13.00 Andrejev sejem. Na stojnicah bodo medicarka Jožica Celec, čebelar Alojz Sukič, žganjekuhar Franc Kovač ter izdelovalka nakita in sveč Nina Kerec.

Na voljo bodo tudi adventni venčki Caritas Župnije Grad.

Javni zavod Krajski park Goricko
 Grad 191, 9264 Grad
 park.goricko@siol.net
 T: 02 551 88 61, F: 02 551 88 63

Urška in Jernej nujno potrebujeta vašo prisotnost v torek, 29. novembra, ob 20.00 v baru Extra Max.

Tam bo nastajala nova oddaja

Dvojna koncentracija

Poznavalec razmer v »kmetijstvu«, zmagovalac resničnosti šova, brez dlake na jeziku, **Jože Činč**

Slekla je srce, zdaj se z bandom razgalja med vrsticami **Nina Pušlar**

Dobrodošlica za obiskovalce: prigrizek in pijača. Žrebanje nagrad. **Bodite ob 20.00 v baru Extra Max v Maximusu! Vstopnine ni!**

napovednik prireditev

Odprtje

V sredo, 30. novembra, ob 18. uri bo v Pokrajinski in študijski knjižnici otvoritev razstave likovnih del skupine Kobra II, ki jo sestavlja enajst ljubiteljskih slikarjev, ki so slikarsko znanje pridobivali v MIKK-ovi delavnici pod mentorstvom akademskega slikarja Mirka Rajnarja.

Koncert

MURSKA SOBOTA

V četrtek, 24. novembra, ob 19.30 bo v Galeriji PAC koncert violinista Volodje Balžalorskyja in harmonikarja Primoža Parovela.

V soboto, 26. novembra, ob 18. uri bo v binokostni cerkvi (Ciril-Metodova 1 a) predbožični koncert duhovnih pesmi Pevskega zbora binokostne cerkve Nuskova Maranata.

V petek, 25. novembra, ob 19. uri bo v predprostoru Gledališča Park koncert skupine Džezva.

V soboto, 26. novembra, ob 19. uri bo v Gledališču Park koncert Partizanskega pevskega zbora.

V petek, 25. novembra, ob 22.30 bo v MIKK-u koncert meseca skupine Katalena, ki bo predstavila tudi svojo zadnjo zgoščenko Noč čarovnic.

V petek, 25. novembra, ob 18. uri bo v dvorani Glasbene šole Murska Sobota oddelek za petje pripravil Mozartov večer.

MORAVSKE TOPLICE

V nedeljo, 27. novembra, ob 11. uri bo v evangeličanski cerkvi Dobrega pastirja Jezusa Adventni koncert Mešanega pevskega zbora KUD SCT. Tradicionalni koncert bo po bogoslužju.

LJUTOMER

V petek, 25. novembra, ob 18.30 bo v ŠIC-u Ljutomer koncert Orkestra slovenske vojske ob dnevu Rudolfa Maistra in v počastitev 20. obletnice samostojnosti Slovenije. Gost večera bo dramski igralec Bojan Marošević, slavnostna govornica pa ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič.

BODONCI

V nedeljo, 27. novembra, ob 14. uri bo v evangeličanski cerkvi revija evangeličanskih pevskih zborov, ki jo pripravlja Evangeličanska cerkev v Sloveniji.

BELTINCI

V soboto, 26. novembra, ob 21. uri bo v Ambasadi Stefana Kovača – Marka koncert skupine Ana Pupedan (Pivka).

Gledališče

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, torek in sredo, 28., 29. in 30. novembra, ob 19. uri bo v Gledališču Park gledališka predstava Patrick Marber: Od blizu. Predstava je za abonma drama/komedija in izven.

LJUTOMER

V četrtek in petek, 24. in 25. novembra, ob 9. in 10. uri bo v domu kulture predstava Gledališča KU-KUC Vse najboljše zate. Predstava je za otroški LGG-abonma.

LENDAVA

V torek, 29. novembra, ob 18. uri bo lutkovna predstava v madžarskem jeziku Kaboca Babszin haz: Hüvelyk Matyi.

GORNJA RADGONA

V soboto, 26. novembra, ob 19.30 bo v domu kulture komedija v treh dejanjih Policijska postaja v izvedbi Dober dan Teatra.

Literatura

MURSKA SOBOTA

V torek, 29. novembra, ob 17. uri bo v Pokrajinski in študijski knjižnici literarni večer s pisateljem in pesnikom Tinotom Mlinaričem. Večer bosta sooblikovala Jože Vugrinec in Simona Cizar.

GORNJA RADGONA

V petek, 25. novembra, ob 18. uri bo v avli OŠ Gornja Radgona dobrodelna literarno-glasbena prireditev Večer Pavčkove poezije (Naj te moja roka najde). Zbran denar bodo namenili za pomoč učencem šole.

RADENCI

V četrtek, 24. novembra, ob 17. uri bosta v knjižnici Dosorja literarni večer in predstavitev pesniške zbirke Marije Švajncer Sive pesmi.

LIPOVCI

V soboto, 26. novembra, ob 18. uri bo v vaškem domu prireditev Zavetje – X (ne)element za ohranitev prvih štirih s predstavitev nove pesniške zbirke Franca Cigana Cakija Zavetje. Sodelujejo: dr. Hotimir Tivadar, MPZ Lipovci, Ljudske pevke iz Lipovca, DPM Beltinci in lipovska generacija 1994.

LJUBLJANA

V četrtek, 24. novembra, ob 21. uri bo v baru Bikofe predstavitev poezije Sobočana Iva Podojsterška iz zbirke Demo.

Predavanje

MURSKA SOBOTA

V petek, 25. novembra, ob 17. uri bosta v Pokrajinski in študijski knjižnici predavanje Danila Bevka Čmrliji in drugi divji opravevalci – se zavedamo njihovega pomena? in sklepna predstavitev projekta Pri nas na vrtu v organizaciji Društva Jarica in pomurske sekcije DOPPS-a.

BAKOVCI

V vaškem domu bo v petek, 25. novembra, ob 18. uri predavanje Aleša Čerina Kako preživeti z manj? Avtor je s svojo dvomešno izkušnjo dokazal, da se lahko preživi z enim evrom na dan.

Dogodek

MURSKA SOBOTA

V Hiši Sadeži družbe bo v četrtek, 24. novembra, ob 16. uri ustvarjalna delavnica – izdelovanje božično-novoletnih voščilnic (Ž. Hobljaj). V petek, 25. novembra, ob 14. uri bo Trening socialnih veščin za moške, ki izvajajo nasilje nad ženskami (Društvo za nenasilno komuniciranje), ob 16.30 pa medgeneracijski tečaj italijanskega jezika (D. Kolmanič). V ponedeljek, 28. novembra, ob 16. uri bo bralni večer ob čaju za odrasle (B. Bavčar) in druženje ob čaju, ob 17.30 pa joga smeha (K. Zver). V torek, 29. novembra, ob 8.30 bo krožek ročnih del (A. Mikolič, E. Šantavec), v sredo, 30. novembra, ob 16. uri pa ustvarjalna delavnica – izdelovanje božično-novoletnih okrasov (T. Vidovič). Poleg delavnic izvajajo prostovoljci tudi učno pomoč iz matematike, kemije, nemščine, angleščine, slovenščine in zgodovine.

FOKOVCI

V petek, 25. novembra, ob 14. uri se bo začela na OŠ Fokovci dobrodelna prireditev v pričakovanju zabornikov s kulturnim programom in gledališko predstavo Cesarjeva

nova oblačila. Ob 15. uri pa bo dobrodelni bazar – prodaja adventnih aranžmajev in okrasov, izkupiček katere bo namenjen za šolski sklad.

PUCONCI

V četrtek, 24. novembra, ob 19. uri bo v kulturni dvorani dobrodelni koncert Pesem za svetli trenutek, izkupiček katerega je namenjen invalidu Stanku Gyergyeku iz Bodonca za nakup invalidskega vozička. Nastopili bodo Vikend bend, Danijel Horvat, Marina Huber, Langa, Nika Zorjan, Ansambel Dravinja, Klavdija Vrečič, Duo Nostalgiya in plesalka Nuša.

RADENCI

V petek, 25. novembra, ob 19. uri bo v kongresni dvorani Hotela Radin osmi prleški večer Prlek poje, špila, pleše, piše s humoristi, pevci, folkloristi in muzikanti. Gostje bodo Sestre Nedeljko in Klapovuhi.

GRADIŠČE

V soboto, 26. novembra, ob 9. uri se bo začel pri nogometnem igrišču Jesenski pohod, ki bo potekal ob Muri in bo s postanki trajal od štiri do pet ur.

STROČJA VAS

V petek, 25. novembra, od 16. do 18. ure bo v telovadnici osnovne šole Tržnica srednjih šol in poklicev, na kateri bodo učenci zadnjih razredov osnovnih šol dobili informacije o vpisu v srednje šole.

LENDAVA

V soboto, 26. novembra, ob 19. uri bo gala prireditev TV-studija Lendava Leto se izteka...

ROGAŠOVCI

V soboto, 26. novembra, ob 19. uri bo v kulturni dvorani šov, na katerem bodo nastopili Macho (Matej Mertük), Mejke (Boštjan Sinic), Iva Gomboc, reperka Nija ter plesalka in koreografinja Blažka Majer.

TIŠINA

V petek, 25. novembra, ob 19. uri bo v kulturnem domu peti glasbeni večer Nazdravimo prijateljstvu, na katerem nastopajo Kvintet Prekmurci s Tišine, Oktet Valvazor iz Litije, MPZ iz Bohinjske Češnjice in kvintet Ajda iz Prevalj.

Film

GORNJA RADGONA

V petek, 25. novembra, ob 17.30 bo v domu kulture dokumentarno-igrani film Sfinga, posnet v čudovitem okolju Triglavskega narodnega parka.

Star Max MURSKA SOBOTA

(od 24. 11. do 30. 11.)

Akcijska kriminalna drama Nesmrtni – 3D (21.40)

Animirani družinski film Vesele nogice 2 – 3D (16.50, 17.30, v soboto in nedeljo še 14.40 in 15.20)

Plesna drama Footloose (17.10, v soboto in nedeljo še 14.50)

Znanstveno-fantastični triler Trgovci s časom (19.30)

Fantazijska romantična drama Somrak saga: Jutranja zarja, 1. del (19.00, 21.20)

Komična drama Stanje šoka (19.40)

Grozljivka Oddelek groze (21.50)

Napovedi kulturnih in turističnih prireditev pošiljajte na elektronski naslov: joze.gabor@vestnik.si.

Četrtek: oblačno -3 0	Petek: oblačno, megla -3 0	Sobota: pretežno oblačno, megla -3 2	Nedelja: pretežno oblačno, megla -4 1	Ponedeljek: zmerno oblačno, megla -3 2
--------------------------------------	--	--	---	--

vreme

Andrej Velkavrh

Še naprej suho vreme

Suho vreme se bo še nadaljevalo, lahko tudi do konca meseca. Nizka oblačnost in megla se bosta izmenjavali, sicer pa večjih razlik ne bo. Morda bo ozračje nekoliko premešala vremenska fronta, ki bo v soboto oplazila Slovenijo, a prav lahko bo preveč šibka, da bi vsaj prehodno odpihnilo hladni zrak iz nižin. Je pa več možnosti, da bo vsaj za malo časa posijalo sonce. Razlike v vetru, zračnem tlaku in drugem bodo majhne, zato se le težko napove take majhne spremembe.

Vremenska napoved

Verjetno si predstavljate: »Danes in jutri bo ...« Ampak taka napoved je le ena od mnogih. Seveda, če imate delo na njivi, zidate, če bi radi šli na izlet, bo to zadostovalo. Veste, kako hladno ali toplo bo, ali bo deževalo in se morate temu prilagoditi, pa tisti, ki ne marate vetra, se boste lažje odločili, ali bo dovolj mirno, da boste pomolili ven svoj nos ali ne.

Ampak za marsikatero uporabnika je taka napoved preveč splošna. Nekateri zanima samo, ali bo deževalo ali ne. Oziroma morda še, koliko bo padavin, kako pogoste bodo ali kako intenzivne. V tej skupini so tudi taki, ki bi radi vedeli samo to, ali bo toča ali ne oz. pozimi ali bo snežilo ali ne. Seveda so padavine najbolj »iskana roba«. Kaj potem, če bo temperatura namesto 15 samo 13 stopinj ali morda 20! »Samo da ne pada!« Za nekatere uporabnike izdelujemo posebne napovedi samo pozimi oz. v času, ko lahko pričakujemo sneženje. Seveda gre za komunalne službe. V teh napovedih ni prav dosti besed, ampak bolj številke. Količina padavin, možnost sneženja, pričakovana količina novega snega in podobno. Možnost poledice ... In to v časovnih intervalih: lahko le ponoči in podnevi, lahko pa, na primer, vsake tri ure. »Pa je to sploh mogoče napovedati?« boste vprašali. Ja, je, seveda z določenim tveganjem, z določeno verjetnostjo. Najbrž bi vam ne pomenilo kaj dosti, če bi vam rekli, da bo 70 odstotkov možnosti, da med dvanajsto in osemnajsto uro dežuje. Nekaterim, ki imajo izdelano drevo odločanja, pa!

vestnikov koledar

Č – 24. november	JANEZ
P – 25. november	KATARINA
S – 26. november	KONRAD
N – 27. november	VIGIL
P – 28. november	JAKOB
T – 29. november	RADIVOJ
S – 30. november	ANDREJ

V četrtek, 24. novembra, sonce vziđe ob 7. uri in 14 minut, zaide ob 16. uri in 22 minut. V petek, 25. novembra, ob 7. uri in 10 minut bo na nebu nastopila prazna luna – mlaj.

fotografija tedna

Minula tedna nas je že vreme opominjalo, da se bliža najhladnejši del leta. In da ljubitelji zimskih radosti vanj ne bodo stopili nepriljubljeni in da hkrati ne bi zapravili preveč denarja – roko na srce, smučarska oprema ni tako poceni –, so v Beltincih organizirali sejem rabljene zimske opreme. Čeprav takole razstavljene smuči, palice, smučarski čevlji ... prav nagovarjajo, da jih kupimo, je očitno, da na tem sejmu ni bilo večjega odziva. Morda pa je za večje zanimanje ljudi manjkalo snega in bo oprema našla novega lastnika na katerem drugem sejmu rabljene zimske opreme. J. D.

Izginja še zadnja cesta iz granitnih kock v Murški Soboti

Dragocenost in večnost granitnih kock

Ali so granitne kocke z murskosoboške Ulice arhitekta Novaka res od vsega začetka pripravljali za gradbenih del vozili na dvorišče Komunale Murska Sobota ali tudi na deponijo gradbenega materiala v Lendavi?

Vse, kar občudujemo drugje, se pri nas le redko obdrži. Murska Sobota ni izjema. Tako kot se zaradi trenutnih interesov lokalnih veljakov niso obdržale mnoge stare zgradbe, ki bi lahko zanamcem in turistom predstavljale

značilnosti panonskega mesta, tako se niso obdržale niti tlakovane ulice. Zakaj le – nimajo jih radi gradbeni delavci, ker je njihovo polaganje zamudno in bolj naporno kot poravnati asfalt ali beton; ne marajo jih šoferji, ker

se menda hitreje uniči podvozje avtomobila. Nad njimi niso navdušeni niti vsi pešci, predvsem gospe z višjimi petami. Tako je kot zadnja tlakovana ulica v Murški Soboti do danes ostal le del Ulice arhitekta Novaka – torej tisti

li na izdano soglasje za prekop ceste, za katero je zaprosil investitor Elektro Maribor, izvajalec del pa je gradbeno podjetje Legartis iz Lendave. Ali so to tudi počeli od vsega začetka, ne moremo več preveriti, vemo pa, da so to

Granitne kocke z Ulice arhitekta Novaka – zadnje tlakovane ulice v Murški Soboti – so za mesto dragocene.

Rimske ceste

Že Rimljani so vedeli, da so granitne kocke najvzdržljivejše in skoraj večne. Z njimi so tlakovali svoje poti, da so lažje vzpostavljali oskrbo in nadzor – in res še danes arheologi odkrivajo njihove ostanke. Tudi mestne ulice so bile najprej tlakovane z granitnimi ali večjimi kockami iz kamna (ob morju).

delali po istem, ko smo začeli spraševati, kje končajo granitne kocke in zakaj jih nalagajo na tovarnjake skupaj z drugim odpadnim gradbenim materialom s ceste. Pravzaprav je pomembno predvsem to, da so se vendarle znašle na dvorišču Komunale in ne na odlagališču ali pri zasebnih investitorjih, tako da jih bodo lahko ponovno uporabili pri ureditvi mestnega središča.

In za vse, ki še ne veste, kaj bo nastalo v središču mesta na območju nekdanjega Potrošnika med Ulico arhitekta Novaka, Gregorčičevo, Slomškovo in Slovensko ulico, še naslednja informacija: zaradi načrtovane gradnje trgovskega centra Mercator (ki se načrtuje že nekaj let) mora Elektro Maribor prej prestaviti obstoječe elektroenergetske kablovode in transformatorske postaje. Z Elektra Maribor so sporočili: »Na Ulici arhitekta Novaka se rušita obstoječa transformatorska postaja in vratarica, ker se bo zgradila nova transformatorska postaja. Izvedla se bo tudi kabelska kanalizacija za prenos kablovoda Potrošnik–Hotel in kablovoda Potrošnik–Kolodvor. Nizkonapetostno omrežje pa se bo vključilo v novo transformatorsko postajo.«

Investitorja del sta Poslovni sistem Mercator in Elektro Maribor, izvajalec Legartis pa naj bi dela končal do 15. decembra. **Bernarda B. Peček**

Naročite svoj izvod časopisa Vestnik

narocnina@vestnik.si

Cena izvoda časopisa za naročnika je 1,75 evra. Naročilo velja do pisnega preklica.

Naročnino bom plačeval za obdobje: trimesečno, polletno, letno.

Po prejemu položnice se lahko oglasite v vaši banki, kjer uredite plačevanje z mesečnimi obremenitvami.

Obvezujem se ostati naročnik časopisa vsaj eno leto. Za nagrado prejmem Vestnikovo majico.

Ime in priimek:

Rojstni podatki:

Naselje, kraj, številka:

Davčna številka:

Poštna številka:

Datum:

Pošta:

Podpis:

Podjetje za informiranje, d. o. o., spoštuje vašo zasebnost in zagotavlja visoko raven varovanja podatkov. Podjetje za informiranje se zavezuje, da bo vaše podatke skrbno hranilo in jih uporabljalo samo z namenom analiziranja naročnikov, tržnih raziskav ter predstavitev izdelkov in storitev Podjetja za informiranje, d. o. o., ter jih brez vaše privolitve ne bo posredovalo tretjim osebam. Posameznik lahko po 73. členu Zakona o varstvu osebnih podatkov kadarkoli zahteva, da Podjetje za informiranje, d. o. o., trajno ali začasno preneha uporabljati njegove osebne podatke za namene neposrednega trženja. Podjetje za informiranje, d. o. o., je dolžno v 15 dneh ustrezno preprečiti uporabo osebnih podatkov za namen neposrednega trženja in o tem v nadaljnjih 5 dneh obvestiti registriranega uporabnika, ki je to zahteval. Stroške vseh dejavnosti v zvezi s tem poravnava Podjetje za informiranje, d. o. o.

VESTNIK